

1 2011

28 2 15к

Ақжан әл-Машани

ЖАҢА ДӘУІР

АҚЖАН ӘЛ-МАШАНИ

**КӨП ТОМДЫҚ
ШЫҒАРМАЛАР ЖИНАҒЫ**

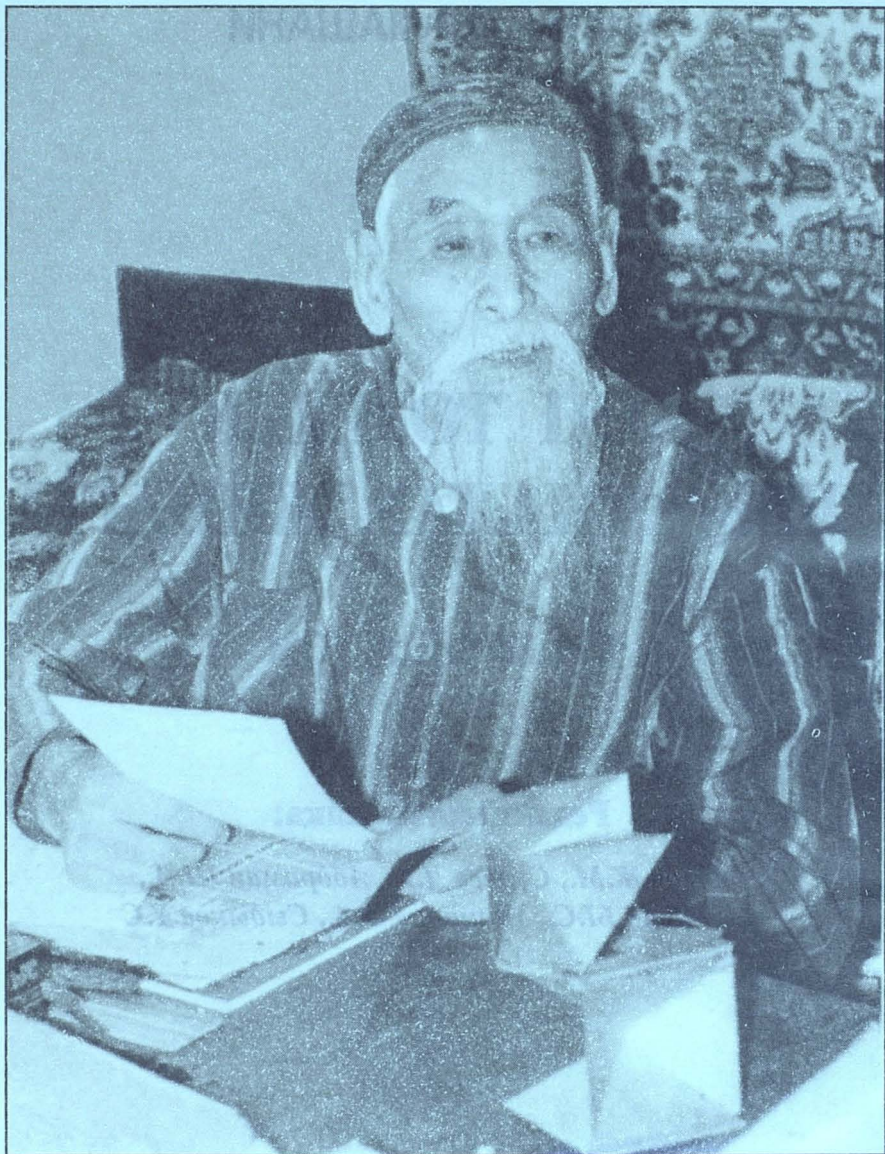
ОН БІРІНШІ ТОМ

Редакциялық алқа:

*Әділов Ж.М., Сүлеев Д.Қ., Абдраман Ш.А.,
Кененбай Ы.С., Машанов Ә.А., Сыдықов Ұ.С*

**«Алатау»
баспа-полиграфиялық
корпорациясы**

Алматы 2009

«АУТ»
ЖАНА-ЖАНА-ЖАНА
ЖАНА-ЖАНА
2002 ЖЫЛЫ

АҚЖАН ӘЛ-МАШАНИ

ЖАҢА ДӘУІР

**ШЫНДЫҚ ШЫҢЫ
ҒЫЛЫМДА**

М 32

УДК 001

ББК 72.3 Қаз

М32

*Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат
министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің
мемлекеттік бағдарламасы бойынша шығарылды*

Әл-Машани Ақжан

М32 Көп томдық шығармалар жинағы. – Алматы: «Алатау» баспасы,
2009 ж. 11-том. Жаңа дәуір. Шындық шыңы ғылымда. – 320 б.

ISBN 9965-807-31-0

Фарабитанудың атасы атанған атақты ғалым Ақжан әл-Машанидың көп томдық шығармалар жинағының 11-томына әл-Фарабидың геометрия ғылымында қолданылатын күрделі түсініктер туралы еңбектерін талдауға арналған «Жаңа дәуір» деген ғылыми еңбегі енгізілді. Еңбекте ғылым мен діннің ара-қатынастары туралы аса қызықты тұжырымдар мен болжамдар келтіріледі.

*Кітапты құрастырған және жалпы редакциясын қараған
Ш.Абдраман*

ISBN 9965-807-31-0

**УДК 001
ББК 72.3 Қаз**

М 1401000000
00(05)-09

© «Алатау» баспасы, 2009
© «Әл-Машани» ХҚҚ, 2009
Барлық құқықтары қорғалған

«ҚАЗАҚ ТІЛІ – ҚАЗЫНАМ . . .» (Алғы сөз арнасы)

Ақжан Машани хазыреттің 2005-2009 жылдарда шыққан көп томдық фарабитануға бағышталған еңбектерінің он кітабынан оқушысының анық аңғарғаны- ғалымды басқаға түбірімен ұқсатпайтын - мен мұңдалап тұратын жазу ерекшелігі: Ол қандай да болмасын талдауға таңдалған тақырыбын зерделеу барысында зат есімді арқалайтын атаулықтың маңызы мен мәнінің санмен тереңдетілетіндігі. Мұндайда автордың қол артары АБЖД есебі.

Ғалым еңбегінің «Жаңа дәуір» топтама тақырыбымен оқушы назарына ұсынылып отырған 11-томға енген шығармаларында автор баба ғылымының танымдық құдыретін ғылыми ислами негізімен әдіптеп, ұлттық дүниетаныммен сабақтастыра баяндау бағытынан тайдырмайтын таңдаған амалының қазанаты АБЖД- тың тізгінін әсте босансытпағанын бұл жолы да аңғару қиын емес.

Кейде оқушы шыққан он кітапты зерделей жүре әбжаттік сан өрнегін жүгірте оқып, атауы жағынан бір-бірінен алыс тұрған есімдердің сандық мәндерін сабақтастыра байыздаудан жинаған мағлұматтары бұл қалай деп тосыратпайды. Оларды қарастырғанда ұлы баба қолданған «киастық» заңдылықтар жүйелік әсер береді. Сөйтіп оқушы А.Машанидың ғалами қағидалық түйінін түгелдей түйсігінде түйіп ала алмаса да, авторлық баяндаулар әсте жерітпейді. Бұл, әрбір адам табиғатымен қоса жаратылатын білсем-ау дегізетін танымдық тамырымен нәрленген түйінге әдепкіде ол солай, басқа болуы мүмкін емес дегізетін түсінік сол болмыстық заттың сандық мәні ашылғанда мүлдем басқадай құпия көзін ашқандай әсер беретіндігінен дер едім. Мұндайда оқушы ең алдымен өз білімінің жетіспейтіндігін сезінеді де оған жауап іздеуге бел буады. Осындай білсем-ау жетегінде жегіле жүріп, А.Машанидің танымдық тайқазанын айналшықтап шыға алмайсың, оның сырын ұғуға деген құмарлығының енді үрдіске айналатындығын аңғармай да қаласың. Рухани ұстазым А.Машани шығармаларының өзіне магнитше тартатын осындай құдыретін оқушы да аңғарған болар.

Мысалға «Жаңа дәуірдің» кіріспесіне көз түскенде- ақ: «Тәңір жаратқан ғаламнан бастап, ән мен күйдің мақамына дейін тараған «Егіз-сегіз» қағидасына» арналған 8-дің ғылыми ислами негізін білуге деген құштарлық оқушысын бірден жетелей жөнелері даусыз.

Қазақ үшін 8 санының қандай қасиет арқалайтындығы қашаннан мәлім жәйт емес пе?! Өнері мен біліктілігі азаматтық іс-әрекетімен сабақтаса жататын тұлғаның адамгершілігін даралауда оның сегіз қырлылығын баса айтып, сүйсініп жататынымыз бекер емес. Өнерінің арқасында Сегіз сері атанып, аңызға айналған бабаларымен қаймана қазақтың әр кез мақтанары осыдан.

Халқымыздың «Егіздің аяғы сегіз» немесе «Семіз- семіздің аяғы сегіз» делінетін қанатты сөздері 8 санының ерекше қасиетінен туындағаны күмәнсіз. Кешегі балалар бақшасында тәрбиеленген балдырғанның Ертөстік мінген жи-

рен айғырдың аяғы неге 8 деген сұрақ түйінін бірден таба алмауы ғажап емес. Себебі ұзақ жылдар бойы батыс мәдениетіне бас идірген идеологиядан кәзір де арыла қойған жоқпыз ғой. Демек бала түсінігін қалыптастыруда алғашқы ұстаз делінетін бүгінгі ата- ана санатындағы жастар халқымыздың «Күн белгісінде- сегіз аяқты айғыр, сегіз сәулелі жұлдыз» кейпінде бейнелегендігінен хабардар деп сендіре қою екіталай.

Ол түгіл ойын-тойларда Абайдың «Сегіз аяғына» қосылып та, жеке орындап та, елжірей тамсана жүріп, бұл ән неге сегіз аяқ аталды деген сауалға жауап таптық дей алмас едік. Бұл сұрақтың мағына-мәнінін түсінігі ұлы бабамыздың «38 сөзінде» айтылғанын кәзірдің өзінде біреу біледі, біреу білмейді.

Абай дананың «38 сөзін» бүгінгі жоғары дәрежелі қазақтың діни білімділері, теолог- ғалымдарының Құран Кәрімді тәпсірлеуде әлі ала алмай келе жатқан бйігі десек қателесе қоймаспыз. Абай сол «38 сөзінде» алдымен Алла тағаланың 8 сипатына ерекше тоқталады емес пе?

«Растың бір аты- хақ, Хақтың бір аты- Алла. Бұған қарсы қаруласқанша, мұны ұғып ғадаләтпен тәптіштеу керек» деудің негізі «Алланың өзінің де, сөзі - Құранын да растығын» қадай айтып, Тәңір жолындағы дұрыс іс пен бұрыс әрекеттерді сөз патшасы поэзиямен берілген 25 шумақты «Сегіз аяқ» тәпсірден тануға тиістіміз. Себебі Абайдың «38 - де» имандылықты ұмытпағандардың алдынан ашылатын пейіш есігінің 8 болады деуі осы санның киелі қасиетін арқалайтындығынан болса керек.

Дана Абай күнбе-күн, жылма- жыл қайталанып жататын: *қыс- жаз, күн- тун, тақ - жұп, жақсы - жаман* тәрізді тетелес қарама- қарсы егіз- дей құбылыстарды 8 батырға тенеуі тегін емес. Ал әрбір шумағы 8 жолмен түйінделіп отыратын «Сегіз аяқ» жырына ән шығарылуы біріншіден өлең құрылысына 8 сипаттық екпін берудегі «Толғаулы тоқ+сан» қызыл тілдің өткірдің жүзімен, ісмер бізінің ізімен салынған өрнегі мүжіліп мұқалмас айшықты мәңгі сақтаудағы сол 8 ұйқаспен сабақтасуында екендігін аңғару қиын емес:

*Малыңды жауға
Басыңды сауға
Қор қылма, қорға, татулас.
Өтірік, ұрлық
Үкімет зорлық
Құрысын, көзің ашылмас.
Ұятың, арың оянсын,
Бұл сөзімді ойлансын.*

Бізле өтпелі кезенді желеу етіп, жердің үстінгі байлығын да, астындағы кен қазынасын да ел ырысына айналдырудың орнына, алдымен өз қалтасының камымен жүретін билік тізгінін ұстаушыларды бір ғасыр бұрын ар- ұят алдында жүгінуге шақырған «Сегіз аяқтың» бір ғана тармағының құдыреті осындай болса, сол 8- дің қасиетті көрінісі мынада болса керек. 8 октава өлшемімен жазылған Абайдың 8 аяқтары нақыллиялық мазмұнымен тағат- ғибадаттық, көкейкесті істің динамикалық серпінімен, үндестік өзегімен басқалардың 8 жолдық елендерінен шоктығы биік озық тұр. Шәкәрім сөзімен айтсақ:

*Бұл ән бұрынғы әннен өзгерек,
Бұған ұйқас өлең, саз керек . . .
Өлең тап ойланып
Буыны 8, алтауы егіз,
Ұшан теңіз екеуі».
Кім дәл басты кілтін ашты
Жақсы ұйқасы нешеуі . . .*

Бір бұл емес, басқа кітаптарында да 6 мен 8-дің Ақжан хазіретті тербен-тер гибраттық тың ой туғыратыны тегін емес. Демек Абай дананың ғаламн заңдылықты өлең жолдарына қолдануы да кездейсоқтық деуге болмайды.

Шынында да «Сегіз аяқтың» алғашқы екі қысқа жолдың егіз ұйқасының буындары 6-дан. Одан кейінгі сыңар ұйқас ұзын жолдікі - 8. Бұдан кейін келетін екінші егіз жолдың буындары - 5. Бұдан соң барып 8 буынды ұзын жолдың сыңары келеді де шумақ 8 буынды егіз ұйқас ұзын 8 аяқтық жолмен бітіп отырады.

Он сегіз мың ғаламның Иесі Тәңірдің 8-дін ғалами заңын бекер деп ешкім де айта алмайды. Осы заңдылықтың бір көрінісін химиялық элементтердің *периодтық* кестесінен аңғару қиын емес. Барлық элементтер 8 топқа жіктеледі, барлық элементтердің қасиеті атом ядросын айналып жүретін электрон сандарының сыртқы қабатындағы санымен сабақтас. Яғни олардың валенттілігін анықтайтын электрондардың барлық сатысы 8-кейінгі басталатындығында, тіптен сол кесте торының тігі мен көлденең көздерінің 8 тормен шектелетіндігі сегіздік заңдылықтың көрінісіне мысал. Ал 8-дін негізі 2 болса, мұның текшелік мәні $2^3 = 2*2*2 = 8$. Ғаламның осынау текшелік болмысының бір мысалы - Қаһба.

Демек, әлемге аты мәшһүр екінші ұстаз әл-Фарабидің сонау орта ғасырдың бас кезеңінде-ақ ғылымның даму бағытын бағамдаған жаратылыстың 8-дік қағидасының танымдығын әрбір зерттеуінде жаңа қырынан танытып отыратын А.Машани, құдай сөзінің әрбір сүрелері мен аяттарындағы ғылыми шындықпен оқушысын бей-жәй қалдыра алмайтындығымен дараланады.

Осы ретте «Алғы сөзімізде» зерттеудің мән-мағынасын ашатын кітап аты хақында бірер сөз арнағым бар.

Біріншіден, «Жана дәуірдің» соңғы нүктесі 1996 жылдың 7 қаңтарында қойылған екен. Бұл ғалымның фәни дүниедегі тіршілігіне Жаратушы мөлшерлеген 1 жыл 4 ай мезгілді білдіреді.

Өз - аға әдетінше: «Мынаны қарап көрші, машинкаға бастырарсың» деген тілегін айтып, сұрғылт қатғы мұқабасын қампитқан қолжазбасын маған ұсынды.

Қолжазбаның үстіңгі бетінде әдеттегідей мазмұны мен суреттер тізімі және қатғы қағазға әрбір нүктесінде танымдық белгілері мұқият көрсетіліп қара сиямен жазылған 41 суреті салынған конверттен соң титулдық бетіндегі жазылып өшірілген кітап атының тізбегі бірден назарға ілінеді.

Кітабының оқушы назарына бірден ілінердей идеясын арқалайтындай тақырып табу әрбір қаламгердің қиналатындығын айтып жатудың қажеті болмас. Осындай қиындықтан өз-аға да айналып өтпеген тәрізді. Сол беттегі «Ис-

лам шұғыласы» делінген сөздің қарындашпен сызылып, одан төменірек сол қарындаш ізінің «*Үш арыс және егіз- сегіз*» деп жазылуы осы тақырыптардың бірден туындамағандығын меңзегендей. Осыдан соң туындаған үшінші және төртінші атауларда одан төменірек «*Ақырзаман пайғамбарынан мағлұмат*», «*Ұлағаттан мағлұмат*» болып қағазға түсіпті, бірақ кейін сызылып тасталған. Бұдан кейін қағазға түскен «Жаңа дәуір» жазуының жинақтылығы - өз ағаның 7- 8 жылдай бұрын дені сау кезіндегі жазуындай біркелкі әріптермен тізіле қалуы таңдантай қалмады. Кітаптың «Жаңа дәуір» атауы, сірә сәтті нұсқасы болса керек, ғалымның кеміген қайратын қайта туылғандай әл бергендігі көзге бірден ұрып тұр. Табылған тақырыптың астын ала жүргізілген қос сызық және қызыл қарындаш ізі өз- ағаның сол кездегі көңіл күйі мені де қуантты.

Дәуір сөзінің уақыт ұзақтығымен мөлшерленетін заманауи кезеңнің көлемді кесегін елестетер өлшемінің бір түрі емес пе?! Ғылым тарихында Метон дәуірі деп аталатын сондай кезеңнің төрт сатысы айтылады: Бірінші 432 санымен өрнектелетін Алтын дәуір, мұнан кейін екі еселі мерзіммен түспалданар Күміс дәуірі, бұдан соң- 432*3 Мыс дәуірі, ең соңғы төртінші дәуір біздің заманымызды қамтитын- 432*4 темір дәуірі. Енді жаңа дәуір сипатын автордың өзінен естілік:

«Адам баласының Жер бетіндегі әрекеті алдымен осы металдарды қолдануымен байланысты шыққан. Алғашқы екі металды қолдану әділетті дәуірлер болып саналады. Кейінгі екі металды қолдану ұрыс- қағыс соғысқа байланысты. Яғни мыс-қола және темір қолданылған дәуірлер адам баласына бақытсыздық әкелді деп санайды. Ал, сонан кейінгі- бесінші дәуірлік өрлеуге адам баласының санасы әлі жетпей келеді». Бұл қырып- жоятын атом қаруын жасауға соқтырды, Ғылымның шарықтап дамуы соғысты болдырмау шараларын туындатуы жаңа 5- дәуірдің нышанын аңғарта бастағандай. Бұл «Адам баласының жердегі ғұмыры аспан әлемімен тығыз байланысты екендігінің нышаны». Осы ретте Құранның шындық ғажаптарының ашыла бастауы, яғни қазіргі ғылымның дәлдік табыстарының Құран аяттарымен сәйкес. әрі дәл келетіндігі сол жаңа дәуірге барар бағытты аңғартса керек. Мұның дәлеліне хазырет: мынандай $807+273*2+646+161=2160$ киелі сандар қосындысымен яғни 432 бес еселеумен: $(432*5)-2160$ тең болатындығын ишарат етеді. Мысалы, әбжад есебімен анықталған 807- нің Отырар саны екендігі және Ақсақ Темірдің дүние салған Хижабра жылының да осымен мәндестігі; Ақсақ Темір есімінің Тамур 646- аяттағы үнемі болмыстың, қозғалыстың нышаны мағыналы мәндері тақылеттес 161- дің де арқалайтын сандық мәнінің жаңа дәуірге қатысы жөнінде оқушыны иландырар танымдық дәлелдер кітапта айтылады. Ал 7 көкке тән металдар (алтын, күміс, темір, мыс, қалайы, қорғасын) сандарының жиынтығы бас бата санын – (786) беруі кітап авторының жаңа дәуір қақындағы уәжіне логикалық желі етіп тартуы кітаптағы оқушыны иланатындай тұстары деп білеміз.

Осы ретте қасиетті сандардың бірі, тіптен сегізден де қолданысы мейлінше жиі көрінетін 7 санының әлі де оқушыға беймәлім мағлұматтары кітапта кеңінен айтылады. Мұны біз оқушыға қалдырып, құмалақшылардың, тіптен қарттарымыздың сөздік қорынан әлі түсе қоймаған «Жерге түспес жеті әліп», не болмаса «Жетіскеннің жеті әлібі» тәрізді сөздер 7 мәнін жаңа ашқандай

күйге түсері даусыз. Ақжан хазырет *«Алты Алаш- Алашахан»* мәтелінің 7-лік сипатындағы мәнін жаңадан ашқандай күй кешіретіндігі және бар. Бұл Алаштың алғашқы ханы- мемлекет басы Алашаханды қоршай отырған 6 Алашпен қасиетті 7- ні құрайтынымыз, Жаратушының пайғамбарымызға соған қайталаушы жегіні және Құранды бердік дегені (15- сүре 87 аят), басқаны айтпағанда ақ жүрек Алаш ұрпақтарының бойына нұр құяры анық. Осы тұста ғалым А. Машанидін: Құранның әрбір әрпінде ғажайып сыр бар деген хадиске сүйеніп, оны- шифр- код деп түйіндейді де алты қорған- алты алаш, яғни көмір тегі өмір тегінің (C=6), ортасындағы алашаханы $6+1=7=CH$ болып жалғаса беретін болмыстық айғақты көлденең тартады.

Расында да алты Алаш- Алашахан құрлымына анықтап қарасақ аспан ғаламынан да, күнделікті кездесіп жататын жаратылыстан да оны табуға болар еді. Алты қырлы сугас- кварц (SiO_2) оның құрамындағы кремний $Si=14$ қос 7 емес пе? *Лағыл, зумруд, жасаут* тәрізді асыл тастар- бәрі алты қырлы. Жауатын қар қырауы- қылау да 6 қырлы жұлдыз іспетті. Өсімдік дүниесінде гүлдердің тармақтары, оның ортасындағы сабағы – Алашахан. Араб тілінде 7- сабиғ (саны 132) жүрек қалабпен мәндес болу сыры да кітапта айтылады. Осы тақылеттес қос жетілік құбылысты Ақжан хазыреттің мына тебіренісімен түйіндеуге болар еді:

*Жеті қат Көк жүректі тербеп
Оятар ғылым қиасын.
Ғаламның гажап мирасын
Қаһбадан табасың.*

Осы тұста қазақ тілінде 1-7 ге дейін атау есебінде ғана – *еу, ау* жұрнақтарының (бір+*еу*... алты+ *ау*) енгізілуі: *саты, ау, тор, бекет, ауыл* мағынасында даралаудан болар деген автор болжамының логикалық мәніне келіскендей боласын. Әйтпесе 8-ді *сегіз+ еу* демейді ғой.

А.Машани шығармаларын зерделей жүріп, оның ғұламалығы ұлы баба мұрасын жан- жақты зерттеп, ғылыми қнасының сырына үніле білгендігінен болар деген тұжырымға тоқталмас бұрын, егер рухани ұстазымын туысында бойына дарыған тіл байлығы болмаса дәл осынау биіктен көріне алар ма деген ой жиі бой көрсетіп қалады. Бәлкім, оқушының жетесіне жететіндей дәлелі сол тіл байлығы болмаса ауқымды ой орамы оқушы зердесіне жетпес еді- ау! Кітаптың *«Ай- Қамар ғалами қар»* тарауын оқығанда осындай әсерде болады екенсің!

Адам баласының қоршаған болмысты тануында Айдың ролі ерекше. Егер аспан мағынасында ол қалыптасқан дене болса, сол аспаннан жауатын Қар мен Қамар- Ай арасындағы байланыс «Қ» әрпінде сипатталатын сияқты. Қазақ екі қолдың білегін де «Қар» дейді емес пе? Екінші жағынан қол *ал- ал* мағынасында да айтылатындығын осы кітаптан білесің. Демек, *ал+аш* қолыңды – *құшағыңды - қарыңды* (қарнайды аш) дегенді білдіретін көрініс бұл. Яғни құшақ ашу – *достасу - туыстық* ілтипатын білдіру. Қазақтың екі қолын аспанға жәйіп тілек тілеуі де, бата беруі де 7 қат көк пен 12 мүшелдің қалыптасуы- халқымыздың 60 жылдық мүшел есебімен сабақтастырар А.Ма-

шани толғанысы шын мәнінде танымдықты ғана емес, тіл мамандарына ой салатын соны мағлұматтар дер едік.

Египетті жаулап алған жолы Александр Македонскиге екі мүйізді тәж кигізіп, такқа отырғызылды. Кейін әлемді жаулаушының ...Зұлкарнайын атануы осыдан. Құранда аталатын басқа Зұлкарнайын да бар. Оның аты Ғабдолла (Абдолла)- ислам дінінің белгілі қайраткерін қанқұйлы Іскендір Зұлкарнайынмен шатастыруға болмайды.

Осы кітап қолжазбасын маған ұсынып отырып, Ақжан аға: «Әл-Фараби» романы шыққанына отыз жылдай болса да бірде бір оқушысының романдағы қарттардан естіген жұмбағы жөнінде ләм-мим демегеніне налығандай болғаны бар. Ол жұмбақ мынау:

*Басы бар, аяғы жоқ бір керует,
Табарсың ұшырассаң көп меруерт.
Үстінде қос мұғалақ қара тас бар
Жігітке таба алмаған бір шеруерт.*

Енді Ақаңның отыз жылдай күткен жұмбақтың шешуі «Қаф» әріп сөзінің шынайы мәніне келейік.

Бұл қайық тәрізді басы жұмыр, аяғы орақша иілген Ай басын меңзейтіндігі ғылым басы - есен басы – ғалам басы Қамардың жаңа туысы. Оны білген адам ғаламның ғажайып асыл тас меруерт інжу- маржанын білетін мағынада айтқан бабаларымыздың терең ойлы, тамаша білімділігінің бір куәсі бұл. Яғни дана Абайдың «Білгенге маржан» дегені. Осы ретте «Қос Қар» - қос мүйізді көк *қошқар* атауының да Қамар, Қарнайын такылетте «Қ» әрпінен басталуы кездейсоқтық емес.

Ақжан хазыреттен тағынатын танымдық тек мұнымен шектеліп қалмайды. Ол мынау:

Айдың мүшелдік тағы - орны - үйі Қоян, арабша Ал - Саратан (Шаян). Осы мүшелдің жұлдыздық ғылымдағы тарихи таңбасы «Қ» әрпімен арабша екі айқасқан түрінен тұрады. Орхон (Көк түрік) таңбасында да бұл екі басты бағытты қос әріп: «Қ» таңбасымен белгіленген. Сол руналық дүниеде *Қытшақ* (Қ) таңбасы да бар. Тегінде *қытшақ- құлшақ- Қар* бір мағынада болуы ықтимал. Бұл ретте автор Өгізхан аңызында оның досы Қыпшақтың ағаш қуысынан табылуы, осындай түсініктің 6000 жыл бұрын Шумер елінің таңба иеленген Гильгамеш аңызымен үндестірілінетіндігі әрине тегін емес.

Осыдан келіп А.Машанидің *Қытшақ - Қазақ* сөздерінің төркіні ортақ деген болжамы: басқы буындағы «Қып» - «Қ» әрпінің атауын алып (Қаф- қап-қыб), одан кейін *шақ- сақ қосылып қазақ* атасына айналады емес пе деген болжамы көңілге қонатындай.

«Қалай болған күнде қос әріп, Қос - Қар (Қошқар), Архор- Зұлкарнайын, қос орақ, қыш- қаш «Қос мұғалпақ қара тас»- бәрі, бәрі келін осындай тоғызсақ» соғады деген А.Машани түйініне түсінікпен қарайсың.

Осындай болжамын айта отырып, ғұлама «Қазақ тілі- Қазынам» деп ризалықпен тамсануы ғылыми, діни түсінік беруде олардың ашылатын танымдық мәніне тәнті ой орамдарын өруге мүмкіндігі мол ана тіліне де-

ген зор махаббатын ғалым тұжырымындағы Алаш басшыларының «Айқап» журнал атауының қапыда қалдық қап деген түсінікте емес, оның шынайы астары ғалам басы, есеп басы Ай+Қафтың мағынасында делінуіне келіспеу қиын. Бұған 50- «Қаф» сүре санының «Садық»- (шыншыл) сөзінің сандық мағынасымен мәндестігі автор аргументінің басты негізі. Осы тұста «Абайды игермей тұрып әл-Фарабиға бармас едім. Мен бұл істі қолға алғанда үш тірегіме сендім, бірі- тілім, дінім және бүгінгі ғылым жетістігі деген ғалым Ақжан Машани сөзінің тағы бір дәмі «Жаңа дәуір» зерттеуін оқи отырып тандай тұшыратындай күй кештіреді.

Бұның басты себебі ғалым А.Машанидің көптомдығына енген еңбектерінің танымдық өрісін кеңейтетін тақырыптың қайсысы болмасын қазақ халқының ауыз әдебиеті делінетін мәдени мұрасының бәріне ортақ ұлттық дүниетанымдық өзегінің ғылыми шындықпен өрілетіндігі дер едім.

Мысалы «Өгізхан» аңызында Сиыр - Сәуір - Үркердің мүшел есебіндегі орны тұспалданып, «Ертөстіктегі» 7 қат көктің сипаты дараланады, ал «Алыптар» ертегісіндегі халық даналығы жылдың төрт мерзімін мезгейді емес пе? Сол тас құпиясын игерген Тас+шы - Тасша бала «Қырық өтірігіне» аспан ілімін негіз етіп жұлдыз өлшеу амалын сөз қылады. Бір қарағанда бірімен бірі жанаспайтын «Көрұғлы» жырында да осы тақырып көтеріліп жатады.

Осы ретте «Қозы Көрпеш-Баян сұлу» жырының аспан әлемінің қозғалысын сипаттау әр түрлі дәуірде шыққан осынау мәдени мұралар авторын аспан ғылымын терең меңгерген дананың қаламынан туындаған дүниеге балағың келеді.

Шынында да қазақтың мәдени мұраларының авторы біреу, ол ашық аспан астында ғана ұлттық болмысы қалыптасқан қазақ халқы. Халқымыздың аспан танымы- дүние танымы уақыт елегінен өтіп, ғылыми негізі тексерілген- шындық шыңының шынарына айналғаны ақиқат. Осылайша атадан балаға жалғасып ғылыми шындыққа айналған ғалымның табысы ел санасына жету үшін оны өнерге айналдыру қажет болды. Міне, ұлттық санатымызды қалыптастырған көшпенділер құрған халық Академия ғимаратының асқақ та алып ұстындары осылайша бой көтерсе керек.

Осынау тамаша мол тарихи мирастарымыздың сандық санаттарға бөккен сырын ашудағы Ақжан Машани хазыреттің ұлт алдындағы өтелген ғұмырлық борышына риясыз рахметімізді айта отырып, ғалымның ұрпаққа бағыштаған мына аманат- ұстанымымен алғы сөзімізді аяқтамақпыз:

*Кеше гәр қате басқан жерлерімді,
Ортаға салдым жисған білгенімді.
Іздегенім Тәңірдің ризалығы
Сілет етпен ешкімге бұл терімді.
Ойланар оқыған жсан сөздерімді,
Бар ниетім шындықтан басқа ой жоқ
Шақырам хақ жолына өздеріңді.*

(Әл-Машани. 29 .12 .1994).

профессор Шамшиден Абдраман

ЖАҢА ДӘУІР

ЕГІЗ-СЕГІЗ ҚАҒИДАСЫ – ИСЛАМ ШҰҒЫЛАСЫ

КІРІСУ

Тәңірің жаратқан ғаламынан бастап ән мен күйдің мақамына дейін тараған “Егіз-сегіз” қағидасына бұрында тоқтағандарымыз бар. Оның себебі ол өзі Аллаһ қаламында – Құранда айтылған (6: 143, 39:6).

Ғалам Нұрдан жаралғанда, сол Нұр = 256 = 2^8 = 16^2 = 2^8 . Егізде-сегіз болады. Шұғыла сол Нұр. Біздің халқымызда: «Егіздің аяғы-сегіз» немесе «Семіз-семіздің аяғы сегіз» деп келеді. Ертеде біздің халқымыздың күн белгісі сегіз аяқты айғыр, сегіз сәулелі жұлдыз болған («Ертөстік» аңызын қараңыз).

Осы бір күрделі мәселенің бір жерге басын қосып, әрі қарай шама келгенше дамытуды жөн көрдік. Аллаһ қаласа сол мәселеге келеміз. Сегіз Раббымның жарылқаған саны: сегіз Жаннат. Ғаламның жұбайлық жалпы заңы егіз болса, оның көлемдік үш өлшемі болады: $2 \cdot 2 \cdot 2 = 2^3 = 8$. Оны үш тарауға таратамыз: $2^1 \cdot 2^2 = 8 = 2 + 6$. Мұны мына түрде жазамыз $= 2(2^2 - 1) = 2(4 - 1) = 2 \times 3 = 6$ не-

$$\text{месе } 6 \pm 2 = \begin{cases} 8 \\ 4 \end{cases}$$

Ғаламға үлгі болған Қағба – текше осы санға мысал. Оның жақ-бет саны алты шаршы (Ж=6); төбесі – ноқаты сегіз (Т=8). Оның қыр-кабырғасы 12 (төртеуі еденде, төртеуі төбеде, төртеуі төрт тіреу бұрышта Қ=12).

Бұлардың теңеу өрнегі:

$$Ж+Т=Қ+2$$

Онан шығады:

$$6+8=12+2=14.$$

Бұл өзі ғылым тарихында ежелден белгілі.

Оның кеңірек түрдегі жалпы мағынасы мынау. Айтылған текше тобына жататын бес түрлі түзу көпжақты бейне бар. Олар мыналар: алты шаршы-жақты (гексаэдр текше), сегіз үшкіл жақты (октаэдр), төрт үшкіл жақ (тетраэдр), жиырма үшкіл жақты (икосаэдр), бескүлді он екі жақты (додекаэдр).

Бұл бесеуі табиғат дүниесіндегі бес түрлі заттар тегінің бейнелері болып табылады. Олар мыналар:

- 1) Оттек – тетраэдр - төрт жақты,
- 2) Желтек – октаэдр – сегіз жақты,
- 3) Сутек – икосаэдр – жиырма жақты,
- 4) Жертек – текше гексаэдр – алты жақты,
- 5) Жұлдыз тек – додекаэдр – он екі жақты.

Осы бейненің сандық өрнек мәніне келейік:

$$Ж+Т=Қ+2$$

- 1) Төрт жақты: $4+4=6+2=8$
 - 2) Сегіз жақты: $8+6=12+2=14$
 - 3) Жиырма жақты: $20+12=30+2=32$
 - 4) Алты жақты: $6+8=12+2=14$
 - 5) Он екі жақты: $12+20=30+2=32$
- Жиыны: $50+50=90+10=100.$

Айтылған бейнелеу өлшеуішінің мүшелерін (геометриялық мүшелерін) зерттеу, салыстыру, олардан өрнектер шығару мәселесі барлық есеп ғылымының негізі болып табылады.

Есеп ғылымының негізгі мақсаты табиғат зерттеуде құрал болу. Олай болмаған күнде есеп ғылымы жалған жолға түсіп кету қаупы бар. Біздің данышпан бабамыз Абу Наср әл-Фараби осы мәселеге ерекше тоқталып, гректің атақты геометр ғалымы Евклид еңбегін сынаған.

Ол былай деген: табиғат зерттеуде геометрия ғылымын қолдануда алдымен заттың көзге көрініп тұрған, өлшеуге алынатын беттерінен-жақтарынан бастау керек. Ол жақтардың

қиылысқан жапсары сызық – қыр болмақ. Ол сызықтардың қиысқан жері нокат (төбе болмақ). Осылай табиғи жолмен баратын болсақ ғылымда ешбір шатасу болмайды. Олай болмаған күнде ғылым зор қиындыққа ұшырайды, тұйыққа тіреледі. Оған мысал Евклид геометрияны негіздеу мәселесін нокаттан бастаған. Ол әдісі есен ғылымында жеңіл – қолайлы бола тұрса да, кейін шатастырады. Мысалы Евклид әдісі бойынша жарысқан қос – пар сызықтың дәлелін табу қиынға соғады. Егер де мәселені табиғи заттар бетінен бастасақ, онда мәселе өзінен өзі, заттың бейнесіне қарай шешіледі, ешбір шатасу шықпайды. Әл-Фараби өзінің ілімінде осыны толық дәлелдеген.

Әл-Фараби өзінен мың жыл бұрынғы ғылымға осындай жаңа қағида кіргізген. Бірақ әл-Фарабидың бұл жаңалық қағидасына құлақ асқан ғалымдар жоқтың қасы болды. Батыс Еуропа елдері Евклидты сол калпында бетке ұстап келді. Көп замандар бойында оның, әл-Фараби көрсеткен қиындығы, ғылымда сезіле қойған жоқ. Тек кейінгі кезде ғана, атомдық өлшеу қолданған кезде ғана, әл-Фараби қағидасынсыз мәселе апатқа апаратыны белгілі.

Әл-Фараби мұсылман хакімі болған себепті, оның ілімі аят пен хадистарға сүйенген. Демек қазіргі ғылым Құран шындығына әкеледі. Біз төменде, Аллаһ қаласа осы мәселеге мысал келтіреміз.

ӘЛ-ФАРАБИ ІЗІМЕН

Абу Наср әл-Фарабидың 1100 жылдық тойы қарсаңында (1975) біздер *“Әл-Фараби және қазіргі ғылым”* деген үлкен мәселені алға қойғанбыз. Оған арнап үлкен жинақ дайындағанбыз. Ол ойымыз іске аспай қалып қойды. Оның ең басты себебі Қазақ халқынан шыққан ислам хакімі дүние жүзіне ұстаз болды деп тану ол кездегі үстемдік еткен саясатқа төбеден түскен жайдың оғындай тиді. Өйткені отаршыл тәкалпар топқа, оның үстіне, жер Тәңірі өзім боламы деген ағенет басшыларға әл-Фараби тұлғасы қарсы келді. Олар өздерінің саясатында көп

ондаған жылдар бойында қазақ халқы сауатсыз, мәдениетсіз, тарихта аты жоқ деген жалғандықты қолдап келген болатын. Олар осыған мойынсұнғандарды ғана қызмет бабында көтермелеп, қолтықтап, қолпаштап келген болатын. Халықаралық келісім бойынша, ЮНЕСКО қаулысына орай әл-Фарабидың 1100 жылдық тойын өткізуге мәжбүр болды да, сол той өтісімен әл-Фараби мәселесін жауып тастауға бет алды.

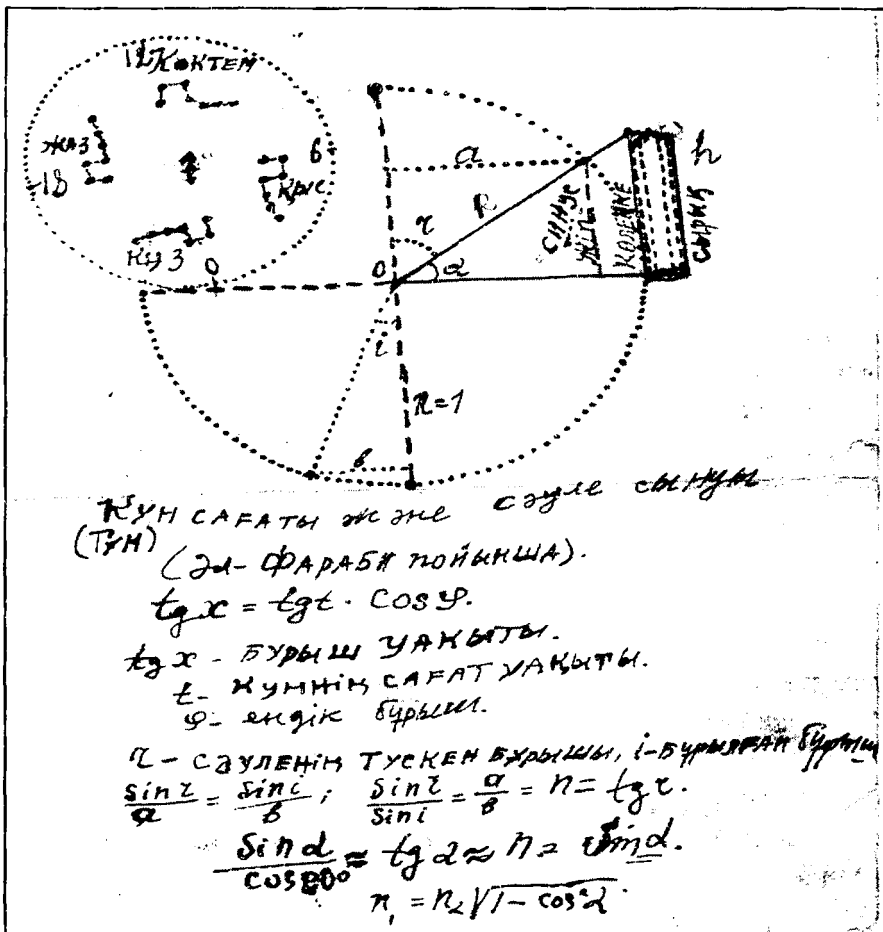
Той кезіндегі құрылған фарабистер тобы таратылды, тойда алынған қаулының бірде-бірі іске аспады. Тойдағы баяндамалар, материалдар, кинолар – бәрі жойылды. Солармен қатар “әл-Фараби және қазіргі ғылым” жинағы да таратылды, әркімнің қолында кетті, Мәскеуде, Ташкенде бөлшектеніп шықты. Сонымен, жабылып қалған әл-Фараби жиырма жылдан соң, отаршыл атеистер құлаған соң ғана, жақында жарық көріп отыр. Біздің бұл арада қозғап отырғанымыз сол мәселенің бір тарауы.

Өкімет тарапынан сондай қудалауда болғанымен біздер өз істерімізді, әрине, ешуақта тастағанымыз жоқ. Басталған істер дамуда келеді. Солардың ішінен ең бір айқын мысалдарына тоқтамақпыз.

Ай ортақ, Күн ортақ, Жақсы ортақ деген мақал бойынша әл-Фарабидың Түн және Күн сағаттарынан бастаймыз. 1-суретте сол жақта Аспан сағатының тілі Жеті Қаракшы – Көк Шөміш жылдың төрт маусымында қалай орналасатыны көрсетілген. Ортасында Темір Қазық. Суреттің оң жағында – Күн сағаты. Онда алдымен жерге тік қадаған сырық. Жер өлшеу, уақыт өлшеу ғылымында оны арабша *зыл* – көлеңке атайды, қазіргі еуропаша ол *тангенс* – *жанама* сызық. Шеңбер ішінде оған сәйкес ішкі сызық – *жип* – *синус*. Көлеңкенің ең қысқарған немесе жоғалған кезі сол араның *тал түсі* болады, *ендік* сызық (меридиан) бағыты болады. Бұл бір керекті өлшем, бағыт айыру сызығы. Күн сағатының бір басты қызметі осы. Екінші қызметі көлеңкенің бағыты және ұзындығы бойынша сағат уақытын айыру. Күн мен көлеңкенің уақыттарын мынау өрнекпен табады:

$$\operatorname{tg}x = \operatorname{tgt} \cdot \operatorname{cos}\varphi$$

$\operatorname{tg}x$ – бұрыш уақыты,

1- сурет. Күн сағаты, сәуле сынуы

$tg t$ – күннің сағат уақыты; φ – ендік бұрыш.
Алматының ендік бұрышы 43° , ол болады:

$$tg x = tge \cdot \cos 43^\circ = 43 tge.$$

Осы өрнек бойынша Алматы үшін Күн сағатын жасауға болады. Ойда болсын, Күн сағаты 15° болып бірдей бөлінеді:

$$\frac{360}{24} = 15 \quad \text{Бірақ Күн сағат бұрышы бірдей болмайды. Оны есеп-}$$

теп шығару керек. Өйткені: $tg 2\alpha \neq 2 tga$

мысалы: $\operatorname{tg}30^\circ = \frac{1}{\sqrt{3}} = 0,577$; $\operatorname{tg}60^\circ = \sqrt{3} = 1,732$

яғни, $2\operatorname{tg}30^\circ = 0,577 \times 2 = 1,154$

яғни, $2\operatorname{tg}\alpha < \operatorname{tg}2\alpha$.

Осымен байланысты қибла бағытын табу өрнегін берелік:

$$\operatorname{Sin}\alpha = \frac{\operatorname{Sin}(d_2 - d_1)}{\sqrt{\operatorname{Sin}^2(d_2 - d_1) + \operatorname{Sin}^2(\varphi_2 - \varphi_1)}}$$

d_1 – Мекке бойлығы $\approx 40^\circ$, ендігі $\approx \varphi_1 \approx 21^\circ$.

d_2 – Алматы бойлығы 76° , ендігі $\approx \varphi_2 \approx 43^\circ$.

$$\operatorname{Sin}\alpha = \frac{\operatorname{Sin}36^\circ}{\sqrt{\operatorname{Sin}^2 36^\circ + \operatorname{Sin}^2 22^\circ}}$$

айырымы:

$$76 - 40 = 36^\circ$$

$$43 - 21 = 22^\circ$$

$\operatorname{Sin} 58^\circ$, яғни оңтүстіктен 58° , батыстан 32° .

Осы 1-суретте келтірілген сәуленің сыну өрнегін әл-Фараби әдісі бойынша келтіреміз. Ол өрнек *синус заңы* аталады:

$$\frac{\operatorname{Sin}\alpha}{a} = \frac{\operatorname{Sin}\beta}{b} = \frac{\operatorname{Sin}\gamma}{c} = 2R$$

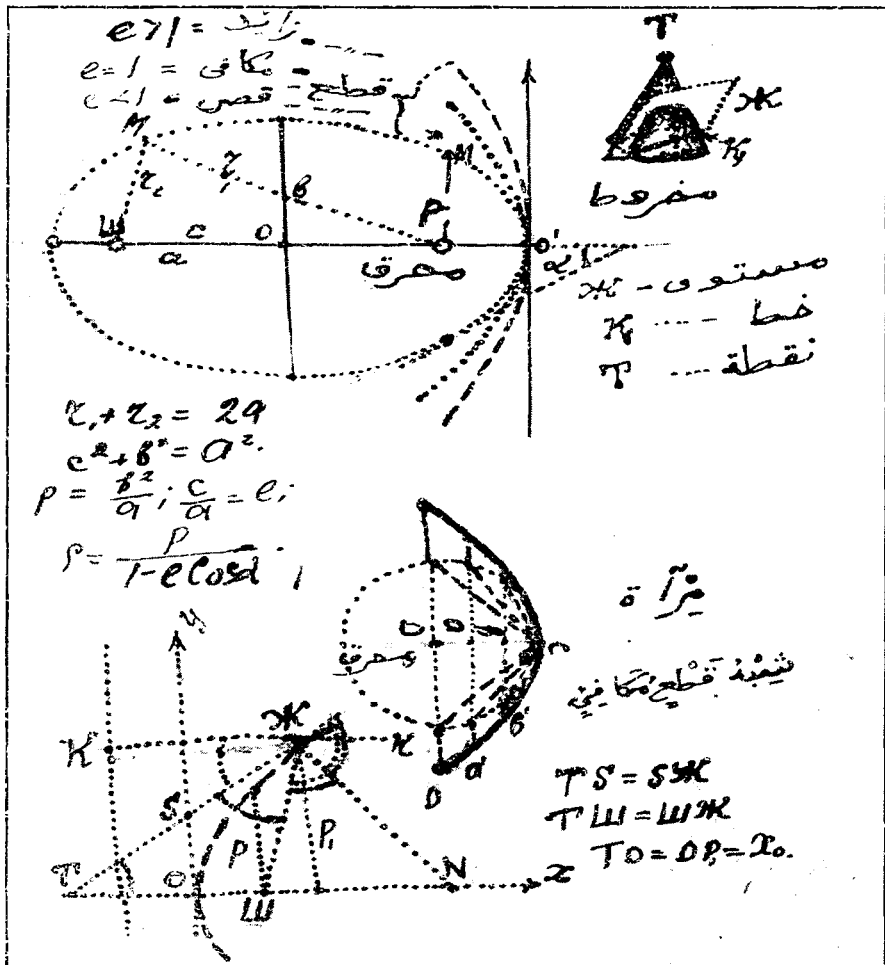
Үшкіл есебінің осы тамаша заңын берген әл-Фараби екені кейінде дәлелденіп отыр.

Сол бойынша жазамыз:

$$\frac{\operatorname{Sin}r}{\operatorname{Sin}i} = \frac{a}{b} = n = \operatorname{tgr},$$

яғни бұл сәуленің бір заттан екінші затқа өткендегі оның жұтылу заңы. Физика ғылымында бұл үлкен орын алады. Қазіргі ғылымда әл-Фарабидың осы заңы ең тура заң деген пікір туып отыр. Бұл мәселеге кейін, Аллаһ қаласа ораламыз.

Осыған байланысты 2-суретте берілді. Онда әл-Фарабидың *мухарақ* (шұғла) заңы көрсетілген.

2- сурет. Шүғла, ойыс айна

Оны түсіну үшін табаны шеңбер, төбесі шошақ мосы – Қос – Конус аламыз. Суреттің оң жағында. Оның арабша аты махарақ (طورخم). Осы конусты жарып өтетін жазық (Ж) көрсетілген. Ол конустың шеңбер табанын қак жарып, бетін қиып өткен. Осы қиық сызықтың аты арабша Қитғ мукафи (ىفاكم حطة). Мағынасы қиық тең (немесе қазақша тіл ережесі бойынша тең қиық. Бұл сызықтың еуропалық-ғылыми аты-аудармасы – *парабола*.

Егерде конусты қиған сызық оның айнала шегінен шықпай тұйық сызық болса, ол шеңбер, егер ол табанға жарысқан – пар-

лас, немесе сопақша қос көз – *қитғ қыс* (ی ح ح ط ق) *кем қиық* – эллипс болады.

Егерде конусты қиған сызық оның тік тіреуіне (білігіне - өсіне) параллель болса, ол сызық *қитғ заид* (د ن ا ر ح ط ق) *артық қиық* – *гипербола*.

Сонымен қос сәукелені (конусты) үш әдіспен қиғанда үш түрлі имек сызықтар шығады. Конустың өзін сәуленің бір орыннан – төбеден (Т) таралу бейнесі деп қарауға болады. Оның бүйірі жазық (Ж) бет болғанда, табан шеңбер өрісі (диаметрі) сызық – Қыр (Қ) болмақ. Осы атаулардың арабша аттарын бердік:

Ж - мүст ой (ی و ت س د)

Қ - хат - (ط خ)

Т - ноқат - (ط ق ت)

Осы түсініктердің ғылымда зор мағынасы бар. Оның себебі конус бейнесі жарық сәуленің тарауын бейнелейтін болса, ал барлық ғалам сол сәуледен тараған болса, мәселе түсінікті болмақ. Осымен байланысты әл-Фараби осы салада көп еңбек етіп, тамаша мирас қалдырған. Біз солардан мысалдар келтіреміз.

Алдымен сызықтардың аттары жөнінде. 2-суретте сол жақта айтылған сызықтардың негізгі өлшемдері көрсетілген: a – ұзыны, b – көлденеңі, c – шұғла арасы, p – шұғла тіреу, r_1 r_2 – өрістер. Осы өлшемдердің өзара қатынастары:

$$r_1 + r_2 = 2a, \quad c^2 = a^2 - b^2; \quad p = \frac{b^2}{a}; \quad \frac{c}{a} = e; \quad \rho = \frac{p}{1 - e \cos \alpha}$$

Ұзындық өлшеу мен шұғла аралық өлшеу екеуінің қатынасын $e = \frac{c}{a}$ орталықтан тыс (эксцентриситет) деп атайды. Айтылған имек сызықтардың аттары осы қатынас бойынша алынған: $e < 1$ – кем (эллипс), $e = 1$ – тең (парабола), $e > 1$ – артық (гипербола).

Осы имек сызықтар аспандық *ғалами садақтар, жақтар, бағтар*.

Абайдың бір ауыз өленін еске алайық:

*“Өмір жолы тар соқпақ, иілген жақ.
Иілтіп екі басын ұстаған Хақ.
Имек жолда тиянақ, тегістік жоқ,
Құлап кетпе тура шық, көзіңе бақ”.*

Әл-Фарабидың ғылыми ізденісі, табыс мирастары алдымен осы имектерді зерттеуден шығады. Шұғла түсінігі, ойыс айна мираи (قارم) түсінігі – бәрі осыған соғады. 2-суреттің астыңғысы сол имек сызықтың бірі парабола негізінде жасалған.

Шенбер сызып, оның өрісін біріне бөледі. ($oc=R$): $oa=ab=bc\dots$. Олардың ұшықтарын c нокатпен жалғастырады. Сол алынған қиғаш сызықтарды жазық бағытқа жалғастырсақ парабола нокаттары табылады.

$$r_o=oo, r_a=aa, r_b=bb$$

Осы әдіспен жасалған имек сызықты қалыпқа – сызғышқа айналдырады, яғни имек ағаш сызғыш қалып жасайды. Сол бойынша жұқа қаңылтырдан табақша ойыс айна жасайды. *Параболоид айна шибну қатғи мукафи (عیفاکه حظه ډبنيش)* оның ортасында оттық шұғла – мухарақ (ق رحم) нокаты болады. Осы муқарақ түсінігін біз ғылым тарихында алғаш рет әл-Фараби еңбегінен көреміз. Оның «Есеп ғылымы» “Ал-расаил ал-раиасиа” (تميند ايرنا لئاسرلا) атты еңбегін қараңыз (Алматы, “Ғылым”, 1972, 103-106 бет).

Европа ғылымына бұл түсінік, әл-Фараби еңбегінен алынып, И.Кеплер арқылы енгізілген. Яғни әл-Фарабиден кейін жеті ғасырдан соң. Енді ойлап қаралық. Осы түсінік болмаса қазіргі ғылым бүгінгі дәрежеге жетпеген болар еді. Осы мәселеге мысалдар келтіреміз.

Осындай күрделі мәселе қозғалатын болған соң айтылған имек сызықтардың, алдымен параболаның кейбір қасиеттерін еске алайық. Оған жүргізілген жанама сызық ТЖ (2-суреттің астыңғысы) \angle КЖШ бұрышын екіге бөледі: \angle ШЖТ = \angle ТЖК. Мұнда Ш – шұғла нокаты, КЖ сол нокат жатқан білікке параллель: ТШ // КЖ. Жанама сызықты S нокаты екіге бөледі:

TS=SЖ және соған байланысты

ТШ=ШЖ.

Осы қасиеттен шығатын нәрсе параболаның білігіне жарысқан – парлас сәуле оның бетінен шағылысқанда шұғла нокатынан өтеді. Демек параболаға түскен сәуле шұғла нокатына жиналады. Ол от орны – шұғла – мухарак – фокус болады. Соған керісінше, шұғлаға орналасқан жарық сәуле онан тарағанда парабола білігіне жарыса түзу сызық бойынша таралады (ЖК). Прожектор, фара жарықтары осы негізде құрылған.

Ендігі бір есте болатын нәрсе осында айтылған жарық – сәулені кеңірек мағынада күш-қуат деп алсақ, онда мәселе ғалами кең мағынаға апарды.

Шұғлаға орналасқан және онан өтетін күшті орталық күш деп атайды. Мысалы шұғлаға Күн орналасқан болса, ол орталық күш. Оның айналасында, эллипс немесе парабола имектері бойынша айналатын шырақтар, нөкерлер, планеталар – сол орталық күштің тарту әсерінде болмақ. Ол нөкерлердің айналыс қуаты (моменті) өзгермейді. Оның есептегі өрнегі бірінші жанама қатысы – туындысы – нөлге тең болу керек.

$$M = \frac{dL}{dt} = 0 .$$

Онан шығады: $L=[rmv]=\text{тұрақты}$.

r - өріс, m - салмақ, v – шапшаңдық...

Осымен байланысты үш бағыттағы қозғалыс нокаттың жалпы өрнегі болады:

$$L_x x + L_y y + L_z z = p$$

Мұның мағынасы нокаттың қозғалысы жазық бетте, біріне-бірі тік бұрышты болмақ.

Ноқат қозғалысын шеңбердің – имектің бөлшектері ауланында тексеру қажет. Ондағы ноқат қозғалысы – шапшаңдығы садақтық сектор болып аталады.

Жоғарыдағы қағида бойынша ноқаттың секторлық

шапшандығы да тұрақты болмақ. И.Кеплердің екінші заңы осыған мысал болады. Оның өрнегі:

$$2\delta = r^2\varphi = \frac{L}{m}.$$

мұнда r және φ орталық координат (өрісі, бұрышы).

Секторлық шапшандықтың негізгі өрнегі:

$$\delta = \frac{dS}{dt} = \frac{1}{2}rv\sin(r, v).$$

мұнда S – жарық ауданы, t – уақыт, r – нокаттың айналыс өрісі, v – шапшандығы (r, v солардың өлшеуіші - модуль).

Осы келтірілген өрнектер бойынша Ньютон мен Кеплердің есебі шығады.

Орталық күш әсерінен қозғалған нокаттың айналыс күші олардың ара қашықтық айналыс күші, олардың ара қашықтық сызығының шаршысына кері құрылымдас:

$$F = \frac{a}{r^3}r = -\frac{Wnr}{r^2},$$

мұнда a – тұрақты сан.

Нокаттың имек ізі – жолы – траекториясы айтылған қима сызықтар:

$$r = \frac{p}{1 + e\cos\varphi}, \quad (a > 0), \text{ тарту Күш.}$$

$$r = \frac{p}{1 + e\cos\varphi}, \quad (a < 0), \text{ тобу күш}$$

мұнда орбита параметрі – имек өлшеуіші $p = \frac{L^2}{m[a]}$.

L – нокаттың айналыс күш саны,

W – оның толық қуаты,

$$e = \sqrt{1 + \frac{rWL^3}{ma^2}} - \text{имек (орбита) шалыстығы (эксцентр).}$$

Тарту жағдайында ($a > 0$) орталық күш әсерінен қозғалған нүктенің ең жақын орыны (перигейі) болады:

$$r_{\text{мин}} = \frac{p}{1+e}$$

Егерде $W > 0$ болса, $e > 1$ – бұл гипербола имек.

Егерде $W = 0$ болса, $e = 1$, бұл парабола имек.

Егерде $W < 0$ болса, $e < 1$ – эллипс.

Кейінгі эллипс имектің нүктенің айналыс дәуірі болады:

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{ma^3}{a}}$$

Мысалы Күнді айналған нөкер нүктені аласақ, онда $a = f - mM = 0$, m – нүктенің салмағы, M – Күн салмағы, Кеплер заңдары осыдан шығады: Нөкер эллипс жолымен айналады, оның бір шұғласында Күн (1-заң), Кеплердің үшінші заңы: екі нөкердің айналыс уақытының шаршылар қатынасы олардың орбиталарының үлкен жарты осінің текше қатынастарына тең.

$$\frac{T_1^2}{T_2^2} = \frac{a_1^3}{a_2^3}$$

Оны мына түрде қарайды:

$$4\pi^2 \frac{a^3}{T^2} = \frac{a}{m} = fm - \text{тұрақты}$$

Бұл өрнек жоғарыда айтылған Эллипс айналыс дәуірінен шығады, яғни:

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{ma^3}{a}}$$

$T^2 = 4\pi^2 \frac{ma^3}{a}$. Осыдан жоғарыдағы өрнек шығады...

Енді параболалық (екінші) шапшаңдық жөнінде бір ауыз сөз.

Нүктенің жерді айналғанда оның имек жолы (орбитасы) пара-

Әл-Фараби заманында бес бұрыш бейне салу өте қиын мәселе болған. Оған жалпы алғанда рұқсат та болмаған. Оның себебі бес бұрыш он екі жақ жұлдыз затының бейнесі. Оны тұмар ретінде ғана қолдануға болады деген Пифагор заманынан келе жатқан ғұрып болған. Сонымен байланысты музыкалық ноталар есебінде де бес санын қолдануға рұқсат болмаған. Ол жағын кейін тағы түсіне жатармыз, қазір сол бес бұрышты әл-Фараби әдісімен салып көрелік. Өрісі R-тұрақты санды шеңбер сызады. Яғни: $BO=OA=R$. Осыны екі бөліп F нокатын табамыз. Онымен B нокатын қосамыз. Сол бойынша Ж нокатын табамыз.: $BF=FJ$. Сонан бес бұрыш сызығы шығады: яғни $BJ=$
 $=DB=a_5$. Осыны шеңбер бойынша жүргіземіз. Бұл арада ескере кететін бір нәрсе он екі жақты жұлдыз бейне ішіне текше сызуға болады. Ол текшенің қыры бес бұрыштың кергіші болып табылады: $Dh=a_4$. Енді осы екі көп жақтың қырларының қатынасын алайық:

$$\frac{a_4}{2} : a_5 = \cos 36^\circ = \frac{\sqrt{5}+1}{4} = 0.809$$

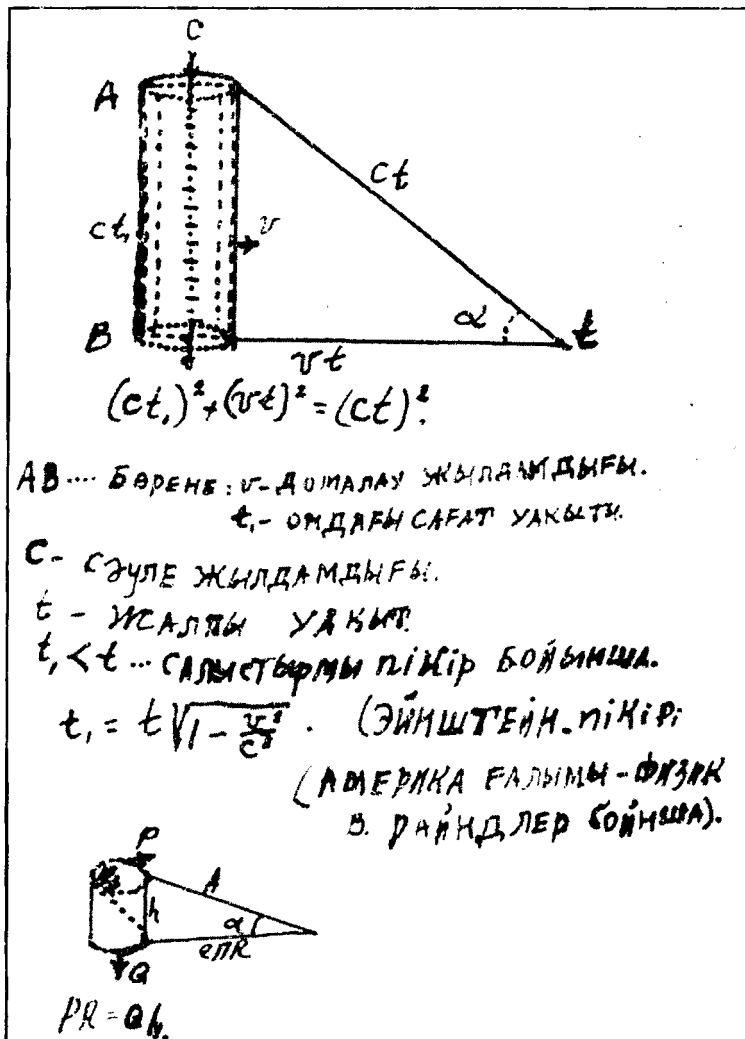
Осыдан шығады:

$$\frac{a_5}{a_4} = \frac{\sqrt{5}-1}{2} = 0,618$$

$$\left(\frac{\sqrt{5}-1}{2}\right)^2 = \frac{3-\sqrt{5}}{2} = 0,382; \quad 0,618+0,382=1,000.$$

a_4 – текше қыры, ол Жер бейнесі. Онда әулие қатынас $\frac{\sqrt{5}-1}{2} = \frac{a_5}{a_4}$ Жер мен Көктің қатынасы деген терең мағына туады.

3-суреттің астыңғысында әл-Фарабидың өлшемдес емес сызықтарды қалай қабыстырған әдісінің бейнесі берілген. Мысалы бірлік өлшемді шаршы сызамыз. Оның кергіші $\sqrt{2}$ бірлікпен өлшемдес емес – Иррационалдық сан... Бірақ оны сызықпен өлшемдестіруге болады. Яғни онан басқа үшкілдер шығарамыз: $1+\sqrt{2}+\sqrt{3}$, $\sqrt{2}+\sqrt{3}+\sqrt{5}$ тағы сол сияқты. Осы негізгі әдіспен ол кісі көп өлшемді көлемді бейнелер жасау амалын берген. Ол өзі ғылымда зор орын алған нәрсе.

4- сурет. Салыстырма әдіс негізі

Енді бір тоқталатын нәрсе Эйнштейннің салыстырмалық теориясымен әл-Фарабидың сәуле тарау ілімін салыстыру. Оған арналған 4-сурет.

А. Эйнштейннің салыстырма қағидасы үстіміздегі ғасырдың ғылымына арқау болып саналған нәрсе. Оның барлық саласын талдау мақсаты бізде жоқ. Оның тек бір ғана негізгі қағидасын әл-Фараби іліміне салыстырып қарамақпыз.

Ол қағиданың негізін жеңіл түрде жақында американ

ғалымы, физик В.Райндлер былай береді. Бір кесінді дөңбек бөрене ағашты алып, соның бойына бір басынан екінші басына қарай жарық сәуле таратсақ, сонымен қатар ол дөңбекті көлденең домалатсақ не көреміз?

Салыстырма пікір бойынша қозғалыста болған затта уақыт кемиді. Бөренеден тыс жердегі уақыт t_1 болса, бөренедегі уақыт t болса онан шығады:

$$t_1 < t: (ct_1)^2 + (vt)^2 = (ct)^2,$$

c - сәуле шапшандығы,

v – бөрене шапшандығы.

Ол өрнекті мынадай түрге келтіреміз:

$$t_1 = t \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}.$$

Мұны механикалық бұранда ережесімен салыстыруға болады.

$$PR = Qh, h = 2\pi R \sin \alpha$$

Екінші жағынан мұны әл-Фарабидың сәуле тарау ілімімен салыстыруға болады (1-сурет).

$$n_1 = n_2 \sqrt{1 - \cos^2 \alpha}$$

Сәуленің жұтылу, қисаю көрсеткіштерінің салыстырма өрнегі.

Салыстырма пікірдің бір қисынсыз, ғылымға кедергі бола бастаған жері оның сәуле шапшандығын өзгермейтін тұрақты сан деп қарауы. Кейінгі кезде ғалымдар Эйнштейннің осы қатесін тауып, оның қағидасын тастап бұрынғы, яғни әл-Фарабилік қағидаға оралып отыр. Ол түсінікті, өйткені әл-Фараби ілімі хақтық негізге сүйенген.

5-сурет Нұх кемесі аталды.

Мұның негізі де жоғарыда айтылған бейнелерге жатады. Тарихта Нұхтың кемесінің негізгі орындары екі текшеге келеді:

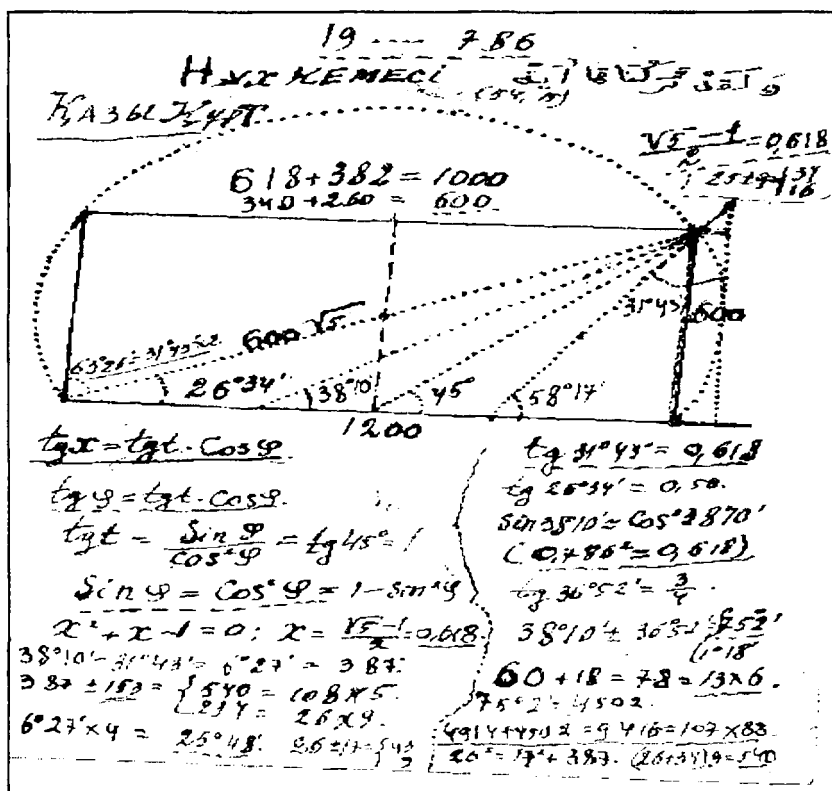
ұзындығы 1200 аршын, көлденеңі және биіктігі 600x600 аршын. Осыған біз әл-Фараби әдісімен қосымша сызықтар жүргізіп, бірнеше керекті бұрыштар шығардық.

Алдымен әулие катынас саны, бұрышы осыдан екені белгілі. Оның ғибрат үшін айғақ мирас етілгені жөнінде аят бар (54-сүре, 15 аят). Біздің Тұран тауында – Қазықұрт соған тікелей байланысты. Күн сағатын айыру мен алтын кима байланысы берілді.

Солармен байланысты шыққан мағыналы өрнектерге көңіл аудару керек:

$$\text{Мысалы: } 387 \pm 153 = \begin{cases} 540 = 108 \times 5 \\ 234 = 26 \times 9 \end{cases}$$

$$387 + 17^2 = 387 + 289 = 676 = 26^2.$$

5- сурет. Нұх кемесі

$$\text{Онан шығады } \operatorname{tg} 33^{\circ} 6' = \frac{17}{26} = 0,6518$$

Онан шығады: $33^{\circ} 6' - 7^{\circ} 6' = 26^{\circ}$.

Тағы бір тамаша сан: $4914 + 450^2 = 9416 = 214 \times 44 = 107(62 + 26)$. Тұран Қақпасына оралдық. 214 – Жауһар. Келесі бөлімді Жауһар атадық.

ЖАУҒАР

Табиғи заттардың жалпы болмыс *түп атасын* арабша *Жауһар* атайды. Оны жұлдыз текті зат мағынасында алуға болады.

Жаратылыс тектердің арғы тұлғаларын қарастыруға арналған бөлімді «Жауһар» атаған себебіміз сол. Соған арнап жасалған 6-суретті қарастырамыз.

Бұл 6-суретте үш бөлім. Үстіңгісі бес тек заттар мен солардың бейнелері, мүшелері.

Олар: оттек – төрт үшкіл жақты,

Желтек – сегіз үшкіл жақты,

Сутек – жиырма үшкіл жақты.

Жертек – текше – алты шаршы жақты,

Жұлдыз тек – бес бұрышты он екі жақты. Олардың жақтары (Ж), төбелері (Т), қырлары (Қ) есептелген: $Ж+Т+Қ=N$.

Бұл есепті біз бірінші рет 1960 жылдары шығарып қолданудамыз.

Оның қорытындысы:

1) $4+4+6=14$,

2) $8+6+12=26$

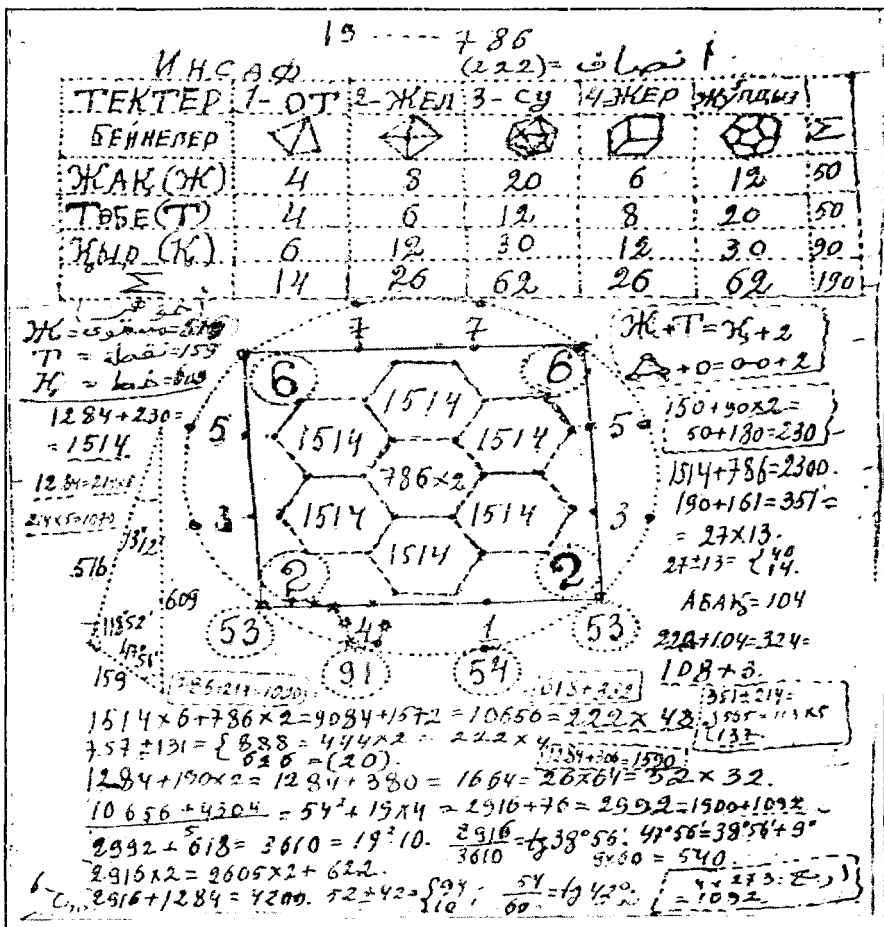
3) $20+12+30=62$

4) $6+8+12=26$

5) $12+20+30=62$

 $50+50+90=190$

Осы түр, осы жинақ өте терең мағынаға соғады. Алдымен мұнда бас батаның кәміл еселігі түр: 19×10 . Екінші жағынан Тұран Қақпаның темірлік санаты түр ($62+26=88$). Осының

6- сурет. Инсаф, тектер, бейнелер

негізінде барлық өлшемдер – қиастар мәселесін, химиялық қатыстар мәселесін, тағы басқа ғылымдар саласын қайта карауға тура келеді. Бұл мәселені біртіндеп шеше жатармыз. Қазір айта кететініміз бізден бұрын бұл түзу көп жақты бейнелерді Еуропа ғалымдары да көп қарастырған. Оларда Эйлер атымен байланысты мынадай өрнек бар: Ж+Т=Қ+2, яғни жақтар мен төбелердің жиыны қыр қабырғалар жиынына тең қосқан екі. Мұны біз мынадай бейнеге келтірдік: Жак – жазықтық бейнесі үш нокап – үшкіл, төбенікі – бір нокап. Қырдыкі – сызықтыкі екі нокап. Оларды теңеу үшін екіге қосу керек. Басқаша айтқанда бейненің мүшелер саны алты: 3+1+2=6. Оларға қосылып отырған екі

жалпы *табиғи жұптық* сан деп білеміз. Сонан келіп егіз-сегіз қағидасы туады: $6+2=2+6=8$.

Осымен байланысты ғылым тарихына көз жіберлік. Арабша жазық (Ж), қыр – сызық (К), төбе нокат (Т) деген сөздердің атауларын алып, олардың сандық мәндерін қарастырдық: мустой=516 (يوتسم=ж);

хат=609 (طخ=К), нокат=159 (طقد=Т). Жиыны болады: $516+609+159=1284=214 \times 6=214 \times 6=214 \times 5=1070$. Демек Ыдрыстын *масалас*=үшкіл есімі шықты. Осыған қарағанда, жоғарыда айтылған бас бата саны шығуына қарағанда, басқа да көп мәселелерге қарағанда біздің қолданып отырған әдісіміз сол ерте замандарда белгілі болған. Кейін ұмытылған болу керек. Осыларды еске алып кітап атын: «Үш арыс» атадық. Айтылған бейне мүшелердің үшкілін салдық (6-суреттің сол жағында).

Бес тектің жиын сандарынан біз жалпы өлшемде – қиас – симметрия – түрлерін таптық. Ол мынау: $50+90 \times 2=50-180=230$. Мұның түсінігі *жақ* пен *төбе* дақ сандар: үштік, бірлік. Олар түрленген – бірінің орынын бірі баса береді. Сондықтан оны бір ғана рет аламыз (50). Сызық – Қыр болса ол екі басты – жұп. Сондықтан оны екі еселеп аламыз: $90 \times 2=180$ (түзу сызық). Жиыны $180+50=230$ барлық симметрия түрі осыған тең екені ғылымда белгілі (Е.С.Федоров еңбегін қараңыз). Осы санды бейнелер мүшесі санына қосамыз: $1284+230=1514$. Осы санды алты еселеп, бас бата санын екі еселеп «*алты алаш*» қағидасы бойынша орталық суретті салдық (6-сурет):

$$1514 \times 6 + 786 \times 2 = 9084 + 1572 = 10656 = 222 \times 48.$$

Тамаша терең мазмұнды сандар. Мұнда 222 – *инсаф* саны (فاحنا). Ол қайталама еселенген 48 рет= 12×4 төрт мүшел... Ғаламның ғадалатты негізі осында. Сол себепті біз бұл суретті *инсаф* атадық.

Қозғалған мәселенің қазіргі ғылымдағы негізін түсіну үшін аталған ғалым Әйлердің осыған байланысты теориясын еске алайық. Бірнеше нокаттардан тұратын тұйық сызықты алайық. Егерде осы имек (тұйық) сызықты айланып шығуда оны екі рет баспауға болады, егерде оның так сызықтар түйіскен нокаттар

саны екіден аспаса. Осы ереже бойынша қазір математикада сызықтар теориясы – *графтар теориясы* шығып отыр. Оның өзі бұл күнде барлық ғылым саласына қолданыла бастады. Соның ішінде ол ықтималдық теориясына, информация теориясына қолданылады, топология саласына негіз болды. Сол бойынша молекулалардың күрделі құрылыстары зерттелуде. Америка ғалымы Шеннон теориясы соған байланысты.

Енді осы қағиданы түзу көп жақты бейнелермен байланыстырып қаралық. Олардың төбелерінде түйісетін сызықтардың (қырлардың) саны мен жақтардың бұрыш санына байланысты. Төрт жақтарда олар екеуі де үштен. Яғни төрт үшкілден таратып тетраэдр – оттек бейнесінің әрбір төбесінде түйісетін қыр саны да үш ($K=3$), жақ бұрыш саны да үш, ($\text{үшкіл}=3$). Онан кейінгі сегіз жақта бұл сандар: $K=4$, жақ үшкіл=3, онан кейінгі жиырма жақтыда $K=5$, жақ үшіл 3. Онан кейінгі текшеде Қыр $K=3$, Жақ бұрыш 4. Онан кейінгі он екі жақтыда $K=3$, жақ бұрыш-5.

Бұлардың жалпы өрнегі болады:

1) (3,3), 2) (4,3), 3) (5,3), 4) (3,4), 5) (3,5).

Шенфлис бойынша.

Мұнда екіден пар: (3,3); (3,3), (4,3), (3,4), (5,3), (3,5). Біздің шығарып отырған (4), (14), (26: 26), (62:62) сандарға сәйкес заң.

Осы ереженің табиғи фактының Эйлердің сызық теориясына терең байланысты екені көрініп тұр. Оның аты кристалдық симметриялы заттардың барлық мүшелері: жақтары, қырлары, төбелері біріне бірі тығыз байланысты. Сондықтан да бұл табиғи заң жаңа теорияларға негіз болып отыр.

Эйлердің сызық теориясын былай келтіруге болады. Түйінсіз (ноқатсыз) сызық жүргізу үшін бұрынғы тақ сызықты ноқаттар саны екіден аспасын. Біздің ережемізде ондай тақ екеу: ноқат-төбе және жақ. Яғни екеу ғана. Сондықтан біз екі басты – сызық жүргіздік: яғни $90 \times 2 = 180$ – түзу сызық. Біздің бірлігіміз 50. Оны қосамыз осы сызық санына: $50 + 180 = 230$. Онан барлық симметрия түрі шықты.

Сол себептен қазіргі ғылымның топтар – группалар теориясының басы айтылған көп жақтылардан басталады.

Бұл мәселемен шұғылданған адам оның жалғасын өзі

қарастыра берер. Бұл арада біздің мақсатымыз қаралып отырған мәселе тек ертедегі тарихи ғана мағынасы бар нәрсе емес. Оның қазіргі ғылымда терең тамыры жатқанын аңғарту.

6-суретте келтірілген көп мәселені оқушы өзі-ақ түсінер деген үмітіміз бар. Солардың ішінен қайсы біреулерін көрейік. Алдымен айтылған симметрия саны 230 қарайық, оның тоғыз есесі: $230 \times 9 = 2070 = 1284 + 786$.

1284 – үшкіл саны, 786 – бас бата саны. Ойлап қарасаңыз осы ғажап *мұғжиза*. Бастапқы ғалами бес тектің жиын саны бас бата әрпінің сандық кәмілі болғаны айтылды. Ол $19 \times 10 = 190$ он тоғыз өз алдына тамаша сырлы нәрсе. Ол ғалами сан. Қағбамен байланысты

$$19 \pm 7 \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}, \text{ темірмен – жермен байланысты. } \frac{26(1+26)}{2}. \text{ Ол}$$

Құранның құрылыс сүре саны:

$$19 \times 6 = 114 = 57 \times 2. \text{ Ол әл-Хадид } 31 + 26 = 57\text{-сүре.}$$

$$\text{Онан мынау өрнек шығады: } 190 + 161 = 351 = \frac{54^2}{19^2 \cdot 10}.$$

Бұл тамаша сан Ал-Саратан (351 *نافر سلا*) жұлдыз саны. Ол Шаян-Қоян Айдың орны, оның тақты – оттығы – А (ақ = 1 · 4). Ол Абақ санын дос – миғлаф санына қосамыз болады: $220 + 104 = 324 = 108 \times 3$.

Үш ақиқат.

Үш арыс бас үшкілдің бұрышынан бір мысал $39 \pm 9 = \begin{cases} 48 \\ 30 \end{cases} = \text{tg}38^\circ 56'$. Оған тоғыз қосамыз: $38^\circ 56' + 9^\circ = 47^\circ 56'$ (6-суретті қараңыз).

$$\text{Тағы бір мысал: } 25^\circ 48' + 13^\circ 12' = 39^\circ; \quad 39 \pm 9 = \begin{cases} 48 \\ 30 \end{cases}. \text{ Екеуі де}$$

шеңберлік, қайталама, садақ. Оған қосамыз:

$$\frac{54}{60} = \text{tg}42^\circ, \quad 48 \pm 42 = \begin{cases} 90 \\ 6 \end{cases} \text{ Шеңбер сандары...}$$

Бас бата саны мен Жауһар (бас тек) сандарының қорытынды саны: $786 + 214 = 1000 = 618 + 318$.

6-суреттің ортасында алты ұялы ара есеп саны екені айтылды. Соның айналасындағы сыртқы шеңбер он екі бөлінген – мүшел есебі. Оның ішіндегі сызылған Шаршы – Жұлдыз шаршысы. Оның бұрышында (астында) тұрған сан 53. Құран сүресі *Ал-Нұжым* – Жұлдыз. Ол Шаршының бұрыштарында тұрған сандар (2, 2, 6, 6) сол орындағы көктердің рет саны: 2 – Көк Айқыз – Ғұтарад (екі рет келеді), 6 – Көк Шоңай – Мұштари (екі рет). Бұл шаршының Жұлдыз шаршы аталуы осыдан. Сурет астында шаршының екі бұрышының ортасында 54 және 91 сандар тұр. Бұлар Құрандағы Айдың (54-Ал-Қамар) және Күннің (91-Ал-Шамис) сурелері. Олардың аспандық орындары осы орындар. Бұларды шаршының бұрышы етіп алсақ, одан айтылған шаршы сияқты Ай шаршысы және Күн шаршысы шығады. Сонымен үш шаршы 12 мүшелді толтырмақ: $3 \times 4 = 12$. Бас шеңбердің ішіне қойылған сандардың төртеуі (жұлдыз шаршы бұрыштары) айтылды. Олардың қалғандары 54 – Ал-Қамар үстін 1-Ай – бірінші Көк. 91 – Ал-Шамси үстінде 4 – Күн төртінші Көк. Олардан әрі қарай екі жақта оңды – солды: 3-3 -Шолпан, 5-5 – Арай, 7-7 – Санжар. Мүшелге бөлгенде оң жақтағы 5 – Арай – оның үйі жыл басы 1 – Тышқан, екінші сол жақтағы үйі 8 – Қой, 3 – Шолпандікі: 2 – Сиыр мен, 7 – Жылқы, 2 – Айқыздікі: 3 – Барыс пен 6 – Жылан. 1-Айдікі: 4-Қоян, 4 – Күндікі: 5-Ұлу, 6-Шоңайдікі: 9 – Мешін мен 12 – Доңыз, 7 – Санжардікі: 10 – Тауық пен 11 – Ит. Осымен жеті хат көктің он екі мүшелге тарауы аяқталды. Бұл көріністі кейде он екі мүшел, он саусақ атаймыз. Оның себебі Айды оң білек, Күнді сол білек деп алса санаған серіктердің мүшел орындарға орналасуы он саусақ сынды болып шығады: Айқыз – бас бармақ; Шолпан – сұққол; Арай – ортан қол, Шоңай – Атшақ, Санжар – шынашақ.

Біздің Тұран халқының Арыстан бап аталатын әулие орыны аспанның осы құрылысына байланысты. Соны еске сала кетелік.

Жеті хат көктің орталығы 4-Күн болғанда ол жердің және басқа нөкерлердің орталық күші – Шам шырағы. Аспан уақыт есебі соның қозғалысы бойынша жүргізіледі. Темір Қазықты айналған жұлдызды аспанның бейне сағат кілті секілді белгілі Жеті Қарақшы – Көк шөміш дедік (1-суретте). Сол шөміштің

маңдайша сызығы Күн орны Ұлу мен Темір Қазық жұлдызы арасына бағытталған (6-сурет). Сурет ортасындағы бас бата саны тұрған жер Темір Қазық орыны. Ұлу мүшелдін айлық жұлдыз аты арабша Асад – қазақша Арыстан. Ол өзі Кек орталығы Күн оты болған себепті, есеп басы болған себепті, оны Аспан Қақпасы мағынасында алып Арыстан бап атаған. Ол өзі ежелден Тұран елінің орталығы болған себепті оны біз Тұран Қақпасы атадық.

Осы Тұран Қақпасындағы бір тамаша нәрсе оның бұрыштарындағы екі сан, 2, және 6. Бұл екеуі Егіз-сегіз қағидасына келеді:

$$6+2=2+6=8=2^3.$$

Жоғарыда келтірілген бес тектің сандық мәндері осы екеуінен құралған деуге болады: $26 \dots 62 \dots 14+12=26$. *Ғаламның ғажап сыры аспанда жазулы тұрған секілді*. Бас үшкіл де, бас бата да, бәрі де соған соғады.

Тұран Қақпасына өзінің сәлемін – уақытын жіберген пайғамбарымызға, әлбетте, осы сырлар айқын болған деп білеміз. Мәселенің жалғасы 7-суретте.

Жетілік тор ортасына онда 552 санын қойдық. Ол өзі бір-неше мағынада мазмұнды сан. Ол мынау: $552=92 \times 6=516+36$. Мұнда 92-Қағба саны, $516=$ жақ=мустой (يوتسم) сан, $6 \times 6=36$ – шеңбер саны. Оның айналасында Жауһар саны ($214=$ ر هو ج). Алты Жауһар – *алты алаш*, ортасында ғалами санды Қағба. Ол ғадалатты Алаша хан. Бәрін қосқанда болады:

$$6(214+92) = 1284+552=1836.$$

Атомдардың өзек салмақ саны – *протон* саны. 1284 - барлық бейнелердің мүшелер саны екенін білеміз. Айтылған теңдік бойынша оны мына түрде жазамыз:

$$159+609+506 \times 2+36=1800+36=1836,$$

яғни екі жақ арасында 2Ж (516×2) бір сызық – қыр – қабырға ($Қ=609$), бір төбе=ноқат: $T=159$.

Осымен байланысты Құрандағы *ақ жіп* пен *қара жіп* жөніндегі бір аятты келтіреміз (2-сүре, 187 аят). Оның сандық

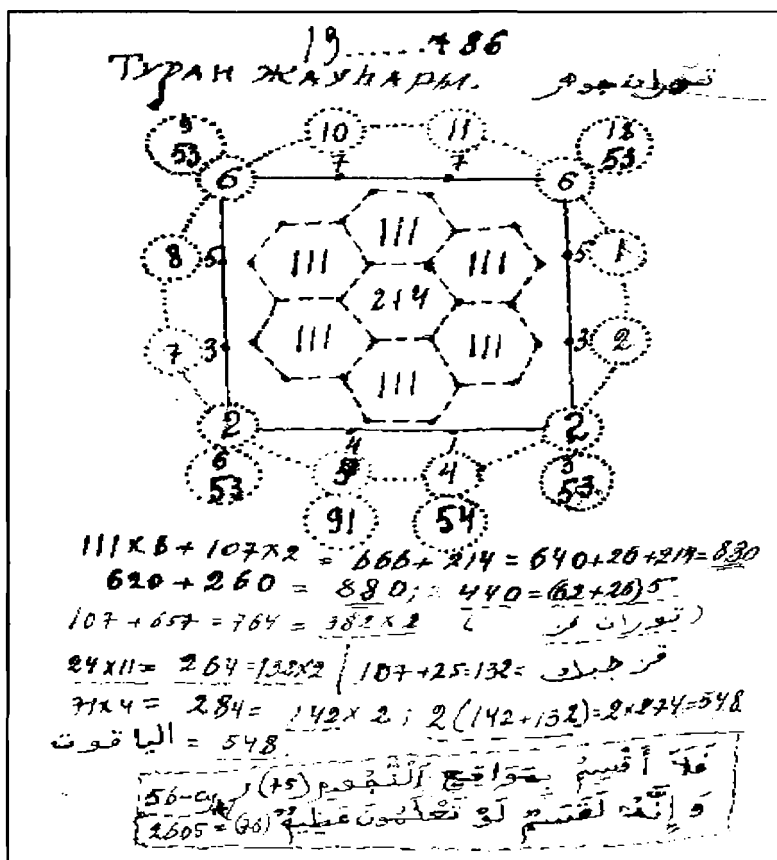
Арабша+қазақша айтылатын қос сөз бар: Қыз-Жібек, қыз – арабша Жібек. Екеуінен жеті – жүрек сандары шығады: $107+25=132$ (Қалаб=сабиғ). Екеуі де Ыдрыс үшкілдерінен: (1070-маслас), ($3^2+4^2=5^2=25$). Осыдан шығады екі жіп= $619 \times 2=1238$. $1238+132=1370=\frac{5}{2}$. 548(548-Ал-Иакут). Басқа қосымша сан-

дарды оқушы өзі табады.

Осыған жалғас 8-суретке келеміз. Мұнда айтылған Жауһар – білек түсініктері түрленген. Оған Тұран сандары кірген.

Тұран+қыз деген сандардан тамаша әулие саны шығады:

$$382 \times 2 = 764 = 657 + 107.$$

8-сурет. Тұран Жауһары

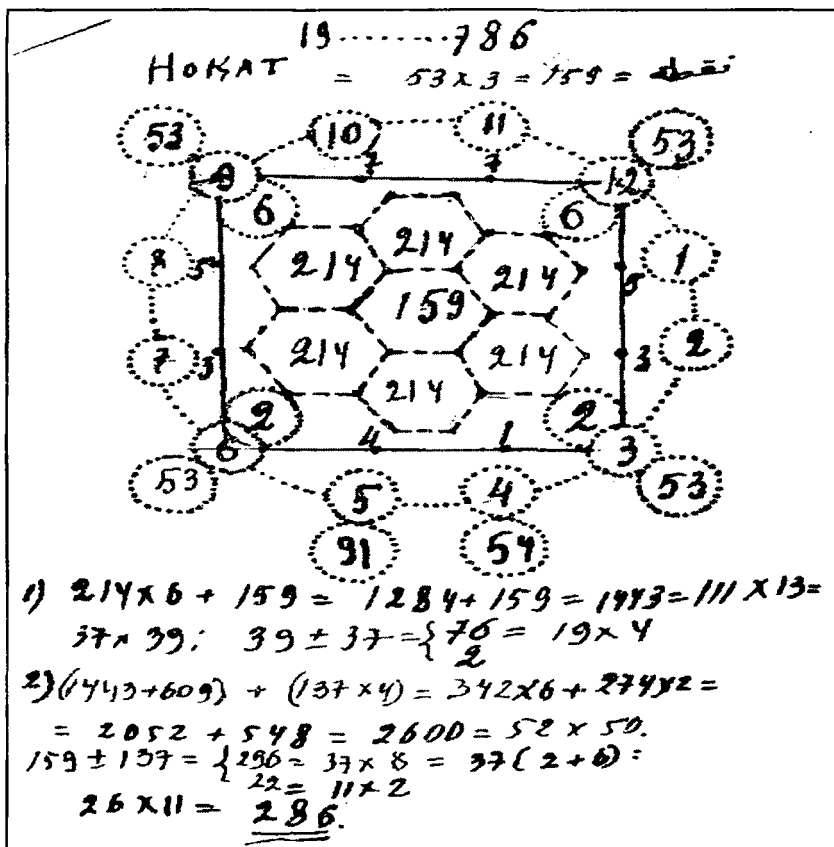
111=37x3 бұл санды жеке алып қарасақ ол Микаил (су кожасы) періште саны.

Ал-Иакут – асыл тас (Шолпан тасы, кейін айтылады). Онымен Ғұтарад-Фараб саны тамаша байланысты екені байқалады:

$$284+264=548.$$

24x11=264 - әл-Фарабидың бас нотасы – Ай нотасы. Сонымен Күннен бергі ішкі үш көктің тамаша байланысы шығады (Ай+Айқыз+Шолпан). Олар үш Арыс – Ақарыс, Бекарыс, Жанарыс – Тұран Қақпасының босағасы.

Бұл суретте Тұран Қақпа саны ерекше, Жауһар арқылы берілген. 8-сурет аты да сол бойынша Тұран Жауһары аталды. Жалғасы 9-суретте. Онда орталық Алашахан ноқат. Оның айналасындағы алты алаш Жауһарлар.

9- сурет. Ноқат

Жиын саны: 37×39 . $214 \times 6 + 159 = 1284 + 159 = 1443 = 111 \times 13$.

Онан көптеген мағыналар туады: $39 \pm 37 = \begin{cases} 76 = 19 \times 4 \\ 2 \end{cases}$;

$(1433 + 609) + (137 \times 4) = 342 \times 6 + 274 \times 2 = 2052 + 548 = 2600 = 52 \times 50$.

Темір саны – Тұран саны – хамды саны. Оларға жалғас:

$$159 \pm 137 = \begin{cases} 296 = 37 \times 8 = 37(2 + 6) \\ 22 = 11 \times 2 \end{cases}$$

Онан шығады: $26 \times 11 = 286$

Екінші – Бақара - Өркеш сүренің аят саны. Ол өзі барлық

химиялық санның бастауы: $15 \pm 11 \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$

Күрделі мәселе: Ойласу керек.

Жауһарлар туралы осымен токтата тұрамыз. Оның негізгі қорытындыларына кейін, Аллах қаласа қайта ораламыз. Оған дейін Жер мен Көктің байланысы жөнінде біраз сөз.

ҚАЙТАЛАМА АСПАН. ЖАРЫЛҒАН ЖЕР

“Ал-Тарқ (Түнқатар) атты сүреден мысал.

- قراخلا لاروسد

Жиын саны болады: $86 + \frac{310 + 31}{341} + 17 = 444 = 222 \times 2$

Тамаша сандар : $111 \times 4 = 37 \times 12 = 444 = \text{تلاخول وحت}$ жылжу (түнқатар) саны.

$341 \times 2 = 682$ – Ал-Мисақ саны (375 قاقملا)

$$\left| \begin{array}{l} 86 \\ 68 \end{array} \right| = 64 - 36 = 28$$

Мұнда 55, 847 темір (хадид) атомының салмағы, 52000 оның қоспа реті: $26 \times 2000 = 52000$.

Не ойлауға болады?

Мәселенің негізі тереңде жатыр, өйткені темір тегі барлық ғалам тегі, ол Темір Қазық, ол темір өзек, темір шатыр-аспан денелерінде және жерде бар. Ол тыныс металы – гемоглобин өзегі – қан тамыры. Осы сүреден кейінгі 96-сүре Ал-Ғалак соған арналған. Ондағы басқы бес аят ең алғашқы уахилар. Онда зор мағына жатыр:

$$96 \pm 86 = \begin{cases} 182 = 91 \times 2 \\ 10 = 5 \times 2 \end{cases}$$

91 – Ал-Шамси Күн сүресі: $10 = 5 \times 2$ он саусақ – пешене.

Осыдан отыз жыл шамасы бұрын жазылған біздің «әл-Фараби санаты» атты мақаламыздан үзінді:

$$F = \frac{Z}{A - 2Z} = \frac{26}{55,847 - 52} = \frac{26}{3,847} = 6,758$$

Онан шығады: $\ln F = \ln 6,758 = 1,91055 = 0,382 \times 5$

$$\text{Мұнда } 0,382 = \varphi^2 = \left(\frac{\sqrt{5} - 1}{2} \right)^2 = \frac{3 - \sqrt{5}}{2} = 0,382$$

$$\text{Әулие сан: } \frac{\sqrt{5} - 1}{2} + \frac{3 - \sqrt{5}}{2} = 0,618 + 0,382 = 1,000$$

Сонымен қатар онан *радиан* – садақ-имек өлшемі бойынша:

$$1,91055 \approx 109^\circ 28'.$$

Текшенің – Қағбаның орталық бұрышы бұл. Бұл тамаша кездесуге кейін тағы Аллаһ жазса ораламыз.

Бұл арада осы санмен қабысатын басқа бірнеше мәселеге тоқтаймыз. Оның бірі: $60 \times 60 + 247 = 3600 + 247 = 3600 + 247 = 3847$

Мұнда 60-шеңбер өлшемі; 247 – Маруа-Ажар анаға зам-зам хабары берілген тау. Бұл бір ғажайып сыр.

Тағы бір өлшем: $2605+54 \times 13=3847$.

56-сүреден 75-76 аят саны (*жұлдызды аспан құрылысына серт еткен*).

54 – Ал-Қамар (Ай), 13-сүре – Нажағай.

$54^2=2916$. Айтылған үшкіл сандарымен ($Ж=516$, $Қ=609$, $Т=-159$) осы сандарды қатыстырып үшкілдер жасалды (10-сурет).

Бұл үшкілдерден талай тамаша бұрыштар шығатынын қарап көріңіз. Бір мысал: $47^\circ 56' + 6^\circ 4' = 54^\circ$.

Ал-Қамар – Ай бұрышы, пешене – жұлдыз тек бұрышы $54 \times 2=108$, $108 \times 5=540$ (3-сурет).

Онда $6^\circ 4'$ – қыр маржанның сәулені екі айыратын нәзік бұрыш: $47^\circ 56'$ бас үшкіл бұрышы (6-сурет). Ойлап қараңыз!! Осы санды және басқа мысалдарды оқушы өзі түсіне жатар.

Осымен байланысты келесі мәселе:

ҚАЙТАЛАУШЫ ЖЕТІ ӘЛІФ

Бұл атау біздің халқымыздың ғұрпынан, оның арғы тегі аспандық, Жеті Қарақшы мағынасында. Оның аспан сағатының тілі екені айтылды (1-сурет). Ол жеті Әліф – Алып – Тақ Темір Қазықты айналуда, батпайды. Сондықтан оны «*Жерге түспес жеті әліф*» дейді. «Қырық бір ноқат» – құмалақ салғанда тоғыз орынға түскен құмалақ санының дақ саны жетеу болса, оны құмалақшылар Жерге түспес жеті әліф атап, аспан есебімен байланыстырады. Ол өз алдына. Біз бұл арада аспанның айналысындағы қайталаушы жеті хат көкті айтамыз (11-суретті қараңыз).

Соған байланысты жеті нотаны айтамыз. Айтылған тоғыз орынды төр шаршыны да келтірдік, ғажап шаршы түрінде, әр бір бағытында үш сан жиыны тұрақты 15, яғни $2+9+4=15$ тағы басқалары.

Мұндағы ең басты мәселе Әл-Фарабидың музыкадағы жеті нота қатынастары мен жеті зат көктің байланысын көрсету.

Айтылған тоғыз орынды шаршыда Жерге түспес жеті әліф – жеті хат көк, соған сәйкес жеті нота белгілері көрсетілген

19.....786 = 393 x 2.

ҚАЙТАЛАУШЫ ЖЕТІ ӘЛІФ

$195 \div 19 = \begin{cases} 214 = 107 \times 2 = 3 \text{ КАУБАР} \\ 176 = 88 \times 2 = (62 + 26) 2. \end{cases}$

$(195 + 114) 2 = 618.$
 $618 + 382 = 1000.$

⊙	б	б
⊙	д	д
⊙	ж	ж
⊙	р	р
⊙	с	с
⊙	у	у
⊙	ы	ы

$13 + (1+85) + (22+5) + (23+45) =$
 $13(1+2+6 \times 2) = 13 \times 15.$
 $= 195 -$

N	ТАС	НОТА
1	АХЫҢ	р + д 40 + 5 = 45
2	МАРЖАН	у + 9 50 + 6 = 56
3	ЗУМРУД	е + 7 8 + 7 = 15
4	ЖАУХАР	б + 3 9 + 4 = 13
5	АЛМАС	с + 1 10 + 1 = 11
6	НАҚУТ	ш + 4 20 + 2 = 22
7	ЛАФИЯ	ж + 6 30 + 3 = 33

$11 + 22 + 33 = 66 = 11 \times 6.$
 $45 + 56 + 15 = 116 = 29 \times 4.$
 $116 \times 3 = 348 =$

(ШУФЕЯ)

11-сурет. Қайталаушы жеті әліф

(әріплен). Ол әріптердің сандық мәндері маңдай мен он бүйірге орналасқан. Сонымен жеті ұяға екіден он төрт әріп қойылған. Олардың бәрі оң жақтағы кестеде жинақталған. Ол кестеде жеті хат көктің асылтас аттары берілген. (Көк аттары сол жақтағы жеті тармақ жұлдыз суретінде) және ноталар есебі берілген. Ол есептің жинақтары кестенің үстінде және астында көрсетілген. Ол есептердің тамаша қорытындылары бар. Жеті хат Көктің ортасында Күн екені белгілі. Ол төртінші орында. Қалғандары астында үшеу, үстінде үшеу, жиыны алтау (Алты алаш).

Күн нотасының жиыны: $4+9=13$. Үстіңгі шаршыда ол маңдай. Бір тамашасы сол оның екі жағындағы сандар жиыны

осы маңдай санға дәл еселес келеді: $11+15=26=13 \times 2$; $22+56=78=13 \times 6=33+45$.

Демек Күн айналысында маңдай сан еселігі екі (2) және алты (6), яғни егіз-сегіз қағидасы: $2+6=8$. Күн сегіз сәулелі белгімен алынған. Ол «сегіз аяқты жирен айғыр». Ертөстік аңызында. Сонымен ноталар жиыны: $15 \times 13=195$. Құранда 13-нажағай, 15-Тас сүрелері. 195 سورة مائة وتسعة (Книге= $20+5+10+70+90=195$). Бұл 19-сүренің мұқаттағаты. Сонымен қатар 50-сүре, (Қ=۵-сүре) жиыны: $50+100+45=195$. Ол өзі ерекше мағыналы әріп белгі...

Осы санға бас бата санын қосамыз, болады:

$$195 \pm 19 = \begin{cases} 214 = 107 \times 2 - (\text{Жауһар}) \\ 176 = 88 \times 2 = (62 + 26)2 \end{cases}$$

Тұран қақпа саны.

Онан шығады: $2(195+114)=618$; $618+382=1000$ (әліф) немесе $65+(50+80)=65+130=195$.

Мұнда 65 – Асад (Арыстан бап).

80-сынап, 50-қалайы, $80+50=130$ алам – пайғамбар сәлемі. Яғни айтылған қақпаның босаға, маңдайша бұрыштар металы, 2-80, 6-50. Сол егіз-сегіз. Жеті тармақ суреттен қараңыз. Олар бір сызық бойында жатыр. Тәулік аттары бойынша алсақ ол сәрсенбі (2 аспан – Айқыз), бейсенбі (6-аспан – Шоңай). Осы бойынша тәулік аттарының көктері: 1) Ай – дүйсенбі, 2) Айқыз – сәрсенбі, 3) Шолпан – Жұма, 4) Күн – жексенбі, 5) Арай – сейсенбі, 6) Шоңай – бейсенбі, 7) Санжар – сенбі. Жеті тармақ суретте жеті көктің металдар саны берілген: 1 – Ай - Күміс=47, Айқыз – сынап – 80, 3 – Шолпан – мыс – 29, 4 – Күн – алтын – 79, 5-Арай – темір –26, 6-Шоңай – Қалайы –50, 7-Санжар – қорғасын – 82.

Олардың жиыны ортасында 393. Оны екі еселесе бас бата саны шығады: $393 \times 2=786$ (11-суреттің үстін қараңыз).

11-суреттің сол жағында астында Күннің арғы және бергі жағындағы Көктердің ноталар санын топтадық: Ай+Айқыз+Шолпан: $45+50+15=116=29 \times 4$ негізі мыс (29). Бұл адамның үстінде الحديد =116 (74-сүре, 30 аят).

$116 \times 3=348$ – шұғла.

Күннен арғылары: $11+22+33=11(1+2+3)=6 \times 11=66$. Осында келтірілген мәліметтердің қайсылары, әл-Фарабиден, қайсыларын біз жалғастырдық. Соған келейік.

Негізгі ірі бастаманың басы, әрине, әл-Фарабиден. Түсіну үшін айтылған тоғыз орынды шаршыны алайық. Оның негізгі сандық түрі:

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Осында ортада тұрған бестік сан ежелден бес бұрыш бейнелес жұлдыздық сан болып есептелген. Оның айналасындағы басқа сегіз сан екіден парланып, төрт шекті – тетра хорда аталып алынған. Нота есебіне ортадағы бестік санды алмаған, яғни Алаша ханды қоспаған. Ертедегі Пифагордан бастап батыс елі нота есебін $3/2$, $4/3$, $9/8$ түрлерінде және солардың туынды сандардың түрлерінде алып келген. Музыкада бестік сан қолдануға, бес бұрыш сурет салуға тыйм салынған. Оны тек Абыздар ғана тұмар ретінде қолданған. Әл-Фараби ғұрыптың бәрін бұзып, бес бұрыш салуды таратқан (3-сурет), музыкаға бестік сан қатыстырған. Сонымен оның ноталық қатынастары былай болып шыққан: $f=1:1$, $g=9/8$, $j=5/4$, $b=4/3$, $v=3/2$, $\varphi=5/3$, $z=15/8$. Қазіргі нотада ол $do=1:1$, $re=9/8$, $mi=5/4$, $fa=4/3$, $соль=3/2$, $ля=5/3$, $си=15/8$.

Әл-Фараби $5/4$ – Шолпан нотасын негізге алды. Оның күні жұма... Таң Шолпаны - пайғамбар жұлдызы. Оның үйі – Мизан – Таразы – Хақ саны Қосай: $54 \times 2=108$.

Мұның бәрі батыс елдеріне ұнаған жоқ. Бірақ шындық жеңді. Басқа көп мәліметтерді біз жаңадан қостық. Ол жаңалықтың өзі екі түрлі. Біреулері әл-Фараби еңбегінде тікелей болмағанмен, ертеден келе жатқан мәліметтерді бейімдеп пайдалану. Ол ноталарды көктермен салыстырудағы асыл тастар секілді. Екіншілері *шын жаңалық*, мысалы сол көктердің *металдарын есептеу*. Ол қазіргі *ғылымнан* алынған *мәлімет*.

Әл-Фараби домбырасы жөнінде. Ол кісі музыкалық аспап-

тармен көп шұғылданған. Солардың ішінде шекті аспаптарды көп қолданған. Осы кісі төрт шекті ескі лютняға (ғұдқа) бір шек қосып, бес шекті жасаған. Соның бейнесін біз 12-суретте бердік. Ол кісінің қосқан бесінші шегі Ал-Хадд (хадд).

Мағжан ақынның:

*Тұранның кім кеміткен музыкасын,
Фараби тоғыз шекті домбырасын, –*

деген осыған келеді. Өйткені бұрын төрт шекті – *тетрахирда* болғанда, оның қоспақ – қайталау түрі болған екі төрт – сегіз (октава)...

Соған әл-Фараби шегін қосқанда тоғыз шекті болады. Әл-Фараби домбырасында шектердің, олардың пернелерінің – бөлімдерінің аттарын келтірдік, нота белгілерін қойдық.

Сонымен қатар әл-Фараби нотасында қай шек, қай перне, қай саусаққа арналғаны да есте болсын.

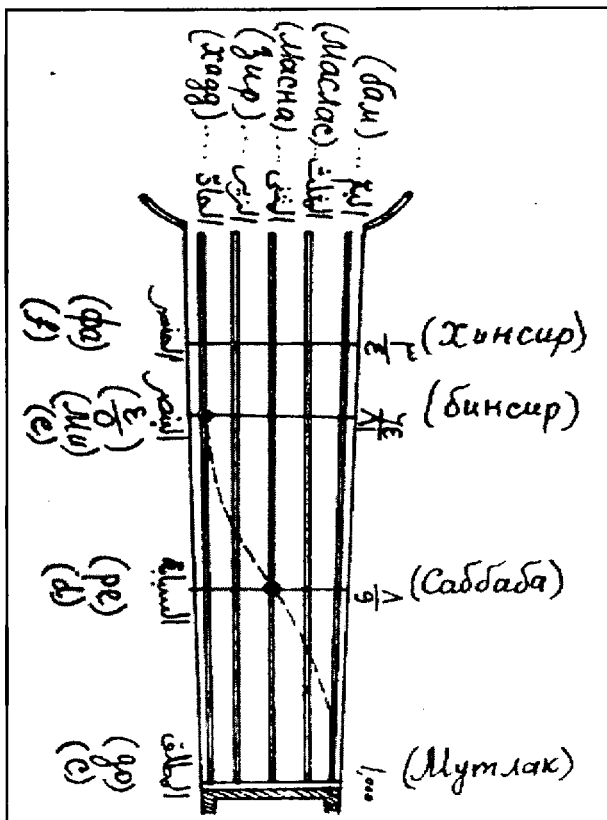
Төменгі – дауыс *бам*, жоғары дауыс – *зир* – орта дауыс – *усти*. Ол ортан қолдікі (*сабғ* – усти).

Сабғ бинсир – атыжоқ (атжоқ) саусақ. *Саббаба* – сұққол. *Мутлак* – бос шек – тиек. Сонымен үшке бөлінген: 8/9, 3/4, 4/5. бам-бас-бірлік, маслас-үштік, масна – екілік.

Әл-Фарабидың асқан музыкант екені мәлім. Бұл арада біз тек оның музыкалық өнерінің жалпы ғалами-ғылыми тұрғыдан қарағандағы алатын орнын аңғарту үшін келтіріп отырмыз.

Әл-Фарабидағы жалпы табиғат ғылымдары мен өнердің мықтап бас қосқан жерінің бірі осы музыка. Сонымен байланысты толып жатқан мәселені қозғауға болады. Бұл мәселе рухани – діни мәселелерге жалғасады. Оның бәрінің қорытындысы ғалымдық ғана емес, хакімдік мәселеге соғады, *философияға* жалғасады. Сондықтан ол кісіні көп жерлерде тек *музыкант-философ* деп те кетеді. Бірақ бұларға дейінгі және бұлардың арасындағы оның мықты еңбектерін, тіректерін жақсы білу керек.

Қысқа сөзбен айтқанда әл-Фарабиды мұсылман хакімі деп тану керек. Ол мәселе *ақырзаман пайғамбарының* істеріне соғады.

12- сурет. Әл-Фараби домбырасы

ҰЛЫҒАТТАН МАҒЛҰМАТ

Әл-Фараби өзінің жоғарғы табиғат жөніндегі еңбегінде ғаламның қалай жаралғанынан бастап, өзінің заманына дейін ғылымға шолу жасайды. Көлемі кіші болса да бұл еңбектің мазмұны өте терең жатыр. Бір ауыз артық сөз жоқ, нағыз дәлді физика-математика сынды тұжырымдық түрде тығыз жазылған *космология* немесе *ғылыми лұғат*.

Сөзімізді ол кісінің еңбегін пайғамбарымызға Жабыр ибн Ғабдолланың берген сұрағынан бастайық. Раббымның сақабасы – досы Жабыр бір күні ол кісіден сұраса керек. Я, Расул Аллах, Тәңірінің ең бірінші жаратқаны не нәрсе болған деп. Сонда

пайғамбарым жауап береді: ей, *Жабыр*, Аллаһтың ең бірінші жаратқан сенің пайғамбарыңның *Нұры* – деп .

Сол хадистан кейін ол кісі *Нұрмухаммад* аталған.

Сол бастапқы Нұр алғашқы пайғамбар Адам атаға тұрақтады. Сол Адам атаға Тәңірім заттардың есімдерін үйретті. Ұлығ аттар (атаулар) біздер үшін сонан басталған деп білеміз. Онан кейін адамға құрметті аттар, *исми азғам* дұғасы мағлұм болды. Уахилар мағлұм болды. Құран Кәрім келді, пайғамбардың хадистері мағлұм болды.

Ұлығ аттар мағлұматы осында деп білеміз.

Әр миллаттың тілінде өздеріне арналған сөздігі бар. Айтылған ұлығ аттар бертінде соған ауысты. Оның бәріне талдау жасау қиын. Біз тек өз халқымыздың ұлығ аттарынан қажетті мағлұматтарға тоқтамақпыз. Соның ішінде алдымен өзімізден шыққан даналардың мирастарындағы ұлығ аттардың мазмұндарын, қазіргі ғылыммен байланыстыларын қарастырмақпыз.

Түркі тілдердің сөздігі жинағын Махмуд Қашқари: «Диуан лұғат Ал-Түрік» атаған: (كفرتلا تافل ناويد), яғни «Түркі тілдің сөздер жинағы».

Осындағы арабша сөз *تافل* - көпше түрі *تافل* - сөз тіл мағынасында. Сонымен қатар араб тілін көбісі Лисан (*ناتيل*) атайды. Калам, Қаулы деген де бар.

Біздің ойымызша, *Лұғат* деген сөздің арғы тегі *ұлығ* түсінік деп одан шыққан, ортақ түсінік деп білеміз. Ол ғана емес, тіпті грекше *логос* – *logos* – сөздің өзі сол лұғат – *лұғамен* байланысты деп білеміз.

Сөздің басы ұлығ ат болғанда, оның дауысты бас әрпі ертедегі қатты айтылмайды. Негізі бас буын ил-лы-ла-ло болған. Сонан *лисан-лұғат-ланыз*-логос бәрі тараған деп білеміз. Онан кейінгі әріп бұрын *غ = غ*, үстіне ноқат қойылған *ع = ع*. Ол араб алфавитына кейін кірген, ең ақырғы *алыф*-алиф сан – мың *فناً*. Осындағы «л» сонан деп білеміз. Онан – *лафиз* (сөз-лейіз). Тегінде Алып-Алиф-ұлуғ деген сөздер мағыналас, аспандық мағынада болу керек. Біздің халқымыздың «Алыптар ертегісі» сол мағынада. Ұлу жылы – ұлы жыл сол мағынада, өйткені ол Асадтың – Арыстанның мүшел жылы. Онан Арыстан бап

- Тұран қақпасы. Арабша – көсемше буын (артикіл) «ал» сол «лы» онан алғашқы мұқаттағат А+Л+М

Олардың сандық мәні: А=1, Л=30, М=40, жиыны 71. Онда 1 - Ай бірінші аспан, 30 оның айалдамалары «Отрарда отыз бап». Онан кейінгі М=40 пайғамбар саны. Ноқатсыз $\xi = \xi$ сандық мәні: 30+40=70. Яғни «Лам» (аты) оның ноқатты сыңары болса әліф – мың. Екеуін қосамыз: 1000+70=1070 – маслас – Ыдрыс есімі. Міне бір ұлығат осы. Онан шығады ғалами бес тек Жауһар: 1070=214x5. Ұлығ аттардың басқы бес тегі осы. Оның бейнесін жоғарыда көрдік (6-10 - суреттер).

Алып сан мың өрнектерін еске алайық:

$$786+214=1000=(393+107)2$$

$$618+382=1000$$

786 – бас бата, 214 – Жауһар, 618 – Ал-рахман+ ал-рахим, 382 – Ал-Құран (әулие сан).

393 – жеті металл жеті хат көк, 107 – қыз (жібек), 2 – егіз (Жауза – Барс).

«Саған қайталама жетіні және ұлы Құранды бердік», деген аят мағынасының бір тамаша көрінісі осында тұр емес пе?! (15-сүре, 87 аят) (10-11 – суреттерді қараңыз). Ол Ал-Қамар (Ай) сүре санатына байланысты $54^2=21916$. Ол Ислам туы, пайғамбарым көгі. Мыңға бір орталық - өркеш қосамыз: $1000+1=1001$.

«Мың бір түн» Әліф лайли уа лайм» ол Жер саны, ол Күн, Ай саны: $арз=1001$ فحرا = , $91 \times 11=1001$ (9-Ал-Шамси – Күн, 11 – Ай).

Тегінде «Л» әрпі осы түн түсінігіне де байланысты деп білу керек. 97-сүреде айтылған Ой мың бір түн мағынасы. 92-сүре Ал-Лаил – Түн. Ол болады айтылған сан: $Лил=30+10+3-0=30+40=70$. 92 – Мұхаммад саны, Қағба саны. Ол ғаламның бас Нұры, ақырғы пайғамбары. Грекше логоспен байланысты логистос, логика деген сөздер бар. Оның біріншісі санау, есептеу мағынасында. Екіншісі ойлау ілімі мағынасында. Осы түсініктердің өзі пайғамбар Нұрынан деуге болады: Мухарақ=Шұғла=Нұрмухаммад саны:

$=40+8+200+100=348=29 \times 12$. Мұнда 12-мүшел саны, 29-мыс - Шолпан металы. Ол пайғамбардың таң Шолпаны, оның орны үйі – Мизан – (Таразы) =108 – Хақ саны.

Мыс металы ішкі үш көктің негізі:

1. Ай-Күміс, яғни Қу (ақ) мыс,
2. Айқыз – сынап, суық (су) мыс.

Ол өзі мыңмен аяқталған барлық АБЖД әріп санына байланысты: Ол сегіз сөз - сегіз аяқ (егіз сегіз) болады:

$$10+18+27+140+300+1000-1800+2700=5995.$$

Ол болады: $5995=5800+195=29 \times 200+195$.

195 – жеті хат мақамы (11-суретті қара).

Ең алғашқы Хир тауында келген уахидан басталық:

- 1) *Оқы! Жаратқан Раббыңның есімімен (Бас бата).*
- 2) *Адамды ұйысқан қаннан жаратты.*
- 3) *Оқы! Ол Раббың аса ардақты.*
- 4) *Үйретті ол қаламға.*
- 5) *Үйретті ол адамның білмегенін.*

(96-сүре, 1-5 аяттар).

(1) *قلع ن من نسلأ قلف (1) قلف ى دلا كعبنر مېشأبارقأ*

(ع) *مقلاب مء ى دلا (م) مر ك لآ كعبز و أرقأ*

(4) *م؁لغىة ملام فسند لآ مء*

Алғашқы үш сөз саны болады:

$$302+103+222=627=57 \times 11=209 \times 3=19 \times 33=19 \times 3 \times 11.$$

Олардан:

$$151 \times 2=302 - \text{Өркеш} - \text{Бақара}$$

$$103 \times 6=618 - \text{ал-рахман ал-рахим.}$$

$$222=111 \times 2=37 \times 6 - \text{Инсаф} - \text{ғадалат.}$$

Ойлап қараңыз!....

Онан әрі қарай адам өзінен бастап табиғат тану керек. Жаратушы Тәңірінің зор ардақты екенін танып, ол адамды қаламға үйретті. Ол адамның білмегенін білдірді. Иман да, табиғат та, ғылым да, тарих та, ғалам да бәрі осында.

Ендігі біздің қозғамақ болып отырған мәселеміз бұл күнде саудаға түсіп, халықты шатастырып жүрген логика – мантик ілімі. Әл-Фарабидың «ғылым Ал-мантик» мирасы жөнінде.

توطنط ل ناسرلا

Бұл мәселе ертедегі гректерден қалған мирасты әл-Фараби аударып, дамытып, талдап, сонымен байланысты өзі зор мирас қалдырған. Оның барлық мирастарына бұл мәселенің катысы бар, өйткені ғылым да, өнер де, өмір де, дін де пікірлесусіз, ойласусыз болмақ емес...

Пікірлесудің жолдары, арналары, негіздері, әдістері өте көп, соның салдарынан философияда, оның бір саласы логикада толып жатқан таластар, тартыстар көп. Сонан шатаспай тура шығудың жолын ғалымдар ежелден ізденуде. Бұл арада біз сондай шатасудан аулақ болу үшін ең сенімді ғұлама хакімдердің ізімен баруымыз керек.

Абайдың айтқанын еске алайық: *«Адаспай тура іздеген хакімдер болмаса, дүние ойран болар еді. Бұл хакімдерден мұрад – мұсылман хакімдері»*. (38-сөз). Сол Абай іздеген Хакім әл-Фарабидың біздер бұл күнде, Аллаға шүкір, мұрагері болып отырмыз. Ол кісінің осы саладағы көп еңбектері 1970-1975 жылдары, 1100 жылдық мерейтойы қарсаңында Алматыда басылып шықты. Біз солардан пайдаланамыз және солардағы көтерілген мәселелердің қазіргі ғылымда қалай қойылып отырғанын қараймыз. Сонымен қатар қорытындыда өз пікіріміз айтылады. Соның бәрінде біз аят – хадиста айтылған ұлығ атауларды негізге аламыз.

ӘЛ-ФАРАБИ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ ҚИАС

س ا ی ق ل ا ی ف م ط ل ل و س ا م ا ع ا
(دیجمن بادمحاً) س ا ن ل ل ک ل م ل ح ذ ل و

Ағлым асыл ал-ғылым фи ал-Қиас.

Уа ла тағлами ли кулли ал-нас.

(Ахмад Ибн Мажид)

Әл-Фарабидың философиялық еңбектерінің ішіндегі ең сенімді кілті қиас (س ا ی ق) түсінігі. Оны біздің аудармашылар – *силлиогизм*, ұқсастық деп аударған. Арабша жалпы мағынасы

оның өлшеу, салыстыру, өлшеуіш – симметрия мағынасында. Басқаша айтқанда ол ғылымның негізгі жолы деген сөзге келеді. Осымен байланысты сөз басында Ахмад Мажидұлының бір ауыз өлеңін келтірдік. Ол өзі арабша әдемі шумақ. Қазақша мазмұны мынаған келеді:

*“Ғылымның асылын тап Қиаспенен.
Бірақ оны күтпе сен көрінгеннен”.*

Ахмад - араб елінің атақты теңізші, саяхатшы ғалымы. Өзі ақын, ірі талантты адам болған. Ол Португалияның атақты теңізшісі Васко да Гаманы Индияға бастап алып барған. Еуропа еліне оның «*Теңізшілік*» еңбегі (екі том) үлгі болып саналған (XV-ғасыр).

Әл-Фараби еңбектеріне келейік.

Екі затты, ұқсастығы арқылы салыстыру әдісін де бірінің шындығы екіншімен салыстыру арқылы ашылатын болса, ол ұқсастық пікір аталады. Мысалы: «қаланған қабырға қолдан жасалғаны немесе жасалған себебі белгілі болса. Аспан да сол секілді деп жоримыз, өйткені ол да денелі зат *жарым – жасым*.

Бұдан қабырғаның жасаушысы бар, аспанның жаратушысы бар деген пікір туады. Оның аты дәлді бақылаудан шындыққа келу жолы.» (Аль-Фараби. Логические трактаты, 1975, 299-300 стр.)

Әл-Фарабидың бір ғана осы мысалында терең мағлұмат жатыр.

Осы салыстыру Құранда бар (61 және 67 сүрелерде):

Қатар $ن ایند = =113$ – бунйан (61, 4 аят)

Дуардай $اقابلد = ۱=113$ – табақа (67, 3 аят).

Ұлығ есімдерден құрастырылған Абай санын осыған салыстырып қаралық: $113 \times 6 = 678$.

Оған айтылған хақ санын қосқанда Бас бата саны шығады: $678 + 108 = 786$. Ойлап қарарсыз.

Бұл арада әл-Фарабидың *мантық* (логика) негізіне кіргізген зор жаңалығын айту керек.

Әл-Фарабидың қиас *мантқ* жаңалығы *логикаға* кіргізген жаңалығын зерттеген шет ел ғалымдары *импликация* деп атауда. Оның мағынасы құрылыстық ішкі байланысы бар *логика* деген

сөз. Әл-Фараби бойынша ол қиас өлшемді салиқатты, ұжданды, батыл негіздік болмысты мантқ. Адамның жан-сезіміндегі құрылыстық негіздегі заты мантқ. Бұл да, ғаламның заттық негізі Құранда мықты айтылған. Мысалы, Америка ғалымы Николас Решер 1963 жылы жарияланған еңбегінде соған жол ашады. Сонан кейінгілер ол мәселені онан әрі жалғастырды.

Николас Решер Американың Пенсильван университетінің профессоры. Ол кісі әл-Фарабидың негізгі еңбектеріне түсіндірме сөздік жазған. Оны мен пайдаландым. Сол университеттің профессоры Х. Карри «*Математикалық логиканың негіздеуі*» атты үлкен монография жазды. Ол кітап 1961 жылы орысша аударылды. Москвада «Мир» баспасынан шықты. Ол кісінің еңбегінде логиканың тек ойжота саласында жалаң сөздік таласы пайдасыз екені сыналған. Дәл осы пікір әл-Фараби еңбегінде бар. Ой-жота мен тек сөз талас-бақыс үшін қолданылған логика өте зиянды деген әл-Фараби. Ол кісінің мутакаллимдерді сынауы осы жағынан. Абайдың да «*Мутакаллим мантику бекер босқа сөздер*» дегені соған келеді.

Сонымен біздің заманымызда мантқ ғылымының – логиканың шындыққа, дәлді ғылымға сүйенген негізгі, басқы – ұлығатты (лұғатты) негізін қайта жаңғыруда. Кешегі өткен атеистер билеген кезде логиканың сыңар езу, бақыстық зиянды саласы зор етек алды. Сонымен байланысты әл-Фараби логикасының аудармасында, түсіндірмесінде көптеген кемшіліктер бар. Оларды мұнан былай қайта қарау қажет.

Ежелден белгілі қағиданы еске алайық. Бір мәселені дәлелдеуге, бір пікірді хабарлауда бірнеше әдістер бар екені белгілі. Айтайық сөздік, ереже әдісі, тіл құрылыс әдісі, акындық әдісі, шешендік әдісі, тарихи әдіс, санақтық әдіс тағы басқалары. Солардың ішінде ең мықты сенімді дәлелдісі геометриялық – һандиса әдісі, бейнесі салыстырма, құрылыстық өлшем – Қиас әдісі. Ахмад ибн Мажид өлеңі осы мағынада. Әл-Фараби қиасты осы мағынада таныған, қолданған. Оның жоғарыда келтірген мысалы соны көрсетеді.

Ғылымдардың негізін салушы белгілі Ыдрыс пайғамбардың бір ныспысы - аты «*Маслас*» - «Үшкіл» екені осыған соғады. Өйткені ол үшкіл *геометрияның атомы* деп білген.

Сол Мысырлық геометрияны оқыған, сонда болып тағлым алған Пифагордың негізгі жолы осында. Сол жолға түскен Платон өзінің Афинадағы ұйымын – медресесін – академиясын ашқанда, оның қақпасына жазған: «Геометрияны білмегендер мұнда кірмесін» - деп. Академ – ерте замандағы данышпан болса керек. Оның зиаратының айналасында ағаш өскен, бақша болған. План дәрістері сонда басталған.

Әл-Фараби Платонды (Аплатонды) құрметтеуі Аристотельден кем емес, бәлкі жоғары. Арабтар әл-Фарабиды екінші Платон атайды. Тегінде ислам елдері соны қолдайды деп білеміз. Біздің қазақ зиялылары «Ақылы Аплатондай» деп келеді (Ахмет Байтұрсынов пен Мыржақып Дулатов арасындағы хаттан).

Платонның молекула теориясын еске алайық. Ыдрыс заманынан бері геометрияның атомы үшкіл дедік. Оның негізін 6-11–суреттерден аңғарарсыз. Сол негіз бойынша Платон жазады: *«Оттектің бір бөлшегіне ауа (жел) тектің екі бөлшегін қосса, ол болады тең сутектің бір бөлшегіне»*. Осы айтылған алғашқы үш тектің үшеуі де де үшкіл жақты. Сол үшкілдер саны болады: оттектен – 4, жел тектен – 8, сутектен – 20. Платон бойынша шығады: $4+8 \times 2=4+16=20$. Ол өзі қазіргі су молекуласына ұқсас: H_2O .

Бұл арада Платон тектер тегінен шындыққа қадам басып отыр. Осы тұрғыдан қарағанда, барлық ғылымға геометрияны арқау еткен әл-Фараби, әрине, Платонға жақын. Дүние жмай, ғылымға берілу, шындық іздеу жағынан да осы жақындық байқалады. Адам қоғамының өмірі жайында да сол ұқсастық бір. Мысалы әл-Фарабидың «Қайырлы қала тұрғындары» жөніндегі еңбегінде Платонның мемлекет құрылысы жөніндегі пікірлері кездеседі. Платон мен Аристотель арасының қарым-қатынасы жайында әл-Фарабидың арнаулы еңбегі бар. Оны талдап оқып түсінген адамға бұл екі ғалым біріне-бірі ешбір қайшы – қарсы емес. Олардың әрқайсысы шындықты өз жолдарымен іздеген және ол жолдар қайшы емес, бірін-бірі толықтырған.

Мысалы Платон тектердің геометриялық бейнесін сөз етсе, Аристотель сол тектердің адамға әсер ететін көрінісін сөз етеді. Мысалы ол оттектен төрт үшкіл жақты деудің орнына ыстық қасиетті тек дейтін секілді. Екеуінің әдісін қиас тұрғысынан

алғанда Платондікі құрылыстық қиас, Аристотельдікі сөздік қиас.

Әл-Фараби екеуін екі қолына ұстаған ғұлама деуге болады. Сонымен қатар ол құрылыстық қиасқа басты орын береді, өйткені пікірдің шындығын дәлелдеуде құрылыстық қиас ең дәлді – сенімді жол. Сондықтан, жазады әл-Фараби: *«геометрия – дәлді – дәлелді ғылым, ол табиғат тануда ғана емес, философтарға да қажет»*.

Әл-Фарабидың: *«Философ болу үшін алдымен не білу керек»* деген бас мақаласын біз бірінші рет қазақ тіліне аударып, баспадан шығарғанбыз (1962, «Білім және еңбек», №1). Сонда мына пәндер аталады: 1) тіл ғылымы, 2) арифметика, 3) геометрия, 4) астрономия, 5) музыка.

Сол еңбегінде ол Платонды бірінші орынға қояды. (Әл-Фараби. Философиялық трактаттар. Алматы, 1970). Сонда оның ғылымдарды санаттарға бөлу, топтастыру еңбегі бар. Солардан да табиғат тану мен оның геометриялық негізі басым екені көрініп тұр.

Қазіргі ғылыми беталыспен алғанда табиғат дүниесін зерттеудің негізгі ғылыми әдісі геометрияда, ойлаудың сенімді ғылыми әдісі математикалық логикада. Бұл екеуінде де, әрине тілдің алатын орны ерекше. Онсыз ғылым жоқ. Демек сөздік логика өзінің ежелгі орнын, негізін сақтайды. Бірақ оның негізгі дәлелді өзегі құрылыстық қиаста болу керек. Ол болмаған жерде бос бақыс – ойжота танытар өзімшіл, сөзуарлар оны оңай олжаға айналдырады.

Оның дәлелі, атеистер Аристотель пікірлерін оңай олжаға айналдырды. Аристотельдің философияны табиғаттан кейін орналастырғанын олар басқаша жорып, жоққа шығарып, *метафизиканы* бір құбыжыққа айналдырды. Сонымен олар Аристотельдің сөздік логикасын өздерінің ойына оңай бейімдеп алды.

Платонды олардың оңай бейімдеп алуға күштері жеткен жоқ. Оны идеалист деген бір құбыжық сөз арқылы үнін өшірмек болды. Ол сөздің өзі тегінде *Аспан мен Жердің құрылыстық ұқсастығы* деген мағынадан шыққан түсінік, ғылыми қиас түсінігі. Оны кейінгі тақырыпта қараймыз.

Ендігі Жердегі мақсат әл-Фарабиды Аристотельден ажыратып алу. Екінші оны мұсылман хакімі ретінде тану. Ол өзі ашық жазып отыр ғой. Ғылымның, философияның негізгі мақсаты ғаламның иесін жаратқан, жарылқаған жалғыз Раббыны тану деп (11 бет).

Осы айтылған жалпы түсініктерден кейін қорытынды мағлұматтарға көшеміз.

МАҢДАЙ ШҰҒЛА

Күннен кейінгі, сыртқы бесінші – көктің аты арабша Марих (مَرِيخ), латынша – Марс, грекше – Арей (Арес), қазақша Арай атадық. Оның себебі ертедегі Тұран халықтарының тілінде оны *Аңрақай* атаған. Оның мағынасы Аң орақ - Ай, яғни Күннен арғы Ай деген мағынада болған. Оны қысқартып Арғы+Ай немесе Арай атаған көрінеді. Оның өзі грекше атына өте жақын Арей-Арай. Бұл айдың латынша – арабша Марс – Мария аталуында тағы мағына бар. Алпыс жылдық мүшел есебінде Ай мен Арай (Марс) екеуі бір орынға алынған. Сол есеп жеті хат көктің жеті ноталық мақамында сақталған (А+й=Ай нотасы – Арай нотасы, 3/2, 11-сурет). Оның тегі темір (хадид=26). Мүшелдік орыны жыл басы – 1-Тышқан (Хамал). Күн мен түннің теңелген тоғыс айы наурыз – март айы. Оның Марс айы осымен байланысты оны Меңді, белгілі Маңдай ай атаған. Жаңа жыл басында адамның бақыты ашылады, маңдайына меңді ай мөрі – темірден басылады... Ол біздің *Ат байлаған Абақ* аңызына жалғасады. Грекше атының аңызына келсек, ол Троян жағының батыры, яғни Азиялық тектен келген қолбасшы. Ол Темір текті Тұран қақпасының қорғаншысы. Ол орталық тірек Темір Қазық, яғни ол бас шұғланың тоқтаған орыны – Қағба – текше – темір – Жер саны.

Осылардың бәрін еске ала келіп біз әл-Фараби еңбегіне арқау болған шұғла түсінігін *Маңдай Шұғла* атадық. Енді сол түсінікке байланысты Ұлығ атты заттардан кейбір керекті мағлұмат келтірмекпіз.

Арай – маңдай жөніндегі аңызға тоқтап отырған бір себебіміз атеистер құбыжық етіп, идеалист деп жүргендері сол Аре-ямен – Араймен, Меңді Аймен, Айдоспен байланысты. Басқа сөзбен айтқанда ол Күннің екі жағындағы қос Арыс Айдостың қатынасын, ұқсастығын көрсететін аңыз еді. Мысалы сол аңызда Арей мен (Араймен) Шолпанның арасындағы достық-махаббат болған дегенді айтады. Аңыздың мазмұнында Жер мен Көктің байланысы – ұқсастығы сөз болған, яғни ол әл-Фараби мысалына дәл келеді. Сонымен қатар ол Тұран аңыздарымен байланысты екені көрініп тұр. Арабша ұқсастықты мысал لشم дейді. Ал Платон мысалдарын солай атайды (масул = لوشم).

Әл-Фарабидың Платонды Тәңіршіл ғалым атауы да соған байланысты болса керек. Қазіргі ірі ғалымдардың пікірі бойынша басқы Нұрдан ғаламның шебер құрылысты түрге келуі әуелде жасалған қалып арқылы болған деседі. Басқы берік қалыпсыз бос қоқыстан өз бетімен шебер құрылыс шықпаса керек. Ұлығ аттың ұлығ заттық мысалы сонан деп білу керек. Бұл ілім Ыдрыс – Пифагор – Ислам арқылы әл-Фарабиге жетіп отыр.

Біз де сол мысалдарға тоқталық. Осы айтылғандарға байланысты 13-сурет маңдай шұғла аталды.

Бұл арада айта кететін тағы бір мәселе бар. Ол сөздік мантқтың діншілер арасына таралу түрі. Оның негізінде Құран сөзі Қалам түсінігі жатыр. Бұл мәселені әл-Фараби “*Ғақылдың мағынасы*” атты мақаласында келтірген. Қалам қағидасын зерттеуші, соны жақтаушы топтарды Мутакаллимдар атаған. Олардың ішінен шыққан ірі ғалымдар көп еңбек еткен, мирас-стар қалдырған. Құранда мұсылмандарға ғылым үлкен парыз екенін олар жақсы білген, еңбек еткен. Сонымен қатар түпкі мақсат қиаметтік өмір. Бұл дүние уақытша нәрсе деген қағидаға келгенде софылық ағымға жол ашылады. Ол заманда, табиғат ғылымы жетілмеген кезде, мутакаллимдар да, софылар да үстемдік алған кездері болады.

Платон мен Аристотель арасын қабыстыруға тырысқаны секілді, әл-Фараби бұл мәселеде де ғылым мен софылық арасын жақындатуға жол ашты. Бірақ ол кісі жалаң сөздерге қарсы болды. Екі саланы теңгеріп ұстау керек. Екеуінде де өлшеу керек, қиас керек.

Сол таластан туған, әл-Фараби ілімімен байланысты бір мәселені еске алайық. Әл-Фарабиден бір ғасыр шамасы кейін туған Абухамид Ғазали деген атақты иман, софы-ғалым әл-Фараби еңбектерінің ішінен көп мәселеге қарсы болған. Оның философиялық еңбегіне “Қарсылық” атты кітап жазып таратқан. Соның әсерінен мұсылман елдерінде әл-Фарабидың көп еңбектері жабылып қалған. Біздің қолымыздағы Түркияда 1987 жылы шыққан “Фараби” атты кітаптың алғашқы бетте-

19 ... - 786 = 168 + 618.

МАҢДАЙ ШҰҒЛА

1284 + 104 = 1388

54 + 36 = 90

54 - 48°12' = 5°48'

41°48' - 36° = 5°48'

5°x60 + 48' = 348

55°24' + 36°12' - 35°16' = 57°19'23"

34°36' + 26°34' = 61°10'

61°10' + 51°50' = 113°

113 - 90 + 23 = 46°

113 x 60 = 6780

41°48' + 34°36' = 76°24'

76°24' - 55°24' = 21°

48°12' + 25°48' = 74°

74 + 57 = 131

41°48' = 2508

2916 + 2508 = 5424

5424 = 113 x 48

48 x 7 = 336 = 588

678 x 8 = 5424

151 + 17 = 168

5424 = 72 x 24

408 = 17 x 24

168 + 618 = 786

168 + 48 = 216 = 54 x 4

120 = 54 x 2

104 + 48 = 152

168 + 48 = 216 = 54 x 4

120 = 54 x 2

√1388

1388 + 168 = 1556

1556 / 220 = 7.07

2508 = 220 x 11.4

2916 = 54 x 54

36 ... 54 = 2916

36 ... 54 = 2916

6 + 6 + 1 = 13.

Sin α = 2/3

1/2 Sin(α, γ)

dS/dt = 1/2 r v Sin(α, γ)

13- сурет. Маңдай шұғла

рінде осы мәселе айтылған. Сонан кейін әл-Фараби еңбектері Еуропа тілдерінде шыға бастағаны айтылған. Бұл арада біздің қосарымыз сол заманда Еуропа елінде арабша екінші халифат болған «Кордовада» (Испания). Сонда туып тәрбиеленген ғалым Ибн-Рушд (латынша айналдырған есімі Аверроэс, 1126-1198) Ғазали еңбегін қатты сынап, әл-Фарабиды жақтап “*Қарсыға қарсы*” атты кітап жазып таратқан.

Тегінде Орта Азия мен Қазақстанда Имам Ғазали әсері күштірек болса керек. Біздердің әл-Фарабиды кеш танудың бір себебі осыда болу керек деп ойлаймыз.

Осы жөнінде өзім көзім көріп, құлағым естіген бір мысал келтірейін. Осыдан үстіміздегі ғасырдың алпысыншы жылдары туған жерім Қарқаралыға барып, қарттарға сәлем бердім. Сол кездегі белгілі Имам Қари ақсақал біздің әкелерімізді жақсы білетін адам. Көзі ашық, арабша, қазақша, орысша жақсы сауатты адам. Сол кісінің үйіндегі кітаптары ішінде Имам Ғазалидың бірнеше том кітаптары тұр. Әл-Фарабиден ешнәрсе жоқ. Сөйлесіп отырғанда ол кісі әл-Фараби атын естігенін айтты. Әл-Ғазалидың атын ол кісі бала кезінде ауыл адамдарынан естігенін есіне түсірді.

Бір үйде көп адамдар жиналған бір мәжілісте сол кездегі басшы зиялы адамдар арасында жақында Бұхара медресесін өте үздік бітірген Күмісбек молда туралы сөз болса керек. Сонда Өскембай деген бір адам:

- Ол Күмісбектің білімі Имам-Ғазалиден қалай екен? – дегені. – Ол кезде мен, - дейді Имам Қара – бала едім, Ғазалидың кім екенін білмейтін едім.

Отырғандар ішінде Құнанбай мешітінің имамы, Алаш Орда партиясының мүшелері болатын. Олар тегінде Ғазалиды білу керек. Өскембай сөзінің қалжың екенін аңғартты.

- Кейінде осыны ойлағанда, Абайдың софыларды сынауы түсінікті болып шығады. Абай өзінің “Аллаһ деген сөз жеңіл” атты өлеңінің аяғын былай бітіреді:

*Ақыл мен хауас барлығын
Білмейдур жүрек, сезедур,
Мұтакәллимин мантиқин
Бекер басқа ездур.*

Ғылыми дәлелді мықты негіз болмаған жерде бос ойжота сөзден ғадалатты жүрек сезімі артық. Ал ғылым болған жерде *қайрат, гақыл, жүрек* үшеуі сол ғылымға жүгіну керек дейді-ау Абай (Абай саны сонан шығады).

Осы арада әл-Фараби ілімінің жалғасы Абайдан келіп шығатынын көреміз (арнаулы кітаптан қараңыз). Ол сан 13-суретте келтірілген. Ондағы үшкілдердің сызықтары 54 - Ал-Қамар (Ай) сүре санаты. Оның басқа жақтары: $1284+104=1388$, бас үшкіл саны, хамды саны: $(52 \times 2=104)$. Жақ (Ж=516)+Қыр (Қ=609)+Төбе (Т=159). Жиыны: $516+609+159=1284$. Үшінші көлбеу сызық= $\sqrt{4304}$ -халифалар саны. Осы бас үшкілге жалғасқан үшкілдер өлшемдері екі түрлі: $1+2+\sqrt{5}$ және $30+5-4+18\sqrt{5}$.

Алғашқысы Нұх үшкілі, екіншісін пайғамбар үшкілі атаймыз. Оның себебі сол сурет астындағы аяттан, оның ғылыми сандық мәнінен шығады.

Қоршау ішінде: $36 \dots 54^2=2916$

Бұл сандар соның астындағы аяттың сандық мәні: 36 әріп саны, 2916 - олардың АБЖД саны. Ол аят, бұрында айтылған (15-сүре, 87 аят). Мағынасы: *Әлбетте, біз саған қайталаушы жетіні және ұлы “Құранды бердік”*.

$$(6)+(134)+(482)+(133)+(90)+(632)$$

(*Уа лакад атайнака сабги мин ал-Масани*)
(уа ал-Құран ал-ғазим).

$$(6) + (382) + 1051.$$

Жиыны:

$$6+134+482+133+90+632++6+(382)+(1051) =2916=54^2.$$

Осы тамаша хикматты мұғжиза аяттың әріп саны шеңберлік болуында АБЖД саны Ал-Қамар Ай –сүресінің санат шаршысына тең болуында ғажап сыр жатыр.

Нұрға мекен болған айалдама аспан Айна-Жақ-Ай беті (Ж=2916). Ол бізге тұрақты, бір ғана бетімен орналасқан.

Қайталамалы жетінің – жеті хат көктің басы осы ғой. Ол өзі пайғамбар орынды. Оның металы күміс=47; ол пайғамбар сүресі (47-Мухаммад, 38 аят). (Екі дүние саруары Нұрмухаммад). Оған ғаламның барлық сырын ішіне алған ұлы кітап (Құран) жіберілген. Ғаламның ұлығ аттарының бас мағлұматы сонда. Ол әулие саны $382+618=1000=786+214$. $214=107 \times 2 = \text{Жауһар}$, 786 бас бата (19..... 786). 618 – ал-рахман+ал-рахим (екі дүние).

$214 \times 6 = 1284$ ғалами үшкіл саны. 1000 – ғайын (луғат).

Бұлардың бәрі Ыдрыс санына, әл-Фараби санына соғатынын көрдік. Солардың енді қазіргі ғылыми табыстарға өрнектестігін көреміз. Мысалы:

$$\ln F = K + H = 1,91055 = 1,38049 + 0,53006$$

$F = \text{әл-Фараби саны}$, $K = \text{Больцман тұрақтысы}$, $H = \text{Шеннон саны}$.

Бұлар энтропия, информация негіздері.

Онан шығады Ұлы Кітап саны: $1910 = 382 \times 5$.

5-пешене, бес тек, бес бейне, бес парыз, бес намаз.... бес саусақ...

Әл-Фараби санына оралайық:

$$F = \frac{Z}{A - 2Z} = \frac{26}{55,847 - 52,0} = 6,758 = \frac{260000}{3847}$$

Мұндағы 3847 жоғарыда шықты (86-сүре, 11-12 аяттар) айналған аспанда, жарылған жерге серт (10-сүрет). Онда зат = تاز аталған. Ол әл-Фарабиде бар (болмыс тек). Ол зат саны екі есе болады: $1101 \times 2 = 2202$. Оған қосамыз Жауһар санын: $2202 + 214 = 2416 = 302 \times 8 = 151 \times 16 = 302(2+6)$. *Өркеш сүре*, өркеш мағлұмат.

Оған қосамыз пешене кітап санын -

$$2416 + 1910 = 4326 = 618 \times 7.$$

Қайталанғыш жеті Аллаһтың жарылқағаны...

Немесе мына түрде берейік:

$$2202 + 618 = 2820 = 47 \times 60 = 94 \times 30$$

Зам-зам, Отырарда отыз бан.

Екі тамаша бұрышты салыстырамыз:

$$\frac{36}{36} = \cos 47^{\circ} 47'$$

$$\frac{\sqrt{1830}}{54} = \cos 37^{\circ} 37'$$

$$\text{Айырмасы: } 47(1^{\circ} 1') - 37(1^{\circ} 1') = 1^{\circ} 1'(47-37) = 90 \times 1^{\circ} 1' = 610' = \frac{1830}{3}$$

Екінші жағынан: $4914 = 4304 + 610$.

4914 – періштелер саны немесе Ай мен Күн саны: $91 \times 54 = 4914$.

1830 – мүшел жыл саны (алпыс жылдық дәуір бойынша). Осы ғалами айналыс заңын қалай түсінуге болады?

Жұлдыздық сандар $54 \pm 36 = \begin{cases} 90 \\ 18 \end{cases}$ арасындағы бұрыш

$$\frac{36}{54} = \frac{2}{3} = \text{Sin} 41^{\circ} 48' = \cos 48^{\circ} 12' \text{ осыны қоямыз, болады:}$$

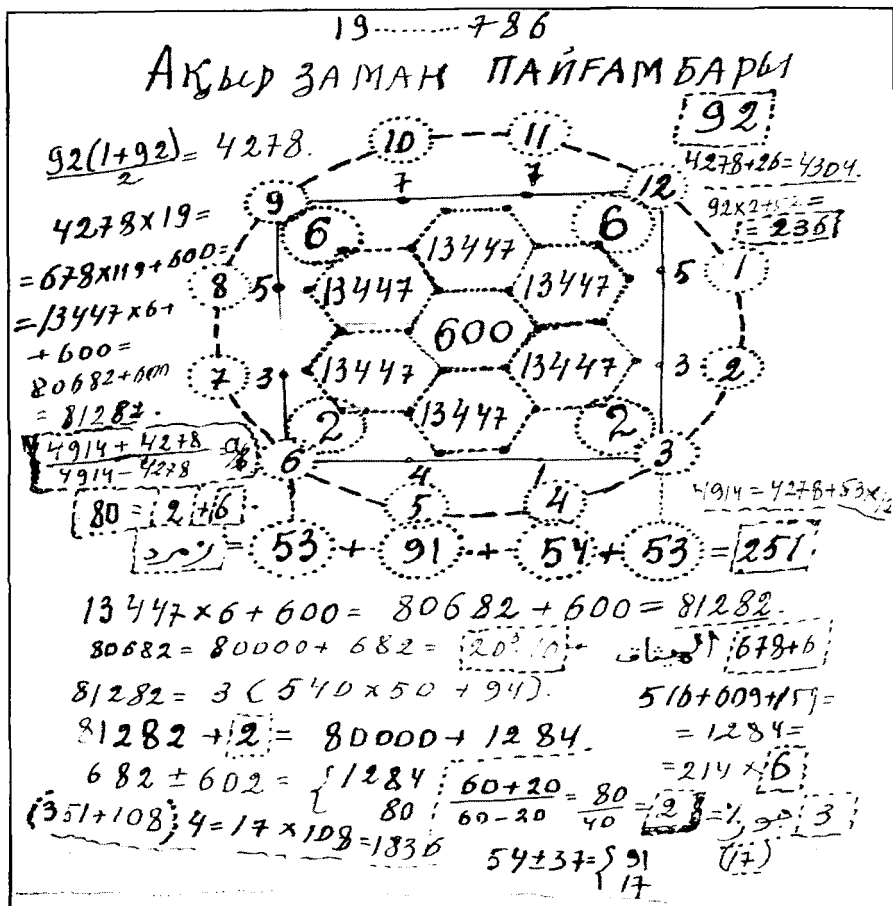
$$\frac{dS}{dt} = \frac{1}{2} \text{Sin} 41^{\circ} 48' = \frac{1}{2} \cdot \frac{2}{3} = \frac{1}{3}$$

Бұл эллипс сызығы бойынша Нөкерлерінің Күнді айналу жолының садақ өрнегі.

S – жазық жақ (Ж=S), t- уақыт, r, v, өріс, шапшаңдық өлшемдері. Оларды біз ғалами үшкіл мүшелерімен салыстырдық. Онымен байланысты текшенің орталық бұрышын шығаруға болады:

$$\frac{1}{3} = \text{Sin} 19^{\circ} 28'; 109^{\circ} 28' = 90^{\circ} + 19^{\circ} 28' \text{ яғни: } \frac{2}{3} + \frac{1}{3} = 1 = \text{Sin} 90^{\circ}$$

Тегінде ғаламның тартылыс қуат заңы осы ғалами үшкіл заңына байланысты болу керек. Осы тұрғыдан алып қарағанда ғалами үшкілге жеттік. Келесі 14-суретті осы мағынада ойлап қаралық.

14-сурет. Ақыр заман пайғамбары

Оны біз ақырзаман пайғамбары атадық. Ол сан 92-Мухаммад=Қағба және ақырғы зат Иран. Біз қазір сол ақырғы заманға, ақырғы заттың қуатын пайдалану заманына, атомдық заманға, ядролық, яғни өзек жару заманына жеттік.

Ғаламның тартылыс қуат сыры, әл-Фараби – Кеплер заңдары сол үш арыс ғалами үшкіл қағидасынан шығады. Оны былай алуға болады:

- 1) Тотықты оттық (Т) – төбе – Ақарыс,
- 2) Имек қырат (Қ) – Қыр – Беқарыс
- 3) Шеңбер жазық (Ж) – Жак – Жанарыс

Оның санын көрдік: Т=50, Қ=90, Ж=50.

Жиыны кәміл бас бата: $50+90+50=190=19 \times 10=38 \times 5$.

Олар $38 - \text{ح} - \text{س} - \text{ع} - \text{ق} - \text{ك} - \text{ج} - \text{د} - \text{ر} - \text{ز} - \text{ح} - \text{س} - \text{ع} - \text{ق} - \text{ك} - \text{ج} - \text{د} - \text{ر} - \text{ز}$ - сүресі=90

$50 - \text{ق} - \text{ك} - \text{ج} - \text{د} - \text{ر} - \text{ز}$ - сүресі $\approx \frac{100}{190}$

$$50 \pm 38 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 12 - \text{мушел} \end{cases}$$

Тәңірінің тамаша хикматын еске алу үшін, ойда сақтау үшін, молайтып білу үшін осындай түсінікті, белгілі, көрнекі түрге келтірдік. Абайдың даналық сөзін еске тағы бір алайық:

Өмір жолы тар соқпақ, иілген жақ.

Иілтіп екі басын ұстаған хақ.

Имек жолда тианақ, тегістік жоқ,

Құлап кетпе, тура шық, көзіңе бақ.

Бөгетсіз, тосқауылсыз, әмір жоқ. Ол сын жолы, ғадалат елегі. Тәңірім адам санасын шыңдау үшін, шынықтыру үшін, бекіту үшін, дамыту үшін, гүлдендіріп жарылқау үшін өмір берген. Тура жол бойында әр кезде бөгет болмақ. Өзінің имек жолымен тура жүрмесе аспан шырақтары да, жұлдыздар да тұра алмайды, атылады, ағады. Адам өмірі де, дін де сол жолда. Ақмолда ақынның бір ауыз өлеңі еске түседі:

Білуші ем мен де біраз сөз толғауын.

Дұшпанның шаласына жоқ қой дауың.

Біз түгіл пайғамбарлар өсектелген,

Тұсында әр Мұсаның бір Ферғауын.

Үшкіл туралы аяттар бар, хадистар бар, ғылыми табыстар бар екені мәлім. Ол жөнінде айтылды да, жазылды да. Соларды тағы қысқаша еске ала кетелік.

Құрбан айты кезінде шалуға мал таба алмаған хажылар *үш Күн ораза* ұстасын. Онан кейін жеті Күн. Сонымен толық 10 күн болады деген аят белгілі (2-сүре, 196 аят). Екі елшіге сенбеген жерде оларды қуаттандыру үшін үшіншісін жібердік деген. Зикрияға үш Күн сөйлемеу белгі болған (3-сүре, 41 аят). Ардақты ғұлама ғалым Ыдрыс пайғамбардың бір ныспы аты *Үшкіл* (*Мас-*

лас) болған. Онда зор сыр жатыр. Біздің пайғамбарларымыздың *үш мешіт* арасының саяхатында тамаша сыр бар деген хадисы белгілі (ол мешіттер: Медине, Мекке, Құдыс қалаларында).

Жеті қайтаруды пайғамбарға берілгені айтылды. Жаксы келтіргендерге *он есе* сондай қайтарылады деген аят бар (6-сүре, 100 аят).

Осы үш санның бір тамаша мысалын аспан әлемінен табымыз және соның Ыдрыс үшкілімен байланысты екенін көреміз.

Осы айтылғандарды толықтырып көрнекі түрде түсіну үшін, бірімен бірі байланысты суреттер келтіреміз (14+15+16+17).

Бірден бастап тоқсан екіге дейін қатар санаттағы сандар жиыны болады: $\frac{92(1+92)}{2} = 4278$.

Осы санды бас бата санына еселесек болады: $4278 \times 19 = 81282$.

Осы санды мына түрде жазуға болады: $678 \times 119 + 600 = 80682 + 600 = 81282$.

Мұндағы сандар белгілі: 678 – Абай саны, 119 – һандас (ара Қиас саны), 600-шеңбер саны. Бұл санды орталықты алты ұялы үлгіге түсірдік. Ол айтылған белгілі әдіс. Бұл санды *үш арыс* үшкілдің санымен салыстыруға болады. Онда жұбайлық екіні қосса болғаны. Ол *жұбай* – *егіз-бике*ш бейнесі еді ғой. Олай болғанда соған байланысты орталыққа 19-сүренің жиын санын алуға да болады, яғни былай жазамыз: $678 \times 119 + 602 = 81284 = 80000 + 1284$. Осымен байланысты талай есептер шығады. Оны оқушы өзі аңғарар.

Мысалы, айтылған [92] санына темір (хадид) санын қоссақ халифалар саны шығады: $4278 + 26 = 4304$. Соған байланысты мына сандарды қараңыз: $92 \times 2 + 52 = 236$; $4914 = 4278 + 53 \times 12$. Мұнда $4914 = 91 \times 54$ – Күн мен Ай саны, періштелер саны. 53 – Ал-Нужым (жұлдыз) сүресі, Ахмад саны. Бұлардан Ыдрыстың бет тасы *зумруд* шығады: $91 + 54 + 53 + 53 = 251$.

15-суретті Құрыштар – Қыр+Ұштар дедік. Ондағы ойымыз қазақ тілінде қырлы, үшкір, үш қырлы деген заттар табиғи тас мәдениетіне келгенде кристалдар мағынасында деп білеміз. Жоғарыда басқы бес тек жөніндегі, олардың бейнелері жөніндегі айтылғандарды (6-сурет) осы арада әрі қарай

19.....786

Құрыштар (Қыр + Ұштар)

АТТАРЫ	Қырлары (a, b, c) КС	Бұрыштары (α, β, γ)	Бейнесі саны	Түрлері
1. ҰШҚИРАНЫ	$a \neq b \neq c$	$\alpha \neq \beta \neq \gamma$	2	2
2. БІРТЕК	$a \neq b \neq c$	$\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	3	13
3. ЕКІТЕК	$a = b \neq c$	$\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	3	59
4. ТӨРТІНЧІ	$a = b \neq c$	$\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	7	25
5. ҰШҚИ	$a = b \neq c$	$\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	5	68
6. АЛТЫҚИРАНЫ	$a = b \neq c$	$\alpha = \beta = 90^\circ, \gamma = 120^\circ$	7	27
7. ТЕКШЕ	$a = b = c$	$\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	5	36
			32	230

М	ТЕНДЕР	Σ
1	0	0
2	0	1
3	0	2
4	1	2
5	1	1
6	1	1
7	2	2
Σ	3	9

Σ	М
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15

38 × 6 + 2 = 230
230 × 2 = 460
460 + 17 = 477
477 + 32 = 509
509 + 786 = 1295
1295 = 19
19 = 90
14 - 07

15-сурет. Құрыштар (Қыр-Ұштар)

төнтастырмақпыз.

Көп қырлы кристалдық бейнелердің жалпы саны 230 екені айтылды. Енді солардың топтарға бөлінуін, олардың өлшемдерін кестеге келтірдік.

Қазіргі ғылымда барлық кристалдық заттар жеті түрлі ірі топқа бөлінеді. Оның грекше аты *сингония* (бірдей бұрышты) жүйелер аталады. Олардың әрқайсысы бірнеше бейнеде болады. Ол бейнелердің өздерінде бірнеше түрлер бар. Кестеде соларды көрсеттік. Олардың бірінен бірінің айырылу белгілері олардың үш бағыттағы (ұзыны= a ; қолденең= b , биігі= c) өлшемдерінде

және солардың арасындағы (қарсы беттеріндегі) бұрыштарда (α , β , γ). Осы алты өлшеу үшкіл өлшеу болып табылады. Ол өлшемдердің тең және тең емес белгілері қойылған.

1. Ең алғашқы үш қисық (қиғаш) топта айтылған өлшемдердің біреуі тең емес. Олар екі ғана түрлі (грекше *триклин*).

2. Онан кейінгі топта ондай теңдік біреу ғана, онда үш бейне, 13 түр бар (*моноклин*).

3. Онан кейінгіде екі теңдік бар, үш бейне 59 түр (грекше *ромбалық*).

4. Онан кейінгі төрт күлде теңдік үшеу. Бейне 7, түр 25 (грекше *тетригон*).

5. Үшкіл топта теңдік екеу; Бейне 5, түр 68 (грекше *тригон*).

6. Алты қырлыда теңдік екеу (қосымша біреу тағы бар); бейне 7, түр 27 (грекше *гексаэдр*).

7. Текшеде теңдік төртеу ($2+2=4$), бейне саны 5, түрі 36 (грекше куб). Жиыны: бейне 32, түр 230. Қыр теңдігі 5, бұрыш теңдігі 9. Теңдік жиыны $5+9=14$, қосымша мен $14+1=15$ (шаршы тұрақтысы $1+5+9=15$; $15+17=32$ намаз саны). Олардан шығады мына сандар: $15+17=32$; $230+32=262$; $262 \times 3=786$ (бас бата). $2(1-59+15)=348$ – шұғла саны - Мухарак.

Мұнда бір тамаша нәрсе ғажайып шаршыдағы әріптер мен олардың сандарын кристалдардың жиындық сандарымен салыстыру. Қараныз: ортада жүректе 5, қырдың теңдік саны да 5. белгісі ($\Phi=h=5$). Шаршының маңдайында $\mathcal{L}=T=9$. Кристалдардың тең бұрыштар саны 9. Екеуін қосқанда от саны $5+9=\Phi+\mathcal{L}=14$. Құранда 20-сүре аты $\mathcal{L}+\circ=\mathcal{L}^2$. Оны пайғамбардың бір аты деп түсіндіреді ғұламалар. Ал сол сүренің ең басты мұғжизасы Мұса пайғамбарға көрінген от еді ғой. Яғни $5+9=14$ от саны (6-сурет). Ойлап қарасаңыз Тәңірім барлық ғалам сырын ғажайып шаршы арқылы, Құран аяттары арқылы ишарат етіп қойған. Көзге көрінген белгілі, өлшенген заттар да көрсетіп қойған ғажайып. Олар әкеліп үш арыс сан (3) арқылы бас батаға қабыстырған $3(230+32)=786$. Онан шығады: $15 \times 3+19=45+19=64$, немесе: $64 \times 4=256=(45+19)4=180+76=256$. 180-тура жол ғалами шеңбер. 76 – адам (76-сүре Инсан), 256 – Нұр саны.

Талапты мұсылманға Нұр жауар.

Тәңірі жаратқан ұлы бақыт отын ешкім сөндіре алмайды. Осы айтылғанның мысалын біздің 41-Құмалақ салатын балгерлер тілінде қалай айтады? Соны бір ойластырып қаралық.

Ол тәжірибе бойынша басқы жолда үш орында құмалақ саны 9 немесе 5 болу керек. Өйткені 41 құмалақ үшке бөлінеді де, оның әрқайсысынан 4 (төрттен) шығарылады: Оның өрнегі: $41-4n=a+b+c$; $n=9$ болса, $41-4 \times 9=41+36=5$; $n=8$ болса, $41-4 \times 8=41-32=9$. Басқаша болмайды. Маңдай тоғыз $=9$ дегенде үш орында үш тең тоғыз болу керек: $3^2=9$. Оны Құмалақшылар зор бақыт: «ашпас әліп» деп тоқтатады. Онан әрі қарай жүректегі – ортадағы тақ сан болу керек ($5=4+1=2+3$).

Екінші қатардағы жолда үш орында сегіз, немесе он екі болу керек. Ортада тақ болған оның екі бүйірінде бір тақ, бірі жұп болу керек: мысалы, $3+5=8=3+2+3$. оң жақ бүйір берік жұп (2) болса сол жақта тағы үш... Үшінші жол тағы сол секілді оң босаға берік жұп болса (4), құйысқан және сол болаға тақ болу керек: $4+1+3=8=4+3+1$. Сонымен жалпы тақ орын саны $7=3+2++2$. Мұның аты Жерге түскен жеті әліп (Жеті Қарақшы ишараты). Сонымен басы үш (3) ашпас әліп, арты 7 әліп. Сонымен әуелі үш, кейін жеті, болады $3+7=10$ камалат он жақсылық сан – бата саны, яғни екі қолды жайған он саусақ (17-суретті қараңыз). Ол суретте бата саны мен барлық ғалами санның ғажайып қабысуын көреміз. Соған байланысты үш Арыс үшкілін қарап өтеміз (16-сурет).

Мұнда әулие үшкілі $100+786+450=1236=618 \times 2$. бұрышы: $104^{\circ}44'+49^{\circ}28'+25^{\circ}48'=180^{\circ}$. $153 \times 12=1836$. Ноқаттар үшкілі: $Ж+Қ+Т=516+609+159=1284$, бұрыштары: $118^{\circ}52'+47^{\circ}56'+13^{\circ}12'=180^{\circ}$. Екі тамаша үшкілдердің қабысқан бейнесін үш Арыс үшкіл атадык. Бұлардан көп тамаша мағлұматтар шығады.

Мысалы $1284 \pm 1236 = \begin{cases} 2520 = 360 \times 7 \\ 48 = 12 \times 4 \end{cases} : (284+220)5=2520=56 \times 6$

қайталама жеті, хм ($=40-46$ -сүрелер). Алты Алаш Аспан шатыр (56-сүре), Ал-һармс=336 – (سمرهه) Ыдрыс жұлдыз саны (екінші аспан). Оның екінші есімі Ғұтарад=Айқыз=284=71x4= (қосай саны) 11x20 – пайғамбар саны). 16-суретте Ж әрпі тұрған ноқатты алайық. Ол мыңды бөледі: $640+360=1000$. Одан шығады $487+$

16-сурет. Үш арыс үшкіл

+360=55847-52000(темір-хадидсандары: zFe^4 , $A = 55847$, $z = 26 \times 2 = 52000$)

Ноқаттар үшкілінің сандары Жауһар саны екені айтылды $214 \times 6 = 107 \times 12 = 1284$. Бұлардың бұрыштарында көп мағлұматтар жатыр. Мысал келтіреміз: $118^\circ 52' + 25^\circ 48' = 144^\circ 40'$. Осыған Қыр маржан сәуле айыру бұрышын қосамыз: $144^\circ 40' + 6^\circ 4' = 150^\circ 44' = 104^\circ 44' + 46^\circ$. Үш тамаша пайғамбар бұрышы арқылы қабысады: $46 \times 60 = 2760 = 92 \times 30$. 30-Отрарда отыз бап ($30 \times 12 = 360$)

Тағы бір мысал: $90^\circ - 38^\circ 10' \times 2 = 90^\circ - 76^\circ 20' = 13^\circ 40'$. Онан шығады: $13^\circ 40' \pm 13^\circ 12' = \begin{cases} 26^\circ 52' \\ 0^\circ 28' \end{cases}$, онан шығады:

$145^{\circ}44' - 104^{\circ}44' = 41^{\circ}$. Қырықтың бірі Қыдыр бұрышы. Ол Жебрайл (246) бұрышы: $41 \times 60' = 2460$. Ал-Қамар (Ай) бұрышы былай шығады: $47^{\circ}56' + 6^{\circ}4' = 54^{\circ}$.

Тағы бір мысал:

$$58^{\circ}46' + 47^{\circ}56' + 11^{\circ}18' = 118^{\circ} = 90^{\circ} + 28^{\circ} \dots$$

$58^{\circ}46' - 11^{\circ}46' = 47^{\circ}$ - Күміс бұрыш, пайғамбар бұрышы.

Онан шығады: $47^{\circ} \pm 41 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 6 \end{cases}$ Тұран Қақпасы.

$\frac{678}{60} = 11^{\circ}18'$ (Абай бұрышы). Онан шығады: $11^{\circ}46' = 706'$.

$\frac{706}{2} + 454 = 807$ (Отрар) (545 – Мұхаммад расул Аллах).

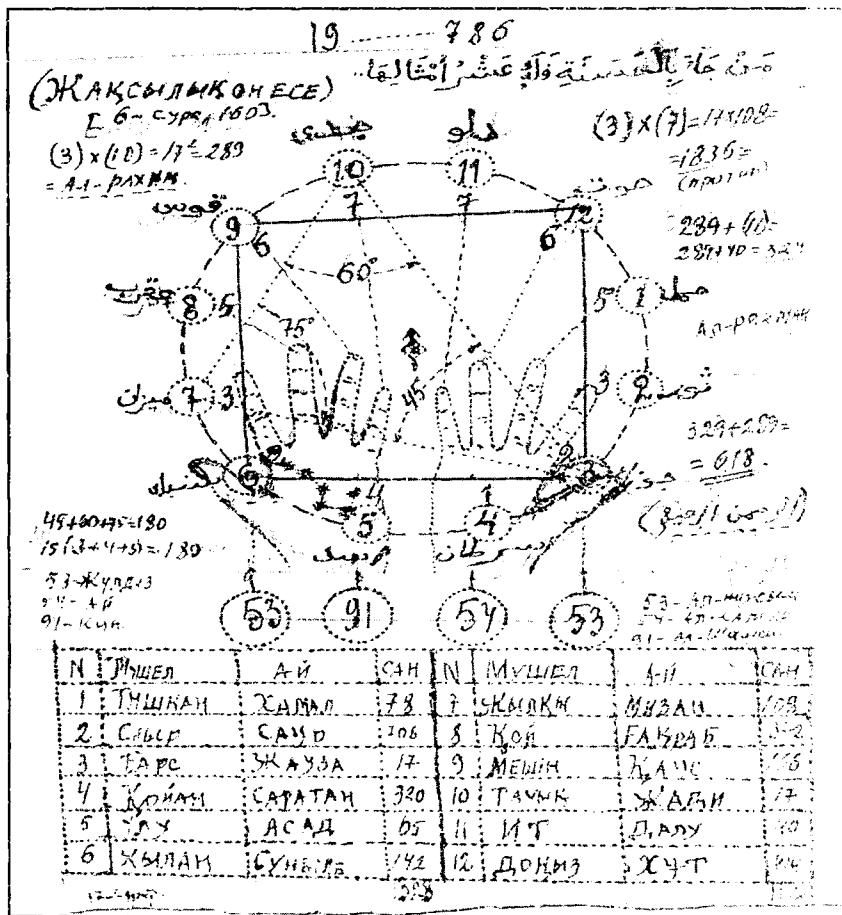
Сонымен: Тура+Қара+Жолына=Жауһар болар қолында. Т+Қ+Ж=214x6 (Алты Алаш). Жақсылыққа он есе сыйлық болар Тәңірінен. 17-сурет Жақсылық жеткізгенге сондай он есе сыйлық бар деген аяттан басталды (6-сүре, 160 аят).

Жоғарыда айтылған ғажайып сырлы өрнекке келеміз. Онда әуелі үш, кейін жеті болады толық сан он деген аят болды ғой (2-сүре, 196 аят).

17-суретте соның өрнегі. Бұл суретте Бас бата 12 мүшелге бөлінген. Ол мүшелдер реті кішкене шеңберлер ішіне жазылған. Ол мүшелдерге сәйкес ай аттары арабша нұсқасы бойынша сол сандардың сыртына жазылған. Мүшел атаулары, ай атаулары және ол айлардың сандық мәндері сурет астындағы кестеде берілген. Үлкен шеңбердің ішкі жағында, мүшелдер тұсында жазылған сандар жеті хат көктің санаттары. Олардың аттарын қолдың саусақтары бойынша көрсеттік: 1-Ай – оң білек, 2-Айқыз – бас бармақ, 3 – Шолпан сұкқол, 4-Күн - сол білек, 5-Арай – ортан кол, 6-Шоңай – Атжөк саусақ, 7-Санжар – шынашак.

Тұран Қақпасының оң босағасында бас бармақта үшкіл мүшел – Барс, айы Жауза-Егіз (۱۷۰۶ = 17). Осы үштен бастап жетіге сызамыз, онан онға қосамыз. Яғни $3+7=10$ үшкілі болды. Сонымен ол үшкілдің аяттары және олардың сандары: 3 – Жауза (17); 7 – Мизан (108), 10-Жади (17). Олардан шығады: $(3) \times (7) = 17 \times 108 = 1836 \dots$ протон саны, $(3) \times (10) = 17 \times 17 = 17^2 = 289$ – ал-ра-

хим саны. Онан шығады: $289+(11)=289+40=329$ – ал-рахман болады: $329+289=618$. Сызылған үшкілдің бұрыштарын қосамыз: $45^\circ+60^\circ+75^\circ=180^\circ=15(3+4+5)=15 \times 12=180^\circ$. Жақша ішіндегі сандардан тік бұрыш үшкіл шығады: $3^2+4^2=5^2=25$ – бұл Мұрыс бұрышы, Ыдрыс бұрышы. Сонымен бұл бұрыштын жазық түсі мен шеңберлік бүрі байланысты шықты. Сонымен қатар он күндік жақсылық аяттың аспандық ишараты да дәл шықты, оған Аллаһтың жарылқауы шықты екі дүниеде, екі қолда: Ал-рахман+Ал+рахим= $329+289=618$. Бұл тамаша мұғжизаның жалғасы айтылған айлардың жалпы санынан шығады. Ол мынау: $13084+1117=2445$.

17- сурет. Жақсылық он есе

Осы санға ноталық санды, КниҒс (19-сүре) санын, жеті хаттық санды ($13 \times 15 = 195$) қосамыз (11-суреттен). Болады: $24 - 45 + 195 = 2640 = 24 \times 110 = 24(57 + 53)$ әл-Фарабидың бас нота; Ай нота саны он есе. Ойлап қараңыз! Ол өзі Жауһарға байланысты ғой: $195 + 19 = 214$. Бәрі біріне бірі жалғас: $1284 = 214 \times 6$.

56-сүренің жұлдызды аспан құрылысы мен ант еткен зор аяттары 75-76, 8-суретте берілген. Олардың сандық мәні - 2605.

Осы екі санды қабыстырып қаралық:

$$2605 \times 3 + 2445 = 7815 + 2445 = 10260 = 19 \times 540 = 190 \times 54 = 65 \times 108.$$

19 – Бас бата, 190 – ғалами бес тек, 54 – Ал-Қамар (Ай). 108 – хақ саны, мизан – таразы саны.

Ғаламның ғажайып сырынан хабар беріп біздерді осыған жеткізіп отырған Раббыма шүкірлік етеміз. Кемшілігін өзің кешір Аллаһ. Исламға Аллаһ қуат бер. Амин!

Қорытындыда *Ибраһим гибраты*.

Атаулардың – заттардың әріптердің сандық мәнін белгілеудің ертеден келе жатқан халықаралық табиғи ережесін еске ала кетелік: *Аспан әлемі, шеңбер-ноқат-нөл, орын*. Бірлік сан Ай. Ай ғалам басы, ғылым басы. Екілік сан көз – қол-қар. Үштік - От-Жер; төрттік – Мұхит. Бестік - бес сезім, бес саусақ – Алақан (Алашахан) (11-15-18-суреттерді қара). Алтылық – Маусым, дәуір (алаш). Жетілік – Тау, Жота, Көк не Жер асты (18-суретті қара). Сегізінші –Терек, тұрақ, күш, әскер, піл. Осымен аяқталды. Тоғыз торқа (0-8).

ИБРАҒИМ ХАНИФА

Ибраһим пайғамбарға: «Әрине сені адамдаға басшы қыламын» - деген Құран аят бар (2-сүре, 124 аят). Ол кісі Исмағыл екеуі Қағбаны салды. Ол өз ұрпағынан елші жіберуді тіледі. Тілегі қабыл болды. Мұхаммад пайғамбар келді (129 аят). Ибраһим нәсілінен шыққан.

Яғни Ысқақ пайғамбардан келе жатқан ұриактардың жолындағы Яһудилар мен христиандар Мұхаммадты таны-

мады, Құранға тоқтамады. Мұхаммад расул Аллаһ оларға «Ибраһимның тұп-тура жолындамыз, ол ортақ қосушылардан емес еді» деген (135 аят). Ол түсірілген Құран жолында болатынын айтты.

Бертін келе, Мединеге келген соң Қибла өзгеріп Меккеге – Қағбаға қарап намаз оқу болды. Осылардың бәрінде тамаша зор ғибраттар жатыр. Солардың ішінен біз бір ғана сөзді қарап көрелік. Ол «*Ибраһим ханифа*» (135 аят), (تافیند مېهاربا).

Қазақша аудармада бұл тұп-тура жолдағы пайғамбар мағынасында алынған. И.Ю.Крачковский оны ханифа деп, діни жол мағынасында аудармай сол түрінде қалдырған. Арабша сөздікте таңбалары ұқсас мынадай сөздер бар: *فند* - сүйенген, *ءافند* - имек-қамыт аяқ; *تافیند* - шындық-діни мағынада. Осыларға қарағанда ханифа мағынасы ғалами айналыс – шеңбер, жұлдыз жолы, өмір жолы – имек жақ мағынасында. Сонан тура шығу. Аударма сол мағынада. И.Ю.Крачковский оны талдауға алмай сөзбе сөз аударудан теріс түсінік, дау шығады деген оймен қалдырған деп білеміз.

Сол сөздердің сандық мәнін алып қаралық: Ибраһим =259, ханифа=149, жиыны: $259 \pm 149 = \begin{cases} 408 = 17 \times 24 = 34 \times 12 \\ 110 = 57 + 53 \end{cases}$. Белгілі

сандар. Онан шығады $30 \times 12 = 360$, Ибраһим саны 30 бап садақ санын қосамыз, болады: $259 + 30 = 289 = 17^2$. Яғни ал-рахим. Оған пайғамбар санын қосамыз болады: $289 + 40 = 329$ – ал-рахман. Сонымен $329 + 289 = 618$ әулие бата саны шықты. Ибраһим тілегі қабыл болған. Ханифа санына шеңбердің тура сызығын кертгіш санын қосамыз: $180 + 149 = 329$ айтылған ал-рахман. Оны былай жазамыз: $259 + 70 = 329$. 70 – Ал-Мифраж, пайғамбардың ғалами аспан сапары. Соған байланысты тағы бір тамаша сан: $289 + 31 = 320 = 32 \times 10 = 10(17 + 15)$ – намаз саны – Саратан (Шаян-Қоян-Пайғамбар жолы, Айдың үйі). Оны былай даралап жазамыз: $31 + 320 = 351$ - Ал-Саратан. Ол темір (Хадид) сан жиыны: $\frac{26(1+26)}{2} = 13 \times 27 = 351$. Оны дараласақ (ұлығаттасақ) болады:

$31 + 351 = 382$ Ал Құран саны. Онан шығады ақырғы ұлығат – ғайн саны $618 + 382 = 1000$.

Ал-Саратан жолынан, Мекке мен Құдыс арасында кесіп өткендер Ибраһим+Ажар+Исмағұл – Мұхаммад. Оған һижра байланысты, оған кибла байланысты... Тамаша ғалами мағына жатыр. Ең бір тамаша өрнек $29 \times 17 = 497$. Онан шығады

$$29 \pm 17 = \begin{cases} 46 = 2760 = 92 \times 30 \\ 12 = 6 \times 2 \end{cases} . \text{Қағба } 92 - \text{Мұхаммад саны, } 30 - \text{отыз}$$

бап, 12 мүшел; $12 \times 30 = 360$. ғалами шеңбер ханифа жолы.

Айтылған ғажайып үшкілге оралайық (17-сурет). Онда: екінші (өркеш) Сәуір және жетінші Мизан – мүшелдерде көк саны 3-сұққол (көрсеткіш саусақ). Шолпан-Зуһра, оның металы 29-мыс, үйі-айы Мизан (108) Таразы.

Оған түсінеміз: $29 \times 17 \approx 108 \times 17 = 1836$ протон саны – ғалами заттар өзегі. Яғни екі пайғамбардың Ибраһим мен Мұхаммадтың бас қосқан шұғласы Қағбада. Алғашқы уахи келгенде Хир тауын періштені сұққол саусағымен көрсеткен. Ол намазда ғибрат.

Пайғамбар санына Ибраһим санын қосамыз:

$$\frac{92(1+92)}{2} + 259 + 149 = 4278 + 408 = 4686 . \text{Осы санды өркеш сүренін}$$

аят санына салыстырамыз: $4400 + 286 = 4686 = (62 + 26)50 + 26 \times 11$. Тамаша өрнек. Тұран Қақпасы да осында, темір-хадид осында. Ай сан (11) осында Ғаламның барлық сырының кілті осында. Осыған байланысты барлық химиялық (ал-химиялық) заң шыққан (кітап бастады). Осыған байланысты Бас бата санына салыстырамыз: $4686 = 786 + 3900 = 786 + 26 \times 150 = 15 \times 26 \times 10$. Тас

пен темір: $\frac{15 - \text{хыжир}}{26 - \text{хадид}}$. Онан шығады айтылған алхимия заңы:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases} . \text{Тағы бір тамаша нәрсе, бір жағынан осыған бай-}$$

ланысты, екінші жағынан парызға байланысты: $4686 = 3600 + 1086 = 60^2 + [26]$. Басқы сан шеңбер есебі, оның жақтық (Ж) шаршы түрі. Екінші сан жиырма алты деген арабша сөздің сандық мәні. Ол хадид – темір-текіше-Қағба-Жер саны. = نورشہ + نيسد (626) + (460) = 1086 = [20] + [6] = [26].

Олар өз алдына тамаша сандар: $626 = 313 \times 2$, 313 – Ал-Хажир асуд Қағбаның кара тасы Ибраһим мен Исмағұлдан мирас, адамнан мирас, $460 = 92 \times 5$. Пайғамбар, бес парыз.

Сол парыз деген сөздің көпшілік түрі = $\text{فخورى} = \text{خورف} = \text{фұруз}$. Оның сандық мәні болады: $80+200+6+800=1086$. Сонымен: $[\text{فخورى}] = [26]$.

Жүрегінді соқтырған, тыныс жүргізген қызыл қан өзегі гемоглобин темір атомынан екені белгілі. Сол келіп Қағбаға мирас етілді...

Тағы бір тамаша ғибрат. Періштелер санын, Ай мен Күн – ғалами санды көрдік: $91 \times 54 = 4914$. Осы санмен екі пайғамбар

санын салыстырамыз: $4914 \pm 4686 = \begin{cases} 9600 = 48 \times 200 \\ 228 = 114 \times 2 = 38 \times 6 \cdot 48 \end{cases}$

-- қайталама сан, 200 -- ғақыл, $19 \times 2 = 38$, бас бата, Құран сүре саны, 38 – сат (ح = 90) сүресі... Бәрін ойлап қарасаңыз Құран ең зор мұғжиза деген сөзге тоқтайсыз. Оның сырын ғылым арқылы ашады. Ғылымға жүгіну сол. Әл-Фараби мен Абай жолы сол.

Ақырғы лұғат санына мыңға ғылым санын қосамыз:

$$\text{ع} + \text{م} = 1000 + 140 = 1140 = 190 \times 6 = 19 \times 60;$$

190-ғалами сан, 6-алты алаш немесе 19-бас бата, 60-шеңбер. Осы алты алаш санының ортасына Ал-Қамар (Ай) санатын қойса, яғни Қағба туын қойсақ болады:

$$190 \times 6 + 54 = 1140 + 54 = 1086.$$

Алты ұяға бес тектін санын орналастырсақ. Олардың орта саны 54 – Ал-Қамар – Ай санын қойсақ оның өзі алты алаш пен Айға бата істеп қолын жайған Алашахан бейнесі шығады деген сөз. Ол сөз жиырма алты сөзінің, парыздар сөзінің сандық мәніне тең болып шығуы бір тамаша ғибрат. Өйткені бұл екеуі ғаламның хақ жүрегі, адамның ар иманы мағынасында.

Енді сол тамаша санға ақырзаман пайғамбары санын қосқанда ол ханифа (х) санына шеңберлік еселес болып шығады: Яғни: $4278 + 1086 = 5364 = 149 \times 36$. Тамаша өрнекті мынау түрде қоямыз: $\frac{[92] + [26]}{36} = x$. Осы тұрғанда бәрі пайғамбар есіміне ті-

келей қатысты сандар. Тексеріңіз, қараңыз, ойланыңыз!?

Ол өрнекті мына түрде қаралық: $5x^2+329x+5364=0$. Онан шығады: $x = \frac{329 \pm 31}{10}$; $x_1=36$, $x_2=29.8$. Кейінгі сан ханифа саны-

нан шығады: $\frac{149}{5} = 29.8$. Бұл сандарды шеңберлік, бұрыштық

мағынада аламыз: $\frac{36^\circ}{29^\circ 48'}$ онан шығады: $29^\circ 48' + 38^\circ 10' \times 2 =$

$= 106^\circ 8'$, $106^\circ 8' - 53^\circ 8' = 53^\circ$ – Ахмад бұрышы. Осы санды мына түрде қараймыз: $e^{-p} = 0,53$; $\rho = 0,6349 \approx 36^\circ 23'$.

Онан шығады: $36^\circ 23' \times 2 - 58^\circ 46' = 14^\circ = 840'$.

$$36^\circ 23' \times 2 + 29^\circ 48' = 102^\circ 34' = 90^\circ + 12^\circ 34'.$$

Онан шығады тағы сол сан: $26^\circ 34' - 12^\circ 34' = 14^\circ = 840'$.

Тағы бір сан: $72^\circ 46' + 38^\circ 10' + 6^\circ 4' = 117^\circ = 90^\circ + 27^\circ$. Онан

шығады: $27 \times 2 = 54^\circ$. Олардан: $54 \pm 14 = \begin{cases} 68 = 17 \times 4 \\ 40 \end{cases}$. Еске ала кете-

лік пайғамбардың жұлдыздық екі санын: $53 \pm 47 = \begin{cases} 100 \\ 6 \end{cases}$.

Осы сандарға байланысты тағы бір өрнек келеді. Ол шұғла санымен Ибраһим ханифа саны: $348+259+149=348+408$ неме-

се: $408 \pm 348 = \begin{cases} 756 = 108 \times 7 = 54 \times 14 \\ 40 = 54 - 14 \end{cases}$. Тамаша сырлы сан. Онан

шығады: $\left(\frac{756}{40}\right) \frac{20}{7} = \frac{756}{14} = 54$. Жұлдызды аспан құрылысына

серт еткен зор аяттар санына ханифа санын қосамыз (8-сурет): $5605+149=2754=3/2 \cdot 1836$.

$3/2$ – теміртекті Арай нотасы (11-сурет);

1836 – протон саны. Ойлап қараңыз! Оның мынау түрін еске алайық: $153 \times 12 = 1836$. Оны былай жазамыз:

$\frac{3}{2} \cdot 153 \cdot 12 = 2605 + 149 = 54 \times 51$. (Екі сүре: Нұр шашқан періштелер Айды айналып) немесе: $18r = A + x$; $x = 18r - A = 2754 - 2605$. Ойлаңыз! Қорытындыда ханифалар санымен айтылған ғалами санды жалғастырамыз:

$$4304+38 \times 8+348+259+149=4608+756=5364=4278+1086.$$

Адам баласының ақылы жетпейтін ғажайып шебер ғаламның тамаша өрнектерінен мағлұмат беріп, адамдық ар-иманымызды шынықтырған Тәңіріне шүкірлік етеміз. Жаңсақ жерлеріне кешірім сұраймыз! Аллах Исламға қуат берсін. Амин!

А. Әл-Машани, 13/IX-1995.

ӨГІЗХАНЫҢ АСПАН ЖОЛЫ

Аспан жолы-ғаламның сыры. Оны толық қамту тек Иесінің қолында. Біздер тек, оның әмірімен сол сырдан өзімізге өлшемді мөлшерін ғана түсіне аламыз. Осы жағынан алып қарағанда Тұран халықтарының аңызға айналған әулие атасы Өгізхан бізге сол мөлшердің жәдігері деп білеміз. Өгізхан аңызының жұлдыздық сипатын бұл арада толық талдамаймыз. Оған арналған ерекше кітап жаздық. Бұл арада айтарымыз ол Өгізхан қазақша 12 мүшел жылдағы Сиыр жұлдыз тобы мағынасында. Оның арабша айлық аты Сәуір (سَوِيْر) Бұқа деген сөз. Демек толық мағыналас, халықаралық түсінік. Оның өзі Үркер. Ай мен Үркердің тоғысуы жыл басы, есеп басы, ғылым басы. Демек “Өгізхан” арқылы көп мәселеден мағлұмат алуға болады. Сиырдың (Сәуірдің) жыл басы болуы астрономия тарихында Шумер заманында, яғни осыдан 6000 жыл шамасы бұрын... Демек ол Ибраһим пайғамбар заманында, бәлкі онан да әрі. Өгізханның адамдық, ғадалатты істеріне қарағанда ол Ибраһим ханифа жолындағы адам. Ибраһим пайғамбардың Аллаһтың барлығын, бірлігін іздеудегі, оны танудағы бас себеп аспан шырақтары болғаны мәлім. Оның елі бұл ғылымда тамаша жетістіктерге жеткені де мәлім. Сонымен байланысты оның еліне арнаулы екі періште келгені және мәлім. Ол аятта: *“...Сүлеймен қарсы келмеді. Бірақ шайтандар адамдарға сиқыр үйретіп, кәпір болды. Олар Бабылда “һарут, Марут” атты екі періштеге түсірілгенді үйретті. Ол екі періште: “Біз сынақ үшін келдік, қарсы болмаңдар”, деп айтпайынша ешкімге*

үйретпеген. Сонда да олар екеуінен ер-әйелдің арасын айтамынды үйренетін еді (2-сүре, 102 аят).

Бұл аятта терең сыр, зор мағына жатыр. Періштелер аспан ғылымынан, оның ғалами әсерінен, балнама өнерінен адамдарға мағлұматтар берді. Ондағы мақсат адамдардың Тәңірі ісіне қарсы келмей, ғалам ойын, бұйрығын қабылдауға үйретті, сынға берді. Бірақ оны шайтан қарсылыққа айналдырды. Сиқыр ісін Сүлеймен пайдаланды, бірақ қарсы болған жоқ. Қарсы болғандар ер-байлы адамдар арасын ашуға қолданды. Тәңірінің әмірімен дүниеге келешек пайғамбарға – Ибраһимға, тумай жатып қарсы болып, оны болдырмауға тырысты. Жұбайларды қатыстырмауға тырысты. Бірақ онысынан еш нәрсе шықпады.

Сол балнаманың, сиқырдың есептері, әдістері айтылған аспан жолының заңына сүйенген. Бір аят келтірейік: У ал+Саман заты ал+хұбуки (51-сүре, 7 аят) (كَبَخَلًا تَادَاءُ امْتَلَاؤُ) $1300=61+1101+132+$
 $+6$. $26 \times 50 = 52 \times 25$; $\sin 23^\circ 35' = \frac{2}{5} = 0,4$. Аяттың мағынасы: “Жол-

дары бар аспанға серт” 51-сүренің жалпы басқы санат жиыны: $51+1343+60=1454=1000+454$. Мұнда өрнекті сандар: $51=17 \times 3$; $1000+343$; 60 – шенбер сан. Онан шығады: $454=343+111$. 454 – Мұхаммад расул Аллаһ саны. Осы санды мына түрде жазамыз: $1454=480+487 \times 2=480+974$. Мұнда 480 Ал-Қамар (54 – Ай сүре) санаты. 487 - әулие үшкілден (16-сурет). Осы кейінгі сан Өгізхан санына байланысты. Өгізханның Рәмізі, арабша таңбасы мынау: Ауғуз= $1020=$ رَوْغُوا. Мұнда да айтылған ақырғы алыф=мың= $1000=$ сан.

Бұл санды былай жазамыз: $51 \times 20 = 1020 = 340 \times 3$, 340 – Қамар, оған Тұран тас (Ашма) санын қосамыз: $1020+441=1461=487 \times 3$.

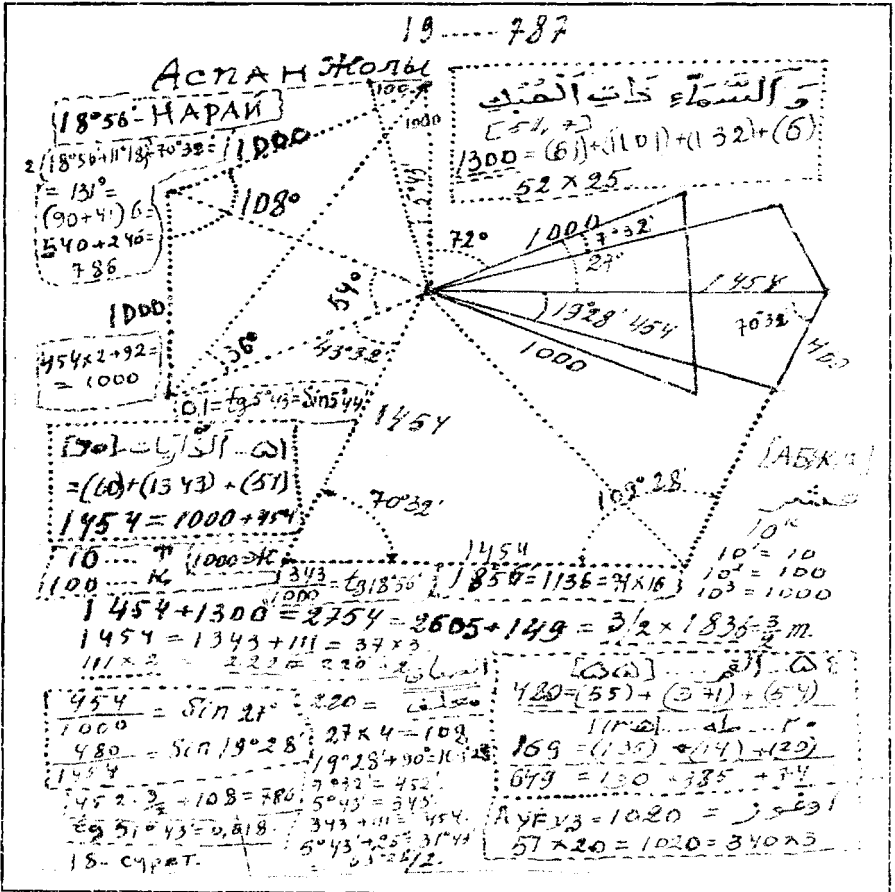
20-сүре Таһ..... تَاه аят саны 135. Осы сандарды салыстырып қараймыз. (18-сурет).

Сурет атын – аспан жолы атадым. Ол атау 51-сүренің 7 аятынан алынған: Уа+Ал-Саман+заты+Ал-Хубуки (كَبَخَلًا تَادَاءُ امْتَلَاؤُ) $6+132+1101+61=1300$. Мағынасы “Аспан жолдарымен серт етемін” деген. Сол 51-сүренің жалпы санаттық мәні болады: $51+Ал-зәрият+60=51+1343+60=1454=1000+454$. Осы екі саннан бір тамаша өрнек шығады:

$$1454 + 1300 = 2754 = 2605 + 149 = 3/2 \cdot 1836 = 3/2 m.$$

Бәрі де сырлы сандар. Мұндағы зор бір мағына мынау болса керек. Аспан жолымен оның құрылысы арасын (2605, 8-сурет) жалғастырған ханифа саны (149). Олар атом өзегімен – протон мен темір нотасы (3/2) арқылы байланысады. Ойлап қараңыз. Осы сандарды негізге алып жасаған суретті – сызықты талдап қараңыз. Оның негізінде тік бұрышты екі үшкіл жатыр:

$$\frac{454}{1000} \sin 27^\circ; \quad \frac{480}{1454} \sin 19^\circ 28'.$$

18- сурет. Аспан жолы

Олардан бес бұрышты және текше орталық бұрыштар шығады: $27^\circ \times 4 = 54 \times 2 = 108^\circ$; $108^\circ + 72^\circ = 180^\circ$, $19^\circ 28' + 90^\circ = 109^\circ 28'$; $109^\circ 28' + 70^\circ 32' = 180^\circ$. Айырма бұрыш: $27^\circ - 19^\circ 28' = 7^\circ 32' = 452 = 113 \times 4$. Онан шығады: $3/2 \cdot 452 = 678$ – Абай саны, онан $678 + 108 = 786$ Бас бата саны. Екінші тамаша бұрыш: $\frac{349}{1000} = \text{tg} 18^\circ 56'$.

Онан шығады: $18^\circ 56' \times 2 + 70^\circ 32' = 131^\circ = 90^\circ + 41^\circ$. Онан шығады: $(90 + 41)6 = 540^\circ + 246 = 786$. Жұлдыз Жақ саны бес бұрыш ($540 = 108 \times 5$), 246 – Жебрайіл саны. Олар болады бас бата. Бұл тамаша бұрышты біз «*Нарай*» атадық. Мағынасы санам – жалғыз өркеш ($A + L + M = 71$) жаңа Ай мағынасында. Өгізхан мағынасына жақын. Онан шығады: $18^\circ 56' = 1136' = 71 \times 16$.

Бір тамаша мағыналы бұрыш ондық бөлшектен. Ондық кәмил сан (ғашыр $p = 570 = \text{رشد}$) *Маулуд* (жыл) сан. Арабша АБЖД есебі сонан оны былай өрнектейміз:

$$10^K: 10^1=10, 10^2=100, 10^3=1000.$$

Оларды Үш Арыс белгілерімен жазамыз: $T \approx 10$, $K \approx 100$, $J \approx 1000$. Онан бұрыш айырамыз:

$$\frac{T}{K} = \frac{K}{J} = 0,1 = \text{tg} 5^\circ 43' = \text{Sin} 5^\circ 44'$$

Онан шығады белгілі сан: $5^\circ 43' = 343'$; $343 + 111 = 454$.

Тағы сонан шығады:

$$5^\circ 43' + 26^\circ = 31^\circ 43'; \text{tg} \frac{63^\circ 26'}{2} = \text{tg} 31^\circ 43' = 0,618 = \text{Sin} 38^\circ 10'.$$

Тамаша өрнек: темір бұрышы $26^\circ = 26 \times 60 = 1560$, Нұх бұрышы: $63^\circ 26'$, онан шығады әулие бұрышы. Бұрында айтылғанды ойға сала кетелік: 454 – Мұхаммад Расул Аллаһ саны. Онан шығады: $454 \times 2 + 92 = 908 + 92 = 1000$. Екі ғаламның пайғамбары, ақырғы ($\xi = 1000$) пайғамбар. Ұлығ Ат пайғамбары.

Сызықтың жалпы мазмұнын алатын болсақ, онда Жер мен Көктің бейнелері қабысқан. Яғни текше мен бұрыш бейнелер айкасқан. Аспан жолымен Жерде адаспау, Жұлдыз – Жол түзу мағынасында. Өгізхан бұл мағынадағы адам.

Өгізхан мазмұны мен ханифа мағынасын салыстыруға бо-

лады. Олардың сандарын жазамыз: $1020+149=1169=1000+169$. Кейінгі сан 20-сүре. жиыны: $20+14+135=169$. Ол $TAhA=14$ - قلد - от сан сүресі. Онда 51-сүредегі айтылған жауын-шашыннан Мұса пайғамбар адасып, мұғжиза отқа барған ($OT=14$). Оның тоғыз мұғжизасы болған: $ح=9$ – Маңдай, $ج=5$ – Жүрек (тоғыз ұялы шаршыны қараңыз 11-сурет). Оның көрген оты Тәңірінің нұры. Ол онан шоқ-шырақ алу үмітімен барды. Шоқ – Қабас= $162=سيف$; Шоқ пен=бикабас= $سقف$ онда болады: $162+2=164$. Осы екі сан бірдей тамаша: $162=54 \times 3$ – үш арыс Ал-Қамар, екінші мағынасы адам (инсан= 162 انسانا). Екінші саннан Жебрайіл саны шығады: $\frac{3}{2} \cdot 164 = 246$, $3/2$ – Арай нотасы, Темір

тек нотасы. Ойлап қараңыз.

Арабша Қабас шоктың жалғас мағынасы тағы есте болсын. Ол білім алу мағынасында. Ол сөздің әрпін ауыстырып бакас – бақыс деп оқысақ ол ғылыми пікірлесу мағынасында болмақ. Қысқасынан айтқанда заряд атқан 51-сүре мен Нұр шырағын жаққан 20-сүре тығыз мағыналас. Олар Өгізхан әулиенің ісіне жалғасады.

Бұл белгі – шырақтың мағынасы зор. Ғылыми – рухани-діни талас-тартыстың, бақастың басы да осыдан басталғаны мәлім.

Тәңірінің хақ жолы да осында ашылды, Таурат түсті. Сонымен қатар Сиырды әулие деп алтын бұзауға табыну секілді жалған дін де осында басталды. Өгіздің немесе Қошқардың басы сынды басына мүйізді таж (Қарнайын) кигендер аңызы осында қайта жаңғырған. Ол талас онан бұрын да, Немруд. Ферғауын замандарында болған. Оларға қарсы Ибраһим, Мұса пайғамбарлар шыққан. Сол талас ақырзаман пайғамбары заманына жеткен. Оның қалдығы қазіргі заманда да бар. Солардан мысал келтірмекпіз.

Ибраһим еліне Бабылға екі періште келіп, адамдарға ғалами ғажайыптардан мағлұмат таратқаны айтылды. Енді сол періштелердің аттарын сандық есеп түрінде жазып қаралық:

Һарут= $612=توراه$,

Марут= $647=توراه$,

$1259 = 1000+259$.

Кейінгі Ибраһим саны (259). Ақырғы маңдай луғат = $\xi =$
 $= \xi = 1000$ мың санын аспандық деп қарағанда қалғаны Жер-
 дегі пайғамбар санына дәл келуі, әлбетте тегін емес деп біле-
 міз. Ибраһим ханифа саны болады: $259+149=408$. Бұл санның
 айтылған сүрелермен және Өгізхан санымен қабысуы тамаша:
 $\frac{5}{2}(408) = 51 \times 20 = 1020 = 340 \times 4$. Ханифа саны мен шырақ (шоқ)

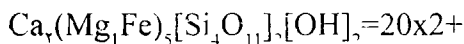
санынан шығады пайғамбардың һижра саны, исламның жаңа

жыл басы және адам саны: $2(162 \pm 149) = \begin{cases} 702 \pm 298 = \begin{cases} 1000 \\ 404 = 4 \times 101 \end{cases} \end{cases}$

101 – Ал-Лайли – түн (92-сүре). Мұнда 351 – Ал-Саратан
 – (Шаян-Қоян) Ай-мүшел жыл саны екені айтылды (6, 17-су-
 реттер). Ол Айдың үйі, пайғамбар даңғылы (һижрада басып
 өткен). Ол сонымен қатар ғалам кіндігі - Өмір кіндігі темір – ха-
 дид санының, Қағба санының, Жертек санының, яғни текшенің
 – жиырма алтының жиын саны: $\frac{26(1+26)}{2} = 13 \times 27 = 351$.

Оған көсем – лам (Ал) санын қосамыз болады әулие саны
 – Ал-Құран саны: $351+31 \ 382$; $618+382=1000$. Ойлап қараңыз
 мұның бәрі Тәңірімнің адамдарға білсін, көрсін деп беріп
 отырған мұғжизасы.

Қос мүйіз таж таласы жөнінде Арабша Ал-Қарнайын=441=
 = نينرقتا . Осы санда сыр бар. Оны мынадай түрде жазамыз:
 $(3 \times 7)^2 = 21^2 = 441$. Сонымен қатар бұл сан Тұран тасының санына
 да дәл келеді. Ол тас Түркістанда *Ахмад Иассауидың бет тасы*.
 Оның арабша аты مشی (пашым), ғылымда яшма атында. Екінші
 аты сәулелі тас, *Тұранның жеңіс тасы*. Минералдық, химиялық
 түрі:

$$\left(\frac{12+26}{2}\right)5 + (14 \times 4 + 8 \times 11)2 + (8+11)2 = 40 + 95 + 288 + 18 = 441.$$

Осы санды Өгізхан санына қосамыз: $1020+441=1461=487 \times 3$.
 Екінші жағынан $480+487 \times 2=480+974=1454$. Осыдан жоғарыдағы
 есептер шықты. Осы тажы-тас санын Ибраһим санына қоссақ
 ғалами қайталау жеті сызық – қыр (Қ) дәрежеде болады:

$259+441=700=7\text{Қ}=7\times 10^2$. Оны мына түрде бір жазып қаралық: $53\times 6+382=318+382=700$. 53 – Ахмад (Нужым сүре). Алты алаш аспан – ортада – жүректе Калам Аллаһ – Ал+Құран. Бұл екі санды басқаша бір жазып қаралық: $441=259+91\times 2=259+182$. 91-Ал-Шамси (Күн). Тұран тасы иашмның екі аты сәулелі – грекше *актинолит* деген. Оның есебі иашм=350 *مشیه*. Оған Күн санын коссақ – минералдық-кристалдық саны шығады: $350+91=441$ (электрон саны).

Осы мүйіз тажға, жеңіс тасқа таластың тарихынан мысал келтіреміз. “Зұлқарнайын” мүйіз тажды алдымен хақтың кітабында – Құранда бар. Сонан бастауымыз керек. “Негізінде Зұлқарнайынды Жер жүзінде күшке ие қылдық. Өзіне әр істе қолайлық бердік”, деген (18-сүре, 84 аят). Дүние жүзін аралауға оған Тәңірім жолын ашқан, әділетті көп істер істеген.

Ерте замандарда басына мүйізді таж кию патшаларға көп елдерде ғұрпиді-мирас болған. Құрандағы айтылған Зұлқарнайын сол мағынадағы ғадалатты – саяхатшы күшті патша, Тәңірінің әмірін дәл орындаушы Ғабдолла.

Тарихта екінші Зұлқарнайын аты шыққан адам Ескендір (Александр) Македонский, ертедегі грек патшасы. Ол осыдан 2300 жыл шамасы бұрын өмір сүрген адам. Оның әкесі Филлип патша өлген соң Александр көп жорықтар жасап, көп елдерді өзіне қаратып грек империясын құрған. Ертедегі дүние жүзілік мәдени орталықтар соның қол астына кірген. Мысалы Мысыр (Египет), Шумер (Вавилония-Бабыл т.б.).

Оған дейін Пифагор, Сократ, Платон, Аристотель сияқты грек ғалымдары білім алып жүрген орталықтар енді Александрдан соң сол ғылыми ордаларға өздері қожа болды. Грек тілі ғылыми халықаралық тілге айналды. Александр Македонскийдің Ескендір Зұлқарнайын аталу себебі ол Мысырды бағындырғанда оны патша сайлау үшін әулие Амон-Раның зиратына барып, бата істеп, оның киген мүйізді тажын киюге тура келген. Мысырдың Амон-Ра дегені Күн күзетіндегі әулие мағынасында болса керек. Грек-рим елдері оны Аммон атап, өздерінің елдері тұтқан жұлдызы Зевс – Юпитер-Мұштары-Шоңай мағынасында қабылдаған. Басқаша айтқанда жеті хат Көктің орталығы төртінші Күн болса, грек-римдер – алтыншы хат жұлдызын бі-

рінші орынға шығарған. Оның бас себебі гректердің сол кездегі “Олимп діні” атты ғұрпымен байланысты болған.

Ол діннің қысқаша мағынасы гректердің жеріндегі биік тауда Олимпты ол Тәңірі мекені деп таныған. Оның басында Құдайларының басшысын Зевс-Юпитер деп таныған. Ол алтыншы Көктің жұлдызы Шоңай-Мұштари деген едік. Басқа көктер, жұлдыздар соның шылауында болып саналған. Ол ғана емес, өздерінен шыққан басшыларын да, батырларын да сол Олимппен байланыстырған. Ескендір (Александр) Македонскийге де сол Олимптер тілектес деп санаған. Гомердің “Илиада мен Одиссея” атты дастаны белгілі.

Осымен байланысты “Европанның ұрлануы” деген аңызды еске алайық.

Ертедегі аңыз бойынша Еуропа Финикия патшасы Агенордың қызы болса керек. Айтылған Олимп кожасы Зевс әдемі тұрмандалған өгіз бейнесінде қыздың Еуропаның бақшасында жүретін жолына жата қалады. Қыз оған қызығып, арқасына мінеді. Сол кезде Зевс алып қашып кетеді. Оның артынан іздеп шыққан ағасы Қадм. Ол әулиенің кеңесі бойынша сиырдың соңына ереді. Сол сиыр тоқтаған жерге Фив атты қала-қорған салады... Гректерді Финикия мәдениетімен таныстырады, алфавит үйретеді...

Сол әдет, сол жалған діндік ғұрып, дінсіздік хақ пайғамбарлар заманында болғаны, олармен таласқаны діни кітаптарда, тарихта бар. Мысалы Мұса пайғамбар істерін алайық. Оның Тәңірі тарапынан берілген ашық мұғжизаларына тоқтамай асылғандар болған. Алтыннан бұзау жасап, соған шоқынатындар болған. Ол оқиға Тауратта, Инжілда, Құранда айтылған, жазылған.

Тауратта Мұса пайғамбардың Мысыр патшасы Перғауын (Фараон) екінші Рамзес кезінде дүниеге келгені айтылған. Құранда перғауын аты аталмаған, бірақ соны дәл білдіретін айқын ескерткіш айтылған. Мұсаны қуғанда Нілдің суына кеткен перғауын туралы Құранда мынадай аят бар: “*Сенен кейінгіге үлгі болу үшін денеңді құтқарамыз*” (10-сүре, 92 аят). Сол перғауынның денесін зерттеген француз ғалымы Морис Букел: “*Құран және қазіргі ғылым*” деген кітап жазған 1976 жылдары. Сол жақында орысшаға аударылды (“Қазан”, “Иман”, 1993).

Мористың бұл еңбекті жазуына бас себеп болған айтылған перғауын денесінің өзгеше сақталуы болған. Ол перғауынның аты Меркентах екен. Ол айтылған екінші Рамзестің такқа отырған мұрагері екен. Демек Мұсаны қуған, суға кетіп, қайта қалқып шыққан, сақталған осы екен. Мориска араб ғалымдары осыны білдіргенде, ол қайран қалып, Құранды оқып, көп шындыққа көзі жеткен. Бұл зор мәселеге кейін ораламыз.

Екінші бір айтайын дегеніміз Олимп ғұрпының сақталуы жайында. Күні бүгінге дейін Құранда айтылған Ғабдолла Зұлқарнайын мен Ескендір (Александр) Зұлқарнайынды (Македонский) шатастыратындық бар. Оның өзі хақ дінмен жалған дінді шатастыруға жол ашады.

Грекердің Олимп дінінен Еуропа елдері әлдеқашан қол үзген деуге болады. Алайда, “ауру қалса да, әдет қалмас” дегендей оның мирастары көрініс беріп қалады. Мысалы халықаралық “Олимпиада” ойындарын алайық. Ол ойынды атеистер өзінің рухани ғұрпынша қарсы алды деуге болады. Мысал келтірейік. “Сексенінші Олимпиада” бұрынғы СССР-де өтетін болып 1978 жылы қаулы алынды. Ол ойынның “Әулие оты” шырағын жағуда бұрын қазіргі техника қолданып келген болса, біздер олай етпей, оның нағыз өзінің көзінен қолмен алып, адамдардың шеруімен Мәскеуге жеткізу керек деген шешім қабылдады. Оның аты Олимп тауынан Мәскеуге жеткізу үшін бес мың километр жерден отпен өту керек. Ол Греция, Болгария, Румыния, СССР жерлерін басып өту керек. Ол шеруге 22 жүйрік шеберлер болу керек (ол тегі алфавит әрпінің ескі саны болар). Сол секілді толып жатқан ғұрыптары бар. Ол шырақты қалай, кім жасау керек? Оған бәйгі жариялау керек...

Толып жатыр. Ол ғана емес... сол отқа бас иіп, сажда егіп табынғанын да көрдік.

Қысқасынан айтқанда Еуропаны ұрлаған жалғаншы қарақшы қолдап жасалған ғұрыптан біздер аулақ болуымыз керек. Тұранның Өгізханы Құрандағы Ғабдолла Зұлқарнайынға жақын. Солай бола тұрса да біз оған табынбаймыз. Тілекті Аллаһтан тілейміз. Абайдың: “Осы жұрт Ескендірді біле ме екен”, деп сұрақ қойып отырғаны сол жалған жолдан сақтандыру мағынасында.

Енді, қорытынды, шындық қуанышқа арнап: “сүйінші” деген тақырыпқа келеміз.

СҮЙІНШІ

Тәңірі тарапынан келген зор қуанышты білдіріп, сүйіншілеу пайғамбарлардан қалған жақсылық мирас. Көп ғасырлар бойында адамдар белгісіз болып жабық жатқан сырлардан Тәңірім білдірген шындықты ортаға салуды дұрыс көрдік. Шындыққа көз жету өмірдің мақсаты ғой. Сол үшін оның атын сүйінші атадық.

Сүйінші деген сөздің ең құрметті және аса терең мағыналы түрін мен Абайдан оқыдым. Ол кісі өзінің 38-сөзінде былай деген: “Ғұмыр өзі – хақиқат. Қай жерде ғұмыр жоқ болса, онда кәмәлат жоқ. Бірақ әулиелердің де бәрі бірдей тәркі дүние емес еді; ғашәрән – мубішірәдан қазрет Ғосман, Ғабдурахман бин Ғафур, уа Сағид бин Әбдуқас үшеуі де үлкен байлар еді”. Басқаша айтқанда әулиелік дүниеден безумен ғана табылмайды. Өмірдің өзі хақиқат. Адам баласының даму жолында байлық та керек. Тірі күнінде ұжымақтық деп пайғамбарымыздың сүйіншілеген он сахабасының үшеуі үлкен байлар еді. Демек адамның Тәңірі алдында жарылқануы оның ауқатынан емес, хақ жолындағы ниетінен деген мағына туады.

Еуропа елдері адамдарды таптарға топтастырып, адамды тұрмысқа құл етіп, біріне бірін қарсы қойып жауластырып жатқан кезде Абайды ұлы дәрежелі рухи сүйіншіні хабар етуі ерекше даналық, ерлік еді. Айтылған он сахабаның қалған жетеуі, орташалар мен кедейлер болатын. Айтайық Абубакр, Ғомар, Ғали сияқты. Осы пікірді біз көптен көтерер едік, бірақ оған жол берілмей келген болатын. Енді ғана соны қайта еске алып отырмыз.

Сүйінші деген сөздің Құрандағы мағынасын қазақша аудармалардан жаңаша көрдік. Соның бір тамашасы Ғаиса – Мариам ұлынан 61-сүреде: *Ол кісі – Исраһил ұрпақтары мен сендерге Аллаһ тарапынан жіберілген елшімін – пайғамбармын, деген. Сонан кейін алдындағы Тәуратты растаушы және менен кейін келетін “Ахмад” атты пайғамбарменен шүйшілеймін”, деген еді. (7-аят).*

Былай ойлап қарағанда Аллаһға сенген иманы берік адамдар осы сөзге бірден тоқтап, Таурат пен Құранды қатар тану

керек қой. Бірақ, барлық жерде олай болмады. Талас-тартыс, күншілдік, тәкаппарлық билеген топтар Құранға сенбеді...

Бірақ, шындық жеңбей қоймайды, Құранның хак екенін барған сайын ғұмыр өзі дәлелдеп келеді.

19-суретте соған байланысты мысалдар келтірдік. Осыны қарастырамыз. Бал араның ұясы секілді алты қырлы бейнелермен таныспыз (6-8-суреттер). Бұл кейінгі 19-суретте тағы сол бейне, бірақ мұнда алтаудың айналасына тағы да екіден он екі ұя қоршаған. Сонымен бәрі он тоғыз ұя болып шықты: ортада біреу, оның сыртында алтау, оның сыртында он екі: $1+6+12=19$. Бұл тамаша бас бата саны, Құран сүресінің саны ($19 \times 6 = 114$).

19 786

سُورَةُ التَّوْبَةِ [61, 6] [71, 7] مَبَشَرًا

543 ± 161 = 704 (543) 704 = 88 + 5 = (62 + 26) × 2 + 6

[7-СУРА] ...

543 × 2 = 1086 = 2263

154 = قديم

148 = الصدق لله

132 = قديم

15 + 34 + 65 + 38 = 152 = 19 × 8

1070 = مثلث

1070 + 152 = 1222 =

1000 + 222 [انصاف]

42 × 5 = 210 = صدقة

اسمه الله

159 = (53) + (106) = 53 × 3

543 + 159 = 702 = 351 × 2

235 + 53 = 288 = 36 × 8

79 ± 80 = 159 = 1

7038 = التوراة

1070 + 1038 = 2108 = 432 + 1676

1038 + 235 = 1273 = 1000 + 273

1273 + 205 = 1478 = 79 × 25

2(154 + 91 + 148) = 393 × 2 = 786

19-СУРА. 148 + 132 = 280

20(20+26) = 161

161 + 19 = 180

161 + 159 = 320

15

4	9	2
3	5	7
8	1	6

مثلث

1	15	14	4
12	6	7	9
8	10	11	5
13	3	2	16

0,32 = n

273 = 91 × 3 = أربع

79 = 70 + 9 = 40 + 30

91 + 79 = 170

170 + 132 = 302

19-сурет. Сүйінші

Құранда: “үстінде он тоғыз” деген аят бар (74-сүре, 30 аят). Соған арналған Пәкістан ғалымы Ахмад Дидаттың “Құран биік мұғжиза” деген кітабы бар (1980). Осы он тоғыз орынды тордың тамаша бейнелері жөнінде бұрын да жазған едік. Ондағы біздің түсінік. Ол он тоғызды біз, жоғарыда айтылған әдіс бойынша, аспан құрылысымен байланысты қарағанбыз. Яғни он екі мүшел ай, жеті хат көк деп: $12+7=19$. Оның үстіне жеті хат Жерді қосқанда ол Жер саны, текше саны, Қағба саны, темір

(хадид) саны жиырма алты болады: $19 \pm 7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}$. Сонымен алты

қырлы бал ара ұясы мен алты шаршы бетті текше – Қағба тығыз байланысты деген мәселені дәлелдеген едік. Енді сол мәселенің Құрандағы аяттарда бар екенін еске саламыз. Сонымен байланысты сүйінші тақырыпқа келеміз. Айтылған жиырма алты текшенің геометриялық мүшелер саны екенін білеміз. Алты жақ (Ж=6), сегіз төбе (Т=8), он екі қыр (Қ=12); болады $6+8+12=26$. Осыларды текше сан түрінде бірден жиырма алтыға дейін жазсақ, сонан кейін сол текшені бір төбесінен тік шанышсақ, сол сандардың қаншасы үстінен қарағанда көзге көрінеді? Қаншасы көрінбейді? Біздің қазіргі қарап отырғанымыз сол. 19-суретте айтылған жиырма алтының он тоғыз көрініп тұр (он тоғыз ұяға он тоғыз сан қойылған). Оның ортасындағы жетеуі көрінбейді. Оларды біз оң жақта жеке көрсеттік. Ол сандардың жиынын былай айырамыз:

$$\frac{19(1+19)}{2} = 190 ; \quad \frac{20(20+26)}{2} = 161 ; \quad \frac{26(1+26)}{2} = 351.$$

Осы сандардың тамаша табиғи ғажайып мәндері айтылған сурет бетінен табылады. $190=19 \times 10$ – ғалами тектес саны бас баға саны (19-сурет); 161-Мұсаның аса (ғаса) таяқ саны, мұқаттағат АЛМС саны (7-сүре);

$161 = \text{اءءء = سءءء}$. Ал-Саратан-Шаян-Қоян мүшел саны, Айдың үйі, пайғамбар даңғылы, тағысын тағылар.

Суреттің астыңғы бөлімінде үш ғажайып шаршы сызылған. Олар үштік, төрттік, бестік шаршылар. Оларды біз Ыдрыс үшкілінің (Масластың ءءءءء) айналасына орналастырдық.

Олардың ғажайып шаршылар аталу себебі ондағы түзу сызықты бағыттар бойынша санағанда жиыны тұрақты сан болып отырады. Мысалы: $4+9+2=15=4+5+6...$ $1+15+14+4=34=$
 $=1+6+11+16...$ өрнегі $1+24+7+20+3=65=11+12+13+14+15... n(n^2+1):2;$

$$n = 3; \frac{3(9+1)}{2} = 15; \quad n = 4; \frac{4(16+1)}{2} = 34, \quad n = 5; \frac{5(25+1)}{2} = 65.$$

Бір тамашасы сол, айтылған үш тұрақты сан жиыны айтылған сүрелер жиынына тең шығады: $15+34+65=114=19 \times 6$. Онан жоғарғы алты қырлы, он тоғыз ұялы торда да сандардың қойылу реті сол секілді. Әрбір бес сандық бағытта сандар жиыны тұрақты $38=19 \times 2$ болып шығады: $18+1+5+4+10=9+6+5+2+16=$
 $=3+7+5+8+15=38$.

Демек ол *ғажайып он тоғыз*. Оның да үш бағытынан айтылған алты есе он тоғыз шығады: $38 \times 3 = 114 = 19 \times 6$. Басқаша айтқанда *он екі мүшел аспанды, жеті хат көк галамды Тәңірі бас бата әмірімен алты күнде жаратқан* десе болғандай. Текшенің астындағы көрінбейтін жеті санды біз мынадай оймен орналастырдық: асты мен үсті қосылғанда тұрақты сан шығу керек. $5+23=20+8=21+7=22+6=24+4=26+2=28$. Бір ғана сан қалып қойды 25: ол Ыдрыс саны ($9+6=25$). Ол алтынды сан, яғни оны алтын санына (Күн металының санына) көбейтеміз, болады: $79 \times 25 = 1975 = 1273 + 702$. Кейінгі сандардың қайдан шыққанын суреттен қарап табарсыз. Олар сүйінші сандары: $1038 = \text{Ал-Тәураат}$ (تاروتلا), $235 = \text{Мусадика}$ (اقدمحم). $1038+235=12+3=1000+273$. $543+159=702=351 \times 2$. 543 – Мубашра (сүйінші), 159 – Исмү-Ахмад ($106+53=53 \times 3$ – Ноқат-Төбе-Т=159). 351 – Ал-Саратан-Шаян-Қоян-пайғамбар даңғылы. Оған көсемше (артикіл) санын қосып жекешелейміз (ал=31) болады: $351+31=382$ Ал-Құран саны, әулие саны ($618+382=1000$). Көрінбес жеті саны – ғаси-Ал+мыс саны 161 ғажап сырлы. Оның бас батамен қосқандағы түрі шеңбер кергіші екенін көрдік: $161+19=180$. $161+159=320$. Енді осы санға сүйінші санын қосамыз:

$$543 \pm 161 = \begin{cases} 704 = 88 \times 8 = (62 + 26)(2 + 6) \\ 382 = \text{Ал-Қуран} \end{cases}$$

Ғалами ғажайып сан, Тұран Қакпа саны, хадид (темір тек) саны, бешене саны, егіз-сегіз, сегіз аяқ саны... Ойлап қарасаңыз ғаламның бір кілті осында жатқан сынды. Солай да болу керек еді ғой, өйткені Тәңірінің жарылқаған зор қуанышы уахи түрінде сүйіншіленіп отыр. Ол ту баста, бәрінен бұрын, қадимда (میدف = 154) хабар етілген: Лау Лака Лама халықту ал+афлака: (لأ (كلاف لاأ تفلخ اماك لا). Ол алғашқы Нұрдың алғашқы сөзі: Ал-Хамд Лилах = اللامحلا Аллаһға шүкірлік. Оның сандық мәні болады: $31+52+65=83+65=148$. Осы екі санды қосамыз:

$$154 \pm 148 = \begin{cases} 302 = 151 \times 2 \\ 6 \end{cases} . \text{Екеуі де Ал-Құранмен байланысты:}$$

151-санам

(مانسد) өркеш, екінші Бақара сүресі Құран өркеші (хадис). 302 – Бақара саны. $19 \times 6 = 114$ -сүре саны, 19-бас бата. Оның тамашасы

$$\text{сы } 382 \pm 302 = \begin{cases} 684 = 19 \times 36 \\ 80 \end{cases} . \text{36 -- шеңбер саны (36-иасын сүресі}$$

– Құран жүрегі), 80 сол екінші сүреге сәйкес екінші хат көктің – Ғұтарадтың – Айқыздың металы сынап. Ол өзі Ыдрыс жұлдызы және Фарабпен сандас екені есте болсын: Ғұтарад=Фараб= دراءة = باراف = $284 = 71 \times 4$.

Сол айтылған екінші сүренің - өркеш сүренің (Бақараның) басқы жеке әріп белгісі мұқаттағат А+Л+М 71 – (لم) екені ойда болсын. Оның төрт еселенуі, жер санына еселенуі, арбақ (حرا = 273) есесі. Осылармен байланысты тағы бір сан есте болсын. Ол $12 \times 11 = 132$ – жүрек (Қалаб=בלق) саны, және пайғамбарға берілген қайталамасы жеті сабиғ (حبيسد) саны. Осы санды басқа

$$\text{иман санына қосамыз: } 148 \pm 132 = \begin{cases} 280 = 7 \times 40 \\ 16 = 2(2 + 6) \end{cases} \text{ пайғамбар сандары, ғалами сандар, Нұрдың түбірі: } 16^2 = 256 \text{ -- Нұр.}$$

Адамды Аллаһ қаламға үйретті (96-сүре, 1-5 аяттар). Оның

$$\text{саны } 170 = \text{Қалам} = (\text{ملا}) . \text{Оны былай жазамыз: } 91 \pm 79 = \begin{cases} 170 \\ 12 \end{cases} . \text{91-}$$

Ал-Шамси (Күн) Құран сүресі, 79 – Алтын, Күн металы. Күн сәулесі алтын қалам.

Құранның өркеші Тәңірінің әмірімен осы алтын қаламмен жазылған деген мағынасын мына өрнектен түсінуге болады: $17-0+132=151 \times 2=302$. Осы айтылған сандардан жеті хат Көктердің металдар сандары мен бас бата сандарын шығаруға болады:

$$2(54+148+91)=393 \times 2=786=(47+80+29+79+26+50+82)2.$$

Ойлап қараңыз. Ғажайып мұғжиза деген осы. Оның ар жағында тағы талай ғажаптар жатыр.

Сүйіншінің ғажайып сыры оның жұбайлық түрінен шығады: $543 \times 2=1086$. Бұл сан жиырма алты деген арабша сөздің сандық мәні екенін жазғанбыз. Еске алайық: жиырма=20=ғашру=نورشة. Сандық мәні: $570+56=626=\{20\}$.

Алты - сет=6=تسد, сандық мәні: 460. Жиыны: $626+460=1086=\{26\}$. Екінші жағынан бұл арабша фарыздар деген сөздің сандық мәні:

(ن حورف)ن خرف – 1080, 1086.

Бұл тамаша санның тағы бір үлкен сырын, Аллаһ қаласа кейін айтамыз. Қазір мынаны қараңыз: $161+159=320$, $148 \pm 11 = \begin{cases} 159 \\ 137 \end{cases}$,

$148+52=200$. Тамаша өрнектер: 11 – Ай, $137 = \frac{ch}{e^2}$ = физикалық

тұрақтылар қатысы. Ол өзі Ал-Иақут асыл тасының санына еселес: алиақут=548=137×4. (توقايلا=548) (55-сүреде, 58 аят). Ол Шоңай тасы (11-сурет) алтыншы аспан – Муштари. 200-ғақылғалақ (Абай санында айтылған)=. Тағы бір тамаша сан: $1070+152=1070+19 \times 8=1222=1000+222$; 222 – инсаф فاحنا ғадалат. Екінші: $235+159+153+393=940=470 \times 2$ (зам-зам). Тағы бір сан: $1070+1038=2180=(432+622)2$. 432=108×4, дәуір саны, 622 хижра жыл саны. $1038+235=1273=1000+273$ (Арбағ). Айтылған жиырма алты санын, айтылған періштелер санына қосамыз:

$$91 \times 54 \pm 1086 = 4914 \pm 1086 = \begin{cases} 6000 = 600 \times 10 = 60 \times 100 \\ 3828 = 657 \times 4 = 319 \times 12 \end{cases}$$

Алпыстық-алтылық есеп негізі, шеңбер негізі оны былай жазамыз: $(47+53) 60=5/3 \times 3600$. 5/3 – Шоңай нотасы – иақут

тасы... Осы санға 320 санын қосамыз: $161+159+91 \times 54+1086=$
 $=320+4914+1086=6320=79 \times 80$. Ғажайып сан. Алтын мен сынап
 (79x80);

$$80 \pm 79 = \begin{cases} 159 \\ 1 \end{cases} . \text{Ноқат=Исми Ахмад (сүйінші).}$$

Күн металы алтын мен Айқыз металы сынаптың осылай кездесуі аспан құрылысында көрсетілген, терең сырлы нәрсе (3-11-17 –суреттерді қараныз). Айқыз - Ғұтарад=Фараб – Ал-һармс (Ыдрыс) есіміне байланысты екені айтылды. Ол екінші аспан – бас бармақ, екі білектің бас тірегі. Білектер – Алтын – Күміс). Ол металдарды ерітетін тек осы сынап қана. Барлық алхимияның кілті осында. Онымен байланысты аспан аңызы, сиқырлар ежелден келе жатыр, күні бүгінге дейін белгілі. Арабтардың малғамасы, химия – магиясы осыдан. Алхимияның атасы Ыдрыс пайғамбар. Мұса пайғамбар алхимия өнерін білген. Бұлардың арғы жағында барлық ғылым тарихының тамаша сырлары жатыр. Ол сырлардың негізгі бастауы Құранда екені айқын. Арғы жағында барлық ғылым тарихының тамаша сырлары жатыр. Ол сырлардың негізгі бастауы Құранда екені айқын. Бірнеше бұрыш өлшеулеріне тоқталық. Мысалы:

$$\frac{161+159}{1000} = 0,32 = \text{Sin}18^{\circ}40' = \text{tg}17^{\circ}45' .$$

Олардан шығады: $18^{\circ}40' = 1120 = 28 \times 40$, $17^{\circ}45' = 1065 = 71 \times 15$.

Белгілі саны бұрыш түрінде болады: $0,543 = \text{Sin}31^{\circ}53' =$
 $= \text{Tg}28^{\circ}30'$. Олардан шығады: $31^{\circ}53' - \frac{63^{\circ}26'}{2} = 10'$. $28^{\circ}30' \times 2 = 57^{\circ}$.

Бұл бізге ерте белгілі болған ал-Хадид темір тек бұрыш:

$$\frac{847}{550} = 1,54 = \text{tg}57 . 154 - \text{Қадим саны. Тағы бір бұрыш: } 0,273 =$$

$= \text{tg}15^{\circ}16'$; ол болады: $\frac{70^{\circ}32'}{2} - 15^{\circ}16' = 20^{\circ} = 1200 . 0,786 = \text{tg}38^{\circ}10' =$

$= \text{cos}38^{\circ}11'$; $138^{\circ}11' - 38^{\circ}11' = 100^{\circ} = 47 + 53 = 100$.

Үш арыс мүшелерінен бұрыш:

$$0,159 = \text{sin}9^{\circ}9' = \text{tg}9^{\circ}2'; 9^{\circ}9' = 549; 549 + 543 = 1092 = 273 \times 4.$$

$$0,609 = \sin 37^\circ 31' = \operatorname{tg} 31^\circ 20'; \quad 31^\circ 20' = 1880 = 470 \times 4 = 94 \times 20.$$

$$0,516 = \sin 31^\circ 21' = \operatorname{tg} 27^\circ 18'; \quad 31^\circ 4' - 6^\circ 4' = 25^\circ = 1300 = 26 \times 50.$$

Бұл арада тек мысал ретінде ең оңай, көзге көрініп тұрғандарын көрсеттік. Олардың өзін де терең талдамай қалдырдық. Арнайы зерттеу жасаған адамдар онан талай жаңалық ашуы мүмкін.

Алқарнайын бұрыштары: $0,441 = \sin 26^\circ 10' = \operatorname{tg} 23^\circ 48'$. Онан шығады: $26^\circ 10' + 23^\circ 50' = 50^\circ = 3000'$. $23^\circ 48' = 1428 = 119 \times 12$.

Қызықты мағлұматтар. Ыдрысқа көшеміз. Ыдрыс шыншыл пайғамбар (19-сүре, 56 аят).

$$\text{Ыдрыс} = 275 = \text{سیردا}$$

$$\text{Сидика} = 205 = \text{اقيدح}$$

$$\text{Набиа} = 63 = \text{اييند}$$

$$275 + 205 + 63 = 480 + 63 = 543 = 18 \times 3.$$

Осы аяттың сандық мәні айтылған сүйінші (мубараша = ارشيم = 543) санына дәл шығуында зор мағына жатыр деп білеміз. Ол санның өзін біз бұл арада екіге бөлдік Ыдрыс+шыншыл=480 (54-сүре ал-Қамар – Ай сүренің жиын саны: $54 + 371 + 34 = 480$) 63 – пайғамбар жаны. 181 – мақал-орын деген сөз (ماقم=181). Мысалы Қағбада мақал Ибраһим. Демек сүйіншінің ақырғы орталық орыны осы деген ишарат сынды.

Шыншыл деген сөз, әрине, барлық пайғамбарларға ортақ. Ыдрыс=Адарыс=оқытушы-ұстаз мағынасында. Демек пайғамбарлар сөздері шындық уахи деп білу керек. Екінші жағынан Ыдрыс ғылыммен мықтап шұғылданған адам. Ол аспан құрылысын зерттеген, жазу-сызу ғылымын дамытқан, кеме жүргізген, тоқыма ісін дамытқан, Аллаһ бірлігін ғалами ғылым арқылы таныған. Оның үшкіл (маслас) деген, Ал-Һармс – (Жұлдыз-Ғұтарад) деген қосымша ныспы есімдері сол өнерлерін көрсететін болса керек. Ғылым саласынан алғанда ислам ғалымдарының – хакімдарының бірінші ұстазы Ыдрыс деп білу керек. Ыдрыстың Ғұтарад – (Ал-Һармс) атымен Фараб сөзінің сандастығы соны мензейді деп білу керек.

Екінші жағынан Мұса пайғамбардың Ыдрыс елінде туып, сонан тәрбие алғанына қарағанда, оның алхимияны білгеніне

карағанда ол Ыдрыстың ілімінен тағлым алған деп білу керек. Мұсаның керемет аса (шиа) таяғының басындағы тас пейіштен шыққан, *Адамнан* (ғ. с.) қалған дейді. Екінші жағынан оның Тауратты жазған тасы қызыл Лағыл екен дейді. Ол қызыл лағыл Ыдрыс пайғамбардың бет тасы зумрудтың бір түрі. Демек Ыдрыстан мирас, гибрат мирас болған.

Арабтардың алхимия саласында қалдырған мирастары өте мол... Соның ішінен бір ғана сөзді алайық, ол малғама *مخلمه*, немесе А+Мальғама атымен күні бүгінге дейін ғылымда қолданылып келеді. Ол алтынды (және күмісті де) құмнан айырып алудың негізгі әдісі. Алтын тотықпайтын, басқа заттарға қосыла қоймайтын асыл текті металл. Ішінде алтыны бар тау жыныстары – тастар бұзылып, мүжіліп, суға шайылып, құмға айналғанда алтын түйіршіктері сол құмның ішіне жиналады. Құм өзен арнасымен екшеліп қалың шөгінді құм қабаттарына айналғанда алтын түйіршіктері де екшеліп, біріне бірі жабысып өсіп, іріленіп, іріктеліп алтынды құмға айналған. Жүз мыңдаған жылдар бойында осы әсердің салдарынан ірі өзендер арнасында құм ішінде алтын кендері пайда болған. Мысалы осы күні дүние жүзіне атышулы Лена, Алдан, Енесей бойларындағы алтын кендер соның мысалы. Сол алтынды құмның кенінен алтынды айырып алудың ежелгі басты әдісі - малғама әдісі болған. Яғни сынап құйған астаудың бетінен (сынап үстінен) алтынды құмды домалатып шашып өткізіп отырса, оның ішіндегі алтын түйіршіктері сол сынап ішінде еріп калып қояды. Бос құм шығарылып тасталады. Алтын еріген сынап қап қара саз балшық түрінде болады. Малғама сол. Оны ыдысқа (құмыраға) салып отқа қыздырса болғаны. Сынап буланып ұшып кетеді де, алтын жарқырап шыға келеді. Осыны білген адам өзіне зор пайда байлық жинайды. Сол арқылы басқаларды алдауға да болады, сиқырлауға болады (арабша симия *أيمنيد*) сиқыр деген сөз сонан Алхимия шықты. Мұнда ғылыми шындық пен жалған сиқырлық арасын айырған ұлығат әрпін еске алайық:

أيمنيد =Ал-симия=

أيمنيد =Алхимия=

Айырма әріптер – сандар: С=60= *س*-Сиыр-сиқыр, Алтын

бұзау; $x=600=ح$ =хызыр ондық еселеген. Кіші абжд бойынша екеуі де нөл: $60=600=0$. x -хызыр арқылы шындық хикмат.

Мұсаның хызырға ергені белгілі. Осымен байланысты қоланың негізгі түрін алайық. Ол мыс пен қалайы қорытпасы: $29+50=79$. Сандық мәні алтынға тең. Соған сәйкес түсі жарқыраған сары, алтындай. Өзі төзімді, тотыға да қоймайды. Мыңдаған жылдар бойында адам баласының қола дәуіріндегі мәдениеті осыған байланысты. Еске сала кетелік, Абайдың “Әзім” атты әңгімесінде осы алхимия сөз болады. Оны Абай “Мың бір түннен” алған. Талапты мұсылман жастарын алдаумен қызықтырып діннен шығару үшін сол алхимияның шындық түрімен өтірік сиқыры қатар қолданылады.

Осы сияқты қауыпты әдісті қолданып, жастарды, аңқауларды торға түсіруге тырысушылар қазірдің өзінде бар. Осы Алматы қаласының өзінде бар. Сонан сақ болу керек. Онан сақтанудың ең сенімді жолы Құранда. Сондағы шындыққа сүйенген адам азбайды. Онсыз жерде торға түсу қауып бар.

Ендігі бір айтпағымыз Мұса пайғамбардың мұғжизасы жөнінде. Ол өзі ғажайып оттан шоқ Қабыс = سبقة алмақ үшін барды ғой. Сол қабыс-шоқ санынан қарасақ ол адам деген сөзге сандас=Қабыс=162-инсан-ناسنا). Осы санды сүйінші санына қосамыз: $543+162=705=47 \times 15$ (Күміс=47, 15-тас саны). Оның үстіне аса таяқ қосса болады:

$$705 \pm 161 = \begin{cases} 866 = 433 \times 2 \\ 544 = 136 \times 4 = 34 \times 8 = 17 \times 16 \end{cases} \quad \text{Нұрдың саны.}$$

Бір тамаша сырлы сан достық сан. Достық сан жөнінде жазғанбыз. Сонау Ыдрыс замандарынан белгілі нәрсе болу керек, өйткені ол Ыдрыстың жұлдыз санына дос. Ол сан Ғұтарал (Айқыз=Фараб) саны $71 \times 4=284$. Осыған 220 сан достық сан болып саналады. Бірінің бөлгіштер жиынына бірі тең екі сан

дос сандар аталған. Олардың жиыны: $284 \pm 220 = \begin{cases} 504 \\ 24 \end{cases}$. Бұл өзі

кос Ай саны болып табылады: $11 \times 20=220$. Сонымен қатар бұл сан ғалами белгі сан. Яғни Айдың отырған тағы Абақ, арабша миғлаф=220 саны (فالغم). Ал-Саратанның беліндегі орындық. Басқаша айтқанда жыл басын айыру ноқаты. Оны Сары атанның

беліндегі Ашамай мағынасында алса да болғандай (Аша-Аса-Май-Майа-Жел-Мая). Мұсаның Аша-Аса таяғы секілді. Оның сандық мәні де сол қос ай-ашамай. Астрономиялық мәні де соған келеді. Жаңа ай оңында – батыста, ескі (таусыншық) ай, таң алдында шығыста. Екеуі бас қосқанда – Қосайда - өліарада жыл басы. Қос Қар=Қошқар, екі мүйіз бір баста, Алқарнайын – бәрі бір мағынада. Ал қарнайын – Қосқар (Қошқар) – Ашамай – бәрі бір мағынада. Айта кетелік ол алхимия негізіне кірген санат: $26 \times 11 = 286$ (Бас сүре аят саны). Онан шығады:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases} . \text{ Ол ай саны } 11 \text{ шығады } 159 - 148 = 11. \text{ Тамаша}$$

тереңнен келеді. Енді осы дос санды Мұса сандарына қосамыз: $161 + 162 + 220 = 543$. Айтылған сүйінші санына – Ыдрыс санына келдік. Оны екі еселеп, оған екі дос санын қосамыз: $543 \times 2 + 284 + 220 = 1086 + 504 = 1590 = 159 \times 10$ (Исми Ахмад, Кәміл ноқат). Оны былай белгілейік: $\{26\} + \{2\} = \{T\}$. Ғаламға он есе достық келтірген Тәңірім сол үшін өзінің ардақты елшісін жіберген. Оны досқа досты қауыстырушы қоямыз $10T = 5 \times 318 + 1590$. Ол ақырзаман пайғамбары. Осымен байланысты жаза-

$$\text{мыз: } (284 + 220) \pm (148 + 348) = 504 \pm 496 = \begin{cases} 1000 = 618 + 382 \\ 264 = 24 \times 11 \end{cases} . \text{ Тама-$$

ша өрнек... Ойлап қараңыз. Мұсаның екі саннан қозғалысқа көшеміз: $(161 + 162)^2 = 323 \times 2 = 646$ – Тамур – Құранда айтылған ғалами қозғалыс: Тамур=646 - رومہ (67-сүре, 16 аят).

Осыған байланысты жазамыз:

$$(284 + 220) \pm (148 + 348) = 504 \pm 496 = \begin{cases} 1000 = 618 + 382 \\ 264 = 24 \times 11 \end{cases} (62 + 26)5 =$$

$= 88 \times 5 = 440$ – (Абай санынан). Тұран Қақпасынан. Қозғалысты екі

$$\text{рет алсақ болады: } 1086 \pm 646 = \begin{cases} 1732 = 1000 + 732 \\ 440 = 88 \times 5 \end{cases} . \text{ Онан шығады:}$$

$732 = 61 \times 12$. немесе бұрыш: $0,732 = \sin 47^\circ 3' = \text{tg} 36^\circ 12'$. Онан шығады: $36^\circ 12' + 25^\circ 48' = 62^\circ = 3720' = 38^\circ 10' + 23^\circ 50'$ тамаша әулие бұрыштар, маржан қыр інжу-меруерт бұрыштары шығады:

$$101^{\circ}50' - 78^{\circ}5'; \quad \operatorname{tg} \frac{63^{\circ}26'}{2} = \operatorname{tg}31^{\circ}43' = 0,618 = \operatorname{Sin}38^{\circ}10' . \quad \text{Ойлы}$$

ғаламның ғажайып сырлары жиналған белгілер.

Талдай берсек кете бермек.... Бірақ адамның қабылеті жете бермек емес. Ол Аллаһтың өлшеуі бойынша болмақ. Шүкірлік етеміз. Достық сан $504=36 \times 14$. 36 – Шеңбер – Құран жүрегі, 14 – От $5+9=14$, 20-сүре Мұсаның барған оты. Осы сан жүректің соғуында, қанның жүрісінде, адам тынысында, қызыл қан өзегінде – гемоглобинда бар: $25.2 \times 2 = 504$, екі қабатшадағы екі қатар темірлер атомының ара қашықтығы (25.2 – Ангстрем).

Басқаша айтсақ жұлдызды аспанның құрылысынан бастап атомның құрылысына дейін ғажайып кең шебер жаралған хикматты құрылыс, хикматты камалатты өмір, тамаша сыр, зейнет көрік.... Соның бәрін ішіне сиғызған кітап – Құран, Аллаһтың қаламы. “Алланың өзі де рас, сөзі де рас” (Абай).

Біздің мақсатымыз сол хақиматқа дәлелді мағлұмат келтіру. Жоғарыдағы қосымша тағы бір мағлұмат. Қағбаны әкесі Ибраһиммен бірге салысқан Исмағил пайғамбар жөнінде.

“Құрандағы Исмағилды есіңе ал. Шынында ол уәдесіне берік әрі жіберілген бір пайғамбар еді”. (19-сүре, 54 аят). Сонан аламыз:

“Исмағил садик ал-уағди”.

$$212+195+111=518 \quad \text{دغولا وداخل يعامشا} =$$

Осы үш сөздің сандық мәндері мағыналы. 212 – Зуһра ذره =Шолпан, 195=15x13 (Кһиғс س عيهك) 111=37x3=Микаил (періште).

Жиын саны екі есе Ибраһим санына тең: $259 \times 2 = 518$.

Осы санға басқы иман санын қосамыз: $518+148=666=6+0+26=23 \times 3$. Темір деген сөздің Тұранша және арабша (хадид) сандарының жиыны шығады. Үш арыс хақтық (инсаф=222) саны шығады. Осы санды тамур (қозғалыс) санына қосамыз:

$$666 \pm 646 = \begin{cases} 1312 = \frac{245 \cdot 16}{3} \\ 20 \end{cases} . \text{ Онан шығады: } 1312 = 1000 + 312;$$

$312=26 \times 2=52 \times 6$. Оны жазуға болар еді: $52 \times 6 + 1000$. Алты алаш. Ортада ұлығат... Бұрыштары болады: $0,312 = \sin 18^\circ 11' = \operatorname{tg} 17^\circ 20'$.
Онан шығады: $138^\circ 11' - 18^\circ 11' = 120^\circ = 60 \times 2$. $76^\circ 20' - 17^\circ 20' = 59^\circ 7'$

Екеуі де белгілі бұрыштар ($138^\circ 11'$ - жиырма жақты – сутек бұрышы).

Аллаға шүкір.

21/IX.-1995ж.

Келесі мәселе мәңгілік су іздеу, хайын ал-хайат - өмір көзін іздеу мәселесіне арналған. Сол жөніндегі таңбалар, белгілер, аңыздар, *магадан тас* – минерал-металдар сөз болады.

ҒАЙЫН АЛ-ХАЯТ - ӨМІР КӨЗІ

Ерте замандардан келе жатқан халықаралық бір аңыз өмірдің мәңгілік көзін іздеу. Ол өзі тегінде солтүстік Жер кіндігі, магнит кіндігі болса керек. Өйткені дүние жүзінде, қай Жерде болса да магнит тілі Жердің магнит кіндігіне қарай бұрылады. Ол кіндік Жердің айналыс кіндігіне жақын. Магниттік айқын қасиет темірде және оның тотықтарында – минералдық тастарында. Мысалы темірдің ең ірі белгілі тотықтары: FeO , Fe_2O_3 , Fe_3O_4 . Солардың кейінгісі өте күшті магнит, оның аты да магнит. Олардың сандық мәндері: $26+8=34$; $26 \times 2 + 8 \times 3 = 52 + 24 = 76$, $26 \times 3 + 8 \times 4 = 78 + 32 = 110$.

Осы тотықтар, темірдің кен тастары, арабша - мағандары Жер бетінде көп кездеседі, жеке түрінде де, тастар құрамында да. Олар көкпен түскен тастар – метеорит түрінде де кездеседі. Ол метеорит тастар арасында темірдің тотықсыз таза түрі кездеседі. Осылар адам баласына ертеден кездескен, темір жабдық жасауға қолданылған. Онан найза, пышақ, балта, ине, біз, шеге, қанжар жасауға үйренген. Соған магнит тіліп жасап, тебен жасап, яғни *Күн бағыс* – *көмпас* жасап үйренген. Сонымен қатар ол көкпен түскен метеориттер аспанның қасиетті жұлдыздың заты, жайдың оғы болып саналған. Метеориттер құрметтелген ырымды тастар болып саналған.

Тұран халықтарының ертеден мекені болған Сібірде, Шығыста, Орталық Азияда – Қазақстанда темір кендері көп болған, мағаданға бай болған. Сол себептен олар темірді көп елдерден бұрын білген. Оның айғағы Темір Қазық деп Жер кіндігіне тура тұрған жұлдызды атауы оның дәлелі тебен мен магнит тілмен – компас пайдалануы (“Қырық өтірік” аңызында). Оның дәлелі кенді аймақты мағадан атауы.

Сонымен Тұран халқының төбесінде Темір Қазық, қолында тебен, мекенінде – қонысында Мағадан мол болған. Қазіргі Мағадан облысы сонан қалған атқа байланысты деп білеміз. Ал өмір көзін – ғайын ал-хайатты іздеу мәселесіне келейік. Ерте замандағы теңізші адамдар, кемешілер, қайықшылар алдымен жұлдыз бойынша бағытын айыратыны белгілі. Демек Темір Қазықты айыру, компаспен пайдалану олардың басты міндеті. Тарихта белгілі теңізшілерге келсек, оларды Ыдрыстан бастау керек. Барлық өмір тынысы Ніл дариясымен байланысты Мысыр елінен шыққан даңышпан ғалым, әрине, теңіз өнерін жақсы білген. Сол арқылы елін жаудан қорғаған. Онан кейін екінші орынға Нұхты қою керек. Ол адам баласының ұрпағын топан тасқынында кемеде сақтап қалған. Ол кеме біздің Қазығұртта қалса керек. Онан кейінгі белгілі саяхатшыны – кемешіні Ғабдолла Зұлқарнайынды еске алу керек. Онан кейінгі аты аңызға айналған теңізшілер арасынан арабтың “Мың бір түнде” айтылатын Сандыбатты атауға болады. Расында араб елі ірі теңізші халық болған. Олардың ертедегі картасында бүкіл Азия, Африка, Европа елдері көрсетілген. Ол ғана емес Тынық мұхит аралдары, Америка құрлығына дейін бар. Онан бергі, тарихта белгілі оқиғаны алайық. Осыдан 1200 жыл шамасы бұрын пайғамбар әулиеті Кореяға қоныстанған. Шам шаһарында Ұмия әулеті халифалық құрған кезде (V-ғасырда) олар Ашым әулиетіне қысымдық жасаған. Мысал үшін Кербала шөлінде Хусайынды өлтірген. Сол кезде және сонан кейінгі кезде ол әулеттен шыққандардың кейбіреулері, өздерінің достарымен теңіздегі кемемен қашқан. Олар Араб, Үндістан теңіздерін көктей өтіп Сейлонды айналып, Бенғалы шығанағын жағалап, Малакқа түбегін айналып, Сары теңізді жағалап Ко-

рея жеріне қоныстанған. Ол арада бір сыпыра адамдар ислам дінін қабылдап, өз алдына қоғам құрған, мәдениет таратқан. Еске сала кетелік сол жолды кейін атақты саяхатшы Ибн Баттута қайталаған (14-ғасырда). Еске ала кетелік Исламның жыл санаты нижраның 1400 жылдық мерекесі кезінде сонда, Оңтүстік Кореяда дүниежүзілік мешіт салынып, үлкен салтанат болды. Пайғамбар аулатына ескерткіш – құрмет көрсетілді. Ол кезде (1979 ж.) біздерде атейизм үстемдігі болатын. Біздердің арналған сәлемдеме форфор табиғымыз жетпей де қалды.

Араб елінің теңізшілік тамаша өнерін “Теңіз дастаны” түрде, “Теңізшілдік пайдасы” атты еңбегінде Ахмад Ибн Мажид жазып қалдырған. Сол еңбек кейінде дүние жүзілік теңіз өнеріне үлгі болды. Португалияның атақты саяхатшысы теңізші Васко да Гаманы Үндістанға бастап алып барған кемеші Лоцман осы Ахмад болған (XV-ғасырдың екінші жартысы). Сол кезде Америка құрлығын ашқан Испания саяхатшысы Христофор Колумбтың қолданған картасы арабтардан алынған. Испания мен Португалия саяхатшыларының Европада басқалардан бұрын жолға шығуына бас себеп болған араб теңізшілерінің тікелей әсері, өйткені сол жерде, яғни Пиреней түбегінде, Кордовада (Испания) арабтың екінші халифаты (Умиятық нәсіл) болған. Әл-Фараби заманында (IX-X) араб халифаты скеу болған (Бағдад-Кордова).

Ендігі айтайын дегеніміз Мағадан мәдениеті жөнінде.

Орал тауының солтүстік сілемінен Чукоткаға дейін Азияның Мұз теңіз жағалауында ежелден қанат жайған халықтың негізгі көпшілігі Тұрандықтар деуге болады. Бұл кең өлкенің негізгі байлығы орманы – ағашы – Тайға, аңдар. Таулы жерінде және өзендер дересінде алтын кендер, түсті метал кендер, темір кендер, асыл тастар кені....

Белгілі қоныс, Жер, су яттарын еске алайық. Ямал түбегі, Об – Енисей өзендегі Байкал, Таймыр өлкесі, Лена өзені, Якут (Якут) өлкесі, Қалым-Мағадан өлкесі Камчатка, Анадыр-Чукотка. Осылардың бәрі өмір көзін іздегендердің – ғайын ал-саяхатшылардың, соның ішінде Қызырдың жолдары, бекеттері болған. Дүние жүзіне белгілі асыл тастар, металдар, мине-

ралдар жалпы атпен Мағадан аталған. Осы сөздің өзі, осы атау біздің ойымызша халықаралық ортақ атау. Арабтар оны кен мағынасында да атайды. Оның өзі бір жағынан келіп алхимия өнеріне жалғасады.

Алхимия өнерін білетін адамды да мағаданшы атайды. Өйткені оның да алтын табу ісі мағаданға байланысты. Айтылған өзендердің дересіндегі құм қабаттарында шөккен алтын кендері бар. Алтынды Құмды сынап үстінен домалатса, алтыны сынапта қалып қояды да, құмы түсіп қала береді. Малғама (амальгама) әдісі осы. Бұл әдіс алхимиктердің басты жұмысы. Арабша алхимия екі түрде жазылады – айтылады: бірі ал-симия - *السيمياء* екіншісі ал-химия - *الخمياء*. Біріншісі сиқыршы мағынасында, екіншісі ғылым мағынасында. Екеуінің арасын айырып тұрған екеуін салыстырайық:

$$c=60=س=0$$

$$x=600=خ=0$$

$$660\div 540$$

Мұнда шеңбер саны, ай саны екі мағынада. Қазақша: Ай= $1+10=11$ онан шығады: $60\times 11=660$. Құрандағы Ал-Қамар (Ай) сүресі 54. Оның өзі жұлдыздық – бес бұрыш саны: $108\times 5=540$. Бір тамашасы сол екі әріптің екеуі де еселес... *кәмалат* (он есе) мағынасында. Кіші абжд есебі бойынша екеуі де нөл. Яғни арабша сиқыр орын белгі. Арабша нөл *сифр*=*رف*. Санды арабша *дәд*=*د* гадад атайды, немесе рақым (Арқам) (*مقرأ*). Немесе ғад=есеп; *ағадас есетші* – құмалақшы мағынасына дейін барады. Тегінде сол сөзден *ғаданис* – *бал ашу* мағынасы шығатын болу керек.

Тұранның абақ есебінің мазмұны мен арабтың нөл мағынасын салыстырайық. Нөл сан емес, санаттық белгі орын. Мысалы санның басы бар=A, бірақ орынсыз ол сан емес. Ақырғы орында й=10 он. Екеуі қосылғанда Ай. Яғни «й» (10) сан емес, тек орын (үй=й), оған бірлік келіп қонғанда болды Ай. Есепшот негізі – Абак негізі осы, АБЖД есебі де осы. 1-10. 2-100, 3-1000.

Үш арыс: 1) Т – 10

2) Қ – 100

3) Ж – 1000

Темір Қазық ортасында Шұғла орыны $قرحه$ $10^{\circ}=1$. (Күн $d=4$ -- Көк). Оның мағынасы жеті хат көктің тоқтаған жері. Дәл орталық орында қозғалыс -- айналыс жоқ. Өмір көзі мәңгілік орын сол, сабырдың орыны сол. Сол сөзден бәлкі сабыр-сібір-север болып шыққан болар.

Мағадан мен Кенгір мағыналас. Шумерлер -- сумерлер өздерін Кенгір атайды екен дейді. Айналып келгенде Араб мәдениеті мен Сібір мәдениеті арасында ертеден келе жатқан байланыс болған. Осыған тағы бір тарихи мысал келтіреміз. Осыдан мың жыл шамасы бұрын өмір сүрген атақты сұлтан Махмұд Газнауи сарайына бір кезде бір топ жолаушы саудагерлер келеді. Олардың әртүрлі аң терілері болады: бұлғын, құндыз, жанат, барыс, аю терілері. Сонымен қатар олардың алып келген әртүрлі асыл тастары болады. Ол тастарды тексеріп, зерттеп, бағалап қабылдауға атақты ғалым Абу Райхан Беруни қатысады. Оның ішінде зумруд, иакут, алмаз, лағыл, ақық, інжу-меруерт, маржан сияқты тастар болады.

Сөз аралап отырғанда оларды ислам дініне үгіттеу болса керек. Бес уақыт намаздың оқылу уақыты Күннің батуына, таңның атуына байланысты екенін естігенде олар өздерінің мекенінде айлар бойы Күннің батпайтын және таңның атпайтын айлары болатынын айтады. Сонда бұл мәселені Махмұд сұлтан Беруниден сұрайды. Ол қолына Жер добын -- глобусты алып отырып, оның айналыс білігі Күннің айналыс жолының жазығына тік емес, сәл қыңыр орналасқанын айтады, көрсетеді. Оның тік бұрыштан ауытқыған еңкектігі $23^{\circ}27'$ болады. Жер білігінің осы еңкектегі күнге қараған кезде шілде болады, солтүстік шеңберінде Күн бір жарым екі айдай батпайды. Керісінше, Жер білігінің еңкектік бағыты Күнге қарсы жағында болса, бізде қыс ортасы Қаңтар, Күн қысқа. Солтүстік шеңберде ол бір жарым -- екі айдай шықпайды, түн ымырт -- іңір қараңғы болады да тұрады. Бұл екеуінің ортасында Жер білігінің қынырлығы Күнге қырынан қарайды. Ол кезде көктем нұр күзгі тоғыс -- жыл басы -- наурыз -- сабантой болады. Осыған қарағанда айтылған қатынас ежелден үзілмей келген. Онан бергі жерден тағы мағлұмат Шыңғыс ханның ордасына Монғолияға сапармен кел-

ген саяхатшы елші Марко Полодан қалған бір мағлұмат кейінгі кезде табылған. Онда алмаз кенін казушылармен кездескені айтылады. Олардың киімдері, құралдары сипатталады. Осыған карағанда Сібірде алмаз кені ертеден белгілі болған. Якут – алмаз кендерін олар білген деп ойлау керек. Осы аймақтан тас мәдениетінің өте ерте замандағы бір белгісі кейінгі кезде табылып отыр. Ол Лена өзені бойында “Дарың Иарих” деген жер. Якут тілінің тұрандық тіл екені белгілі. Оны біз “Терең Жарлы” деп білеміз. Ондағы тас мәдениетінің, адамдардың қолданған тас қаруларының қалдықтары табылған. От ошақтары, басқа заттары табылған. Оны зерттеуші Б.А.Фроловтың пікірі бойынша ол тас дәуірінің алғашқы кезіне жатады. Оған 35-40 мың жыл шамасы бұрын болған дейді. Демек ол дүние жүзіндегі ең көне мәдени ескерткіштің бірі болып табылады.

Қорыта келе айтарымыз Сібірдің кен қазынасы араб елдеріне белгілі болған. Көптеген ауыс-түйіс болған. Сол байланыс негізінде алхимия өріс алған. Осы арада қосымша бір айта кетпегіміз Абайдың “Әзім әңгімесі”. Онда талапты адам мұсылман жастарын жалғаншы алхимик алдап қолға түсіреді, көп әуре етеді. Осы секілді арам ниетті қулар қазіргі күнде де бар. Олардың алдауынан сақтану керек. Ол үшін біздің қолымызда Құран бар. Соның жолында болсақ, инша Аллах, ешқандай жалған жолға қадам баспайтын боламыз...

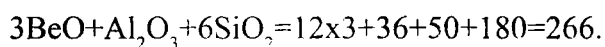
Ертедегі таңбалы тастарда мағлұматтар көп. Бірақ олар көп Жерлерде жөнді зерттелмей жатыр. Сондай тастар жөнінде Құранда бар. Оларға қатты көңіл аудару керек. Мағадан деген сөздің мағынасы Құранның ишаратында бар деп білеміз. Онда екі әріп “хм” (ح م) деген буын қатарынан жеті рет жеке әріп белгі (мұқаттағат) түрінде берілген (40-46 сүрелерде). Бұл, әрине, тегін емес. Оның сандық мәні: $8+40=48$. Жеті еселегенде болады $48 \times 7 = 336 = 12 \times 28 = 12 \times 7 \times 4$. Мұнда он екі мүшел, жеті хат көк, жеті мағадан – бас бата – Жердің саны. Екінші жағынан бұл сан Ыдырыс пайғамбардың жұлдыз есімінің бірінің саны: Ал-Һарме = 336 = سمرعلا. Осы секілді тағы бір екі әріптік сөзді қарайық. Ол عم мғ, немесе مғ. Оның орындарын ауыстырып қойғандағы мағыналары мғ бірге (мен), мғ=Жалпы – тұтас деген, ұқсас.

Сандық мәні 110. Бұл жоғарыда айтылған магнит тас (темір тотық) минерал санына дәл келеді $Fe_3O_4=26 \times 3 + 8 \times 4 = 78 + 32 = 110$.

Жеті хат көктердің және басқа ғаламдардың өзара тартылыс әсері осы магниттік күш деп жазады араб ғалымдары, теңізшілері (мысалы Ахмад Ибн Мажидтың еңбегін қараңыз). Басқаша айтқанда мғ-ғм деген сөздердің мағыналас, біртұтас, бірге-магнитше тартылыста дегені тас арқылы сипатталған. *Өмір көзі – ғайын ал-хаят* осыған соғады.

Бір тамашасы сол айтылған екі сөздің арасы тағы да бір асыл тас арқылы байланысады. Ол мынау: $336 = 110 + 266$.

Кейінгі сан атақты зумруд (изумруд) тасының минералдық электрон саны: $Be_3Al_3[Si_6O_{18}]$, немесе тотықтар түрінде:

Бұл тағы сол Ыдрыстың бет тасы, Таң Шолпан тасы. Сонымен қатар ол Мұсаның Таурат кітабын жазған тасы. Ол Хызырдың тасы. Ол ғайын-ал-хаяттан шыққан тас. Ол жанаттан Адамның алып шыққан тасы. Ол Қағбаның қара тасы. Бір жаннаттың аты *гадын*- ۹۰۰ (9-сүре, 72 аят). Енді осы екі сөздің басын қосамыз: мғ-ғм және *гадин* (мағ+ат=магнит=жаннат). *Магадан* сөзі өзінен өзі көрініп тұр.

Магадан мәңгілік өмір жолы деген мағынаға соғады... Айтылатын өлкенің таңбалы тас мәдениеті зерттелген жоқ деуге болады. Өте аз зерттелген. Батыс елдерінде бұл мәселе едәуір жолға қойылған. Мысалы осыдан көп жылдар бұрын шыққан немісше бір еңбектің аты: «Арабша лапидария», яғни арабша таңбалы тастар. Онда бірнеше жүз таңбалы тастар көрсетілген. Біздерге сондай қарастыру қажет. Біздің бұл мәселені келтіріп отырған себебіміз, оқушының назарын аудару. Мұнда талай ғажайып жұмбақтар жатыр. Бірер мысал келтіреміз. Тәңірінің ардақты есімдері арқылы шығарылған Абай санын алып қарайық («Әл-Фараби және Абай»): $132 + 200 + 206 + 140 = 678$. (Жүрек+ақыл+қайрат+ғылым). Айтылған зумруд тастың санын үш еселесек Абай саны шығады: $266 \times 3 = 678$. Мұны қалай ұғамыз?

Осы сынды, осыған байланысты Түркістандағы Ахмад Иассауидың бет тасын яшманы – сәулелі тасты алайық оның

саны 441. Қағбаның қара тасының сандық мәні 313 (Ал-Хажир асуд). Осы екеуін қосып мынадай өрнек жазамыз: $313+441=754=266 \times 2+222$. Қасиетті үш тас бас қосқанда олардың арқауы ислам жолы – ғадалаттық – инсаф-222 *فانصنا*. Ойлап қараңыз?

Ойлап қараңыз мағадан ғажабын! Жеті мағадан бас бата екені есте болсын. Оның екінші түрі: $266 \times 3+54 \times 2=678+108=786$. $54 \times 2=108$; 54 – Ал-Қамар (Ай) сүресі – Қосай ай $54 \times 2=108$ – хақ саны.

Қос Қар – Қос Қол=Қошқар=Ал Қарнайын Қос мүйіз саны. Тұран тасының санына тең: Ал-Қарнайын=*ن ينرفلا* = $31+410=441$.

Қарнайын $410=41 \times 10$.

Қырықтың бірі Хадыр. Талдай берсек таусылмас қазына “Қазақ тілі – қазына тіл”. Оған қосамыз магнит тас санын: $410+110=520=26 \times 20=52 \times 10$.

26 – хадид темір, $26 \times 2=52$ хамды.

Өмір көзі – ғайын ал-хаят осы. Иманың осы: мәңгілік өмірдің мазмұны осында. Жер білігінің Күн жолы жазына қыңыр бұрышы мен пайғамбар даңғылы арасындағы және онымен Қибла бағыты Қағба бұрышының байланысын еске алайық. Ол қыңыр бұрыш $23^{\circ}27'$. Солтүстікте күннің батпайтын, таңның атпайтын аймақтар шеңбері осыған байланысты: ендігі: $90^{\circ}-23^{\circ}27'=66^{\circ}33'$. Оңтүстік төбеде, кіндікте тағы солай. Осыларға сәйкес Жердің орталық белдеуінің – экватордың айналасында тағы солай ыстық-тропикалық белдеу белгіленген. Олардың ендігі екі жақта $23^{\circ}27' \times 2=46^{\circ}54'$. Онан шығады: $109^{\circ}28'=(46^{\circ}54'+26^{\circ}34')+36^{\circ}$.

$109^{\circ}28'$ – Текше – Қағба бұрышы, $26^{\circ}34'$ Нұх бұрышы ($0,5= \sin 26^{\circ}34'$). 36° – шеңбер бұрышы. Табиғи тамаша өрнек. Оның өте қызықты екінші жағы тағы бар. Он екі ай мен он екі жылдық мүшел есеп бойынша айтылған ыстық ендік. Солтүстік жақта Ал-Саратан (Шаян-Қоян) белдеу даңғылы аталады, оңтүстік жақта Жади (Серке-Тауық) белдеуі аталады. Саратан-Қоян Айдың орны екенін білеміз. Ай ислам жалауы. Пайғамбарымыз Мекеден Мединеге көшкенде сол даңғылды басып өткен. Оның өзі Ислам діні ыстық және қоңыр салқын екі алапта бірдей тарайды деген ишарат. Сол жол – хижра исламның жыл басы болып алынғаны белгілі.

24-Нұр сүресінде аспан сипатында жеті хат көкті Қу Каб بکوک атаған (35-аят). Осы сөздің сандық мәнінде үлкен сыр жатыр: Қу=26 – текше саны, Қағба саны – темір саны – жер саны – ғалами сан. Каб=22, Қосай саны (11x2), дос саны (284+220=504 ойда болсын). Айтылған пайғамбар даңғылында (Ал-Саратан жұлдызындағы) белгі саны – Абак саны, арабша Миғлаф – Оттық, сандық мәні 220...

Екеуін қосамыз: $26 \pm 22 = \begin{cases} 48 \\ 4 \end{cases}$. 48 – қайталама сан, Құранда

жеті рет қайталанған белгі әріптер саны ($\text{ع} = 8+40=48$). (40-46-сүрелерді қараңыз). Демек 48 қайталама жеті хаттың (Қу Каб) белгісі екені айқын берілген. Жеті хат көктің мағаданы (металдар саны) болады: $47+80+29+79+26+50+82=393$. Осы екі санды қосамыз: $393+48=441$. Ал-Қарнайын саны – Қосай – досай-Қошқар. Қошқар саны шығады. Оның өзі Тұран тасының сандық мәніне дәл келеді. Ол сәулелі тас- күн тасы: -Иашма - مشميد . Минералдық түрі: $\text{Ca}_2(\text{Mg}_1\text{Fe})_5[\text{Si}_4\text{O}_{11}]_2[\text{OH}]_2$.

$$20 \times 2 + \frac{(12+26)}{2} + 14 \times 8 + 8 \times 22 + 9 \times 2 = 40 + 95 + 112 + 176 + 18 = 441.$$

Сандық мәні 441 – электрон саны. Қандай ғажайып сырлар? Осы үш саннан тік бұрыш үшкіл жасаймыз: $441=393+48$;

$$\frac{\sqrt{48}}{\sqrt{441}} = \text{Sin} \alpha = \frac{6,928}{21} = 0,3299 = \text{Sin} 19^\circ 16'.$$

Онан шығады:

$35^\circ 16' - 19^\circ 16' = 16^\circ \dots$ Бал ара бұрышы – сүресі немесе:

$19 \times 60 + 16 = 1140 + 16 = 1156 = 34^2$. Ойлап қараңыз. Ол ғалами

санға соғады: $54 \pm 34 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 20 \end{cases}$. Жеті мағаданнан бас бата

шығатыны айтылған: $393 \times 2 = 786$. Енді осы санды мына түрде жазалық та ойланалық: $707 + 79 = 786$. Мұнда 707 - بهبز - zaħaħ арабша алтын. 79 – химияша алтын. Екеуінен күннің алтын қаламы хамды айтады; ғаламның бәрі соған үндеседі.... Оған жеті (жүрек) саны косылса протон саны шығады: $(786+132)2 = 1836$ ғажайып ғалами мақам.

Әл-Фараби соны жазған.... Аллаға шүкір.

24/IX-1995.

Сол хамдыға Тұран үн қосады: $441+79=520$. Оған Ыдрыс тасын қоссақ болады бас бата: $520+266=786$. Оның арғы жағында зор мағына жатыр. Оның бірі мынау $54 \times 34=1836$ протон саны, ғалами тектер өзегі. Екінші жағынан: $54^2+34^2=N$;

$$2916 \pm 1156 = \begin{cases} 4072 = 509 \times 8 \\ 1760 = 220 \times 8 \end{cases} \cdot \text{Мұндағы ғажап мазмұн алдыңғы}$$

сан Ал-Қамардың (Айдың) сүрелік санаты 54 – шаршы түрде, ол пайғамбарға қайталаушы жеті мен Ұлы Құран берілген аят саны (15-сүре, 87 аят). Оның үстіне екінші қосылып отырған сан, сол жеті қайталаушы хатка арналған мағаданнан шығып отыр. Демек олар бірін бірі тамаша қабыстыруда. Бір мысал: $(54+34)^2=54^2+34^2+2 \times 54 \times 34$ немесе: $x^2+y^2+2m=(x+y)^2$, $m=1896$. $54^2=2916$ – Екі дүние сауалы. Ойласуға иманды нығайтуға жетерлік мағлұмат деп біліңіз. Ай өрнегі: $x=1 \pm 53$; $x_1=54$; $x_2=-54$.

Аллаға шүкірлік. 24/IX –1995.

Әл-Машани.

Тағы бір ескерту: Үш саннан бір үшкіл жасаймыз: $786+678+666=2130$; бұрыштары: $71^\circ 34' + 54^\circ 56' + 53^\circ 30' = 180^\circ$. Мұнда: $53^\circ 30' \times 2 = 107^\circ$ – Қыз Жібек бұрышы. $26^\circ 34' + 45^\circ = 71^\circ 34'$

$$54^\circ 56' + 6^\circ 4' = 61^\circ.$$

Осы үш бұрыштың жиыны үшкілдің айнала сызығына өлшемдес: $107+61+45=213$.

Ойлап қараңыз?!

Тексеріңіз: 786 – бас бата, 678 – Абай саны, 666=640+26 темірдің екі саны (қазақша+арабша).

Қыз (Жібек) – арабша – қазақша, сандарынан шығады жүрек (жетілік) САН: $107+25=132$. Онан $(786+132)2=1836$ (айтылды). Үш саннан 51-сүренің жиын саны шығады: $707+640+107=1454$ (7, 18 – суретті қараңыз). Ол ал-зариат сүресінің тамаша сыры. Ол шашқан ғалами ғажайып сандар: $1000+454$. Оның бұрышы айтылды: $0,454=\sin 27^\circ = \operatorname{tg} 24^\circ 25'$. Онан шығады: $27^\circ = 1620=54 \times 30=108 \times 15$. $24^\circ 25' = 1065=213 \times 5$. Қосай. Жақ саны.

Тағыда темір үшкіл саны: $106+2=2130=786+678+660$. Нұр шашудың ғажабы. Оны жеке талдау керек.

Аллаға шүкірлік.

Әл-Машани. 25/IX-1995.

Ай мен Күннің есім зат қатыстарынан шыққан өрнектер айтылған. Соған қосымша: $2(54+47)=108+94=202$. Молшылық зам-зам Акра =202 ارقا - алғашқы уахи сөзі Ай нұры 54 – ал-Қамар, Ай басы ғалам басы -- ғылым басы. Қаламға үйретті Раббым (Қалам-170 - مة). Ол қадам Күн нұрының сәулесі $91+79=170$. Екеуін қосамыз $202+170=372=62 \times 6$. Егіз-сегіз сандары, он бұрыш түрінде қоямыз: $0,372=\text{Sin}21^\circ 50'$. Онан әулие бұрышы арқылы шеңбер (алпыстық мүшел) саны шығады: $38^\circ 10'+21^\circ 50'=60=60 \times 60=3600$. Жұлдыз құрылысынан, осыған байланысты мынау есепті келтіреміз: $2605 \times 2=5210=3510+1700$; $351+170+619=1140=190 \times 6=19 \times 60$. Онан шығады: $6(190+116)=6 \times 306=1836$. 1836 – протон саны.

Осында кірген сандарды ойлап қаралық: 2605 – жұлдыз құрылысын серт еткен екі аяттың сандық мәні (56-сүре, 75-76 аяттар). 3510 – Ал-Саратан - (Шаян – Қоян) жұлдыз саны (он есе). Ол пайғамбар даңғылы. 1700 – қалам (он есе). 619 – иман таразы саны. Олардан шыққан жұмбақ.

Кейінгі өрнекке көз жіберелік. Алты алаш белгілі. Жакша ішінде он тоғыз және 116 – үстінде деген сөздің сандық мәні (ғалайһа-116 امة). Ол өзі Мыстың (Шолпан мағаданының төрт есесі: $29 \times 4=116$). Осылардан ғалами заттың өзегі құралған. Сонымен 74-сүренің 30 аяты “Он тоғыз, олардың үстерінде” деген мағына адам баласы табиғат дүниесіне, Жерге өмір сүру үшін жіберілген деген мағынада деп білеміз. Оны былай жазуға болады: $190 \times 6 + 348 \times 2 = 19 \times 60 + 29 \times 24 = 1836$. 190 – ғалами бес тек,

көзге көрінген сан: $\left(\frac{19(1+19)}{2} = 190 \right)$ текшелік жиырма алтыдан

(19-сурет). Алты Алаш, 348 – шұғла (Мухарақ-348 قرحة).

Адам ғалами жұлдыздық тура жолда бол, көзіңе бақ. Көрінбегенді Тәңірі қалаған кезде өзі білдіреді деген ишарат.

Осымен байланысты Мұсаның аса (ғаса) таяғын еске алайық. Оны тамаша мұғжиза етіп уахи мен Тәңірі жіберді. Оның сандық мәні жиырма алтының көрінбейтін санына тең:

$$\frac{7(20+26)}{2} = 7 \times 43 = 161 - \text{ғасы} \text{ اصع} \text{ немесе ал+мыс=صملا (7-сүре),}$$

(Жеті рет $\text{ع} = 48$, оның сүре ортасы $43 = \frac{40+46}{2} = 43$. Аса таяқ

сыры осында. Ол 43 элемент іс жүзінде жоқ.

Мұса Аллаһтың дидарын көруге Жер бетінде мүмкін емес екенін білді, сезді, өйткені нұр шақпағынан тау – тас балқып кетті. Екінші мысал Мұса Хызырға жолдас болып ғылым үйренуге тырысты. Бірақ оның білген уахиларына Мұсаның түсінігі ілесе алмады. Үшінші мысал алхимия арқылы алтын қазына табудан да адам бақытты бола алмайтынына көзі жетті.

Адам баласын зор, мәңгі бақытқа жеткізетін жол ислам жолы екені мысалдан шығады. Онын мағынасы көзге көрінгенді де, көрінбегенді де бірдей білуші Аллаһ. Оның тура жолы Құран. Ол біздің пайғамбарымызға берілген. Оның жолы – Даңғылы Ал-Саратан. Оның сандық мәні жиырма алты (текше – Қағба) санына дәл келеді. Яғни оның көрінген және көрінбеген екі бөлімін қосып ұстаған, яғни шарифат мағрифатты бірге ұстаған ғылыми ислам жолы. Ол жоғарыда айтылды. Оның үстіне сол жиырма алты деген сөздің арабша сандық мәні парыздармен сандас екені де айтылды. Осылардан бір өрнек шығады:

$$\{26\}+(26)+161 \times 3=1086+351+483=1427+483=1920=48 \times 40.$$

Жеті рет қайталаған $\text{ع} = 48 = \text{хм}$ 40-сүреден басталған, яғни пайғамбар санынан басталған. Ол жиырма алтының сандық екі тобынан және үш асадан құралған. Оны былайда жазуға болар еді: $1086+190+161 \times 4=1920$. Бұл арада төрт есе аса таяқ дегені оның басындағы төрт қырлы тасына ишарат болу керек.

Осының бәрінде адам баласының ақыл ой, сезім өрісінің, қабілетінің өлшеуіші берілген. Соны түсінбеген, өзінің шарасынан шыққан адам дінсіз болған, адасқан, кәпірлікке айналған. Соның жазасын тартқан. Осы мәселенің қазіргі ғылым саласындағы бір мысалына келейік.

Жоғарыда қаралып келген мысалдарда алты алаш, Алашахан деген түсініктер ортасында бір тірек, айнымас алтау, сонымен айналмалы ғаламның жетілік бастауы дедік. Табиғат ғылымның негізі осыған соғады. Осымен байланысты пайғамбарымыздың

бір хадисын тағы да еске алайық: “Әр нәрсенің бір өркеші (шоқтығы) бар. Құранның шоқтығы “Бақара сүре”, деген (Халифа Алтай аудармасынан). Ол кісі өркеш (синам= *حائس*) деген сөзді шоқтық деп алған. Себебі өркеш түйе көбінесе екеу болады. Тек жалғыз өркешті нар болмаса. Хадиста арабша өркеш сиnam жалқылық, бірлік түрінде. Екі өркеш болса ол басқаша жазылмақ. Ал қазақ тілінде өркеш десек ол жалқылық түрді дәл көрсетпейді. Сол себептен оның орнына шоқтық деп беріп отыр. Осы өркеш (шоқтық) мағынасын алып қарағанда ол бүкіл ғаламның ғажайып құрылыстық өрнегін көрсетеді. Ғаламның заттары, мүшелері, бөлшектері – нәрселері өздерінің ғаламдағы орындарын, орталықты құрылыстарын сақтайды. Аспан құрылысының серті осында. Пайғамбар хадисы соны түсіндіреді. Айталық жеті хаг көктің өркеші Күн... Ай астындағы кеңістіктің өркеші Жердің орталық кіндігі. Аспан шырақтарының әр қайсысының айналасындағы тарту күш әсерінің өркеші сол шырақтың орталығы болмақ. Осы түсінік басқа жұлдыз әлеміне де жатады және жердегі кішкене бөлшектерге де жатады. Мысалы *атомның өркеші* оның өзегі *протон*.

Адамның табиғат тануындағы негізгі сүйенетін мәселесі осы құрылыстық түсінік болмақ. Мысалы бір затты өлшер болсақ оның орталық өркешінен бастауымыз керек. Өркешіне бір нокат қойып сонан үш жағына үш бағытқа текшелік білік сызып, соларды өлшеу керек: а – ұзындығы, в – көлденеңі, с- биіктігі. Олардың астарындағы бұрыштары α , β , γ (15-суретті қараңыз). Басқа сөзбен айтқанда әрбір өлшенетін заттың өзінің құрылысына сәйкес өлшеуіш тор көз алу керек. Еуропа ғылымында оны координат атайды. (реттеуші мағынасында). Өлшеуіштің – реттеуіштің – арабша мағынасы ахдасиат – орнықтыру мағынасында. Бұл өзі хадиста айтылған әр нәрсенің өркеші бар деген қағидаға тура келеді. Өйткені өлшеуіш басы сол өркештен басталу керек. Олай болмаған күнде ғылыми табиғи шындық жолынан адасады. Сол адасушылық біздің заманымызда көріне бастады. Сонымен байланысты ғылым қазір өзіне жанадан жол іздеуде. Оның өзі ғылымның дүние жүзілік ортақ ұғым болмақ. Оны алдымен Құраннан бастау керек. Біздің

осы жазып отырғандарымыздың бәрі соған жатады. Соларға қорытынды ретінде бір көрнекі мысалға тоқтаймыз. Оның аты: *Жаңа дәуір* немесе *бесінші дәуір*, *хақтық дәуір* (х). Біздің қасиетті қаламыз Отрар – ол өркештің бірі. Сонан бастаймыз.

ЖАҢА ДӘУІР

Әр нәрсенің бір өркеші бар. Ол өркештің орыны бар. Отрар деген сөз сол орыннан шыққан. Оны шұғла орыны мағынасында алуға да болады. “Отрарда отыз бап” деген қағида соны көрсетеді. Отрардың екінші аты Фараб екені, оның Ыдрыс жұлдызы мен Ғұтарад пен (Айқызбен) сандас екені, онда сөз мағына жатқаны айтылды. Енді сол Отрардың өзіндік – Тұрандық атының санын алайық. Ол 807 осы қалада нижраның 807 жылы Әмір темір қайтыс болғаны, ол жөніндегі айтылды.

Соларға қосымша бір мағлұмат келтіреміз (20-сурет). Арабша Ақсақ деген сөз ғиража ح-ر-ع . Оның сандық мәні 273. Екінші жағынан арабша төрт – арбағ деген сөздің сандық мәнінде осы сандас – $\text{ج-ب-ر-ا} = 273$. Ол санның өзін Құрандағы 91 – Ал-Шамси (Күн) сүренің санымен байланысты алалық: $91 \times 3 = 273$. Енді осы Отрар санын қосамыз болады:

$$807 \pm 273 = \begin{cases} 1080 = 54 \times 20 \\ 534 = 267 \times 2 = 89 \times 6 \end{cases} \text{Ойлап қараңыз: Қосай саны,} \\ \text{хақ}$$

саны. Енді бір тамаша нәрсе айтылған Әмір темір санына – Отрар санына көрінбейтін жеті санды, яғни Мұсаның аса таяқ

$$\text{санын қосамыз: } 807 \pm 161 = \begin{cases} 968 = 88 \times 11 = (62 + 26)11 \\ 646 = \text{Тамыр} \end{cases} \text{ғажайып}$$

сандар: Тұран Қақпа саны, Ай саны (11), және Тамыр-қозғалыс саны: $\text{رومة} = 646$ (67-сүре, 16 аят). Темірдің аты осы аят бойынша қойылғаны тарихтан белгілі. Осыларға тағы қосамыз:

$$273 \pm 161 = \begin{cases} 434 = 217 \times 2 \\ 112 = 28 \times 4 = 7 \times 16 \end{cases}$$

217 – ғалами жыл саны (миллион есебімен). Онан тағы

шығады: $454 \pm 161 = \begin{cases} 888 = 222 \times 4 \\ 20 \end{cases}$. 222 – инсаф – ғадалат саны.

Ұлы дәуірдің басы жаңадан басталды. Мына өрнекті ойлап қараңыз: $807 + 273 \times 2 + 646 + 161 = 2160 = 108 \times 20 = 432 \times 5$. Оған қосымша басқы екі саннан бұрыш шығарамыз:

$$\frac{273}{807} 0,33829 = \sin 19^\circ 46' = \operatorname{tg} 18^\circ 42'.$$

Онан шығады: $\frac{19^\circ 46' + 18^\circ 42'}{2} = 19^\circ = 1140 = 38 \times 30$. Бас бата

саны, төбедегі он тоғыз саны; сүре саны, пайғамбар сүресінің (47-сүре) аят саны, Отрарда отыз бап саны. Демек пайғамбарымыздың сәлеміне қайта оралдық. Ойланыз! Жамал түсінде (12/І-1993) қолындағы болат қанжардың жүзі қайырылып, өзі қысқарып қалғанын көреді. Қамаған жаудан қауыпсынады. Бір тамашасы жаулар бата алмай қаймығады. Қолындағы қанжардың ескі жетесінен жаңа шыға бастаған болат қанжардың үші көрінеді. Оны біз ислам семсері қайта жаңғырар деп жаңа дәуір басталар деп жорыған едік. Енді бүгін сол мәселе еске түсіп отыр. Ол жаңа дәуірді бесінші – пешене – хамса – хақтық дәуір деп атап, х әрпімен белгіледік. Оның себебі ежелден келе жатқан дәуір саны төрт. Оларды еске алайық: 1 – Алтын дәуірі – $432 \times 1 = 432$; 2-Күміс дәуірі – $432 \times 2 = 864$; 3-Мыс дәуірі – $432 \times 3 = 1296$; 4-Темір дәуірі – $432 \times 4 = 1728$. біздің жоғарыдағы өрнекте бесінші дәуір шығады. Оны мына түрде жазамыз: $2(807 + 273) = 2 \times 1080 = 2160 = 432 \times 5$.

Музыка өнерінде әл-Фарабиге дейін ноталар сан есебі төрттік болған: тетра хорда. Төрт жерлік сан: ол ортақ сан. Орысша төртті «четыре» дейді. Оның тетрадан шыққаны көрініп тұр. Арабша белгілі сан арбағ – төрт, ол да соған байланысты. Сол секілді және соған байланысты дәуірдің де төртке тоқтағаны.

Әл-Фараби музыка саласын да онан әрі қарай дамытып, бестік санды ноталар қатынасына арқау етті. 11-суретті қараңыз. Бұрынғы ноталар есебінде $5/4$, $5/3$, $15/8$ қатынастар, яғни 5 саны қатынасқан есептер болмайтын. Оның түсінігін 19-суреттен қараңыз. Ғажайып шаршыларда негізінде ортада 5, басқа сан-

дар оның айналасында. Өйткені ол бестік – бес бұрыш жұлдыз затының бейнесі (6-сурет). Оны Жер есебіне қатыстыруға болмайды деген түсінік болған. Бес бұрыш бейнені тұмар етіп таққан. Есіктеріне суретін салған. Сол арқылы шайтаннан қорғанбақ болған. Бір мысал келтірелік. Алманияның атақты ақыны, ойшылы И.Гетенің “Фауст” атты драмасында Шайтан Мефистофель пештің мұржасынан шықпақшы болады, өйткені Фаустың есігінде бес бұрышты (пентаграмма) суреті болған. Айтылған дәуірлердің металдар атымен аталуында мағына бар. Ол адам баласының Жер бетіндегі әрекеті алдымен осы металдарды қолданумен байланысты. Алғаш екі асыл метал қолдану әділетті дәуір болып саналады. Кейінгі екі металды қолдану ұрыс – қағыс, соғысқа бастады. Яғни мыс – қола, және темір қолданған дәуірлер адам басына бақытсыздық әкелді деп санайды. Ал онан, бесінші дәуірге өрлеуге адам баласының санасы жетпей келді. Кейінгі кезде, атомдық қарумен байланысты және ғылымның зор дамуымен байланысты, соғыс қаруларын қысқарту, соғысты болдырмауға шаралар қолдану мәселесі қолға алынып отыр.

Адам баласының Жердегі өмірі аспан әлемімен тығыз байланысты екені айқындалды. Діни кітаптардың, соның ішінде алдымен Құранның шындық ғажаптары ашыла бастады... Қазіргі ғылымның дәлді табыстары Құран аяттарымен дәл сәйкес келеді, күн сайын айқын дамуда.

Сонымен жаңа дәуір аспан мекенге сүйенген бестік – хамса (х) дәуір. Ол күш қолданған дәуір емес, рухани дәуір болмақ. Біздің келтіріп отырған мағлұматтарымыз соны көрсетеді. Қорытынды бір өрнек: $17x=20m$.

Жаңа дәуір он жеті есе=протон=жиырма есе. Онан шығады:

$$17x20=370 \text{ -- Камар (Ай); } 20 \pm 17 = \begin{cases} 37 \\ 3 \end{cases} \text{ . Онан шығады } 37x3=$$

$=111$; $11x2=22$. Бұлар пайғамбар сүрелерінің санаты 17 – Ал-Асар (аспан сапары), 20 – таһа, пайғамбар есімі. Сол секілді тағы бір өрнек: $92x7=161x4$ Қайталама жетіден ғажайып төрт. Үшкілдерге келгенде бас бата әріп саны (19) мен бас мұқаттағат $A+J+M=71$ сандары бұрынғы түрінде шығуы тамаша.

$$19^{\circ}46' + 18^{\circ}42' = 19^{\circ}28' + 19^{\circ} = 38^{\circ}28' = 109^{\circ}28' - 71$$

$$71 \pm 19 = \begin{cases} 90 = 45 \times 2 \\ 52 = 26 \times 2 \end{cases}$$

Бұл арада Отрар, арбағ сандарымен байланысты текшенің (Қағбаның) орталық бұрышы шықты. Ол 20-суреттің атына жалғасқан. Онда төрт бұрышты текшенің қиғаш қимасы: қыры (Қ=1), шаршы жақ кергіші ($\sqrt{2}$), көлем кергіші ($\sqrt{3}$). Орталық бұрыштары: $109^{\circ}28' + 70^{\circ}32' = 180^{\circ}$. Бал араның ұясында ішкі бөлме жасайтын үш қиғаш шаршы (ромб) сонда көрсетілген: (دروء). Басқы құрылыс үш арыста орталық болған (دجبا) – АБЖД (Ақарыс, Бекарыс, Жаңарыс, Төрт тағана). Отрардың төрт жағы абжд болғанда оған жалғасқан ара ұясы һауз. Бұлардың бәрі текшеге – Қағбаға жалғасқан. Айтылған АЛМ=71 (۷۱) санын екі еселесек болады $71 \times 2 = 142$ – Сүмбіле (Бикеш) жұлдыз сан (Тұран Қақпасының сол босағасы: 17-сурет бас бармақ). Оны екі еселесе ($71 \times 4 = 284$) оның аспаны екі хат жұлдыз Ғұтарад саны шығады. Ол өзі Ыдрыс жұлдызы – Ал-һармс – Айқыз. Оның сандық мәні Фараб санына тең: $284 = \text{باراق} = \text{در اءء}$. Оның өзі Отрардың екінші аты еді ғой. Енді ойлап қаралық. Бұл екеуі де (екі бас бармақ) Тұран Қақпасының екі босағасы). Ғажайып өрнек шығады. Бұлардың өзі екінші жанынан келіп Әмір Темірдің есіміне соғады. Оның аты Тамур (رومء = 646) бойынша қойылған. Ол Отрарда (807), һижраның сол сандас жылында (807) қайтыс болған. Оның бір ныспы аты Ақсақ Темір болса, ол сөз арбағқа сандас-ғиража-273 (جءء = ақсақ). Ыдрыстың бет тасы зумруд (درمز) = 266. Жеті хат көк ретінде 3-Аспан Шолпанға жатады. Ол Шолпанның металы мыс (29), атының саны 212. Суретте осы сандар да көрсетілген. Сол бойынша есептер шығаруға болады. Мысалы: $266 \times 4 + 100 + 618 = 1782 = 54 \times 33$. Онан шығады:

$$1782 \pm 54 = \begin{cases} 1836 = \text{протон} \\ 1728 = 432 \times 4 \end{cases} \cdot \text{Кейінгі сан төрттік дәуір. Онан}$$

шығады: $\frac{x}{1728} = \frac{432 \cdot 5}{432 \cdot 4} = \frac{5}{4}$. Шолпан нотасы (11-сурет). Осы

сияқты көп мәлімет 20-суретте бар. Оқушы оны өзі ойлап қарасын. Мысалы жиырма алты жиын санның көрінбейтін жетеуі Мұса таяғына, немесе Ал-ал-мис – мұқаттағатқа сандас. Ол өзі 7-сүреде. Сол санды Қағба санына көбейтеміз, болады төрт таған ғаса: $92 \times 7 = 161 \times 4$. Ойлап қарасаңыз осында терең сыр жатыр.

Қорыта келе айтарымыз Тәңірім металдарды адам баласына пайда болсын деп жаратқан. Сол металдар Тәңірі есімімен салауат айтады деп білу керек. Өйткені жеті хат көк металының жиыны соны көрсетеді: $393 \times 2 = 786$. Оның мағынасы металдарды адам баласы хақ жолына жұмсау керек. Ол зорлық үшін, қиянат үшін емес.

Жаңа дәуірдің бір ғибраты осы болса керек. Абай санына хақ санын қосса, ол да соны айтады: $678 + 108 = 786$.

Осы айтылған барлық аттар да, заттар да адамдарға ғибрат үшін, ескерткіш үшін қалдырған жәдігерлер деп білу керек.

Аллаһтың соны білдіргеніне шүкірлік. Отрар+Фараб имандылық орны екені бұрын да айтылған еді. Тағы еске алайық.

$807 + 284 = 1091$ – рамазан саны (ناضر). Оған иман-таразы санын қосамыз: $1091 + 619 = 1710 = 171 \times 10 = 19 \times 90 = 38 \times 45 = 190 \times 9$. Ғалами Қиас. Онан шығады: $190 + 161 = 351 = \text{Ал-Саратан, пайғамбар даңғылы. Оған арбағ (ақсақ) санын қосамыз: } 351 + 273 = 624 = 26 \times 24 = 52 \times 12$. Ақсақ (273), Темір (26) хамды (52) айтқан.

Аллаһға шүкір.

Кейінгі кезде, табиғатты бакылау мен өлшеуден гөрі кабинетте отырып мәселені қағаз бетінде шешушілер көбейді. Соның салдарынан ғылыми ойлардың табиғат дүниесінен алыстап, мағынасыз лағып кеткені шықты. Мысалы, салыстырма теория деген қағидада шындықтың сыры салыстырылуда дейтін болды. Оның мағынасы біздің келтірген кристалдардың түрлеріне келгенде олар өлшем торын басқаша, басқа бағытта, басқа орында, басқа жағдайда алатын болсақ, олар басқа болып шығады деген секілді. Мысалы Күнде тұрып қарасақ, ол кристалдар қандай түрде болар еді, деген секілді. Немесе аспаннан метеорит Жерге

құлап түссе, оны керісінше Жер метеоритке құлап түсті деуге болады деген сынды. Мұның аты адамды ақылдан шатастыратын, ешбір шындыққа сыймайтын босқа лаққан ойжота. Мұның ғылымға ешбір пайдасы жоқ, зияны көп нәрсе екенін Еуропа ғалымдары жаңадан ғана түсіне бастады.

Қорыта келе айтпағымыз шындық іздеген адам Құранға сүйену қажет.

Аллаһға шүкір. 30/IX-1995.

Отрарда отыз бап деген сөзбен оның екінші аты Фараб арасында ғажайып терең байланыс бар деп білеміз. Келесі мағлұмат сол туралы.

ОТРАР – ФАРАБ

Мыңдаған жылдар бойында халыққа тараған қасиетті атаулар, әрине, тегін емес. Біздің халқымыздың ежелгі ордасы болған үш қаланы үшкілдің үш арысы деп білеміз. Олар Арыстанбап, Отрар-Фараб және Түркістан. Олардағы үш әулие есім тағы солай: Арыстанбап, әл-Фараби, Ахмад Иасауиймен үш арыс+үш бұрыш болады *алты алаштың от ошағы*.

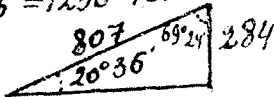
Олардың аспан қақпасымен, Айдың аялдмасымен, таңның атысымен – Күнмен тығыз байланысты екені, Тұран Қақпасы екені айтылды. Бұл тақырып аяқталмақшы емес, кете береді. Өйткені ол ғаламның сырымен байланысты. Бұл мәселе Құранда көп айтылған. Соларды, Аллаһ қаласа, осы арада азда болса түсіндіруге тырысамыз. Ойлап қарасаңыз мұның өзі зор мағыналы – құрметті нәрсе. Бос ойжота емес, көзге көрнек, көңілге қонымды, ғылыми дәлелді түрде түсіну үшін суреттен бастаймыз. 21-сурет: Отрарда Отыз бап. Мәселені Отрар-Фараб үшкілімен бастадық. Яғни тік бұрышты үшкіл:

$$\frac{\text{Фараб}}{\text{Отрар}} = \frac{284}{807} = \text{Sin}20^{\circ}36' . \text{ Онан шығады: } 20^{\circ}36' = 20 \times 60 + 36 = 1236 =$$

$= 618 \times 2$. 618 – ал-рахман ал-рахим екі рет. Тәңірімнің екі дүниеде жарылқаған қасиетті орыны. Осымен байланысты ақын шумағы еске түседі:

19 786
ОТРАРДА ОТЫЗ-БАП

$$20^{\circ}36' = 1236 = 786 + 450 = 618 \times 2$$

$$807 + 284 = 1091$$

$$\{30\} = 1087$$

$$\{26\} = 1086$$

1087 = ثلاثون

$$60^{\circ}18' = 3518$$

$$104^{\circ}44' - 59^{\circ}44' = 45^{\circ}$$

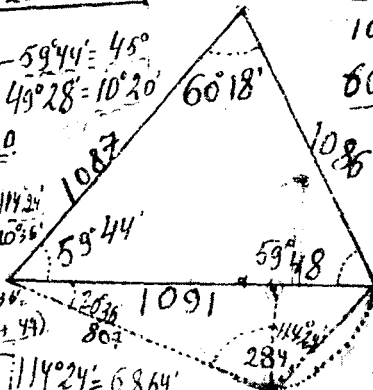
$$59^{\circ}48' - 49^{\circ}28' = 10^{\circ}20'$$

$$10^{\circ}20' = 620$$

$$69^{\circ}24' + 45 = 114^{\circ}24'$$

$$60^{\circ}18' \times 2 = 120^{\circ}36'$$

$$120^{\circ}36' - 20^{\circ}36' = 100^{\circ} = (53 + 47)$$

$$\{284\} = 3^{\circ}30'$$

باب

$$1086 + 284 = 1370$$

$$548 = \text{الباقيت}$$

$$\frac{5}{2} \cdot 548 = 1370$$

$$5 \cdot 65 = 325 = \text{المرجان}$$

$$65 = \text{اسد}$$

$$120^{\circ}36' + 114^{\circ}24' = 235^{\circ}$$

$$235^{\circ} = 47 \times 5 = 286 \times 24 = 26 \times 1124$$

$$2605 + 325 = 2930 = 293 \times 10$$

$$293 = \text{سبب}$$

$$264 \times 26 = 52 \times 132$$

$$284 + 132 = 416 = 52 \times 8$$

$$286 \pm 284 = 570$$

$$1152 = 1087 + 65 = 36 \times 32$$

$$619 = 570 + 49$$

$$36 \pm 32 = 4$$

$$49 = 7^2, 570 = 19 \times 30$$

$$1152 + 348 = 1500 = \frac{36000}{24}$$

$$1152 + 548 = 1700 = 170 \times 10$$

$$\frac{1700}{68} = 25 = 5^2$$

$$65 + 5 = 70, (12)5 = \text{بان (اجواب)}$$

$$30 + 12 = 42$$

$$1087 + 273 + 284 + 132 = 1776 = 444 \times 4$$

$$222 \times 8, 4304 + 1776 = 6080 = 152 \times 38 = 38 \times 160$$

21-СУРЕТ.

21-сурет. Отрарда отыз бап

Түркістан екі дүние есігі зой.
Түркістан ер түріктің бесігі зой.
Қасиетті Түркістандай жерде туған,
Тұранға Тәңірі берген несібі зой.
(Мағжан Жұмабайұлы).

Бұл сандарды бұрын да келтірген едік. Соны еске ала кетелік. Әулие үшкілінің екі сызығы (арысы) осыған тең және оның бірі бас бата саны (786). Ол мынау: $786+450=1236=618 \times 2$. Үшінші сызығы тағы содан шыққан Алып (әліф). Тағы бір еске алатын нәрсе Отрар+Фараб сандар жиыны болады $807+284=1091$ – рамазан (ن.اضمر) саны. Бір жаңалық сан қолданамыз. Ол Отрардағы отыз (бап) саны. Отыз деген сөздің арабшасы: *саласун*=1087=ثلاثون. Бұрын біз жиырма алты санын осылай шығарған едік: $\{26\}=1086$. Осыған бірлік (тақ) (Ай) санын қосамыз: $1086+1=1087$, немесе: $\{29\}+1=\{30\}$. Ойлап қарасаңыз тамаша өрнек. Ертедегі қағида бойынша, сандардың заттық тегі бойынша нөл – Аспан, бір – Ай, екі – Көз... Отрарда отыз бап дегені Айдың отыз күндік орыны (аялдамасы – манзылы) дедік. Ғаламның айналыс – қақпасының саны жиырма алты болғанда соған Ай санын (бірлікті) қоссақ болады *Отызбап*.

Бірлік-дақ деген сөзді арабша фарду (درء) дейді. Оның сандық мәні (және лафызы). Фарабқа жақын: Фараб=Фарду=284. Осыдан келіп: Отрар-Фараб-Айдың үйі деген мағына туады.

Фараб пен Фарду айырмасы: $1+1+2=4$. Тегінде осы атаулардың арғы тегінде сабақтастық бар деп білеміз. Қазақ даласына жалғас жатқан Ертіс – Об өзендерінің даласы. Омбы – Түмен ойпаттары ертеден Бараба (Бараб) даласы аталған. Арабшада Б – орнына және П орнына Ф. Өйткені П - әрпі оларда жоқ. Мысалы Платон – Афлатон, Апаллон – Аблуан деген сияқты. Осы ретпен қарағанда Бараб – Фараб болып жалғасуы ғажап емес. Арабша барад (درء) суық – салқын деген сөз оны фарад деп жазса ол Фарабпен жалғасып суық дала болып шығады. Арабтар Өмір көзін (ғайын ал-хаятты) іздегенде, Сібірді жақсы білгенін көрдік.

Осымен байланысты Абайдан бір сөз. Ол кісі өзінің 38 сөзінде Аллаһтың бірлігін мықтап ұстап иман келтіруді артық

көріп, софы Алдиардан бір сөз келтіреді: “бір фардудан жүз фарду бижай”. Яғни Тәңірінің жүз түрлі абзал есімі бар. Бірақ оның бәрін талдау қолдан келе бере ме, деген мағынаға соғады. Айтылған екі санды қосамыз: $1091+1087=2178=66 \times 33=11^2 \times 18$. Тамаша сырлы өрнек. Ай сан (11) шаршы, он сегіз мың ғалам басы.

21-суреттің ортасына жасалған үшкіл сызықтары: $\{26\} + \{30\} + (109)$. Бұрыштары: $59^\circ 44' + 59^\circ 48' + 60^\circ 18' = 180^\circ$. Оның астынан жоғарыдағы үшкілді жалғастырдық. Бұл суреттен көп мағлұмат алуға болады.

$$0,284 = \operatorname{tg} 15^\circ 51'; \quad 15^\circ 51' \times 2 = 31^\circ 42'; \quad 31^\circ 42' + 60^\circ 18' = 92^\circ.$$

$$60^\circ 18' = 3618; \quad 104^\circ 44' - 59^\circ 44' = 45^\circ;$$

$$59^\circ 48' - 49^\circ 28' = 10^\circ 20' = 620' = 360' + 260'.$$

$$69^\circ 24' + 45^\circ = 114^\circ 24'; \quad 114^\circ 24' + 20^\circ 36' = 235 = 47 \times 5.$$

$$114^\circ 24' = 6864 = 286 \times 24 = 26 \times 11 \times 24 = 264 \times 26 = 52 \times 132.$$

Хамды сана жүрек сыры. $286 \pm 284 = \begin{cases} 570 - \text{маулед} - \text{жылы} \\ 2 \end{cases}$

$570 = 19 \times 30$ (Бас бата, отыз бап). Тағы бір тарау тамаша сандар:

$$1086 + 284 = 1370 = \frac{5}{2} \times 548 \quad (\text{Ал-Иа Кут-548 } \text{توقايللا})$$

$$1087 + 273 = 1360; \quad 1087 + 273 + 284 + 132 = 1776 = 444 \times 4 = 222 \times 8.$$

$4304 + 1776 = 6080 = 190 \times 32 = 38 \times 160$. Оның бас үшкіл жалғасы: $1087 + 273 + (159 + 609 + 516) = 2644 = 661 \times 4$

$$\text{немесе: } 2360 + 284 = 2644 = 661 \times 4.$$

Жақсылық жеткізуші сан 661 – *кафи ал-хасанат* – 661 – *فیفاک* *تانسحلا*. Суреттегі басқа мағлұматтарды оқушы өзі түсінер, дамытар деген үміт бар. Енді соның жалғасы 22-суретке келеміз. Оның атын Отрар орында дедік. Себебі яғни орын, Нұр тоқтаған орынмен қабысады.

22-суретте, біріне бірі тіркес – сандас – сызықтас төрт үшкіл: Отрар-Фараб үшкілі, Отрар-Ноқат үшкілі, бас үшкіл ($T=159$, $Қ=609$, $Ж=516$) және төртінші қосымша үшкіл ($284+516$).

19 786

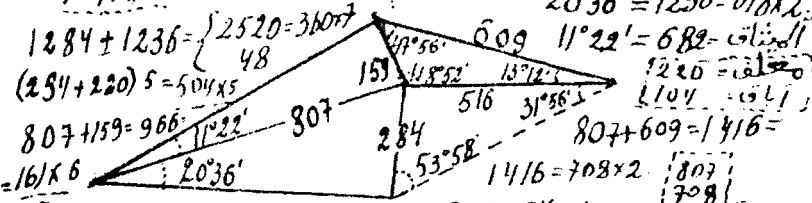
ОТРАР ОРЫНДА

ОТРАР = 807 = $\frac{وزنار}{وزنار}$
 ФАРАБ = 284 = $\frac{فاران}{فاران}$
 71x4-287 = $\frac{فرد = 71}{فرد = 287}$
 ФАРДУ - ЖАЛПЫЗ: АЙК, БУЗ

Т = 159 = نقطة (НОҚАТ)

К₂ = 609 = $\frac{قطا (6/30/9)}{قطا (6/30/9)}$

Ж = 516 = $\frac{مستوى (ЖАЗЫК)}{مستوى (ЖАЗЫК)}$

ФАРАБ + МИЛАФ, АБАҚ = 284 + 220 + 104 = 608 = 19 * 32

ЖЕТИ КӨК ЖАН ЖЕР

АЛФАБГА ТАС БЫҚТА (17, 44) $\frac{سبعة اشهرات الشمس والارضين}{سبعة اشهرات الشمس والارضين}$

47 + 80 + 29 + 79 + 26 + 50 + 82 = 393 | 393 * 2 = 786

552 = (65) + (7) + (286) + (103) + (151) = 1284 + 552 = 1836

552 + 505 = 1057

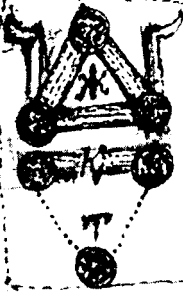
6 * 246 = 1476 = 536 = 505 + 31 + (67) * (124) | 807 + 1087 + 220 = 2114

1057 ± 393 = 1450 = 20 * 50 | 1057 * 2

31 + 52 = 83 (العقد). 50 ± 29 = 79 (ПЕРИШТЕ)

1476 + 348 = 19 * 94 = 38 * 47 | 21

47 ± 38 = 85 (ساعات) - 70

САТНАРЛАР - 85

МУНАРАЛАР - 15

ТАС - 610

85 ± 15 = 100 | 10°10' 610

15 = sin 10°10' | 70, 4914 = 7004 + 610

САТЫ ТАС = 790 = 211 + 450 + 119 = 790 = 79 * 10

968 = 242 * 4
396 = 36 * 11

22-сүрет

22- сурет. Отрар орында

Ойласу ретінде бір мәселені көтереміз. Ол – айтылған Фарду (жалғыз) туралы. Жалғыз – бір деген, жалғыз жанында нөкері жоқ Ай мағынасында айтатыны белгілі. Осы мағынадан алғанда Айқыз да солай, Шолпан да солай. Басқаша айтқанда Күннен бергі (ішкі) үш көктің бәріне де сол Фарду тура келеді. Таза асыл жібекті арабша қыз дейді. (Қыз-Жібек-Ортақ атау). Осы қыз деген сөздің сандық мәні 107 (آ). Ойға сала кетелік. Айтылған үш көктің әулиесі ретінде танылған Ыдрыс пайғамбардың үш есімі осы мәселеге жалғасады. Оның бірі Ғұтарад (Айқыз) екінші Көк белгісі (мөрі). Ол өзі айқын көріне бермейтін нөкер (Күн сәулесінен тасада қалады). Сондықтан өзі көрінбес немесе Көрұғлы мағынасында алған. *Көрмес* грекше гермеске айналды. Сонымен Айқыздың екінші аты Гермес болды. Ол арабша Ал-һармс болып шықты. Сонымен Ыдрыстың екі есім аты Ғұтарад – Гермес бір мағынада. Ол ішкі үш дақ шырақтың ортасы (1-Ай, 2-Айқыз, 3-Шолпан). Бір тамашасы оның үшінші Үшкіл аты (Маслас) тағы сол түсінікке апарарды. Ол кісінің бір өнері тоқыма (Жібек) киім жасаушы болған. Үшкіл атының саны маслас – 1070-ثلثم. Қыз (Жібек) саны 107, демек еселес. Жазу, сызу, санау ілімдерінің негізін салған тағы Ыдрыс ғұлама – пайғамбар. Айтылған есімдер санымен Жауһар саны және бас үшкіл санаты сандас келеді: Жауһар=107x2=214=رھوج; Т+Қ+Ж=159+609+516=1284=214x6 (айтылған). Осы санмен айтылған үшкіл сандары тамаша қабысады.

$$1284 \pm 1236 = \begin{cases} 2520 = 360 \times 7 = (284 + 220)5 \\ 48 \end{cases} . \quad \text{Ойлап қаралық:}$$

$(1284+1236)(1284-1236)=360 \times 48 \times 7$. Шеңбер саны жалпы айналыс. Ал жеті рет қайталаған 48 тамаша мағыналы. Құранда және әріптер (мұқаттағаттар) ретінде ح (хм)=48 жеті рет келтірілген (40-46 сүрелер), сонымен қатар мынаны еске алайық. Ол өзі қайталама, сырлы ғалами сан төрт мүшел $12 \times 4 = 48$. Онан шығады:

$$\begin{array}{|l} 84 \\ 48 \end{array} = 64 - 16 = 48. \quad 84 \pm 48 = \begin{cases} 132 = 12 \times 11 - \text{жүрек жеті} \\ 36 - \text{шеңбер} \end{cases} .$$

Жеті қайталаудан төрт мүшел саны болады $48 \times 7 = 336$. Ыдрыстың жұлдыздық атының бір саны: Ал-һармс-336-سمرهلا.

Осы санды оның екінші жұлдыз атының санына немесе Фараб

$$\text{санына қосамыз: } 336 \pm 284 = \begin{cases} 620 = 360 + 260 \\ 52 = 26 \times 2 - \text{хамды саны} \end{cases} \cdot \text{Тұран}$$

Қақпа саны – хамды саны. Отрар-Фараб-хамды орыны тауба орыны. Отрар орында дегеніміз осыған келеді. Ойлап қараңыз, пайғамбар елшісінің келген жерін. Онда жасырын сыр бар. Оны түсіну үшін Отрар ноқатына көз жіберерсіз: $807+159=966=161 \times 6$ яғни көрінбейтін жетіге келдік, алты алаш арқылы $\frac{7(20+26)}{2} = 7 \times 23 = 161$ (19-суретті қараңыз). Ол Мұсаның

мұғжиза аса (ғаса) таяғы. Тұран қолындағы Құран мұғжизалар ең биігі.

Отрар+Ноқат үшкілдің кішкене бұрышы: $11^\circ 22' = 682$. Осы санның екі шеткісінің орындарын ауыстырып қойсақ болады: $286=26 \times 11$. Осы екі санды, оның үстіне Фараб санын қосамыз:

$$682 \pm 286 = \begin{cases} 968 = 242 \times 4 = 11^2 \cdot 8 \\ 396 = 36 \times 11 \end{cases} \quad \text{немесе } 682+284=807+159=966=161 \times 6.$$

Бәрін қосамыз: $682+286+284=1252=626 \times 2=313 \times 4$. Жиырма сөзінің сандық мәні $626=[20]$. Ол пайғамбар саны: $20 \times 2=40$ (20-сүре). 313 – Ал-хижр асуд (دوسار حطلا) Қағбаның қара тасы.

22-суреттің астындағы суретке келейік. Онда үшкілдің мүшелері көрсетілген: Жак=Ж=516-үшкіл (үш ноқат),

Қыр=Қ=609-сызық (екі ноқат),

Төбе=Т=159 – ноқат (бір ноқат).

Үшкілдің екі жағында айна сыңар арабша екі танба, оңында $2 = 2$, $6 = 6$. Ортадағы үшкілді арабша сегіз деп қарауға болады, $8 = 8$. Сонымен: $682 = 682$, $286=286$. Алғашқы сан 682 – Ал+Мисак-قائيملا, иманның басқы шарты. 286 – Құранның 2 – Бақара сүресінің аят саны. Ол сүрені пайғамбарымыз Құранның өркеші (шоқтығы) деген. Олай болса 286 аяттар шоқтығы. Ол солай екенін “Алхимияда” жазғанбыз. Оның негізі: $286=26 \times 11$.

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases} \cdot$$

Абақ, Миғлаф деген екі сөзге көңіл аударамыз. Біз жоғарыда Отрар-Фараб деген сөздің түпкі мазмұны Айдың үйі дегенге келеді дедік. Айтылған екі сөз қазақша, арабша сол мағынаны береді. Қазақша “Ат байладым Абаққа” деген аңыздан белгілі: тоқтаған орын мағынасында. Арабша миғлаф – оттық, яғни малды, атты жемге байлау мағынасында. Ат деп отырғаны аспанның көш басшысы Ай (Алаш Ат). Ол сөздердің сандық мәндері: Абақ=104 قايا , миғлаф=220=فلغم , жиыны: 220+104=324=36x9. 36 – шеңбер саны, 9-торқалы (мәнді сан). Ежелден белгілі мағлұмат бойынша Ғұтарад (Фараб) санының дос саны 220 болған. Яғни достар саны: $284 \pm 220 = \begin{cases} 504 = 36 \times 14 \\ 64 = 8^2 \end{cases}$.

Демек: Ғұтарад-Фараб-Миғлаф-Отрар бәрі келіп бір орыннан табылады. Ол Айдың отыз қақпасы Отыратын орындары – Оттары.

Айдың мүшелдік орыны төртінші – Қоян жылы, арабша айы Ал-Саратан-Шаян. Ол Тұран Қақпасының оң жақ жақтасы – оң білек (17-суретті қараңыз). Халқымыздың ғұрпындағы “Айын тусын оңынан” дегені сол.

Осы ал-Саратанның сандық мәні жөнінде айтылды. Яғни оның сандық мәні жиырма алты санының жиынына тең: $\frac{26(1+26)}{2} = 351 = \text{Ал-Саратан} \text{ اناحرسلا}$. Оның көрінетін бөлігі он

тоғыз, жетеуі көрінбейді. Көрінетін саны 190 – ғалами бестік санына тең. Жетеуі 161 айтылды: 190+161=351.

Осы айтылған мәселеге қатынасты Құран сүрелерінен кейбір аяттарды келтіреміз. Алдымен пайғамбардың ғалами саяхаты 17-сүре Ал-Асра түнгі сапары. Онда: Жеті Көк және Аллаһға тасбихт етеді – деген (44-аят).

Соған сәйкес жеті хат көктің металдар саны бас бата санына дәл келеді: $2(47+80+29+79+26+50+82)=393 \times 2=786$. Металдар санын Отрар+Ноқат санына қосамыз: $393+159=552=92 \times 6$. Қағбаның алты жақ – шаршы беттері. Бір тамаша нәрсе осы сан пайғамбарымыздың түнгі сапарында (70-Ал-Миғражда) көрген уахи-аят санына дәл келеді: “факана Қаб Қаусайн ау адна” انكافى ندا و انيشوق باقا

$$151+103+226+7+65=552=92 \times 6=393+159.$$

(садақтың екі басында, онан да жақын келген Жебрайіл періште). Ол өзі “Тұрақты ағаш” қасында болған $124+264+(31+505)=1476=246 \times 6$ عنهتملا درسد دذء

246-Жебрайіл саны. Осы аяттардан алып жазамыз:

$$552 \pm 505 = \begin{cases} 1057 \\ 47 \end{cases} .$$

1057 – төрт белгілі періштелер сандарының жиыны: $(246+111+318+382=1057)$.

Кейінгі 47 – Мұхаммад сүре санаты, күміс металы – Ай металы. Осы тамаша санды (Қаусайын санын) бас үшкіл санына қосамыз, болады протон саны: $1284+552=1836=m_p$. Ғаламның ғажайып сырын Тәңірім пайғамбарымызға осылай уахи еткені байқалады. Айтылған періштелер саны мен Отрар саны байланысты: $807+1087+220=2114=1057 \times 2$ (Отрар+Отыз+Миғлаф). Тамаша мағына. “Мунтаһа” санына “шұғла” санын қосамыз: $1476+3481824=228 \times 8=47 \times 38=19 \times 94$. Пайғамбар сүресі 47, оның аят саны 38. Он тоғыз зам-зам.

Аллаһға шүкір, тамаша мағлұматтар айқын. Басқа көптеген мағлұматтарды суреттен оқушы өзі көрер. Бір керекті зат үш сүрені салыстыру. Олар 15-Ал-Хижир (тас), 70-Ал-Миғраж – сатылар; 85 – Ал-Бруж – мұнаралар. Бұларды қойғандағы мақсат *тас+саты-мұнара* деген түсініктер бірімен бірі байланысты деген мағынаны аңғарту. Әсіресе саты-тас деген сөзді оңды – солды оқыса әріптес деуге болады. Ал арабша сат (тас) – алты деген сөз. Тас сатылы мұнара алты қырлы – алты алаш мағынасында, ғалами құрылыс жобасы. Тағы бір еске алатын нәрсе Ал-хижир мен Ал-бруж сөздердің сандық мәні бірдей. Әріптері ұқсас. Айырмасы тек сегіз саны бірінде тұтас берілген $x=8$; бірінде екі әріппен берілген ($b=2$ $y=6$), $2+6=8$. осыны біз егіз-сегіздің (286) ишараты деп білеміз. Осы екі сүренің санаттар қатысынан шығады: $\frac{15}{85} = \text{Sin}10^{\circ}10'$. Онан шығады:

$10^{\circ} \times 60 + 10 = 610$. Бұл алпыс жылдық мүшел есебінің орташа

саны, яғни $\frac{60(1+60)}{2} = 30 \times 61$. Оны үш шаршыға бөлсек болады:

$\frac{30 \times 61}{3} = 610$. Олар Ай шаршы: 590, Күн шаршы 610, Жұлдыз

шаршы 620.

Күн шаршы санын ханифалар санына қосамыз, болады тең періштелер (және Ай мен Күн) сандарына тең: $4304+610=4914=91 \times 54$. Тағы бір тамаша сан періштелердің тізімдік жинақ санымен жеті метал санын қоссақ шығады: $1057+393=1450=29 \times 50$. Бұл арада екі металдың көбейтіндісі шығуы бар тамаша нәрсе. Олар Қола қоспасы: 29 – мыс, 50-қалайы. Екеуінің қосындысы алтынға тең: $50+29=79$. Қос қола алтынша жарқыраған, алхимиктердің басты заты болған, қола дәуірінің бас құралы болған.

Аллаһға шүкір! Қата жерімді кешір, Тәңірім. Исламға қуат бер.

Амин! Әл-Машани.

12/ЛХ-1995.

Ендігі бір тоқталатын қорытынды мәселе бес түрлі басқы тұлға тектер мен бас үшкілді салыстыру.

БЕС ТЕК ЖӘНЕ БАС ҮШКІЛ

Тубаста тұрақты тұлға болып жаралған заттардың, тектердің, бейнелердің, сандардың, есімдердің терең мазмұнды қазынасы сарқылмайды.

Айтылып келген бес текті және олардың бейнелерін, сандарын тағы бір еске алып, соны бас үшкілімен қабыстыру мәселесін қойып отырмыз. Соған арналған 23-сурет.

Мұнда бес тек пен бас үшкілдің көрнекі бейнелері мен аттары, белгілері қатар берілді. Оның үстіне *Тұран Қақпаның* төрт бұрышындағы көк санаттары берілген 2-6; 6-2. Осылардан шыққан ғажап сандарды көңіл қойып бір қарайық.

Алдымен бас үшкілдің *алты мүшелер сан жиыны* алты Жауһарға тек. *Алты Жауһар-Алты мүше-Алты Алаш*: $T+Қ+Ж=159+609+516=1284=214 \times 6$.

$T=төбе\ ноқат=1$, $Қ=Қыр-сызық=2$, $Жақ=Ж=жазық=3$, жиыны: $1+2+3=6$. Немесе оны былай алып қаралық үш жақтау сызық, үш бұрыш: $(T+Қ+Ж)+(\alpha+\beta+\gamma)=3+3=2 \times 3=6$. Үш егіз, алты алаш, аяғы сегіз: $2+6=8$. Осы алты жауһар ғаламды құрған. Олардың ортасында екі дүниенің *Бас батасы* тұрған ($786 \times 2=1-572$). Бұларға бес басқы тек – пешене қосылу керек қой. Оның сандық мәнін қосамыз: $[Ж]=[T]=50$ $[Қ]=90$

$$(3) - (1) = 2$$

$$50 + 90 \times 2 = 50 + 180 = 230.$$

Жақ пен төбе тақ сандар. Олар бірінің орнына бірі жүре береді. Қыр – сызық, екі басы бар (*темірдің екі басы істік*) ($13 \times 2 = 26$). Сондықтан оны екі еселеп алдық. Дүние жүзіндегі барлық кристал заттар түрі 230 болатыны дәлелденген. Біздің есебіміз соған дәл келеді. Енді осы санды бас үшкіл санына қосамыз: $1284 + 230 = 1514$. Енді осы санды алты еселеп, *алты алаш-алты арыс* санын шығарамыз: $1514 \times 6 = 9084$. Осыған ортадағы аша таяқ – Темірқазық тіректі қосамыз. Айнала алты Алаш десек ортадағы тақта отырған Алашаханды қосамыз:

$$9084 + 1572 = 10656 = 888 \times 12 = 222 \times 48 = 444 \times 6 = 222 \times 48 = 111 \times 96 = 37 \times 288.$$

444 – ғажайып *қырық* саны ($400+40+4$), ол жыл басының өзгерілу саны тахул= 444 لوحۃ . Ол 86-сүре ал-Тарах – жұлдыз есеп саны.

222 – инсаф (فصاصنا) ғадалат саны, 48-хм (حۃ) жеті рет

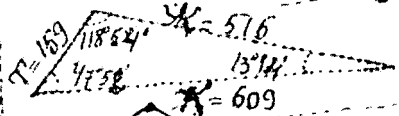
$$\begin{array}{r} 84 \\ 48 \\ \hline 132 \\ 36 \end{array} = 64 - 16 = 48$$

қайталаған сырлы сан (40-46-сүрелер).

19 --- 786

N	ТЕК	Ж	Т	К	Σ
1	ОТ	4	4	0	14
2	ЖЕЛ	8	6	12	26
3	СУ	20	12	30	62
4	ЖЕР	6	8	12	26
5	ЖУДЫЗ	12	20	30	62
Σ		50	50	90	190

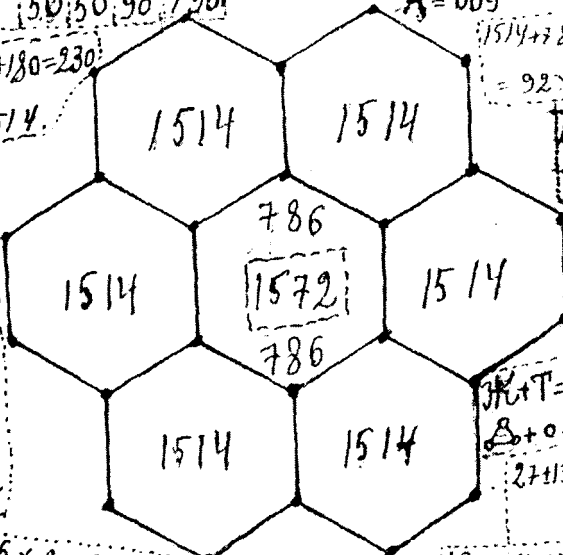
ЖАК = Ж = 516
 ТӨБЕ = Т = 159
 К₆П = К₆ = 609
 1284

$50 + 90 \times 2 = 50 + 180 = 230$
 $1284 + 230 = 1514$

$1514 + 786 = 2300$
 $= 92 \times 25$

- 1 4
- 2 8
- 3 20
- 4 6
- 5 12

$2 + 6 = 8$

$Ж + Т = К + 2$
 $Δ + 0 = 0 + 2$
 $27 + 13 = 40$
 14

$2916 \times 2 = 2605 \times 2 + 622 = 5832$
 $1514 \times 6 + 786 \times 2 = 9084 + 1572 = 10656 = 222 \times 48$
 $5832 + 348 = 6180$
 $757 \pm 131 = 888 = 222 \times 4$
 $626 = (20)$
 $1284 + 190 \times 2 = 1284 + 380 = 1664 = 26 \times 64 = 52 \times 32$
 $10656 + 4304 = 54^2 + 19 \times 4 = 2916 + 76 = 2992$

$2992 + 618 = 3610 = 19^2 \cdot 10$
 $1514 + 161 \times 2 = 1514 + 322 = 1836$
 $\frac{29.6}{3610} = 29.6 \div 3610 = 0.0082 \dots$
 $45 \times 12 = 540$

23- сурет. Бес тек және бас үшкіл

111 – Микаил періште саны. 37-сүре – Ал-Сафат – қатарлар. Ғаламның құрылыстық санаты мағынасында... Оның аят саны 182; жиыны болады: $37+603+182=822=137 \times 6$. Тағы да Алты алаш: $\frac{3}{2} \cdot 548 = 822 - 548$ - Ал-Иақұт, $3/2$ – Темір нотасы. Ойлап

қараңыз тамаша сан. Оған қосымша және оның жалғасы көп есептер көрсетілген. Мысалы: $1284+230+786=2300=92 \times 25$.

$$\frac{1514}{2} \pm 131 = \begin{cases} 888 \\ 626 = [20] \end{cases}; \quad 1284 + 190 \times 2 = 1284 + 380 = 1664 = \\ = 26 \times 64 = 52 \times 32. \text{ Онан шығады: } 52 \pm 32 = \begin{cases} 84 \\ 20 \end{cases} \cdot 222 + 104 = 324 = 108,$$

Абақ= $52 \times 2 = 104$. Бір тамаша сан $54^2 = 2916$... Пайғамбарымыз Ра-сул Аллаһға қайталаушы жеті және Ұлы Құран берілген деген аяттың АБЖД саны (15, 83).

Онан шығады: $2916 \times 2 = 5832 = 2605 \times 2 + 622$. Бұл арада ғалами ғажайып сан: 2605 – “Жұлдызды аспан құрылысымен ант ете-мін. Білсеңіз бұл ұлы серт”, деген аяттардың АБЖД есебі (56-сүре, 75-76 аяттар). Оған қосамыз *нижра* жыл санын, исламның жыл басы санын: (622). Ойлап қараңыз қандай ғажайып өрнек. Оның бұл араға келуі мынада:

$$10656 + 4304 = 54^2 + 19 \times 4 = 2916 + 76 = 2992;$$

$$2992 + 618 = 3610 = 19^2 \cdot 10.$$

$$\frac{2916}{3610} = \operatorname{tg} 38^\circ 56' ; \quad 38^\circ 56' + 6^\circ 4' = 45^\circ.$$

Екінші жағынан $5832 + 348 = 6180$.

348 – Шұғла (قُرْحَة) (Мухарак). $76 = 19 \times 4 =$ Ал-Инсан-Адам (76-сүре).

19 – Бас бата; 4304 – Ханифалар саны; 190- бес тек саны (19x10).

Осы санға байланысты мынау санды еске алайық:

$$190 \pm 161 = \begin{cases} 351 = 39 \times 3 = 13 \times 27 \\ 29 \end{cases} . \text{ Бұл тамаша сырлы есеп. Ол}$$

текшенің мүше саны – темір саны (Хадид) – Жер саны – Қағба саны; жиырма алты сан жиыны: $\frac{26(1+26)}{2} = 13 \times 27 = 351$.

Текшені төбесінен тікшанышқанда, оның 19 мүшелі көрінеді, 7 мүшесі көрінбейді. Көрінетін Заһир 15 сан жиыны 190, яғни: $\frac{19(1+19)}{2} = 190$. Тектер санымен дәл келеді. Көрінбейтін жетінің

саны 161, яғни: $\frac{7(20+26)}{2} = 161$. Осы кейінгі санды екі еселеп

бес тек пен бас үшкіл санынан қосамыз: $1284+230+161 \times 2 = 1514+322=1836$. 1836 – протон саны.

Ғаламның ғажабы осындай, әр нені білдірсе Аллаһ білдіреді. Біздің осы мағлұматтардың басын қосып келтіріп отырғанымыз оның Әмірі деп білеміз.

Бас үшкілдің бұрыштарын есептеп шығарғанда бөлшек сандарды ықшамдап, бүтінге келтіріп алудың әр түрлі әдісі қолданылады. Соның салдарынан оның бұрыштарын біз 6, 10, 16, 21, 22-суреттерде былай алдық: $13^\circ 12' + 47^\circ 56' + 118^\circ 52' = 180^\circ$. Кейінгі есеп бойынша оған сәл түзетулер қостық. Яғни 23-суретте былай алдық: $13^\circ 14' + 47^\circ 52' + 118^\circ 54' = 180^\circ$. Демек: $2+2=4$ минуттар ауысқан. Бұл екеуін де бірдей қолдануға болады. Ол үшін тек қосымша сәуле айырудың (маржан қырдың) нәзік бұрышын қолдануға болады.

Мысалы алғашқы есеп бойынша $47^\circ 156' + 6^\circ 4' = 54^\circ$ болса? Кейінгі есепте оны былай жазуға болады: $47^\circ 52' + 6^\circ + 4' \times 2 = 47^\circ 52' + 6^\circ 8' = 54^\circ$ деген секілді. Немесе $13^\circ 14' \times 2 = 26^\circ 28'$,

$26^\circ 28' - 19^\circ 28' = 7^\circ$, $47^\circ 52' \pm 36^\circ 52' = \begin{cases} 84^\circ 44' \\ 11^\circ \end{cases}$, онан шығады:

$104^\circ 44' - 84^\circ 44' = 20^\circ$, $20 \pm 11 = \begin{cases} 31 \\ 9 \end{cases}$. Тағы бір есеп: $47^\circ 52' + 13^\circ 14' +$

$+6^\circ 4' - 38^\circ 10' = 29^\circ = 67^\circ 10' - 38^\circ 10'$.

Бұл ашық бұрыш. Онан шығады: $13^\circ 14' \times 2 - 19^\circ 28' + 47^\circ 52' + 13^\circ 14' + 6^\circ 4' - 38^\circ 10' = 36^\circ$, $6^\circ 4' + 47^\circ 52' + 13^\circ 14' \times 3 - (19^\circ 28' + 38^\circ 10')$, $53^\circ 56' + 39^\circ 42' - 57^\circ 38' = 93^\circ 38' - 57^\circ 38' = 36^\circ$.

Бұрыштың тағы бірін алайық: $118^{\circ}54' - 47^{\circ}52' = 71^{\circ}2' = 41^{\circ}62'$

Онан шығады: $4162 + 47 \times 16 = 4914$.

47 – Күміс – Ай металы, пайғамбар сүресі;

16 – Ал-Нахил ара сүресі, $47 \times 2 = 94$ – зам-зам.

Осыған байланысты тағы бір белгілі бұрыш: $71^{\circ}2' - 14^{\circ}2' =$

$57^{\circ} = 19 \times 3$, мұнда $Tg 14^{\circ}2' = 0,25 = \frac{1}{4}$.

Бұл мәселенің жалғасы 24-суретте. Онда айтылған бас үшкілді бес бұрыш бейне айналасына салдық. Онан шығады $1284 \times 5 = 6420$. Екінші жағынан тағы санды аламыз. Ол $54^2 + (284 + 220) = 2916 + 504 = 3420$. Мұнда 54 – Ал-Қамар (Ай);

284 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ғұмарад} \\ \text{Айқыз – Фараб, 220} \end{array} \right.$ оның досы – оттық (Абак) миғлаф = فالععم .

Осы екі саннан шығады: $6420 \pm 3420 = \begin{cases} 9840 = 246 \times 40 \\ 3000 = 500 \times 60 \end{cases}$

246 – Жебрайіл саны (ليار ٢٤٦); 40 – пайғамбар саны. Екі достық кездескен, ғаламның жарылқан құрылысы. Ойлап қарасаңыз бұл өзі тамаша мұғжиза. Жебрайіл жеткізген хабарда «қайталаушы жетіні және Ұлы Құранды саған бердік» деген (15-сүре, 83 аят). Сол аяттың сандық мәні пайғамбардың Ал-Қамар (Ай) туынын санат шаршысы болуы да ғажап: $54^2 = 2916$. Ыдрыс жұлдызы екінші Көк – Ғұтарад (Айқыз) Тұран Қақпасының екі босағасы (Шаршының астынғы бұрыштары). Оның сандық мәні Фараб санына дәл келеді (Қақпа сол). 220 – миғлаф аталған сан Айдың үйі – Ал-Саратан – Шаян (Қоян) – мүшел жұлдыз тобындағы белгі орын, яғни Айдың тағы деуге болады.

Өте ерте замандардан қалған мираста ғылым тарихында бұл тақтың саны ($11 \times 20 = 220$ – Қосай саны) Фараб = Ғұтарад санына

дос екені айтылған. Демек ол достық сан: $284 \pm 220 = \begin{cases} 504 \\ 64 = 8^2 \end{cases}$;

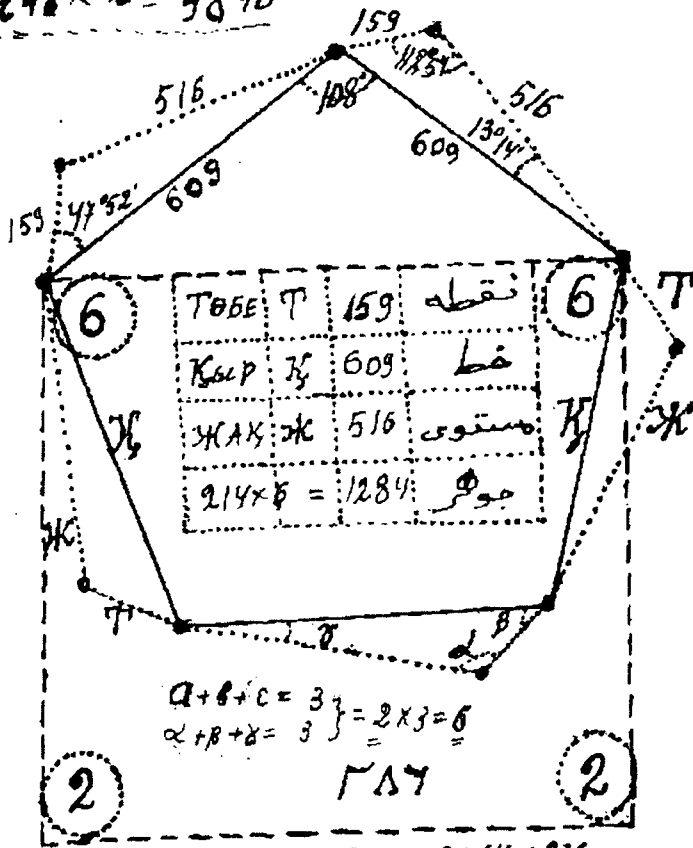
$(2+6)^2 = 4 + 2 \times 12 + 36 = 4 + 24 + 36 = 64 = 4(1+6+9)$. Онан шығады: $4(1+6+9)4 = 256 = 16^2$. Нұр саны. Ал-Қамар 54-Ай болғанда оның тағы досы Айқыз 504. Осы екеуі бір жерге келіп оның үстіне бас үшкіл бес еселеніп қосылып отыр. Ол өзі Алты Жауһар еді ғой

19..... 786

БАС ҮШКІЛ - БЕС БҰРЫШ

$$1284 \times 5 + 2916 \times (284 + 220) = 6420 + 3420 = 9840$$

$$246 \times 40 = 9840$$

$$1284 + 1020 + 236 = 2600 = 2364 + 236$$

$$2916 + 2364 = 5280 = 132 \times 40$$

$$2916 + (284 + 220) = 2916 + 504 = 3420 = 12 \times 18 = 114 \times 30$$

24-сурет. Бес үшкіл – бес бұрыш

$214 \times 6 = 1284$. Демек жазамыз $214 \times 30 = 6420$. Отрарда отыз бап – Айдың тәулік мекені.

Көз алдына көрнекі болсын деп сурет ортасына бас үшкіл таңбасын бердік. Алты Алаш деген сөздің өзі сол үшкіл саны: оның үш жақтау сызығы: $a + v + c = 3$ және үш бұрышы $\alpha + \beta = \gamma = 3$. Онан шығады: $3 + 3 = 2 \times 3 = 6$

Кейінгі үш саны таңбасы: $2 \Delta 6$.

Ол болады: $26 \times 11 = 286$ (Екінші сүренің аят саны). Айтылған сандардан шығатын тағы бірнеше өрнек: $1284 + 1080 + 236 = 2600 = 2364 + 236$. Мұнда 236 әулие санынан:

$$618 \pm 382 = \begin{cases} 1000 \\ 236 \end{cases} ; 1080 = 54 \times 20; 1284 = 214 \times 6.$$

Осылардың жиыны темір тектің (хадидтың) пайғамбарлық дәрежесінде: $26(53 + 47) = 2600 = 52 \times 50$. Кейінгі сан 50 – қалайы, алтыншы хат көк металы (Мұштари металы). Сол алты (6) Тұран Қақпасының жоғарғы екі бұрышында (қараныз). Осы сандардан қосымша өрнек:

$$2916 \pm 2364 = \begin{cases} 5280 = 132 \times 40 \\ 552 = 92 \times 6 \end{cases} ; 2916 + 504 = 3420 = 19 \times 18 = 114 \times 30.$$

114 – Құранның сүре саны, 30 – Отрарда отыз бап – Айдың тәулік саны, $54^2 = 2916$, 54 – Ал-Қамар – Ай.

132 – жеті – жүрек, 40 – пайғамбар саны. Бәрі келіп Иман Нұрмен жарқыраған. 25-суретте осының жалғасы.

Бұл 25-суретте Алты Алаш, Алашахан бейнесі берілген: Алты Алаш $86 \times 6 = 516 = \text{Жақ (Ж) саны}$. 86-сүре Ал-Тарак 17-аят; $341 = \text{قرآن}$. Осы санды екі еселейміз $341 \times 2 = 682$. Ал-Мисақ = 682 саны. 86-сүренің бас жиыны: $86 + 341 + 17 = 444 = 222 \times 2$.

Екі дүниенің ғадалат қарауылы «Аспанға, тарихқа серт (1). Тарих не екенін қайдан білдің (2). Ол жарқыраған жұлдыз (3). Әркімнің үстінде бір бақылаушы бар (4)... Қайталанатын (айналыстағы) аспанға серт (11). Жарықты Жерге серт (12)».

Ал-Мисақтан бастап ғаламның барлық тағдыры, өмірі қамтылған. Жақ санын 37 көбейтеміз болады тең тахул санына көбейтілген $43 \cdot 516 \times 37 = 444 \times 43 = 19092$ (ойласу үшін).

25-суреттің ортасында Айқын Жауһар – Алашахан кәміл жүрегімен Тәңіріне берілген, яғни $132 \times 10 = 1320$.

Ол сан арабша Заһр Жауһар= رھو جرھاز сөздерінің сандық мәні: $1106+214=1320$. Осы санға Алты Алаш санын жақ санын

қосамыз: $660 \times 2 \pm 86 \times 6 = 1320 \pm 516 = \begin{cases} 1836 \\ 804 \end{cases}$ суреттің сал жағында

үшкіл салынған. Оны пайғамбар үшкілі, төбе – ноқат бастапқы Нұр үшкілі деуге болады: 53-Ахмад: $53 \times 3 = 159$ немесе

$$53 \pm 1 = \begin{cases} 54 - \text{Ал-Камар} \\ 52 - \text{Хамды} \end{cases}$$

Бір аятта сосын Жердің жарықтармен тілімденгені – айтылады (80-сүре, 26 аят). Адам өмірінің қайнар көзі сонан екені айтылады. Осы аяттың сандық мәні: $540+551+1032+401=2524$. Осы санды былай жазамыз: $86 \times 14 + 1320 = 1204 + 1320 = 2524$.

Онан шығады: $2524 + 1836 = 4360 = 109 \times 40$;

Онан шығады: $4360 \pm 71 \times 40 = 4360 \pm 2840 = \begin{cases} 7200 = 360 \times 20 \\ 1520 = 38 \times 40 \end{cases}$

Тамаша сандар: шеңбер, жиырма, қырық, сексен (80-сынап - Айқыз) 19- Бас бата. Онан шығады: $2524 \pm 548 = \begin{cases} 3072 = 256 \times 12 \\ 1976 = 247 \times 8 \end{cases}$

548 – Ал-Иақут, 256 – Нұр, 247 – Маруа. Жердің жарығынан Нұр, Жақұт, зам-зам шықты (Маруа тауында хабар).

Басқа қосымша мағлұматтарды оқушы өзі көрер. Аспанның жұлдыздық құрылысына арналған сүре 56- Ал-Уақиғ. Осы санды ханифалар санына қосамыз: $4304 + 56 = 4360 = 2524 + 1836$.

Ойлап, байқап қарасаңыз мұнда да талай сыр жатыр. Адамзатқа жұлдызды аспан мекен болған деген мағына бұрын да айтылған еді. Бұл өрнек те соған келеді.

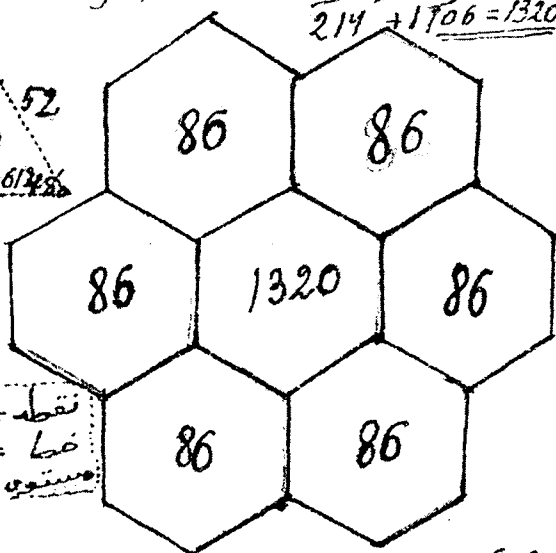
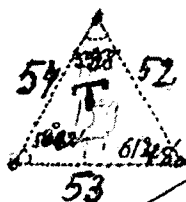
Тағы бір қорытынды өрнек: $1284 + 1070 + 454 = 2808 = 351 \times 8 = 54 \times 52$.

Бас үшкіл+маслас+Мұхамад расул Аллаһ=2808. Айқын Ал-Қамар Айдың жолы (54), хамды (52) жолы, $351 = [26]$ оның даңғылы жүрек жолы – Қағба жолы – Темір жолы. Ал-Саратан $= 351 = 26(1+26)/2$.

Ал-Саратан саны да, аты да, заты да тамаша мұғжиза. Ол Тұран Қақпасының төрт төңірегі, Қағбаның санат негізі, темір тек-ғалами заттың санаты (хадид-26).

$$19 \dots\dots 786$$

Айқын Жауһар = 12 x 110 = 1320 = طاهر جواهر
 $214 + 1106 = 1320$

T = 159 = نقطة
 X = 609 = ضلع
 3K = 516 = مستوي

$$660 \times 2 \pm 86 \times 6 = \begin{cases} 1320 \pm 516 = \\ 1836 \\ 804 \end{cases}$$

$$2524 + 1836 = 4360 = 109 \times 40$$

$$4360 \pm 71 \times 40 = 4360 + 2840 = 7200 = 360 \times 20$$

$$4360 \pm 4304 = \begin{cases} 8664 \\ 56 \end{cases} \quad \begin{cases} 1520 = 38 \times 40 \\ 19 \times 80 \end{cases}$$

$$8664 - (38 \times 40) \quad 7 \times 8 = 56$$

$$86 \times 14 = 1204$$

$$1320 + 1204 = 2524$$

$$86 \pm 14 = 100$$

$$86 \times 20 + 116 = 1836$$

$$25 - 116 = 29$$

ثُمَّ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ شَقًّا [A. r.]

$$= 2524 = 401 + 1032 + 551 + 540$$

$$80 + 132 + 42 = 254$$

$$2524 \pm 548 = \begin{cases} 3072 = 256 \times 12 \\ 1976 = 247 \times 8 \end{cases}$$

$$116 = 29 \times 4 \quad 284 + 1070 + 454 = 1808 = 54 \times 52$$

25-сурет. Айқын Жауһар

Оның өзі пайғамбар даңғылы, оның өзі Айдың Айалдама Тақ орыны (فلعم) Миғлаф (220). Ол өзі Ыдрыс жұлдызының досы, Фарабтың досы. Яғни:

$$71 \times 4 + 20 \times 11 = 284 + 220 = 504 = \frac{3}{2} \cdot 48 \cdot 7 = \frac{3}{2} \cdot 336 = 504.$$

336 – Ал-һармс (Ыдрыс), $\frac{3}{2}$ темір тек нотасы.

Онан шығады: $504 + 351 = 855 = 19 \times 45$

45 – Адам (١٠) саны;

19 – Бас бата саны. Осы тұрған санды ойлап қараңыз. Оны мына түрде талдап жазайық.

$$71 \times 4 + 220 + \frac{26(1+26)}{2}$$

$$4(71+55) + \frac{26(1+26)}{2} =$$

$$126 \times 4 + 13 \times 27 = 504 + 351 = 855 = 19 \times 45$$

$$45 \pm 19 = \begin{cases} 64 = 8^2 = 8(2+6) = 16 + 48 \\ 26 \end{cases}$$

$$48 \pm 16 = \begin{cases} 64 \\ 32 \end{cases}$$

$$\frac{48+16}{48-16} = 2.$$

Ғалами жұбайлық сан. Онан шығады Нұр саны: $16^2 = 256$. Осының бәрі келіп ғажайып бір есімге соғады. Енді соған келеміз.

Аллаһға шүкірлік. Оның аты Ахмад.

ҒАЖАЙЫП ЕСІМ

Барлық ғаламдағы адам баласына қуанышты хабар жеткізіп, сүйіншілеген Ғайса Мариамұлы пайғамбардың өзі (Құранның 61-сүресінде, 6-аят).

دمحا تمسأى دخدن مي تايد لوشرد ارشيمو ةاروتلا ن ميدي نيد املاقدم

Онда былай деген: “*Менен бұрынғы Тауратты растап және*

менен кейін келетін Ахмад есімді еліміні хабарлап сүйіншілеймін”. Ахмад есімнің түбірлік мазмұны хамд = حمد = 52 = 26x2, салауат=шүкірлік етіп мадақтау мағынасында. Құранның бас батадан кейінгі ең алғашқы сүренің басы осы сөзден басталады: Алхамд دمحا. Ахмад мадақтаушы елші болғанда Мұхамад محمد = мадақтаушының өзі, сол елші мағынасында.

Осы ғажайып сөздің сандық мәні болады: $x=8, M=40, d=4, 8+40+4=4(2+10+1)=4 \times 13=13 \times 4=52=26 \times 2$.

Осыған қосамыз: $52+1=53$ – Ахмад. Құранда 53-сүре Ал-Нұжым (Жұлдыз). Сол сүреде Жебрайыл періштенің ең жақын келіп көрінгені, уахи әкелгені айқын заһр=راز хабар екені айтылған (8-14 аят). Онан кейін Жұлдыздың Ал-Шағыруның иесі Тәңірі екені айтылған (49-аят).

Осыған қосымша 86-сүрені қарайық. Ол «Ал-Тарих-жарқыраған жұлдыз» деген, онда жұлдыз аты ал-Сақыб بقاتنا = (2-аят). Жұлдыздың осы екі атының сандық мәнін салыстырып қаралық: Ал-Шағр=611, Ал-Сақыб=634

$$634 \pm 611 = \begin{cases} 1245 = 83 \times 15 = (52 + 31)15 \\ 23 \times 4 = 92 \end{cases}$$

83 – Ал-хамды, 15 – Тас сүресі, 92 – Мұхамад. Ойлап қараңыз тамаша келісімді. Осы санға жұлдызды аспан құрылысы жөніндегі екі аяттың санын қосамыз (56-сүре, 75-76 аяттар)

$$2605 \pm 1245 = \begin{cases} 3850 = 35 \times 110 \\ 1360 = 340 \times 4 \end{cases}$$

11 – Ай, 340 – Қамар. Осы санды ханифалар санына қосамыз:

$$4304 \pm 3850 = \begin{cases} 8154 = 54 \times 151 = 27 \times 302 \\ 454 \end{cases}$$

Осы тамаша сандарда толып жатқан сырлар бар.

54 – Ал-Қамар (Ай) сүресі, Қосай хақ саны екені айтылды. 151 – санам – مائة و واحد – өркеш сөзінің сандық мәні. Осы жөнінде пайғамбарымыздың хадисы бар: «Әр нәрсенің бір өркеші (шоқтығы) бар. Құранның шоқтығы Бақара сүресі», («Х.Алтай, Құранның қазақша мағынасы және түсінігі, 2-бет). Құранның бірінші қысқа кірісу (фатиха) сүресінен кейінгі, екінші – негізгі бас сүре осы Бақара сүресі. Оның басында жеке үш әріптік

мұқаттағат бар: $A+L+M(۷۴=71)$. Сүренің аят саны 286. Айтылған өркеш санын жұбай түрінде, сүре санына көбейтіп алсақ болады $151 \times 2 = 302$. Бұл Бақара санына дәл әкеледі $رقبۃ = 302$.

Сонымен сүре жиынын жазамыз: $2+302+71+286=661$. *Жақсылық беруші Тәңірім* (Кафи ал-Хасанаты) $تانسحلا۷۱فاک$.

Екінші сан 454 Иман саны. Мұхамад расул Аллаһ саны. Осы екі санды қосамыз: $661+454=1115$. Осыған айтылған жұлдыз құрылыс санын қосамыз:

$$2605 \pm 1115 = \begin{cases} 3720 = 62 \times 60 = 620 \times 6 \\ 1490 \end{cases}$$

Алты алаш – алты түрік саны, алпыс екі тамыр – алпыс екі қадам бұрыш саны. Осының мысалын 26-суретте береміз. Ол мынау: $38^{\circ}10' + 23^{\circ}50' = 62^{\circ} = 362 \times 60$.

$38^{\circ}10'$ - әулие бұрышы:

$$\frac{618}{618+382} = 0,618 = \text{Sin}38^{\circ}10' ; 101^{\circ}55' \pm 78^{\circ}5' = \begin{cases} 180^{\circ} \\ 23^{\circ}50' \end{cases}$$

Маржан кыр кристал бұрышы. Ал-Маржаны Құранда аталған (55-сүре, 58 аят). Кейінгі санды мына түрде алсақ: $14-90+1610=3100=620 \times 5$. Тағы сол Тұран Қақпасына оралдық. Мұнда:

$$161 = \frac{7(20+26)}{2}$$

Текше санының көрінбейтін жетеуі (19-сурет). Пайғамбарымыздың есімі Құранда жұлдыз санатында берілген: айтылған үш сүре санатын қосамыз: $53+61+86=200$ —ғақыл $ل۷۴$. *Ғалами ғақыл* көзі қайда екеніне ишарат. Осыған Ғұтарадтың (Айқыздың) – Фарабтың достық санын қосамыз:

$$71 \times 4 + 220 + 200 = 284 + 220 + 200 = 504 + 200 = 704 = \\ = 88 \times 8 = (62+26)(2+6).$$

Қазақтың:

Ашу дұшпан, ақыл дос,

Ақылғыңа ақыл қос.

— деген мақалы Тұран Қақпасында жұлдыз қаламмен жазулы тұрған сынды.

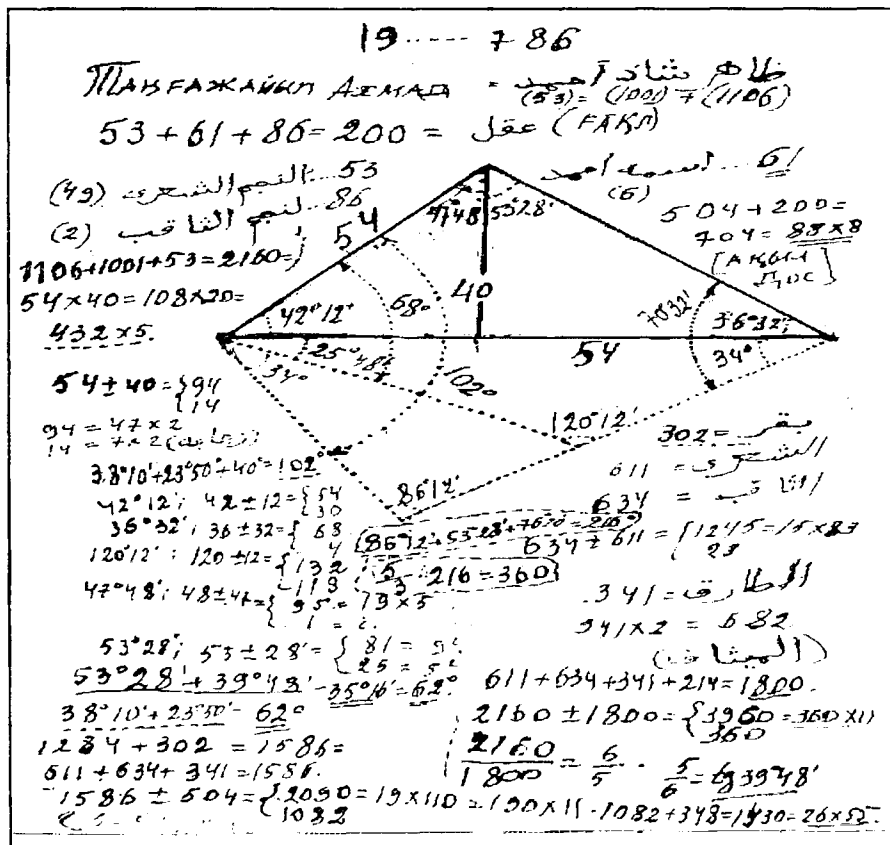
Енді суреттің атына келейік: “Таңғажайып Ахмад” дедік. Оның арабша мазмұны: zahr shaz Ahmad دما داسر هاذ

$$432 \times 5 = 54 \times 40 = 108 \times 20 = 2160 = (53) + (100) + (1106).$$

Ерекше, өте сирек болатын феномен мағынасында айтылған. Осы сөздің жиын санынан ғаламның шамшырағы, Айдай айнасы, хақтық дәуірі – бәрі келіп шықты. Соның ішінен 54 – Ал-Қамар (Ай) саны мен пайғамбарлық санды алайық: $54 \times 40 = 2160$.

Онан шығады: $54 \pm 40 = \begin{cases} 94 = 47 \times 2 \\ 14 = 7 \times 2 \end{cases}$. Күміс 47 – Ай металы, 94

– зам-зам. Жеті хат көк 7, толы ай 14.

26-сурет. Таңғажайып Ахмад

Екі жұлдыз санына Ал-Тарик санын және жауһар санын қосамыз: $611+634+341+214=1800$. Осы санды айтылған санмен салыстырып қаралық: $2160 \pm 1800 = \begin{cases} 3960 = 360 \times 11 \\ 360 \end{cases}$. Онан

шығады: $\frac{2160}{1800} = \frac{6}{5}$; $\frac{5}{6} = \text{tg} 39^\circ 48'$. Онан шығады: $39^\circ 48' - 25^\circ 48' = 14^\circ = 840'$.

26-суретте 54 және 40 сандарынан екі тік бұрышты үшкіл салынған. Олардың бұрыштары: $\frac{40}{54} = \text{Sin} 42^\circ 12' = \text{tg} 36^\circ 32'$.

Оларға қосымша текше бұрышы, әулие бұрышы салынған. Осы бұрыштарда толып жатқан заңдар жатыр:

$$38^\circ 10' + 23^\circ 50' + 40^\circ = 102^\circ,$$

$$42 \pm 12 = \begin{cases} 54 \\ 30 \end{cases}; \quad 36 \pm 32 = \begin{cases} 68 \\ 4 \end{cases}; \quad 120 \pm 12 = \begin{cases} 132 \\ 118 \end{cases}.$$

$$53^\circ 28' + 39^\circ 48' - 35^\circ 16' = 62^\circ.$$

Тағы басқалары. Тексеріп, ойлап, салыстырып қараңыз.

Бақара санында не сыр бар? Оны қос өркеш түрінде көрдік: $151 \times 2 = 302$.

Қазақша ертедегі тілде, Тұран тілінде *мысты* – қоланы – жезді *бақыр* атаған. Мысалы бақыр ақша, бақыр қазан, қылды бақыр – қауға – бедре.

Ол өзі Шолпанның металы. Онын орыны мүшел үйі Сиыр жылы – Сәуір. Осы жағынан алып қарағанда *бақыр* – *бақара* бір мағынада болуы мүмкін. Екінші жағынан арабша *басыр* деген сөз көру мағынасында (ريصد -302). Оның да сандық мәні бақарамен бірдей. Қазақ тілінде басар деп қақпаны атайды...

Жыл басында – тоғыста Ай Өгіздің, Үркердің екі мүйізі арасында болу керек. Арабша ол мағына Ал-Саратанға (Шаянға – Қоянға) байланысты айтылады. Ай Шаянның екі жақ қышқаш арасында болу керек. Демек мұнда қақпан мен қышқаш бір мағынада. Ең айқын, жарық жұлдыз Ал-Дебаран Үркердің – Сиырдың көзі. Демек басыр – көру осыған да соғады. Қазақтың өгіз дегенінің өзі сол екі көз мағынасында болу керек.

Бұл мағлұматтарды келтірудегі мақсат бақара сөзінің ертеден келе жатқан терең мағынасы болған. Құраннан сол мирас болған деп білеміз.

Енді осы санды пайдаланып, есеп шығарып қаралық.

Бақара санын бас үшкіл санына қосамыз:

$$1284 \pm 302 = \begin{cases} 1586 = 611 + 634 + 341 \\ 982 \end{cases} . \text{ Айтылған жұлдыздар сан}$$

аттарымен, қалай тамаша қабысады.

Кейінгі сан: $600+382=982=682+300$.

Басқы санды дос санына қосамыз:

$$1586 \pm 504 = \begin{cases} 2090 = 19 \times 110 = 190 \times 11 \\ 1082 \end{cases} .$$

Ғалам саны, магнит саны, он тоғыз саны... қазақ=209=قازاق саны шығады.

Екіншісіне шұғла санын қосамыз, болады:

$$1082 \pm 348 = \begin{cases} 1430 = 26 \times 11 \times 5 = 26 \times 55 \\ 734 \end{cases} .$$

Бұрыштардың бірсыпыра мағлұматтары айтылды. Соларға қосымша бір тамаша бұрыш шығарамыз:

$$86^{\circ}12' + 53^{\circ}28' + 38^{\circ}10' \times 2 = 139^{\circ}40' + 76^{\circ}20' = 216^{\circ} = 54 \times 4 = 108 \times 2.$$

Бастапқы таңғажайып сан келіп шықты. Онан шығады: $216 \times 60 = 12960$. Оған достық сан қосамыз: $1296 + 504 = 1800 = 611 + 634 + 341 + 214$.

Ғалами шеңберге қайта оралдық. Айтылған бұрышты алтыншы хат нотасына көбейтеміз, болады шеңбер саны:

$$\frac{5}{2} \cdot 216 = 360 .$$

Алты алаш. Алашахан шеңберіне келдік. Тағы да бір тамаша тың қағида дос саны мен бақыр санынан шығады:

$$504 \pm 302 = \begin{cases} 806 \\ 202 = 101 \times 2 \end{cases} . \text{ Бұл өзі ежелден белгілі болған жі-}$$

бек құрт ағашы Тот=806=توت

Киім тоқуды халыққа үйреткен ғұлама ғалым Ыдрыстың

соған байланысты, біздің ойымызша, бір ныспысы Тот болған. Осы санға ол кісінің жұлдыздық атының санын қосамыз: $806 \pm 284 = 1090$; $806 + 71 \times 4 = 1090$.

$$\text{Онан шығады: } 109 \pm 71 = \begin{cases} 180 = 90 \times 2 \\ 38 = 19 \times 2 \end{cases}$$

Осындағы $A+L+M=71$ санын өркеш санын қосамыз:

$$151 \pm 71 = \begin{cases} 222 - \text{инсаф} - \\ 80 - \text{сынап} \end{cases}$$

Бәрі екінші Бақар сүресінде: 151 - өркеш (санам) مئس , 71 - $A+L+M = \text{م}$

80 - сынап - екінші көк металы.

Қорытынды ғалами гадалатпен, үмітпен, ілтипатпен дүние тұр.

Қағбаның кара тасы соның ишараты:

$$\text{Махат ал-амал} = \text{لاملا تاحم} = 160 = 57 + 103$$

$$\text{Махат ал-назар} = \text{زانالا المخم} = 1240 = 57 + 1183$$

$$114 + 1286$$

Құранның сүре саны $19 \times 6 = 114$.

Махат $= \text{امح} = 57$ - зат, ал-Хадид пен мағналас, сандас. Оны берік тұрақты зат мағынасында, ескерткіш мағынасында аламыз. Ескерткіштің заттық ғамалдың, көрнекілік көп қолданатын екі түрін аламыз. Олардың сандық жиыны: $1286 = 1000 + 286 = 618 + 382 + 26 \times 11$.

Айтылған белгілі сандар. Әулие үшкіл ретінде былай жазуға болады: $786 + 500 + 400 = 1286 + 400$. Ол үшкілдің бұрыштары: $32^\circ 58' + 25^\circ 48' + 121^\circ 14' = 180^\circ$.

26-сурет үшкіл бұрышымен салыстырып қарайық: $53^\circ 28' + 32^\circ 58' = 86^\circ 26'$. Онан шығады: $86^\circ 26' - 63^\circ 26' = 23^\circ = 1380^\circ = 92 \times 15$.

Достар саны мен бақыр санынан тот санын шығардық. Енді сол санға достар санын тағы бір рет қоссақ, ол бас бата санына

$$\text{еселес келеді: } 806 \pm 504 = \begin{cases} 1310 = \frac{5}{3} \cdot 786 \\ 302 \end{cases} \cdot \frac{5}{3} - \text{алтыншы аспан но-}$$

тасы.

Айтылған санды сидра *мынтаһи* میتنمردس санымен салыстырамыз $264+505=769$. $1286 \pm 769 = \begin{cases} 2055 = 137 \times 15 \\ 517 \end{cases}$

Тот (Тұт) санына қосамыз АйхКүн (54x90) – періштелер санына:

$$54 \times 91 + 806 = 4914 + 806 = 5720 = 286 \times 20 = 52 \times 110 = 520 \times 11.$$

52 – Хамды саны, магнит тас саны: немесе 26×220 .

26 – темір – хадид, 220 – миғлаф. Демек бұл ғаламның Темірқазық кіндігі мағынасында. Оны мына түрде жазамыз: $104 \times 55 = 26 \times 220$. Мұнда 104 – Абак, ол миғлафпен мағыналас. Бұл өрнекте екеуінің басын қосып тұрған сандар, 26, 11, 5; $5+11+26=6 \times 7$. «Біздің жаңа заман “Алхимиясы”» кітапта бұлар

гіз болып табылады. Ол мынау: $15=3 \times 5$. $15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$.
не

Абак – миғлаф өрнегін жинақтап былай береміз:

$$2(104 \times 55 + 26 \times 220) = 22880 = 52 \times 220 \times 2,$$

$52 \times 440 = 52(62+26)5 = 260(62+26)$. Демек тамаша екі белгі Тұран Қақпасында бас қосты, хамды сана есігі ашылды. Бақыр қазан – Тайқазан, төбедегі Ай қазан. Таң Шолпаны жалғыз тал, бақыр қазан орыны бар.

Абак+Миғлаф белгілердің бірлік береке түрін былай алуға болады: 640 – темір Тұранша; 26 – темір-Хадид арабша.

Болады $640+26=666=222 \times 3$; 222 – инсаф (فإصنا), 3 – таң болпаны – (бақыр ақша).

Осы екі достық санды қосамыз:

Онан шығады: $114 \times 3 + 54 \times 3 = 3(114+54) = 3 \times 168 = 504$. Үш санның бәрі достықта бас қосты. Олар 3 – Шолпан, 54 – Ал-Қамар (Ай), ғалами кітап сүре саны, бас батаның алты есесі. Оны былай жазса болар еді:

$$19 \times 6 + 195 \times 2 = 114 + 390 = 504 = 126 \times 4.$$

Алты алаш, Алашахан.

Алаша хан болады $13 \times 15 = 195$ (11-суретті қара) немесе $26 \times 15 = 390$.

Теміртас=хадид-хижр, немесе 13×30 .

Отрарда отыз бап. Бұл ғажап санның бір тамаша түрі: 128-

4+666=1950. Мұнда ғалами жұмбақ жатыр. Алаша ханы Алхи-

$$\text{мия саны: } 15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases} .$$

Ғажайып мағлұмат қорытындысында Ыдрыс пайғамбардың төрт ныспы атын қосамыз:

$$1070=214 \times 5 \text{ (Маслас – үшкіл)}$$

$$336=48 \times 7 \text{ (Ал-һармс)}$$

$$284=71 \times 4 \text{ – (Ғұтарад)}$$

$$806=504+302 \text{ (Тот)}$$

Жиыны: $2496=13 \times 192=26 \times 92=52 \times 48$. Онан шығады:

$$52 \pm 48 = \begin{cases} 100 \text{ ("Каф")} = (53 + 47) \\ 4 \text{ – Жер саны} \end{cases}$$

Өрнектің ғажап мұғжизадан екені көрініп тұр.

52 – хамды (Ахмад, Мұхаммад).

48 – حـ (хм) Құранда жеті рет қайталанған мұхарақтар (40-46 сүрелерде). Ол өзі Ыдрыстың жұлдыз есімі: Ал-Һармиc=48x7=336 (سمرهلا). Сонымен қатар ол белгілі қайталау

саны: $\begin{vmatrix} 84 \\ 48 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48$. $84 \pm 48 = \begin{cases} 132 \text{ – жеті} \\ 36 \text{ – шенбер} \end{cases}$ - қайталау.

Қайталаушы жеті әліф Жерге түссе болады хамды: $48+4=52$. Жер саны керемет дәрежеде болады $4 \times 10=40$ қырық. Ол ақырғы пайғамбар саны (M=40): Онан шығады: $52 \pm 40=92$ – Мұхаммад пайғамбар есімі, оның мекені Қағба саны. Достық есеп негізінде Мұхаммад – хабибы Аллаһ келеді деп Ыдрыс пайғамбар білген болар деген ой келеді. Ол кісіге де, бізге білдіруші Аллаһ. Теріс болса кешірім сұраймын.

Құраннан осыған байланысты бір тамаша аят келтіреміз.

24-Нұр сүресінен:

«Аллаһ Көктер мен Жердің Нұры. Оның Нұрының мысалы: ішінде жарық бар қуыс (немесе: қуыста жанған жарық) сияқты. Жарық әйнектің ішінде. Ал әйнек бейне інжудей бір жұлдыз» (35 аят, аударма Халифа Алғайдан).

Бір ғалам ішінде бір ғалам мағынасы болғанда Қуыс – Кимш-ку (كشمك = 386) тұрақты – мүшелдік жұлдызды аспан ғаламы

болғанда, шырақты әйнек – шамдал жеті хат көк мағынасында деп түсінеміз. Жарық шырақ – мысбах (ح ابصم = 141) саны Күміске еселес: $141=47 \times 3$.

47 - Ай металы, 3 – Шолпан санаты. Яғни таңғы түнгі шырақтар. Әйнек–шыны болса *зужаж* متعاجز - 14. Ол жеті хат көктің заттық тегі мағынасында (14 – от саны). Оның інжу жұлдыз дегені сол жеті хат қайталаушы аспан дегені. Олардың сандық мәндері: $Ку+Каб=بکوک=26+22=48$,

дурри = $درد=214=107 \times 2$. Осы сандарда ғажап сырлар жатыр. Онан шықты қайталаушы 48. $214=107 \times 2$ (Қыз-Жібек) – Жауһар саны. Оның алты Алаш түрі бас үшкіл саны – $214 \times 6=1284$.

Ғаламның ғажайып жұмбағы осында. Қайталаушы 48 санын камал төрінде алайық: 480. Құрандағы Ал-Қамар (Ай) бірінші көк (54-сүре). Соның бас жиыны болады: $54+371+55=480$. Ашық айқын ишарат. Оны мына түрде жазамыз: $260+220=480= \frac{5}{2} \cdot 104+220$. Абақ (104), миғлаф достар осында.

Қайталаушы екі пар санды салыстыруға болады:

$$(84 + 48) \pm (62 + 26) = 132 \pm 88 = \begin{cases} 220 = 2 \times 110 \\ 64 = 8^2 \end{cases}$$

Тегінде осы аяттың мазмұнына көз жібергенде қайталаушы 48 жеті хат көк сипаты екені айқын. Сүренің санат жұбы да сол сан $24 \times 2=48$. Оны шеңбер санымен салыстырғанда болады $\frac{48}{36} = \frac{4}{3}$. Бұл Күн нотасы. Демек жеті хат көктің орталығы Күн

деген ишарат.

Оны мына түрде жазамыз: $48 \times 3 + 26 \times 4 = 62 \times 4 = 248$.

Тұран Қақпасына келдік. Осы қақпаның өлшеуіші ғалами өлшеуіштің бір бейнесі деп білеміз. Нұр деген сөздің сандық мәні болады: $16^2=256$. Темір болса ол $640=16 \times 40$. Екеуін салыстырсақ болады: $\frac{640}{256} = \frac{16 \times 40}{16 \times 16} = \frac{40}{16} = \frac{10}{4} = \frac{5}{2}$. Демек:

$256 \times 5 = 640 \times 2 = 1280$. Басқы бес тек пешені Нұрдан. Ол екі басы істік, яғни магниттік темірге тең.

Тұранның темір деген сөзі басқа елдерге қарағанда басқа

түрмен жазылған, біз түп мағынасын – ғалами өлшеуіштік мәнін сақтаған деп білеміз. Ол мынау. Ертедегі әдіс бойынша негізгі дауыссыз әріптерді алып, орындарын ауыстырсақ темір – метір болып шығады: $TMP \approx MTP$.

Метр – грекше өлшеуіш - өлшеу. Арабша темір аты тегіне жанасатын бірнеше сөздер бар. Мысалы: мур-қозғалыс – жүріс, тамур болса қозғалыс. Көктердің қозғалысы осы түрінде Құранда айтылған – 67-сүре, 16 аят, тамур-رومت .

Темірдің магниттік күшін, оның ғалами орнын еске алғанда осы сөздің мазмұны тура келеді.

Тағы бірнеше сөздер жақын келетін сынды. Мысалы Мирар (*мират*). Бұл арабша *от* деген сөз. Адамның ішкі сарайын жеті хат көкпен салыстырғанда от – Арай (Марс) көкке жатады. Ал оның тегі темір. Жазылу таңбасы осыған жақын: Марир (Марират) сөздері бар. Олар, қатты, берік, сым деген мағынаға келеді. Бұлар да темір текке жақын мағынада.

Нұр сүресінен алынған аятқа қайта оралайық. Ондағы сыртқы қуыс саны мен ішкі інжу санын қосамыз:

$$386 \pm 214 = \begin{cases} 600 = 300 \times 2 \\ 172 = 86 \times 2 \end{cases} . \text{ Пайғамбарымыздың хадисы бойынша}$$

Жебрайіл періштенің қанаты 600.

Шеңбер санын алтыншы хат нотасына көбейтсек осы сан шығады: $\frac{5}{3} \cdot 360 = 600$, немесе $1800 = 600 \times 3$. Ойласу ретінде бір

өрнек жазамыз: $600 \times 4 + 214 + 302 = 2400 + 516 = 2916 = 54^2$. Бәрі де белгілі сандар. Мұнда, дәнекер ретінде тұрған сан тамаша сырлы. $302 + 214 = 516$ – Бақыр+Жауһар=Жақ (Ж) – жазық бет (бас үшкіл): Мустой=يوتسم =516), оның өзі $86 \times 6 = 516$ (Алты алаш саны). Осыған байланысты тағы бір сан: $2496 + 600 = 3096 = 86 \times 3 \cdot 6 = 516 \times 6$.

2496 – Ыдрыс пайғамбардың ныспылар саны.

Алты жақ=алты алашқа келдік. Бұны Текшенің, Қағбаның асты жоқ шаршысы деп білуге болады. Осы санға қосамыз

$$\text{АйхКүн (54} \times \text{91) періштелер санын: } 4914 \pm 3096 = \begin{cases} 8010 = 79 \times 90 \\ 1818 = 202 \times 9 \end{cases} .$$

79 – Алтын – Күн металы және торқалы тоғыз сандары.

Алты алаш+Алашахан бойынша болады: $516 \times 6 + 54 \times 91 = 3096 + 4914 = 8010$. Алашахан=Күн мен Түн тағында. Қорытындыда Алхимия бұрышын есептейміз:

$$\frac{11}{15} = 0,7333 = \cos 42^\circ 50' .$$

(Алхимия бұрышы дегеніміз белгілі: $15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$). Онан

шығады: $42^\circ 50' - 23^\circ 50' = 19^\circ$. Бас бата саны: $19 \times 60 = 1140 = 38 \times 30$ немесе $51^\circ 50' - 42^\circ 50' = 9^\circ = 9 \times 60 = 540$. Тамаша мағыналы сандар.; $51^\circ 50' + 38^\circ 10' = 90^\circ$.

Аллаға шүкір. 4/XI-1995.

Осы тақырып бойынша мәселені әрі қарай жалғастыра беруге болады. Соның өзінде, түсінуге, көңілге тоқуда жеңіл болу үшін және көрнекі айқын болу үшін келесі тарауға көшеміз. Оның аты: “Шындық жеңісі – хақ ал-фитах”.

ШЫНДЫҚ ЖЕҢІСІ

Ғажайып сырлы ғаламның мұғжизаларын ішіне сыйғызған Құран ұлығы мәңгі бақытқа ең тура апаратын жол. Осы жолдан адаспай бару үшін оған адал ниетпен Аллаһға сыйынып еңбек ету керек.

48 – ал-Фатах (жеңіс) сүресінің алдында, оған байланысты $7+1=8$ сүре бар. Олай дегеніміз 40-46 сүрелерде жеті рет жеке екі әріп хм (حـم) – мұқаттағат келтірілген. Оның сандық мәні $x=8$, $M=40$, $8+40=48$ (жеңіс сүре санаты). Сол жетіден соң 47-сүре Мұхаммад расул Аллаһ сүре санаты. Сонымен болады: $7+1=8$, немесе $47+1=48$.

Осы жеті сүрелердің басы 40-сүре – Ал-мумин – сенушілер. Солар 48-сүреде жеңіске жетті деген ишарат сынды. Ол жеті сүренің кейінгісі 46... Екеуін қоссақ болады $40+46=86$. 86-сүре Ал-Тариқ жұлдыз. Осы жұлдыз санды, алты алаш қағидасы

бойынша алтыға көбейтеміз, болады: $86 \times 6 = 516$. Бұл санға біз кездестік, тағы талай кездесетін тірек сан. Яғни ол арабша жазық – жақ (Ж) деген сөздің сандық мәні: $мастуй = 516 = ۵۱۶$ ($40+60+400+6+10$).

Тәңірінің тарапынан келген нұр сол жазық – жаққа тоқтаған. Ол бейне ошақтың үш бұтындай үш тіреуден тұрады. Сонда ғана тиянақты болмақ... Бір деген өзі жеке өлшеуіш сан. Екі дегеніміз барлық табиғатқа ортақ онды – солды, егіз – жұбайлық сан, магниттің екі басы секілді. Сонда ғаламның денелерге бөлшектену, заттардың пайда болу қасиеті осы жаққа, осы санға байланысты.

Осы арада толықтырып тағы қайталай кетелік. Ол үшкілдің жақтау үш сызығы – қыры бар (Қ), және олардың түйіскен нокат бұрыштары – төбелері бар (Т). Олардың арабша аттары мен сандары

(Қ) $امخ = \text{хат} = 600+9 = 609$

(Т) $تطقن = \text{нокат} = 50+100+9 = 159$.

Сонымен жиыны, белгісі болады: $T+Қ+Ж = 159+609+516 = 1284 = [\Delta]$.

27-суретте осы көрсетілген. Ол суреттің атын: *Шұғла-Бақыр* атадық. Себебі ғаламның жарық сәуле шұғласы жалпы мағлұм. Оған негізді рухани және табиғи – ғылыми талдау берген алғашқы ғалымдардың бірі біздің бабамыз Абу Наср әл-Фараби сол бастау түсінікке жалғастырып бір жаңа мәселе қозғамақпыз. Оның негізі Арыстан бап – Тұран Қақпасына соғады. Бұл мәселе Құранның екінші сүресі өркеші (шоқтығы) аталған хадистағы сүре атына – Бақара байланысады. Осы сөзді біз есте сақтау үшін қазақша бақыр атадық. Бұл сөздің ертедегі ортақ мағынадан туғанына көз жібермекпіз. Қазақша мысты, қоланы бақыр дейді. Мысалы бақыр ақша, бақыр қазан, қылды бақыр деген сынды. Екінші жағынан жоғарыда да айтылды, ол өзі Шолпан жұлдыз металы. Ал Шолпанның орыны, үйі Сиыр – Сәуір (Бақара) жұлдыз тобы. Осы жағын алып қарағанда: бақыр – бақара бір мағына деп білеміз. Оның сандық мәні 302. Осы санды қосамыз шұғла санына: $348+302=650=(80+50)5=65 \times 10$ (65 – Асад – Арыстан бап). $80+50$ – сынап+қалайы=Қола=бақыр

қоспа металдар және олар сол Қақпаның бұрыштарындағы жұлдыздар металдары: 80 – сынап – Ғұтарад – Айқыз – екінші көк, 50 – қалайы – Мұштара алтыншы көк. Ондағы бес: $(80+50)5$ бес парыз деп білеміз.

Бұл арада тағы бір тамаша сан айтылған ортақ санға тағы бір ортақ санды қосамыз: $640 -$ тамыр-тұранша, хадид – (темір) арабша=26, жиыны $640+26=666$, болады: $666+650=1316=329 \times 4$.

329 – Ал-рахман саны. Осы санға ортақ санды он есе кемітіп қосамыз, онан шығады әулие сандары: $1316+66=1386=618+382+382$. Осы санды Алты Алаш деп алып, ортадағы Алашахан – шұғла санына қосамыз: $1382 \times 6 + 348 = 8292 + 348 = 8640$. Бұл зор мағыналы сан. Өрнегін қараңыз: $8640 = 108 \times 80 = 4914 +$

19..... 786

ШҰҒЛА = МҰШТАРАҚ = 348 = حرق
БАҚЫР = 302 = بقر

$382+618=1000$
 $382+2618=1382$
 $348+302=650$
 $= (80+50)5$

$640+26=$
 $= 666$

$29+50=79$
 $29+50+53=$
 $= 132$

$T+KPK=1284=[50]$
 $1382 \times 6 + 348 = 8292 + 348 = 8640 = 108 \times 80 =$
 $= 4914 + 53 \times 6 + 71 \times 48 = 4914 + 318 + 3408 = 4914 + 3726$
 $4304 + 53 + 47 = 4404 ; [\Delta] + [26] + 10T = 3960 = 360 \times 11$
 $4914 \pm 4404 = \begin{cases} 9328 = 88 \times 16 = (62+26)16 \\ 510 = 17 \times 30 ; [\Delta] + 444 = 432 \times 4 \end{cases}$
 $(79+53)30 + 444 = 3960 + 444 = 4404$
 $618 \pm 510 = \begin{cases} 1128 = 47 \times 24 = 94 \times 12 \\ 8 = (2+6) \end{cases} \quad 444 \pm 396 = \begin{cases} 840 \\ 48 \end{cases}$
 $1316 + 1284 = 2600 = 52 \times 50$
 $4404 + 1316 = 5720 = 286 \times 20 = 26 \times 22 \times 10$
 $4304 + 396 = 4700 = 94 \times 50$

(الكوب)
(حرق)

27-сурет. Шұғла-бақыр

$+53 \times 6 + 71 \times 48 = 4914 + 318 + 3408 = 4914 + 3726$. Осы арада бір тоқтап қаралық.

Хақ сүрелі босағаның – екінші аспанның металына қабысуы тамаша өрнек: (Ай мен Айқыз).

Онан әрі қарай $4914 = 91 \times 54$ Ай мен Күннің санаттар еселенгені, ғалами сан, сонымен қатар ол періштелер саны. Оған қосылған Ал-Нұжым (жұлдыз) саны алты есе немесе Ахмад алты есе. Оған қосылған $71 \text{ А} + \text{Л} + \text{М}$, хм (حَم) 48 есе. Екінші сүре мұқаттары $\text{АЛМ} = 71$ және 40-49 сүрелердікі.

Ойланып қарасаңыз ғажайып мағыналар жатыр.

Онан арғы сандарды оқушымен бірге шолып қаралық 4304 – халифалар саны, 53 , 47 пайғамбар сандары, $[\Delta] = 159 + 516 + 609 = \text{T} + \text{Ж} + \text{Қ} = 1284$ – бас үшкіл саны. $[26]$ – жиырма алты саны 1086 , 351 – Ал-Саратан (Қоян) саны. Олардан шыққан тамаша сандар көп: $1316 + 1284 = 2600 = 52 \times 50$. Терең мазмұнды

өрнек. Тағы бір тамаша: $444 \pm 396 = \begin{cases} 840 \\ 48 \end{cases}$. Қайталамалар...

$$4304 + 396 = 4700 = 94 \times 50,$$

$$4404 + 1316 = 5720 = 286 \times 20 = 26 \times 22 \times 10.$$

Қау қабы بكوک , дос=миғлаф=220 сандары... $29 + 50 + 53 = 79 + 53 = 132 = 12 \times 11$ жеті, жүрек, қозғалыс... Басқаларын оқушы өзі ойластыра жатар. Келешек, 28-суретке көшеміз.

28-сурет аты Архам тас, Тұт ағаш. Бұл суреттің бас мазмұны Архам محرا жақындық байланыс мағынасында. Бұл түсінік Құранда 47-сүреде айтылған “Қолдарыңа әкімдік тисе сендер, бәлкім жерді бүлдіріп және жақындық байланыстарды үзетін боларсыңдар” (22 аят).

(مكماخزا أوظقتو) -22

“Ондайлар Аллаһның қарғысына ұшырағандар. Олар құлақтары керең, көздері соқыр болғандар [23]”.

Архам сөзінің түбірі имандылық, қайырымдылық, жан ашырлық нәзік ғалами байланыс: Ал-рахман, рахман, архам. Оның арғы тереңінде шыққан табиғи тек – кең мағынасы жатыр. Адам баласының топырақтан жаралған тегі бар. Сол себептен біз Архамтас – ескерткіш мағынасында алғанымыз. Өйткені бұл сөз аятта Жерді бүлдірумен қатар айтылып отыр. Кенді қопарып

– талқандап, атомдық қарумен дүниені бүлдірмек болған біздің заманымыздың зұлымдық әрекеті көз алдына елестегендей. Күн мен Айдың нұрынан болған қалам осыны айтатын сынды: $91+79=170=34 \times 5$. Онан шығады: $170+47+53=270=54 \times 5$. Немесе ханифалар санын алайық: $660 \times 6 + 444 = 3960 + 444 = 4304 = 360 \times 11 + 222 \times 2$. Онан шығады: $79 \pm 53 = \begin{cases} 132 = 12 \times 11 - (\text{жүрек}) \\ 26 - \text{хадид} - (\text{темір}) \end{cases}$

[47-Күміс-Ай-сүре], 53 – Ахмад (жұлдыз), $79=50+29$, $132 \times 30=66 \times 60$. Отрарда отыз бап.

79 – Алтын-Күн,

50 – Қалайы –

29 – мыс – қола бақыр

Қағбаның қара тасы Ал хажар асуд саны – 313. Оны екі еселейміз: $313=626=[20]$. Осы тамаша сан арабша жиырма сөзінің санына дәл.

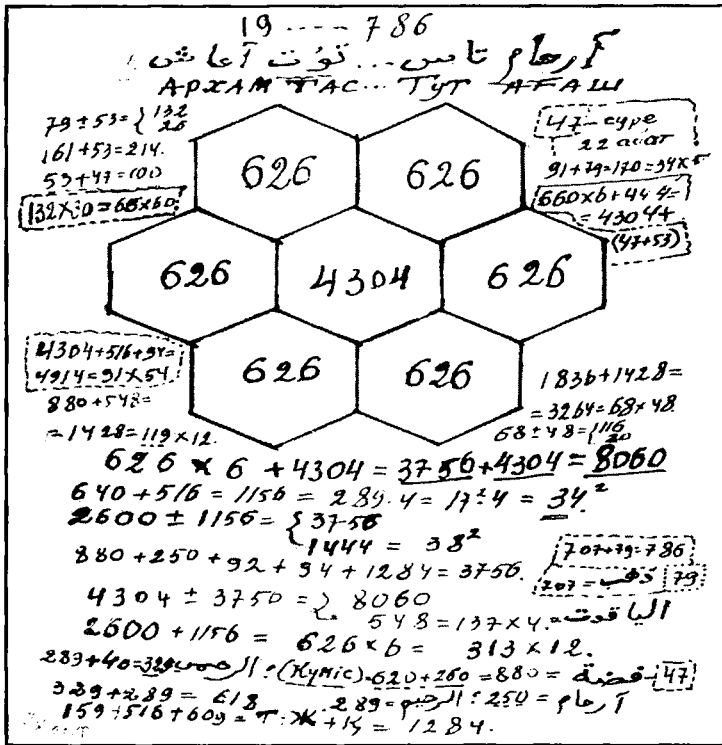
Осы санды он екі мүшел деп, немесе Алты Алаш деп аламыз. Ортада Алашахан ханифалар саны: $313 \times 12 + 4304 = 626 \times 6 + 4304 = 3756 + 4304 = 8060$. Бұл тамаша сан Тұт ағаштың қамалат саны: [توت = 806]. Ол адамның абыройын жапқан жібек (Қыз жібек) ағаш. Оны Адам баласына үйреткен Ыдрыс пайғамбар. Сол себепті ол Ыдрыстың бір ныспы аты (Тұт – грекше Тот).

28-сурет аты осыған байланысты. Айтылған ханифа санымен ғалами санды (періштелер санын) салыстырып қаралық: $4304 + 516 + 47 \times 2 = 4914 = 54 \times 91$.

47-сүре, $47 \times 2 = 94$ – зам-зам, $516 = 86 \times 6$ – Алты алаш жұлдыз, (Ал-Тарақ) тұрақтаған бет жазық – жақ (Ж=516=ىوتسم). Ойлап қарасаңыз осының өзінде көп сырлар жатыр.

Ғаламның ғажайып шебер құрылысының ғылыми кілті Қағба мен ал нахил түсінігінде екені айтылды. Ол Алты шаршылы текше мен алты қырлы бал ара ұясында. Олардың жалпы ғылыми қиас түрі سندھ - геометрия, сандық мәні 119. Осы санды мына түрде жазып көрелік:

$(620+260) + 137 \times 4 = 880 + 548 = 1428 = 19 \times 12$. Алғашқы Тұран Қақпа санаты, кейінгі Ал-Иақут (توقايل = 548) асыл тас, Алтыншы хат – Муштари – Шоңай тасы. (55-сүре, 58 аят).

28-сурет. Архам тас – Тұт ағаш

Осы санға протон санын қосамыз: $1836 \pm 1428 = \begin{cases} 3264 = 68 \times 48 \\ 408 = 17 \times 24 \end{cases}$

Осы сандардан шығады: $68 = 17 \times 4$, $\frac{1836 + 1428}{1836 - 1428} = 8 = 2 + 6$ немесе

$$68 \pm 48 = \begin{cases} 116 = 29 \times 4 \\ 20 = 10 \times 2 \end{cases} \cdot 408 = 17^2 + 119 = 289 + 119.$$

289 – рахман, 119 – хандас (Ал-Нахил). Тағы бір сан: $640 + 516 = 1156 = 289 \times 4 = 34^2$.

Онан шығады: $38^2 + 34^2 = 2600$. Осы үш сан, немесе олардың жалқылық түрлері: $17 + 19 + 13 = 49 = 7^2$ тамаша өрнек.

Онан шығады: $17 \pm 7 = \begin{cases} 24 \\ 10 \end{cases}$; $19 \pm 7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}$; $13 \pm 7 = \begin{cases} 20 \\ 6 \end{cases}$. Ойлап

қарасаңыз тамаша сырлар жатыр. Тағы бір тамаша нәрсе Күн

мен Айдың металдары мен олардың арабша аттарын салыстырудан шығады: 79 – заһаб $فَاذْهَبْ$ - =707–Алтын(Күн металы). Қосамыз болады: $707 \pm 79 = \begin{cases} 786 - \text{бас бата} \\ 628 = 314 \times 2 = 157 \times 4 \end{cases}$. Жеті хат

Күннің орталық шырағын берген Раббыңның атымен баста деген ишарат қой. Осыған барлық жеті хат көк металдары да дәл келеді. Демек барлығы соны өз тілінде зікір етеді, яғни:

$2(47+80+29+79+26+50+82)=2 \times 393=707+79=786$. Ай металы күмісті алайық (47). Оның арабша аты фаса= $مُضَف$ =880. Демек бұл Тұран Қақпа сандары: темір тек сандары $(62+26)10=880$. Ол жөнінде бұрында айтылған. Екеуін қосқанда шығады:

$$880 \pm 786 = \begin{cases} 1666 = 1000 + 666 = 618 + 382 + 640 + 26 \\ 94 = 47 \times 2 - \text{Кос Ай - зам - зам} \end{cases} \cdot \text{Біріне-бірінің}$$

қабысуы ғажап!? Ең ақырында Архам санын қараңыз. Ол болады Жер санына көбейгенде: $250 \times 4 = 1000 = 618 + 382 = 329 + 289 + 382$.

Тұт санына оралайық.

Оған жоғарыдағы санды қосамыз: $1666 + 806 = 2472 = 618 \times 4$. Осымен 28-суретті қоя тұрып, 29-суретке көшеміз. Оның аты *Темір Білік*, арабша *Михру-хадид* (مِدْخُورِ حَم) Осы екеуі де өте ертеден келе жатқан ортақ мирас деп білеміз. Солардың сандық мәндерін көрелік: $640 + 52 = 692$; $254 + 26 = 280$; жиыны:

$$692 \pm 280 \begin{cases} 972 \\ 412 \end{cases} \cdot \text{Оны мына түрде жазуға болады: } 80 \times 7 + 412 =$$

$= 560 + 412 = 972 = 108 \times 9$. Қосай – хақ саны торқа саны. 80 – сынап – Айқыз – Ғұтарад металы (екінші аспан – Тұран Қақпа босағасы, 412 – бейт-үй-Қағба.

Осы санға шұғла санын қосамыз:

$$972 \pm 348 = \begin{cases} 1320 = 132 \times 10 = 12 \times 110 \\ 624 = 26 \times 12 = 52 \times 6 \end{cases} \cdot$$

Жүрек, қозғалыс, ай – магнетит ($110 = 11 \times 10$). Хамды, алты алаш – бәрі осыдан тарайды.

Осы тамаша санға ғалами жұмбақ сыры болған он тоғыз санын қатыстырып қаралық: $972 + 19 \times 6 = 972 + 114 = 1086 = \{26\}$. Бұл ғажайып жиырма алты – 26. Титрун сат- $نَسْدُورْ شِدْع$ - 1086 саны,

сонымен қабат ол фaрыздар саны $\text{ضورف}=\text{ضرف}$ (фуруз) саны= $=1086$.

Сонымен осы арада Темір жол сандары мен Құранның алты еселі бас бата саны, барлық сүре саны осы жиырма алты – темір хадиd, текше, қағба Жер санымен – фaрыздар санымен дәл шығуы бiр тамаша мұғжиза деп бiлерсiз.

Екiншi жағынан сол сүре сандарын тағы да алты алаш мағынасында алсақ болады: $114 \times 6 = 684$, немесе: $19 \times 36 = 684$. Бұл санды Ал-Қамар (54) санымен байланыстырамыз:

$$54 \pm 36 = \begin{cases} 90 \\ 18 \end{cases}; \quad \frac{3}{2} \cdot 36 = 54; \quad 3/2 - \text{темір нотасы. Онан шығады:}$$

$$60 \pm 54 = \begin{cases} 114 \\ 6 \end{cases} \quad \text{және де } 54 + 114 + 618 = 786 - (\text{бас бата саны}).$$

Екiншi жағынан $\frac{48}{36} = \frac{4}{3}$ – Күн нотасы. Ендi мына сандарға

көз жiберелiк: $114 \times 6 \pm = \begin{cases} 1284 = [\Delta] \\ 84 \end{cases}$. Екiншi жағынан: $972 + 786 + 382 = 2140 = 1070 \times 2$.

1070 – Маслас – үшкiл [Ыдрыс], 214 – Жауһар. $214 \times 6 = 1284 = [\Delta]$.

Оны былай жазамыз: $1070 \times 2 = \frac{5}{3} [\Delta]$, $5/3$ – Шоңай нотасы (Ал-

тыншы Көк). Осы негiзгi мәлiметтерден кейiн 29-суреттiң бас бейнесi Алты Алаш пен Алашаханға келейiк. Ол мынау: Алты Алаш ғалами табиғи құрылыс саны: $19 \times 6 \times 6 = 114 \times 6 = 19 \times 36 = 684$. Ортада Алашахан жетi хат Көктiң айнасы, ислам жалауы – шамшырағы Айдың (Ал-Қамардың) (54), шаршы есе түрi.

Бұл сан туралы жоғарыда айтылды. 15-сүренiң 87-аятындағы айтылған аяттың сандық мәнi дәл осыған келедi, яғни $54^2 = 2916$. Онда айтылған: “Саған қайталаушы жетiнi және ұлы Құранды бердiк” деген. Жоғарыда келтiрген бiр өрнек соның ишараты сынды: $54 + 114 + 618 = 786$. Бiр тамашасы сол айтылған Алты Алаш пен Алашахан сандар жиыны шеңбердiң кәмiл түрi. Алпыс жылдық мүшел есебiне дәл келедi $60^2 = 3600 = 600 \times 6$ Жебрайiл перiште қанатының алты алашы дәл келедi. Осымен байланысты басқа мағлұматтарды оқушы өзi қоса жатар.

19 ---- 786

ТЕМІР БІЛІК = 972 = مَهْرَقُ عَدِيدٍ

$972 \pm 348 = 1320 = 132 \cdot 10$
 $(79 + 53)10$

$\frac{48}{36} = \frac{4}{3}$
 $972 + 114 = 1086 = \{26\}$
 $114 \times 6 + 600 = \{\Delta\} = 84$

$54 \pm 36 = \{90\}$
 $\frac{3}{2} \cdot 36 = 54$
 $412 = \text{بيت}$
 $780 \pm 412 = 972$
 $54 + 114 = 618 = 786$
 $54 + 60 = 114$

$972 + 786 + 382 = 2140 = 5 \cdot 1284 = 5 \cdot \{\Delta\}^3$

$114 \times 6 + 54 = 684 + 996 = 3600 = 600 \times 6$
 $2916 \pm 1284 = \{4200\}$
 $640 + 52 = 692$
 $692 \pm 280 = 972 = 108 \times 9$
 $412 + 280 = 692$
 $132 = 79 + 53 = 12 \times 11$
 $412 + 92 = 504 = 284 + 220$

ТЕМІР БІЛІК "АЛХИМИЯДА"
 $2(6K_i + 1) = C, C = 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8$

1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	$620 + 352 = 972$
C	2	14	26	38	50	62	74	86	352	

$4(972 \times 260) = 352 \times 14 = 4928 = 88 \times 4 \cdot 14 = 88 \times 56$
 $(62 + 26) \cdot 7 \cdot 8 = 4928 = 4914 + 14 = 54 \cdot 91 + 14$

29- сурет. Темір білік

Ендігі біздің айтпағымыз бұрын да көрсетілген темір тегінің өзгешелігі туралы.

Бұл мәселе “Алхимия” атты кітапта талданған.

Бұл арада біз сонан бірер мысалды осы тақырыпқа байланыстырамыз. Ондағы бір басты өрнек мынау: $2(6K_i + 1) = C$. Құранда айтылған жыл он екі ай (мүшел) санымен жеті хат Көк санын қабыстыру мақсатында осы жеңіл, оңай, түсінікті, көрнекі өрнекті ұсындық. Мұнда жақша ішінде Алты Алаш, Алашахан қағидасы, яғни $(6+1=7)$. Бұл өзі дәуірлік сан. Сол себептен. Сол себепті алты бірнеше дүркін болу керек. Оны біз нөлден бастап жетіге дейін алдық (барлығы сегіз), яғни: $i=0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7$.

Жақшаны, яғни Алты Алаш пен Алашахан екі еседік. Ол

табиғат дүниесінің жалпы: оңды-солды жұбайлық саны, егіз-сегіз қағидасы.

Осы өрнек бойынша шығарған кесте мынадай:

i	0	1	2	3	4	5	6	7	Σ8
C	2	14	26	38	50	62	74	86	352

Онан шығады: $620+352=972$,
 немесе: $4(972 \times 260)352 \times 14=4228=88 \times 4 \times 14=88 \times 56$;
 $(62+26)56=4928=4914+14=54 \times 91+14$.

Бұл кестеде ең басты бір мәселе ғаламды құраушы бес тектің сандық мәндері толық берілген: 14 – От, 26 – Жел, Жер; 62 – су, жұлдыз. Екінші жағынан сандар мүшелдік қайталауда, осы сандармен айналық мәнде болып келген: $2+86=14+74=26+62=38+50=88 \times 4=352$.

Кестенің басы мен аяғы химиялық инерт газдардың басы мен аяғына дәл келеді: 2 – гелий, 86 – радон. Оттың серігі 74.

74 – сүресінде үстерінде он тоғыз айтылған. Мазмұнын ойлап қараңыз. Онда тозақ аты айтылған ғой. Кейінгі екі сан $38+50$, екі сүренің санаты. Ол сүрелер ишарат пен әріп пен мұқаттағатпен берілген: 38 – сад, $\text{س} = 90$, 50 – Қаф ($\text{ق} = \text{ع} = 100$). Олардың жиыны айтылған бес тектің сандық мән жиыны: $T=50$, $J=50$, $Q=90$, $T+J+Q=50+50+90=190$. Тамаша ишарат.

Ғаламның жұлдыздық кіндігі – білігі Темір Қазықтан бастап, жүрегінді соқтырған қызыл қан өзегі гемоглобинге дейін темірден екеніне тағы бір тамаша ишарат осы Темір Білік түсінігі. Ол өзі химиялық элементтерде де солай екені “Алхимияда” берілген. Соған тағы бір ораламыз. Бұл жолы ол мәселені исламның хақтық жолы жеңетініне байланысты айтамыз.

Ол мәселе 30-суреттен басталады.

Хақ ал-фатақ – шындық жеңеді. Бұл арада еске ала кететін бір нәрсе Темір білік – Темірқазық жолы жұлдыз жолы болғанда осының өзінде Тәңірінің көрсеткен хақ жолымен жүр деген ишарат бар секілді. Басқаша айтқанда жұлдыз – жол түзу мағынасында деп білеміз.

Шындықтың жеңіске жеткенін екі сүренің қатысы арқылы сипаттауға тырыстық. Оның бірі 47 – Мұхаммад, екіншісі 48-ал-Фатақ (жеңіс). Бұл екі санатты алты алаш ретінде және Алашахан ретінде қатар аламыз. Бұл суретте де, жоғарыда айтылған басқы үшкіл сандары қайталанған. Оның себебі бұл барлық ғалами – ғылыми мәселеге ортақ нәрсе. Оны әрбір қозғалған мәселеге қосып, қатыстырып отырудан көп мағлұмат шығады.

Алдымен айтылған екі сүре санатынан бастаймыз:

$$48 \pm 47 = \begin{cases} 95 = 19 \times 5 \\ 1 \end{cases} . \text{ Бас бата саны мен бес тек – (парыз) саны}$$

осы санға көрінбейтін жеті санды қосамыз: $95+101=256=16^2$ – Нұр саны. Осы Нұр санына бас үшкіл санын қосамыз: $1284+256=1540=154 \times 10$.

154 – Қадим, бұрын жаралған кемел түрінде (ميدية -154).

Ойлап қараңыз, қандай тамаша өрнек! Айтылған бас үшкіл сандарын мына түрде берелік: $T=159=53 \times 3$ (53 – Ал-Нұжым – Ахмад); $J=86 \times 6$ – (Ал-Тарақ алты есе); $K=273+336=609$; $273=حبر ا =$ төрт- $(91 \times 3=273)$. $336=سمره$ (Ал-Һарміс Ыдрыс жұлдызы, қайталама $48 \times 7=336$).

Жиыны тағы соған келеді: $516+84=600$ (Жебрайіл қанаты).

$$\begin{vmatrix} 84 \\ 48 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48 \text{ Ку Каб (كوكب), } 132 \div 36 = 62 - 26. \text{ Бұл сандардың}$$

мағынасы жоғарыда айтылған. Соған байланысты оқушы өзі пікірлей берсін.

30-суреттің кестесі болады: $47 \times 6 + 47 = 282 + 47 = 329$ – Ал-рахман. $48 \times 6 + 48 = 288 + 48 = 336$ – Ал-Һарміс. Жиыны: $95 \times 6 + 95 = 570 + 95 = 665 = 19 \times 35$. Тағы бір байланыс есте болсын:

$$47 \pm 7 = \begin{cases} 54 - (\text{Ал-Камар}) \\ 40 - (\text{пайгамбар саны}) \end{cases} ; 47 \pm 6 = \begin{cases} 53 - \text{Ахмад} \\ 41 - \text{балтама} \end{cases} . \text{ Жұлдыз-}$$

ды аспанның ғажайып құрылысын сипаттаған екі аяттың санына (56-сүре, 75-76 аят) айтылған екі сүре санатын қосамыз $2605+95=2700=54 \times 50=108 \times 25$.

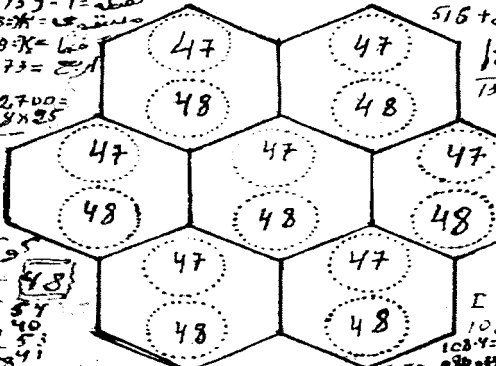
54 – Ал-Қамар (Ай), $54 \times 2=108$ – хақ.

Шындық жеңісі айқын. Айтылған жұлдыз құрылыс санына кесте санын қосамыз, онан шығады: $2605+665=3270=109 \times 30$.

Хақ ал-Фатах ----- حق الفتح

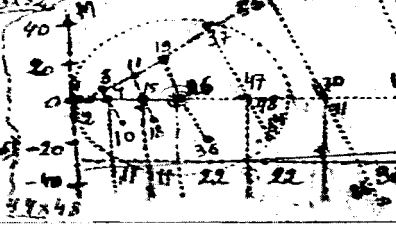
47-СУРЕ-МУХАМАД --- سورة محمد
 48-СУРЕ-ОЛ-ФАТАХ-ЖЕҢІС-الفتح

53x3=159=ثلاثة
 86x6=516=خمسة وستون
 23+336=609=تسعة مائة وتسعة
 9x53=273=ثلاثة مائة وسبعة وثلاثون
 2605+95=2700
 54x50=108x25
 48x47=576
 15+510+604=1234

516+84=600
 184|=48
 148
 132-36=
 62-26=
 956-516-92-16
 1432+1398=
 =9120
 92+162
 5168-572
 5168-1924
 271=p
 45=
 [40+46.] =86
 108+48=156
 108x4=78x4=312
 108x4=432

26+48
 47-4=43
 47-5=42
 47+1=48
 47+5+47=282+47=329=الرحمن
 48+48=288+48=336=الرحمن
 95x6+95=570+95=665=19x35
 9915+2700=516+103x53
 5616+1304=3320
 =620x16
 5610+1284=5900=
 =4-6900=9200
 2(108+2700)=4104-336
 =9560=19x498
 9560=132x72=49x48

432x42=
 =1820=
 37x20
 2496+1085=
 =3144=
 393x8

30-сурет. Хақ ал-фатах (Шындық жеңісі)

30 – Отрарда отыз бап.

$$109 \pm 71 = \begin{cases} 180 = 90 \times 2 \\ 38 = 19 \times 2 \end{cases}$$

Ойда болсын Отрардын екінші аты: жұлдыз аты 71x4=284

- Фараб.

15 – Ал-Хижыр (Тас) сүресінде бір аят бар. Онда біздің пайғамбарымызға “Қайталаушы жеті және ұлы Құран берілген” деген (87-аят). Осы аяттың сандық мәні 54 – Ал-Қамар сүресінің санат шаршысына дәл келеді деген едік: 54²=2916.

Осы тамаша санды жоғарыда айтылған санға қосамыз: 2916+2700=5616=108x52. Хақ жолында хамдык сыйа деген осы. *فامايت اعجابك من اعجابك* деген осы.

Осы санға пайғамбарымыздың төрт Халифа санын қосамыз:

$$5616+4304=9920=620 \times 16.$$

Тәңірім жарылқаған Тұран түрік саны=620 - كرت . Ол Тұран

$$\text{Қақпа саны: } 620 \pm 260 = \begin{cases} 880 \\ 360 \end{cases} . 16 - \text{Ара саны, Нұр түбірі: } 16^2 = \\ = 256.$$

Тағы сол санға қосамыз бас үшкіл санын:

$$5616+1284=6900 = \frac{4}{3} \cdot 6900 = 9200 = 92(47+53); \quad \frac{4}{3} - \text{Күн нота-}$$

сы. 92 – Қағба.

Енді тоқталатын тамаша сан Ыдрыс пайғамбардың ныспы есімдер саны:

1070 - Маслас (үшкіл);

284 – Ғұтарад (жұлдыз);

336 – Ал-һарміс (жұлдыз);

806 – Тұт (Тот) Жібек ағашы.

Онан шығады: $2496=52 \times 48$. Хамды айтушының жеңісі болады, деп оқимыз. Соны Тәңірім Ыдрысқа білдірген. Ол онан мирас болып қалғаны белгілі. Сол мирастың мағынасы, оның есімдерінде сақталған. Оны біздерге ғибрат үшін Тәңірім калдырған.

Оны есімдер санын екі және алты еселеу әдісімен шығарып қаралық: $2(1070+284)+6(806+336)=1354 \times 2 + 1142 \times 6 = 2708 + 6852 = 9560 = 239 \times 40$.

$$\text{Онан шығады: } 239 \pm 161 = \begin{cases} 400 = 200 \times 2 \\ 78 = 26 \times 3 \end{cases}$$

200 – ғақыл, 78 – сан.

Немесе: $956+34^2=956+1156=2112=132 \times 16=44 \times 48=88 \times 24$.

Ыдрыс сандарының тамашасы көп... Оны былай береміз: $2496+108 \times 6=3144=786 \times 4=393 \times 8$. Бас бата төрт есе (ج). Жеті хат көк металдары сегіз есе: $393(2+6)$. Тамаша өрнек.

30-суреттің астыңғы бөлігінде “Алхимия” кітабымыздан алынған бір суретті беріп отырмыз. Бұл суреттің басы 29-суретте берілген. Оның жалғасы осы жерде берілу себебі 48-жеңіс саны мен темір білік саны арасын жалғастыру.

Суреттің қысқаша мазмұны жазық бағытта атомдардың санаттары (2). Тік бағытта солардың өзгермелі (валенттік) электрондарының айналыс қуаты (Mө).

Оның мағынасы мынау. Темірдің өзгермелі электрондары екі қабатта. Яғни үшінші (M) және төртінші (N). Үште үшінші қабатша, төртте бірінші қабатша. Олардағы электрон сандары дәреже ретінде беріледі: $3d^64S^2$. Осының айналма қуатын былай жазамыз: $3 \times 6 + 4 \times 2 = 18 + 8 = 26 = M$. Осы саннан элементтің жалпы санат санын шығарып тастаймыз: $M - z = Mө$. Тік бағытта осы сан қойылған. Біз мысалға алған темір атомында ол нөлге тең, яғни:

$$M = 26, z = 26;$$

$$M - z = 0.$$

Алғашқы екі элемент (сутек, гелий) және төртінші (бериллий), он бесінші фосфор осында нөл қуат береді. Басқа элементтер онан артық және кем болып екіге бөлінеді. Мысалы 19 жоғары, 36 төмен. Сонымен темір атомы барлық элементтердің білігі болып табылады. Сол білікті қиып өтетін элементтер тобының аралары 11, 22, 33...

Осының өзінен Ку Каб ($\sum \text{Каб} = 26 + 22 = 48$), жеңіс саны, қайталама сан шығып жатыр.

$$\text{Өрнек мынау: } 15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}; \quad 26 \pm 22 = \begin{cases} 48 \\ 4 \end{cases}.$$

Жоғарыда, көп жерлерде айтылып келген мәселенің көптеген шешімі осы кестеден табылады. Осы суретте темір ноқатын (26) Орталық етіп алып шеңбер сызатын болсақ, соның негізгі заңдылықты қамтиды. Әсіресе сол темір кірген топты алып қараңыз:

19.....26.....36.

19 – бас бата, 26 – темір білік, 36 – шеңбер. Онан шығады:

$$19 \pm 7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}; \quad 36 \pm 26 = \begin{cases} 62 \\ 10 \end{cases}.$$

Он екі мүшел, он саусақ бәрі осыдан табылады.

Айтылған темір шеңбердің сыртында темір білікке жақын жатқан 70-71 сандар – лантанидтер...

Бідрыс санымен осы кестенің бір байланысы бар. Ол мынау:

$$1836 \pm 11 \times 60 = 1836 \pm 660 = \begin{cases} 2496 \\ 1176 \end{cases}; \quad 1176 = 49 \times 24 = 14^2 \times 6.$$

Осымен бұл мәселені тоқтата тұрып, оның жалғасына көшеміз. Оның аты он тоғыз.

ОН ТОҒЫЗ

Бисми Аллаһ ал-рахман ал-рахим

ميجرلا ن محرلا تالله ميشب

Осы бас батада он тоғыз әріп бар. Олардың АБЖД есеп мәні болады 786. Суреттердің басындағы осы сандар. Ол он тоғыздың терең мазмұны бар және ол мазмұн бір ғана мағынада емес, көп мағыналы нәрсе деп білеміз. Ол манды біз он екі ай мүшел мен жеті көкке байланысты қарайық. Сонымен қатар оны темір білікке байланыстырдық.

74-сүре Ал-Мидаср (жамылған) санаты мен от санаты бір пар деген “алхимияда” айтылды $14+74=62+26=88$. Сол сүренің аятын көрелік: “ол от адам терісін өртеп кетеді” деген (29-аят). Онан кейін: “*Оған он тоғыз қарайды*” деген (30 аят). Онан әрі қарай: “*Оттың күзетшісін тек періштелерден қойдық және олардың сандарын сынау үшін келтірдік сенбеушілер үшін, өздеріне кітап берілгендер сенсін деп және иман келтірушілердің сенімі арта түсу үшін. Раббының жасақтарының санын өзі ғана біледі. Бұл адамдар үшін бір насихат (36). “Айға серт (32), қайтқан сәтте түнге серт (33). Ағарған сүттей таңға серт (34). Шын мәнінде ол әрине ірі оқиганың бірі (35). Анаһа Ла Ахди ал-кубари.*

(ريكلا ى دخلا اهننا)

Осы аяттағы ірі оқиганы не мағынада түсінуге болады? Аудармашыларда екі түрлі мағына алынған. Оның бірі тозақ мағынасында, екіншілерінде ол түсінік жоқ. Біздің ойымызша ол ірі оқиға анау аспан шырақтары арқылы қойған серт. Осы жағынан қарағанда ол 56-сүренің 75-76 аяттарына сәйкес келеді. 31-суреттің негізгі құрылысына келейік.

19 --- 786

УСТІНДЕ
ОН ТОҒЫЗ

عَلَيْهَا تَبَيَّنَتْ قِيَمَاتُهَا
[1216] = (570) + (530) + (116)

السُّرُطَانُ
214 ± 137 = { 351 = 13 × 27 = 77 × 4.5
77 = 7 × 11. 214 × 6 = Δ = 6 - 4
137 × 4 = 548 × 3 = 1644

6 - АЛАШ
7 -
1 - АЛАШАХАН
12 - МҮШЕЛ
19 =
1 = 351 = 3 × 117
1 = 7
6

1284 · 1070 =
2357 = 10 + 22 =
1644 + 70
351 + 153 =
284 + 220 = 504
1170 = 140 + 504
2354 + 1215 =
3570 = 113 × 30
351 × 2 = 702
702 + 360 = 1062
38 · 9

360 + 214 × 6 = 360 + 1284 = 1644 = 137 × 12
2(137 + 214 + 19) = 370 × 2 = 740; 740 + 360 = { 1100 = { 19 }
380 = 19 × 20
1062 + 36 = 1062 + 1250 = 2358 = 193 × 12 = 786 × 3
1062 ± 26 × 9 = 1062 ± 234 = { 1296 = 36²
828 = 36 × 23
1700 ± 1216 = { 2916 = 54²
484 = 22²
1284 ± 1216 = { 2500 = 50² = (250 - 170) (170 - 170)
1284 + 52 = 1836 68 = 17 × 4
170 - 170
1670 + 351 = 1995
312 + 31 = 343
1 = 6
450 + 786 = 1236 = 618 × 2
176 = 88 × 2 = (6 + 20) × 2
108 × 2 + 504 + 360 × 2 = 54 × 4 = 54 × 2 × 2 = 216
116 = 29
567 = 2605 + 78 = 905

31- сурет. Үстінде он тоғыз

Ортада Алашахан шенбер саны-360. Алты Алаш – алты жауһар – 214; олардың сыртында он екі мүшел -137. Оларды былай жазамыз: $214 \pm 137 = \begin{cases} 351 = 13 \times 27 \\ 77 = 7 \times 11 \end{cases}$. Тамаша көрініс:

$$351 = \frac{26(1+26)}{2} . \text{ Ал-Саратан - Ай үйінің саны, пайғамбар}$$

даңғылы. Жоғарыда біз осы 19 орынға 19 сан қойып есептеген едік. Оның астында жеті сан көрінбейді. Сонда болады:

$$\frac{19(1+19)}{2} = 190 ;$$

$$\frac{7(20+26)}{2} = 161;$$

$$\frac{26(1+26)}{2} = 351.$$

Осы санның келіп шығуы ($214+137=351$) өте тамаша мағыналы өрнек. Ол сандардың әрқайсысы толық мағыналы екені есте болсын: $214 \times 6 = 1284 = [\Delta]$, $137 \times 4 = 548$ – Ал-Иакут (توقايلنا), (55-сүре, 58-аят).

Олардан талай есептер шығады. Мысалы:

$$1284 + 1070 = 2354 = 107 \times 22 = 1644 + 710; \quad 1644 = 1140 + 504.$$

$$\text{Дос саны:} \quad 351 + 153 = 284 + 220 = 504.$$

$$2354 + 1216 = 3570 = 119 \times 30.$$

$$351 \times 2 \pm 360 = 702 \pm 360 = \begin{cases} 1062 \\ 38 \times 9 \end{cases}.$$

Негізгі өрнек: $360 + 214 \times 6 = 360 + 1284 = 1644 = 137 \times 12$.

Екі шеңбердің қабысуы қандай тамаша!?

Олардан мынадай сандар шығады: $2(137+214+19) = 370 \times 2 = 740 = 74 \times 10$ (сүре санаты Ал-мудаср).

Оған шеңбер санын қосамыз:

$$740 \pm 360 = \begin{cases} 1100 = 570 + 530 - (\text{он тоғыз}) \\ 380 = 19 \times 20 = 190 \times 2 - (\text{бестек}) \end{cases}.$$

31-суреттің сол жағында орталық суреттің ғалами бейнесі берілген.

Алаш – 6, Алашахан – 1, Мүшел сан – 12, жиыны он тоғыз: $6+1+12=19$. Жеті хат көктің бұл оң жағы делік (Ай орақшасы – жаңа Ай).

Оның астында Ал-Саратан – Қоян мүшел жұлдыз тобы. Онда Алты Алаш пен Алашахан қайталаған (таусыншық ай орағы). Сонымен ескі өрнекке келдік: $19 \pm 7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}$. Осы кесте-

мен байланысты талай есептер шығаруға болады. Ол ғана емес, басқа дін кітаптарында осы он тоғыз саны жөнінде айтылған мағлұматтармен салыстыруға болады. Олар тәфсілерде бар. Мысалы Халифа Алтайда, И.Ю. Крачковскийде көрсетілген

(Eicyier6 Die Dschinn, III беті немесе Fhrens, Muhammed, 30-31 бет). Тәфсірлер: Қаза Байзауи (Б), Желалайк (Ж), Мәдарік (М). Аударма, Стамбул -1974.

Тағы бірнеше мысалдар келтіреміз:

$$702+360+36^2=1062+1296=2358=393 \times 6=786 \times 3.$$

Мұнда қатысқандар: тек екі сан: Ал-Саратан саны $351 \times 2 = 702$, шеңбер саны (36, 360)... Олардан шықты жеті хат көк металдардың алты алашы 393×6 , немесе үш есе бас бата. Осыдан өрнек береміз: $x^2+10x-1656=0$; $x=-5 \pm 41$; $x_1=36$, онан шығады: $46 \times 36+180=1836=36 \times 51$, $x_2=-46$. Ойлап қараңыз. Мұнда $1656=1000+26^2$. Онан шығады тағы бір сан: $1062 \pm 26 \times 9=1062 \pm 234=$

$$= \begin{cases} 1296 = 36^2 \\ 828 = 36 \times 23 \end{cases}$$
 . Үстегі он тоғыз санына Кәміл Қалам санын

қосамыз:

$$1700 \pm 1216 = \begin{cases} 2916 = 54^2 \\ 484 = 22^2 \end{cases} \text{ . Ал-Қамар (54), Ай (11).}$$

Сандары, қосай түрінде, шаршы түрінде тамаша шығады. Онан мынау өрнек шығады: $26^2+22^2=656+484=1140=19 \times 60=$
 $=38 \times 30$. Бұлар ку-каб жеті хат көк белгісі. Қайталама сан:

$$26 \pm 22 = \begin{cases} 48 \\ 4 \end{cases} \text{ . Олардың арасынан шығатын бұр ыш:}$$

$$\frac{22}{26} = \operatorname{tg} 40^\circ 14' \text{ . } 29 \pm 27 = \begin{cases} 56 = 7 \times 8 \\ 2 \end{cases} \text{ ; соған жалғас сандар:}$$

$$1700 \pm 1216 = \begin{cases} 2916 = 54^2 \\ 484 = 22^2 \end{cases} \text{ ; екінші жағынан: } 1284 \pm 1216 = \begin{cases} 2500 = 50^2 \\ 68 = 17 \times 4 \end{cases} \text{ .}$$

Онан шығады: $40^\circ 14' - 13^\circ 14' = 27^\circ$.

Немесе: $109^\circ 28' - 40^\circ 14' \times 2 = 29^\circ$.

Осыларды ойға жіберіп бір қаралық. Алдымен $50^2=2500$, алтыншы хат көк металы (50-қалайы – Қола айы). Мыстың қоланың ақ (күміс-ай) қоспасы: жез – бақыр.

Айтылған бұрыш 29° сол мыс сандас. Олардан Алхимия алтыны шығады: $50+29=79$. Оның шаршы түрі, мысыр саны ($5^2=25$), Архам саны – 250 ماحررا=, байланыс мейірімділік саны. 17 – Қалам саны.

Осы үстіміздегі жыл санынан бастап талай тамаша сандарға келеміз: $1644+351=1995$. Мұнда $1644=360+740$, он тоғыз айтылған 74-сүре, 351 – Ал-Саратан. Осы екеуінің бас қосқан жылы - 1995. Ол Ал-Саратан пайғамбар данғылы есте болсын. Ол тағы осы суреттің бас мүшесі: $214+137=351$. Онан шығады: $351+153=284+220=504$.

$412+92=504$ – достық саны, көп мағыналы сан.

Осыған байланысты мыналарды қараныз:

$$1644=1140+504$$

$$1644+710=2354=107 \times 22$$

Онан шығады: $2354+12163570=119 \times 330$.

Оттардың отыз бабы арқылы ашылатын ғаламның шеберлік құрылыс өрнек хандас (119) сыры осында. Ол үшін оған (хандас

санына) қосамыз он тоғыз санын: $119 \pm 19 = \begin{cases} 138 = \frac{3}{2} \cdot 92 \\ 100 = 53 + 47 \end{cases}$.

Пайғамбар сандары.

Оны былай түсінеміз: $92+16=108=54 \times 2=108 \times 2+504=360 \times 2$ – ғалами сәйкес үндескен.

Тағы бір тамаша мағлұмат Қағбаның қара тасымен байланысты. Ол мынау: $313 \pm 137 = \begin{cases} 450 \\ 176 \end{cases}$.

Онан шығады:

$$450+786=1236=618 \times 2$$

$$176=88 \times 2=(62+26)2$$

Әулие сандары, темір тек – Тұран Какпа сандары – бәрі осыдан табылады. Әулие үшкіл осыдан шыққан: $618+382+786+450=2236 \approx \sqrt{5} \cdot 1000$. Осыдан Күн $=t=400$ санын – Шамси санын шығарамыз: $2236-400=1836$. Протон саны. Бұл кестенің қорытындысында екі сүренің ішінен алынған бір тамаша өрнекке ораламыз. Оның аты: Ғалами ғажайып.

ҒАЛАМИ ҒАЖАЙЫП

Әр нәрсені білдірсе Раббымның еркінде. Кейінгі кезде едәуір қатты қиналып ауырып жүрген кезімде Тәңірінің ұйғаруымен бір ойлар оралып, соны 31-суреттің қорытындысына келтіріп отырмын.

Ол өрнектің жалпы көрнекі – қаңқалық бейнесі мынау:
 $56\} + [74] = 3510$.

Яғни: $2605 \pm 905 = \begin{cases} 3510 \\ 1700 \end{cases}$. Онан шығады: $(2605+905) \times (2605-905) = 2605^2 - 910^2 = 5967000 = 3250 \times 1833 = 13 \times 250 \times 1833$.

Онан шығады: $\frac{910}{2605} = 0,3497 = \sin 20^\circ 28'$.

Онан шығады: $109^\circ 28' \pm 20'' 28' = \begin{cases} 129^\circ 56' \\ 89'' \end{cases}$.

Немесе: $90 \pm 89 = \begin{cases} 179 \\ 1 \end{cases}$; $89 \pm 11 = \begin{cases} 100 = 53 + 47 \\ 78 = \text{сан} = 19 \times 4 \end{cases}$;

$49^\circ 28' - 20^\circ 28' = 29^\circ = 29 \times 60 = 1740 = 348 \cdot 5$.

Алты Алаш. Алашахан Ай (11):

қосай: $11 \times 2 = 22$; $13 \times 6 + 11 \times 2 = 78 + 22 = 100$.

Шеңбер есебінің бас өлшеуіші осында $1^\circ = 60'$.

Тағы сонда кәміл қалам саны: $170 \times 10 = 1700$.

Енді осы өрнектегі жақша ішіндегі сүрелерге келейік.

56-сүре: Ал-Уақиғ 96-аят,

74-сүре: Ал-Мудаср.... 56-аят,

жиындық сандары:

$56 + 208 + 96 = 360$

$74 + 775 + 56 = 905$

$130 + 983 + 152 = 1265$.

Алғашқы 56-сүренің 75-76 аяттарында жұлдызды аспан құрылысына серт. Ол өзі білер болсаңдар зор ант деген аяттар. Осы аяттардың құраушы әріптерін АБЖД есебі бойынша санасақ болады 2605. Осы санды былай белгіледік: $\{56\} = 2605$.

56-сүреден алынған құрылыстық серттік сандар деген мағынада.

Екінші сүренің жиынын тұтас аламыз. Ол болады [74]=905.

Осы екі саннан жоғарыда айтылған мазмұндардың шығуы шын мағынасында тамаша. Екеуі келіп бас бата санында, пайғамбар даңғылында бас қосып отыр. Бұл екі сүредегі серт еткен аспан шырақтары екі ғаламды ишарағ етеді деп білеміз. 56-сүреде тұрақты мүшелдік жұлдыздар құрылысы да, 74-сүреде Ай бастаған, Таң Шолпан жеті хағ көк айтылған. Соған сәйкес біз өрнекте бастапқынын тек екі аятын алдық та, кейінгінің жиын санын тұтас алдық.

Сонымен осы екі санат Жер мен Көкті жалғастырған жол... Ол пайғамбар даңғылы...

Ойлап қарасаңыз тамаша мұғжиза жатыр.

Аллаға шүкір. Осыны айтуға – жазуға шамам келмей қала ма деген едім. Аллах өзі қуат берді.

Әй, мұсылман бауырларым, ей Адам балалары... инсандар...! Біздерге Тәңірімнің жіберген тура жолы – Құранда. Соны түсініп, сол бойынша харекет етелік. Раббым өзі жарылқайды. Амин!

Әл-Машани. 20/XI-1995

ШИФА

Үстіміздегі жылдың байланыстарын байқадық. Оның барлық АБЖД санына өлшемдес келгенін еске алайық. Ол болады: $5995=4000+1995$. Оны былай жазамыз: $5995=4304-19x16+1995$, $5995+38x8=4304+1995=6299$. Оған көрінбейтін жеті санын қосамыз: $6299-161=6460$ – Тамур он есе.

[رومن =646]. Ғалами қозғалыс.

Тұранға келер зор ырыс! Амин!

Айтылған сандардан бір тізбек: $360+905+1284+1995=4544=71x64=284x16$.

Құран Кәрім ғажайып сырға толы. Солардың ішінен адам баласына шифалыққа жіберіледі – деген бір аятқа ертедегі ислам ғалымдары көп көңіл аударған екен. Енді соған келеміз.

Алдымен шифа (افيش = 381) деген сөздің сандық мәні болады:

$$619 \pm 381 = \begin{cases} 1000 = 618 + 382 \\ 238 = 119 \times 2 \end{cases}$$

Олардан шыққандар: $238 \pm 236 = \begin{cases} 474 = 79 \times 6 \\ 2 \end{cases}$

Екі жұбай, шебер һандас, алты Күнде жаралған көк (79-Алтын – Күн металы) 32-суретті осыдан бастадық. Ондағы суреттің қаңқасы:

$54^2 + [\Delta] + [A] = [x]$ яғни $214 \times 6 + 151 \times 20 = 1284 + 3020 = 4304$.

19 ----- 785

Шифа ----- 381 ----- شيفاء

[17, 82]

$619 \pm 381 = 1000$
 $= 618 + 382$
 $238 = 119 \times 2$

$618 - 382 = 236$
 $238 \pm 236 = \begin{cases} 474 \\ 2 \end{cases}$
 $474 = 79 \times 6$

$54^2 + [A] + [x]$

$214 \times 6 + 151 \times 20 = 1284 + 3020 = 4304$

$504 \pm 302 = \begin{cases} 806 \text{ - Тот} \\ 202 = 101 \times 2 \end{cases}$

$54 \times 33 = 1782$. $1782 \pm 54 = \begin{cases} 1836 = 77 \\ 1728 = 432 \times 4 \end{cases}$

$54 \pm 33 = \begin{cases} 87 = 29 \times 3 \\ 21 = 7 \times 3 \end{cases}$

$x^2 - 33x - 1134 = 0$; $x = \frac{33 \pm 75}{2}$; $x_1 = 54$, $x_2 = -18$

$\frac{54^2}{2916}$

$2916 \times 22 = 1782 \times 36 = 64152$

32-сурет. Шифа

26 – 54 – Жеті қайталаушы және ұлы Құранда берілген аят саны (15, 87 аят). $104 = \text{Абақ} = 52 \times 2$ – хамды орыны. Екеуін қосқанда, болады Бақыр саны он есе немесе өркеш жиырма есе: $151 \times 20 = 3020 = 2914 + 104$. Айналасындағы алты алаш – алаш жауһар = бас үшкіл саны: $[\Delta] = 214 \times 6 = 1284$. Осылардан келіп төрт халифа саны шығуы бір тамаша.

Бақыр саны достық санына қосылғанда болады:

$$504 \pm 302 = \begin{cases} 806 = \text{Tom} - \text{توم} \\ 202 = 101 \times 2 \end{cases}$$

Ғажайып сандар.

Тағы бір тамаша (жұмбақ) сан: $1782 = 54 \times 33$.

Онан шығады: $1782 \pm 54 = \begin{cases} 1836 = m \\ 1728 = 432 \times 4 \end{cases}$. Ойлап қараңыз.

Протон саны мен дәуір саны, Ай саны, Ал Қамар саны, бәрі осында: $1782 = 162 \times 11 = 54 \times 33$. Онан шығады:

$$\frac{54 + 33}{54 - 33} = \frac{87}{21} = \frac{29 \cdot 3}{7 \cdot 3}$$

Осыдан өрнек жазамыз: $x^2 - 33x - 1134 = 0$; $x = \frac{33 \pm 75}{2}$; $x_1 = 54$;

$x_2 = -21$.

Ақырында мынау өрнек: $2916 \times 22 = 1782 \times 36 = 64152$.

Осы екі тамаша санның теңеу сандары өзінше бір өрнектер: 360 – шенбер, 220 – Қосай.

Тағы бір сырды айта кетелік. Ол 1782 сан. Оны жұмбақ сан дегеніміз ол өзі айтылған “шифа” сүренің 17, және оның аятының сандары $(82) = 1782$. Бұл тамаша мұғжира.

Осы секілді етіп “Қайталаушы жетіні және Ұлы Құранда бар деп аятты алайық: 15-сүре, 87... Болады 1587. Осы екі санды қосамыз: $1782 \pm 1587 = \begin{cases} 3369 \\ 195 \end{cases}$. Олардан шығады: 1123×3 ; $195 =$

$= 13 \times 15$. Ойлап қараңыз, бұрын айтылған сандар.

Аллаһның бергеніне шүкір. Илаһи исламға пайдалы болғай. Амин! 24/XI-1995.

Тас атты және Сафар атты екі сүреден біз бір-екі тамаша ишараттар көрдік. Сол екі сүренің басқы сандық мәндер жиыны болады:

$$15+242+231+99=587$$

$$17+293+ \quad +111=421$$

$$32+535+231+210=1008=504 \times 2.$$

Тамаша сандар: 32 – бес парыз саны. Жиыны екі дүниеде жарылқанған достық сан. Оны мына түрде жазамыз:

$$3(48 \times 7) - (56 \times 6) \cdot 3 = 1008. \text{ Тағы бір нұсқа. } [200\text{Cu}] + \{17\} = (\text{АБ-ЖД}) + \{15\} = 7582.$$

Хикматты ғылым мағынасында. Мұнда Cu – мыс – бақыр (Шолпан) саны $29 \times 200 = 5800$, $\{17\}$ - шафа саны (1782), [АБЖД] – Абжад сандар жиыны 5995. $\{15\}$ - тас сүренінен 1587. Осыларды қосып мынандай сандар шығарамыз: $5800 + 1 - 782 + 5995 + 1587 + 161 \times 50 = 480 \times 50 = 24000$. Мұны былай жазамыз: $24 \times (618 + 382) = \text{Нұр} \dots$

$$\text{Онан шығады: } \frac{3}{2} 240 = 360$$

$3/2$ – Темір (Арай) нотасы. Ойлап қараңыз?

Аллаға шүкір. 25/XI, 1995.

Осыған жалғас айтылған екі аят санатына екі сан қосамыз:

$$\left. \begin{array}{l} 1782 + 618 = 2400 \\ 1587 + 313 = 1900 \end{array} \right\} \begin{array}{l} 4300 = 86 \times 50 \\ 500 \end{array}$$

$$\text{Онан шығады: } 190 \times 10 = 38 \times 50; \quad 50 \pm 38 = \begin{cases} 88 = 62 + 62 \\ 12 \end{cases}$$

Айналып келгенде Тұран Қақпа санына жеттік.

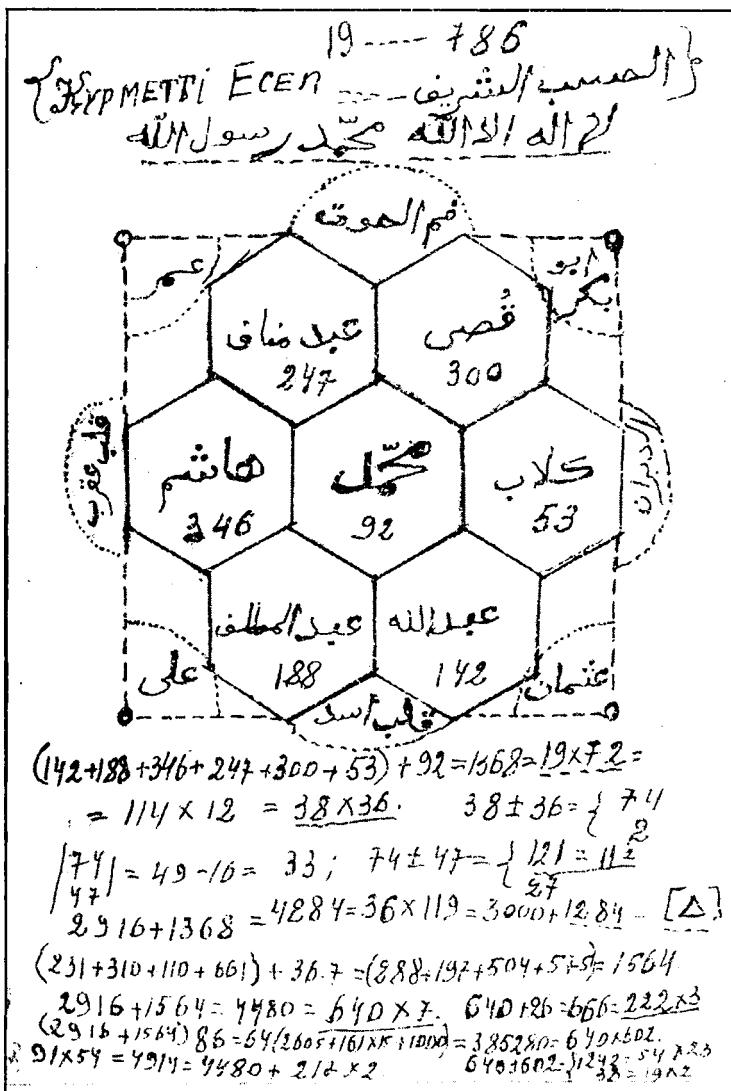
Аллаға шүкір.

ҚҰРМЕТТІ ЕСЕП

Пайғамбарымыз Мұхаммед Расул Аллаһтың жеті атасын білу мұсылмандарға міндет. Соған байланысты, жеті ғана емес оны үш еселеп жиырма бір атасын көрсеткен үлкен дөңгелек мөр

бар. Оның ортасында пайғамбар есімі, төрт бұрышында төрт Халифа есімдер. Мөрдін аты Ал Хисаб ал-Шариф (Құрметті есеп). Оның астында: Ла Аллах Алла, Аллах, Мұхаммад Расул Аллах. Ол жиырма бір ата мынау: Ғабдолла, Ғабдул Мутылыб, нашым, Ғабдул Манаф, Құсай. Калаб, Мұрат, Қағаб, тағы басқалар.

Солардың алғашқы алтауын алып, расулының өзімен жетеу етіп ықшамдап 33-сурет салдық.

33-сурет. Құрметті есеп (жеті Ата)

Бұл суретте қысқартумен қатар біздің қосқанымыз жеті ата есімдерінің астына олардың сандық мәнін бердік (АБЖД есеп бойынша). Екінші жаңалық шаршының төрт жағына ежелден белгілі төрт тораптың жарық жұлдыздар аттарын қойдық. Олар мыналар: 1) батыста Аидебаран – Сауырдың көзі; 2) оңтүстікте Қабаб Асад (Арыстан) жүрегі 3) шығыста Қалаб Ғақраб-Буйі (Қой) мүшелдің жүрегі; 4) батыста Фом Ал Хут – Балықтың аузы (Көнек-Доңыз) мүшел жұлдыздың басы.

Бұл жарық жұлдыздар ежелден аспан тарихында аталмыш белгілер. Оған ислам ғалымдары ерекше көңіл бөлген. Өйткені төрт бұрышын айыруда айқын нысана белгілер осылар болған. Енді осы есептерден шығатын мағлұматтарға келейік.

Алдымен жеті ата саны болады:

$$(142+188+346+247+300+53)+92=1368=19 \times 72=38 \times 36=114 \times 12.$$

Бас бата саны, Құранның сүре саны, шеңбер санына еселе-ніп шығады. Ойлап қараңыз. Қандай көрнекі, тамаша, ғалами ишарат!?

Онан шығады:

$$38 \pm 36 = \left\{ \begin{array}{l} 74 \\ 2 \end{array} ; \left| \begin{array}{l} 74 \\ 47 \end{array} \right. = 49 - 16 = 33 ; 74 \pm 47 = \left\{ \begin{array}{l} 121 = 11^2 \\ 27 \end{array} \right.$$

Пайғамбарымызға қайталаушы жеті мен ұлы Құран берілгені айтылған (15-сүре, 87 аят). Сол аят саны болады Ал-Қамардың (Айдың) сүрелік санат шаршысы: $54^2=2916$. Осының өзі бір тамаша нәрсе. Енді мынау сандармен қосамыз: $2916+1368=4284=$
 $=119 \times 36=3000+1284$. Тамаша өрнек: 119 –һандас (Аса саны) 36 – шеңбер басы. Демек ғалами өрнектің басы деген ишарат.

Бас үшкіл саны келіп байланысады: $50 \times 60=3000=500 \times 6$.

50 – Алты Алаш алтыншы аспан саны. Оған қосамыз: $T+Ж+K=159+516+609=1284=[\Delta]$.

Болады: $500 \times 6 + [\Delta] = 3000 + 1284 = 4284 = 119 \times 36$.

Енді төрт жұлдыз санын қарайық: $288+197+504+575=1564$.

Бұл өзіндік бір тамаша сан. Оны кейін көреміз. Осыған шаршының жеті бөлшегін қоссақ, ол болады тең халифалар санатына: $(231+310+110+661)+36 \times 7=1312+252=1564$. Кейінгі санды айтылған санға қосамыз: $2916+1564=4480=640 \times 7$. Тағы сол жеті: яғни жеті темір (640).

Ойыңызда болсын ол Темір Қазық – ғалами тірек, Тұран Қақпа саны. Оның арабша аты хадид-26. Құранда ал-Хадид (57-сүре). Оны қосамыз:

$$640+26=666=222 \times 3 \text{ (инсаф саны)} (222 \text{ فاصنا } =)$$

Осы сандардан шығады:

$$(2916+1564)86=64(2605+161 \times 15+1000)=385280=640 \times 602.$$

2605 – 56-сүренің 75-76-аяттар саны (Жұлдыз құрылысы жөнінде), 161 – көрінбейтін жеті, 15 – тас. $1000=618+382$ - әулие сандары. Онан шығады Темірдің ғажап есебі ($602=19 \times 31$ - сүренің жиыны).

$$\text{Онан шығады: } 640 \pm 602 = \begin{cases} 1242 = 54 \times 23 \\ 38 = 19 \times 2 \end{cases} . \text{ Ойлап қараңыз,}$$

ғажайып өрнек. Күн мен Ай көбейтіндісімен – періштелер саны шығарылған: $91 \times 54 = 4914$.

Енді осы санды жоғарыдағы санмен салыстырайық:

$$4480+217 \times 24480+434=4914.$$

217 – ғалами жыл саны: $35+56+70+56=217$. Космологиядан қараңыз.

Ақыл жетпес ғажаптар деген осы.

Енді осымен байланысты 34-суретке келеміз. Оның аты Төрт тарап, алты жақ. Олай атау себебі айтылған төрт тараптағы жұлдыздарды алты жақты текше Қағбамен байланыстыру. Мұнда жұлдыздар аттары жаңаша – қазақша жазылды, олардың астарына сандық мәндері қойылды. Ал жинақ болады: $288+197+504+575=1564$. Бұл санды жоғарыда да көрдік. Бұл жерде соның жалғасын береміз.

Алдымен бұл сан болады: $92 \times 17 = 1564$. Қағба (пайғамбар) саны он жеті есе. Ол 17-сүре Ал-Асар, түнгі сапар. Ол иман саны $17^2 = 289$, $289+40=329$; $329+289=618$. Ал оны хақ санына көбейтсек, болады протон саны: $17 \times 108 = 1836$.

Демек осының өзінде зор мағлұмат жатыр. Осы екі сан Жауза (Егіз) (17), және Мизан (Таразы) – (108) жұлдыздар саны. Олар үш және жеті мүшелдер. Онан Ыдрыс үшкілі шығады (сфера түрінде).

Арабша төрт – Арбағ= $273=91 \times 3$. Ол Күннің Құрандағы санатының үшкілі.

Қалаб). Осымен санды қосамыз, болады төрт арбағ саны: $220+53=273$. Осы санның бұрыштық мәні болады:

$$\frac{273}{1000} = 0,0273 = 1^{\circ}15'16'. \text{ Ол болады: } 15^{\circ} \times 60' + 16' = 900 + 16 =$$

$=916$. Онан шығады: $2916=2000+916$. Немесе: $916+920=1836$ – протон саны.

Алпыс бір саны – мүшелдік сан ($1+60=61$). Онан шығады:

$$\frac{60(1+60)}{2} = 1830 = 610 \times 3. \text{ Осы санатта сүре аты: } 61 - \text{Ал-Саф}$$

(Сафтар). Осында Мариам Ғайса пайғамбарымыздың келетінін хабарлап сүйіншілеген (6 аят). Осы санды төрт еселейміз (төрт жұлдыз – төрт тау мағынасында), болады: $61 \times 4 = 244$.

Осы санды ортаға алып, Алты алаш орын болса (Миғраф) ол өзі кәміл жүрек (қалаб) саны (132), онан шығады: $220 \times 6 + 61 \times 4 = 1320 + 244 = 1564$ – төрт жұлдыз саны. Онан шығады: $1368 + 336 + 132 = 1836$. Есте болсын: $48 \times 7 = 56 \times 6 = 336 \dots$

Төрт жұлдыз саны тау санын және мың бір түн (1001) санын қосамыз, болады темір тек саны. $1564 + 35 + 1001 = 2600 = 52 \times 50$.

Мұнда $1001 = 91 \times 11$ КүнхАй саны, немесе Жер саны Ал-арз (Арыз=1001-Жер). Оған қосамыз төрт Күн мағадан – алтын (79), болады: $2600 + 79 \times 4 = 2000 + 316 = 2916 = 54^2$. Осымен байланысты Ай металы – күміс санын, оған зам-зам санын шығарамыз: $273 + 35 + 250 + 382 = 940 = 47 \times 20$.

Достық сан туралы. Ертеден келе жатқан Ғұтрад – Ғараб саны: $71 \times 4 = 284$. Оны досы миғлаф саны 220. Жиыны болады: $284 + 220 = 504 = 36 \times 14$. Осы сан Байт+Қағба санына дәл келеді: $412 + 92 = 504$. Демек Байт Аллаһ адамдардың достық орыны деп білу керек. Екінші жағынан шығыстан тірек жұлдыз Қалаб Ғақраб, немесе $63 \times 8 = 504$ (Шаян-Қой) саны: 504... Оның Күн шығуын белгілейтін сағат тілі жұлдыз екені айтылды. Ойлап қарасаңыз осындағы Қой – Қошқар – Қосқар сол теңеліс қос мүйіз Зұлқарнайынға соғады.

Осылармен байланысты тағы бір тамаша сан айтылған төрт (арбағ) санының мағынасы. Оның байланысы: $104^{\circ}44' + 15^{\circ}16' = 120^{\circ}$. $273 \times 120 = 32760 = 91 \times 360$. Ал-Шамси-Күн (91) шеңбері шығады.

Қосымша тағы бірнеше сандар:

$$1564+1086=2650=530 \times 5$$

$$530+900=1430=286 \times 5$$

$$1564+308=1872=52 \times 36.$$

Олардан шығады:

$$x^2-88x+18720; x=48 \pm 8; x_1=52, x_2=36.$$

Екіншіден:

$$x^2+47x-5300=0; x = \frac{-47 \pm 153}{2}; x_1=53; x_2=-100.$$

Ерекше бір тамаша сан $1782=54 \times 33$. Онан шығады:

$$1782 \pm 54 = \begin{cases} 1836 \\ 1728 = 54 \times 32 \end{cases} \cdot \text{Бұл санды [Ш]- Шифа деген таңбамен}$$

белгіледік. Осының себебі Құранда 17 сүренің 82 аятында құрал арқылы шифа жіберілді деген. Осы екі санды қатар жазсақ $[Ш]=1782$. Саны шығады.

Осы санға бас бата санын қоссақ бас үшкіл санының екі есесі шығады: яғни: $1782+786=2568=1284 \times 2$. $[Ш]+[Б]=2[\Delta]$.

Ойлап қараңыз! Тамаша сырлы өрнек. Аллаһға сенген, оның әмірімен жүрген адамдар екі дүниеде бірдей зор бақытты болады, деген мағына бар деп білеміз.

Осы мәселенің жалғасы 35-суретте берілген. Оның аты: Төрт таған, Абақ табан. Ондағы мақсат Тұран Қақпасының шаршы ортасына Абақ (104) санын қойып, оны төрт бұрыштағы сандармен байланыстыру. Ол байланыс кергіш сызықтармен көрсетілген:

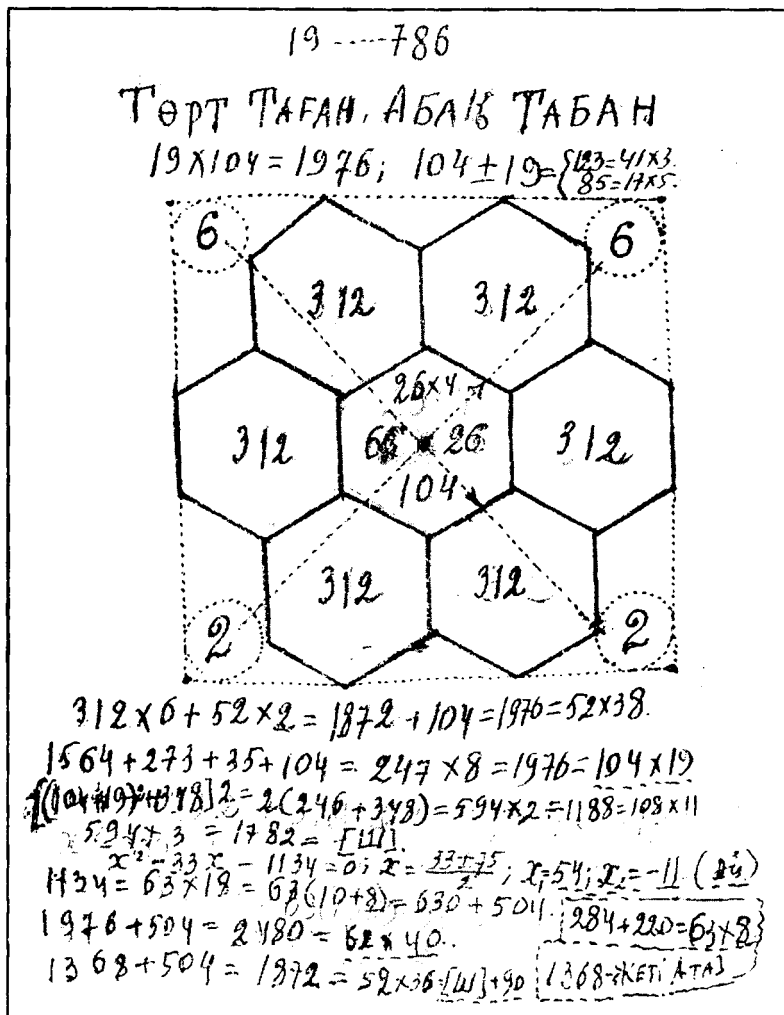
$$6 \rightarrow 2 = 62,$$

$$2 \rightarrow 6 = 26$$

$$62 \pm 26 = \begin{cases} 88 \\ 36 \end{cases}.$$

Онан шығады $26 \times 4 = 104$. Абакхан айналасындағы алты алаш хамды саны: $52 \times 6 = 312$. Жиыны болады: $312 \times 6 + 52 \times 2 = 1872 + 104 = 1976 = 52 \times 38$. Ойлап қараңыз қандай тамаша өрнек. Оны былай жазалық: $26 \times 19 \times 4 = 104 \times 19$, немесе: $1564 + 273 + 35 + 104 = 247 \times 8 = 1976$.

Мұнда 247 – Маруа. Һажар (Қамар) анаға зам-зам хабары

35-сурет. Төрт таған, Абақ табан

берілген тау. Бас бата санының Абақ санына еселенуінен осындай тамаша өрнек шығуы бір тамаша ишарат деп білеміз. Онан мынадай есеп шығады: $104 \pm 19 = \begin{cases} 123 = 41 \times 3 \\ 85 = 17 \times 5 \end{cases}$

Олар белгілі. Мысалы $123 \times 2 = 246$ - Жебрайіл саны. 17 – Ал-Асар... айтылды. Оған қосамыз шұғла санын. Онан шығады шифа [III] саны:

$3(246+348)=594 \times 3=1782$, немесе $594 \times 2=1188=108 \times 11$. Өрнек шығарамыз:

$$x^2 - 33x - 1134 = 0$$

$$x^2 = \frac{33 \pm 75}{2}; x_1 = 54, x_2 = -11 \text{ (Ай екі тілде)}$$

$$113463 \times 19 = 63(10+8) = 630 + 504.$$

Онан шығады:

$$1976 + 504 = 2480 = 62 \times 40 = 620 \times 4,$$

$$1368 + 504 = 1872 = 52 \times 36 = [\text{Ш}] + 90$$

1368 – Жеті Ата.

Ойлап беріңіз.

Жалғасы 36-суретте. Оның аты: Алты Алаш – Аспан, төрт таған Қағба. Атты осылай қоюдың мағынасы 5-6 сүре Ал-Уақиғ Аспан жұлдыздарының құрылысы деген сөз. Ғалами мағыналы нәрсе. Жер бетіндегі ғалами орталығы текше – Қағба – темір тек. Оның сандары Тұран Қақпа бұрышындағы көктер санына байланысты. Кергіш сызықтарды қараңыз: $2 \rightarrow 6 = 26$; $6 \rightarrow 22 = 62$.

Ортаға Қағбаның (текшенің) үш беті (үш шаршы жағы) айналасындағы алты алашқа қалай қабысатынын көріп қойыңыз. (Қағба мен бал ара ұясының қабысуы. Ортадағы текшенің (Қағбаның) үш жағына үш сан жаздық. Олар мынау: $17 \times 92 = 1564$. Айтылған төрт жұлдыз саны. Алаша саны. Сонымен өрнектен шығады: $56 \times 6 + 17 \times 92 = 336 + 1564 = 1900 = 38 \times 50$.

Бұл тамаша өрнек бас баға жүз есе: $19(47+53)$. Сонымен қатар ол барлық бес тектің бей мүшелер саны: $50+50+90=190$.

Ол бейнелердің өрнегі: $26+62=38 \times 50=88$ болатын:

$$62 \pm 26 = \begin{cases} 88 = 38 + 50 \\ 36 \end{cases}$$

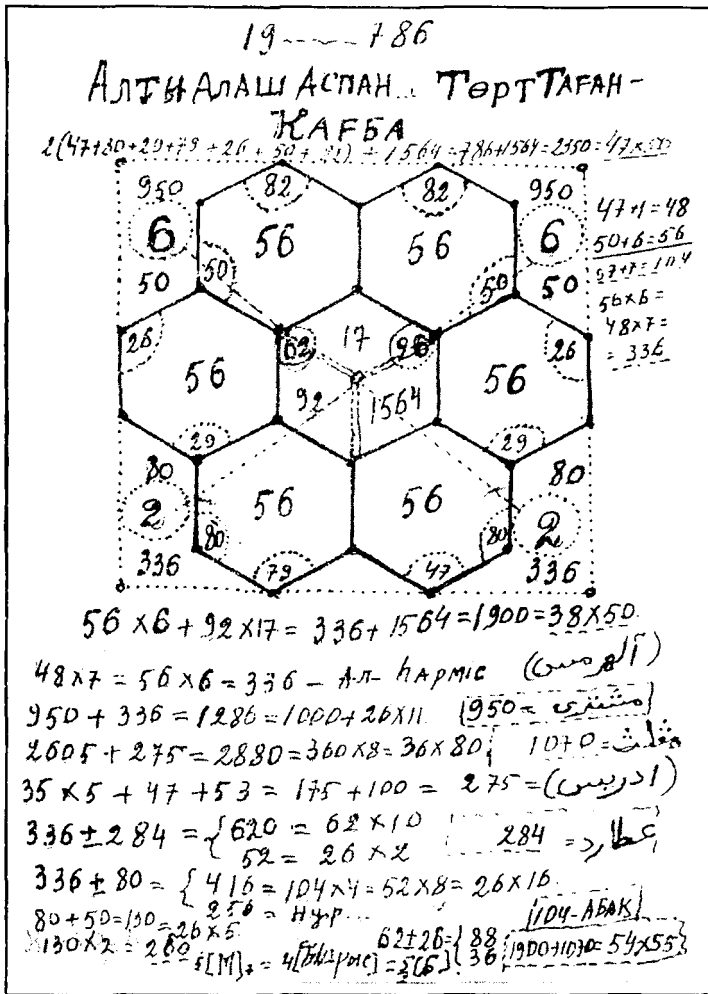
38-сүресі “сат” (= ۛۛ90=c)

50-сүресі “Қаф” (Қ=ق=100).

Болады: $90+100=190$.

Ғажәп ишарат ғалами сандар Құранда көрсетілген. Ойлап қараңыз! Тексеріңіз!

Тұран Қақпа шаршының төрт бұрышындағы көктердің рет-санаттары айтылды: 2 – Көк – Ғұғарад (Айкыз=Фараб). Сандық мәні $71 \times 4 = 284$. металы сынап=80; 6-Көк-Мұштары

36-сурет. Алты Алаш Аспан, Төрт таған Қағба

(Шоңай), сандық мәні 950, металы қалайы-50. Осы арада Ыдрыс пайғамбардың ныспы есімдерін еске алайық:

Ыдрыс=275

Ал һармис=336

Ғұтарад =284

Маслас =1070

Бәрі: 1965.

Ол болды: 1965=393x5.

яғни жеті метал бес есе: $47+80+29+79+26+50+82=393$.

Онан шығады: төрт есім=бес жеті метал = $\frac{5}{2}$ бас бата

$$1965=393 \times 5 = \frac{5}{2} \cdot 786 \text{ (36-суреттің ең аяғында).}$$

Жеті хат көктің металдар сандары олардың орындарына қоршау ішіне қойылған.

Осы сандарды есепке алып тағы бірнеше өрнек жазуға болады:

$$950+336=1286=1000+280=618+382+26 \times 11$$

$$2605+275=2880=360 \times 8=36 \times 80.$$

Қандай мағыналы сандар! $15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$. Айтылған алты

Алаш Аспан 56-сүренің серт еткен екі аятының (75+76) сандық мәні – 2605 болғанда, соған Ыдрыс есім санын қосқанда ғалами шеңбер саны, екінші хат көк метал саны (Ыдрыс метал саны) шығады: $(62-26)80=360 \times 8$. Ол Ыдрыс есімінің өзі бастау тау мен пайғамбар есімдерін шығарады: $35 \times 5 + 47 + 53 = 275$. Ойда болсын Ибраһим пайғамбар Қағбаға бес таудан тас қолданған. Ыдрыстың екі есімі Тұран Қақпа санына келеді:

$336 \pm 284 = \begin{cases} 620 = 62 \times 10 \\ 52 = 26 \times 2 \end{cases}$. Сол секілді тағы да бірнеше сан:

$$336 \pm 80 = \begin{cases} 416 = 104 \times 4 = 52 \times 8 = 26 \times 16 \\ 256 = 16^2 - \text{Нұр саны} \end{cases};$$

$$80+50=130=26 \times 5.$$

$$130 \times 2 = 2607$$

$$1960+1070=2970=54 \times 55=54 \times 11 \times 5.$$

Тамаша өрнек! Ойлап караңыз.

Суреттің басындағы сан мен аяғындағы сандарды салыстырайық:

$$2[M]_7 = 1564 + 786 = 2350 = 47 \times 50$$

$$5[M]_7 = 4[\text{Ыдрыс}] = \frac{5}{2} [\text{Б}].$$

Онан шығады: $7[M]_7 = 4[\text{Ыдрыс}] + [\text{Б}]$

$$393 \times 7 = 1965 + 786 = 2751.$$

Ойлап қараңыз!

Ыдрыс ғылымдар атасы. Ол Мұхаммад пайғамбарды Хабиб Аллаһ атаған. Ғылымды дәрежелеудің жоғары мазмұны осында. Оның аты Тәңірінің өзін тану мен оның жаратқан ғаламын тану. Бұл таным біріне бірі тығыз байланысты. Ғылымның парыздығы осында. Ол ғылымның ең жетілген заманында исламға келді. Біздің пайғамбарымызға – ақырғы пайғамбарға келді. Ыдрыс ілімі соның көзін ашты. Оның шыншыл пайғамбарлығы осында, оның жоғары дәрежеге көтерілу себебі осында (19-сүре, 56-57 аят). Ыдрыс-Сидиа канабиа ایبناقاید سیرنا

$$(63)+(205)+(275)$$

оны былай жазамыз: $205+60=275$.

60 – дәуір – шеңбер саны, 63 – пайғамбар саны (жасы).

Онан шығады: $2605+275=2880=360 \times 8=36 \times 80$ (көрдiк).

Енді бір тамашасы Ыдрыстың – Масластың (Үшкілдің) санын дүниедегі кристалдық барлық формалар (бейнелер) саны-

на қосудан шығады: $1070 \pm 230 = \begin{cases} 1300 = 26 \times 50 \\ 840 = 56 \times 15 \end{cases}$. Онан шығады:

$$\begin{array}{|l} 84 \\ 48 \end{array} = 64 - 16 = 48$$

$$132$$

$$36$$

$$\frac{1}{2} = \sin 30^\circ$$

840 – Ал-табут. Оны былай жазамыз:

$$2(1070+230)=1070 \times 2+230 \times 2=2140+460=5(214 \times 2+92)=5(428+92)=5 \times 520=2600=52 \times 50.$$

Тамаша ғалами сандар: $26 \times 2=52$ хамды, екі темір (хадид-26) бесінші көк металы, 50-қалайы – алтыншы көк металы:

$$\begin{array}{|l} 65 \\ 56 \end{array} = 36 - 25 = 11$$

$$121 = 11^2$$

Тамаша өрнек: 65 – Асад (Арыстан бап), 56 – ал-Уақиғ – жұлдызды аспан құрылысы (2605 сан, 75+76 аяттар).

$$\frac{5}{6} = 0.833 = \cos 33^\circ 34'$$

Онан шығады: $33^{\circ}34' - 26^{\circ}34' = 7^{\circ} = 420'$. Бұлардан көптеген есептер шығады.

Аллаһа шүкір. Ислам Қуат берсін. Амин.

Әл-Машани, 11/ХІІ-1995.

АЙ-ҚАМАР ҒАЛАМИ ҚАР

Адам баласының дүние тануында алғашқы көрнекі нысананың бірі Ай болғаны мәлім. Сондықтан да болар Ай Қамар, Қар деген сөздер ортақ болып табылады.

АБЖД, әліппесінің бас әрпі “А” ақыры й, сандық мәндері $A=1$, $й=10$, $Ай=11$. Қамар деген сөздің бас әрпі Қ, сандық мәні 100. Сонымен шығады: $1+10+100=111=37 \times 3$.

Екінші жағынан *қар* деген сөздің мағынасы көп, терең. Оны ең алдымен аспаннан жауған қар мағынасында аламыз. Жапалақтап жауған алты қырлы қар ұшқындарын халық тілінде құстың қанаты ол бейне жұлдыз бейнесі болып табылады. Айнала келгенде қар мен алты алаш мағынасы жақын келеді. Қазақша екі қолдың білегі де қар болады (қолдың қары). Екінші жағынан қолды әл-ал мағынасында да алады. Ал-аш – деген қолынды (құшағынды) ашып, құшақтасу – достасу, туыстық қатыста болу. Соған байланысты қол – қар-қармау-ұстау-тұту мағынасында. Адам аспанға екі қолын жайып бата істеуден жеті хат көк пен он екі мүшел қалыптасқанын көрдік. Біздің халқымыздың алпыс жылдық мүшел есебі соған негізделгені белгілі.

Егерде мүшел қатарындағы малдарды алатын болсақ, олардың екі мүйізі адамның екі қолы орнына белгі болмақ. Ай орағын алатын болсақ екі қол Айдың батыстық және шығыстық орағына келеді. Арабша екі және алты деген сандардың таңбалары соны сақтап қалған: $=2$ батыс, жана Ай орағы, $=6$ шығыс, ескі ай орағы...

Сонан барып тоғыс есебі басталады.

Осы тұрғыдан алып қарағанда: Қар, қаракшы, қарауыл, қарнайын, Қошқар, Архар, Қарға деген сөздердің тегі бір тамыр-

дан деп білу керек. Ол Аспан белгісі, есеп басы, Абақ, миғлаф мағынасына келеді.

Осы айтылған түсініктерге қосымша, соны нығайтатын жаңа мағлұматтар – суретте берілген. Қамар мен Айдың сандық мәндері:

$$340 \pm 11 = \begin{cases} 351 \\ 329 \end{cases}$$

Ойлап қаралық: $351 = 13 \times 27$. Бұл Ал-Саратан саны екені айтылды. Ал ол Айдың тағы (мүшелдік) үйі екені де айтылды. Осының өзінде тамаша нәрсе жатыр емес пе?

Екінші 329 -- ал-рахман саны оны былай жазайық:

$$329 \pm 11 = \begin{cases} 340 - \text{Қамар} \\ 318 = 53 \times 6 (53 - \text{Ахмад жұлдыз}) \end{cases} \quad (53\text{-сүре Ал-}$$

нұжым).

Тәңірінің жарылқаған белгісі. Осы кейінгі санға қар санын

$$\text{қосамыз: } 318 \pm 301 = \begin{cases} 619 - \text{Иман - таразы} \\ 17 - \text{Егіз (Жауза)} \end{cases}$$

Бір ауыз байыт - өлең келтіреміз:

*Тәңірім ғаламды Егізден жаратқан
Үштен бастап таратқан.
Ғадалатты кәміл таң атқан.*

Сол бойынша екі қар (қос қар – қарнайын) болады $301 \times 2 = 602$. Бұл 19-сүренің жалпы бас санат есебі: $19 + 290 + 195 + 98 = 602$. Бұл сандардың әр қайсысында сыр бар. 19 – бас бата, 290 – мыс (он есе) – таң жұлдызы – Шолпан, $13 \times 15 = 195$ 50+100+45 (“Қ” – сүресі). $98 = (7\sqrt{2})^2$. Ол $Қ = 100 = 47 + 53$ пайғамбардың екі есімі. Осылармен байланысты көп сандар шығады:

$$47 \times 7 = 329; \quad 329 + 53 = 382 = 100 + 47 \times 6, \quad 618 + 382 = 1000, \\ 351 + 301 = 47 \times 16 = 94 \times 8 = 752, \quad 100 + 40 = 140, \quad 301 + 140 = 441.$$

Мұнда – 140- ғылым саны. 441 – ал-қарнайын (қос қар) саны. Оның өзі Тұран тасымен сандас (38-сурет).

$$\text{Бір тамаша сан: } 2605 + 65 + 2730 = 5400 = 108 \times 50$$

Қос Қамар (Ал-Қамар) хақ саны: $54 \times 2 = 108$, 50-қалайы, Алтыншы аспан металы. Оны құрастырған сандар: 2605 (56-

сүренің 75-76 аяттар саны – ғалами құрылыс саны), 65-Асад (Арыстан бап) саны, 2730 – арабша төрт – арбағ саны $91 \times 3 = 273$; немесе 91×30 . 91- Ал-Шамси – Күн, 30 отыз бап. Осылармен байланысты 37-суреттегі сызықтарға келейік. Алдымен мұнда белгілі әулие үшкілі; АБЖ. Сызықтары: $1000 + 786 + 450 = 2236$ бұрыштары: $104^\circ 44' + 49^\circ 28' + 25^\circ 48' = 180^\circ$. Осы үшкілдің ішінде бір тамаша сызық бар: $БД = 487$. Оның бір басы айтылған үшкілдің доғал бұрышында болса, екінші басы мыңды екіге бөлген: $360 + 640 = 1000$. 360 – шеңбер саны, 640-темір саны. Осы сызықпен көп мәселе байланысты. Алдымен үшкіл ішіне сызылған шеңбер өрісін еске алайық: $=153$. Оны мүшел еселес болады протон саны: $153 \times 12 = 1836$.

Онан шығады: $487 + 153 = 640$ темір саны. Ойлап қараңыз терең сыр жатыр. Екінші жағынан $487 + 360 = 847 = 77 \times 11 = 55,847 - 55000 = 847$ ($A = 55,847$ – темір атом салмағы). Ойлар тудырады.

Енді осы санға жұлдыз (Ахмад) санын қосамыз, болады: $487 + 53 = 540$. Яғни пешене саны (Ал-Қамар саны): $108 \times 5 = 540$.

Тағы бір сан: $487 \times 3 = 1020 + 441 = 1461$, $1020 = 340 \times 3$ (Ағуз саны), 441 – Ал-Қарнайын. Осы айтылғандарға байланысты айтылған үшкілге қосымша суреттер жалғастырдық. Ол жалғастыру әдісі: айтылған 487 сызық арқылы әулие үшкілдің басын төмен төңкердік ($A \rightarrow A'$). Сонан кейін $A'Ж$ және басқа сызықтарын жүргіздік. Олардың сыртқы өлшемдері: 360, 460, 540, 640. Бұрыштары: $29^\circ 8'$, 60° , $90^\circ 52'$, $85^\circ 36'$, 90° тағы басқалары. Мұндағы баса көңіл аударатын бір нәрсе мынау үшкіл: $60^\circ + 67^\circ + 53^\circ = 180^\circ$. Онан мынадай өрнек шығады: $109^\circ 28' + 67^\circ = 90^\circ 52' + 85^\circ 36' = 176^\circ 28'$. Онан шығады: $67^\circ \times 60^\circ = 4020'$. Осы санды айтылған үш Қамар (Агуз) санына қосамыз:

$$4020 \pm 1020 = \begin{cases} 5040 \\ 3000 \end{cases}$$

Достық сандары: $10(284 + 220) = 5040$
 $50 \times 60 = 3000$

Ойда болсын: $50 + 17 = 67$, $33 = 3 \times 11$. Сол санға халифалар санын және құрылыс хандас (Ара) санын қосамыз: $4304 + 4020 + 119 \times 4 = 8324 + 476 = 8800 = (62 + 26)100$. Өте ірі күрделі мәселе. 67-сүреде ғаламның қозғалысы айтылған тамур ($رومت = 646$). Онан

Кейінгі сан Алты Алаш + Алашахан өрнегінің бір түрі. Оны былай түсінеміз. Егіздің алты айналмасы $80 \times 6 = 480$. Ай айналмасы алты Алаш. Ортада тақ -- ежелгі белгі – табут.. (توباتلا 840).

Тағы бірнеше есте болатын заттар:

$$92 + 88 = 180; 11 \pm 4 = \begin{cases} 17 \\ 7 \end{cases}; 15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}.$$

$$109 \times 28' + 119 \times 8 = 6568 + 952 = 7520 = 47 \times 160 = 94 \times 80.$$

$$441 \pm 273 = \begin{cases} 714 = 119 \times 6 \\ 168 = 24 \times 7 \end{cases}; 618 + 168 = 786. \text{ Ал-Қамар: } 54 + 371 +$$

$+55 = 480$. Онан шығады: $55(54+55) = 55 \times 109 = 5995 = \text{АБЖД} = 29 \times 200 + 195$.

$$109 \pm 71 = \begin{cases} 180 = 90 \times 2 \\ 38 = 19 \times 2 \end{cases}; 92 \pm 38 = \begin{cases} 130 = 80 + 50 \\ 54 = 18 \times 3 \end{cases}.$$

Екі пайғамбардың есімі:

Ыдрыс = سیردا = 275

Исмағил = ليعامسا = 212

$$275 \pm 212 = \begin{cases} 487 \\ 63 \end{cases}$$

Бұл пайғамбарлар шыншыл есімділер. Ойлап қараңыз (19-сүре). Осында қозғалған мәселелер жалғасы 38-суретте.

Оның аты: “Қаф жұмбағы”.

Бала кезімізде ауылда үлкендерден естілген бір жұмбақ:

Басы бар, аяғы жоқ бір керует.

Табарсың ұшырассаң көп меруерт.

Үстінде қос мұғаллақ қаратас бар.

Жігітке таба алмаған бір шерует.

Шешуі “Қаф” әрпі. Ол қайық сияқты басы жұмыр, аяғы қармақша, үстінде екі ноқаты бар. Оның мағынасы “Қаф” (Қ) Қамар – Ай басы. Айдың басы ғалам басы, есеп басы, ғылым басы. Демек оны білген адам ғаламның ғажайып асыл тас – меруерт інжу – Маржанын біледі. Абайдың “білгенге маржан” дегені мағынасында. Оны – ғылымды білмеген адам шерменде, арманда болады деген сөз. Осыларды ойлап қарағанда

бабаларымыздың терең ойлы, тамаша білімді – ғылымды болғанына қайран қаласың.

Бұл таңбаның арғы жағында тағы да терең астары жатыр.

Айдың мүшелдік тағы – орыны – үйі Қоян, арабша – Ал-Саратан – Шаян екені айтылды. Осы мүшел жұлдыздың астрономия ғылымындағы тарихи таңбасы айтылған “Қ” әрпінің арабша екі айқасқан түрінен тұрады. Орхон (Көк түрік) таңбасында да сол екі басты бағытты қос әріп таңбасы, Қыпшақ (Қ) таңба бар. Тегінде қыпшақ – құлшақ – Қар бір мағынада деп білеміз.

Өгізхан аңызында Қыпшақ оның ағаш қуысынан табылған анадан туған досы. Осы түсінік ертедегі Шумер елінің Гилгамеш атты аңызына үндес келеді. Онда осыдан 6000 жыл шама-сы бұрын жазылған таңбалар бар.

Тегінде Қыпшақ – қазақ деген сөздердің төркіні бір болуы ғажап емес. Мысалы басқы буындағы қып – “қ” әрпінің аты болып (Қаф-қап-қыб), оқылғанда әріп ретінде “қ” болып оқылса, онан кейінгі *шақ* – *сақ* қазақтың атасының аты. Сонда *қасақ* – *қазақ* болып шығады. Бұл мәселені мамандарымыз зерттеу керек.

Қалай болған күнде қос әріп, қосқар (қошқар), (Архор), зулқарнайын, қос орақ, қыш-қаш пен, қос муғаллақ қаратас – бәрі келіп тоғыс мәселесіне соғады.

Құранда ол мәселеге зор мән бергені мәлім. Рамазан айы, хажылық жөнінде, ақ жіп, қара жіп айыру жөнінде, жаңа туған ай жөнінде ерекше айтылған (2-сүре, 187-189 аяттар), тағы басқа аяттар. Оны Халифа Алтай түсіндірмесінен табасыз (ай туралы), Жаңа Ай басы адамдарға уақыт есебі үшін, хажылық үшін керек деген (189-аят).

Сондағы Ал-Аһлі ١٤٤ сөзінің сандық мәні болады: $31+36=67$. Оны былай жазамыз: $20+47=67$.

Осымен байланысты 37-суретті қараңыз. Оған пайғамбардың тағы бір есімі қосылған $67+53=120=60 \times 2$ немесе $53+67+60=180^\circ$. Осыған байланысты есептерді еске алайық. Мысалы: $4020+340 \times 3=5040=(284+220)10$. Бұлар ғажап есептер...

Осымен байланысты жаңа Ай басы деген сөздің жекеше түрін алайық. Ол болады һилел-66 ٦٦ яғни Алты Ай $=6 \times 11=66$.

19 --- 786

"Қаф" ЖҰМБАҒЫ

$50 + 100 + 45 = 195$

سورة ق ٥٥
صَادَات = 195 (1954)
بِسْمِ رَبِّهِ = 470

$195 + 71 = 266$

$100 + 19 \times 5$

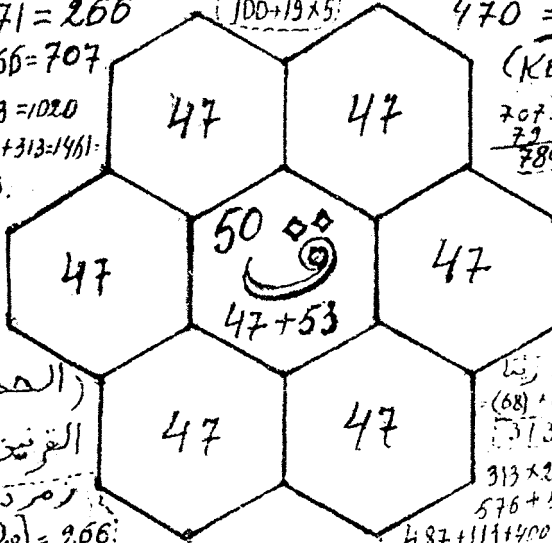
كِرْب = 707 (КЕРУЕТ)

$441 + 266 = 707$

$707 + 313 = 1020$

$441 + 266 + 313 = 1020$

$= 487 \times 3$

$707 = 77 \times 9$
 $77 \times 9 = 786$

$90 + 278 = 1000$

(ТАН)

$(42 + 8)$

$205 + 195 = 400$

(العمر السود)
313

القرنين = 441

التعبئة بنتا ريتا
 $(68) + (113) + (132)$
 $313 (6 - \alpha \cdot 97)$

$313 \times 2 = 626 = [20]$

$576 + 50 = [20]$

$487 + 113 + 400 = 600 + 400 = 1000$

$BeAl_2(Si_6O_{18}) = 266$

$Co_2[M_5Fe_4][Si_4O_{20}]_2[HO]_2 = 441$ (بیشتر) $47 \times 6 + 100 = 382 = 47 \times 7 + 53$

$329 \pm 53 = \{ 382$
 $276 = 92 \times 3$

$382 + 50 = 432 = 108 \times 4$
 $470 = 432 + 38$

$2 + 30 \pm 9605 + 65 = \{ 2730 + 2670 = 5400$

$268 = 62 + (305)$
 $263 + 92 = 355$

Қаф және суік дәрежелі Құранға серт (1)

$4304 + 576 = 4880 = 610 \times 8 = 61 \times 80$

$2916 + 576 + 103 = 3595$

ق ح و الزمران التمجید (1)

$350 : 3 = 33 \times 3 + 1$

$24^2 = 576 = (88) + (382) + (6) + (100)$

$\frac{34}{54} = \cos 63^\circ 31' = \sin 26^\circ 28'$
 $63 + 37 = 100$
 $63 \times 31 = 6516 = 11$
 $487 + 400 + 153 = 1040 = 52 \times 20$
 $2600 + 810 = 1070 \times 2$

38-сурет. "Қаф" жұмбағы

Қосай болса жүрек=Қалаб (بَلَقَ) – немесе жеті – جَبَد (сабиғ), саны болып табылады: $66 \times 2 = 132 = 12 \times 11$. Жоғарыдағы үшкілді мына түрде жазамыз: $60^\circ + 66^\circ + 54^\circ = 180^\circ$ (54 – Ал-Қамар – Ай).

Дүние алты Күнде жаралды деген мағына. Алты Алаш деген мағына, алты қырлы қар қылауы – Қырауы, бас үшкіл, егіз-сегіз-бәрі келіп осы арада бас қосқандай.

Осы санды бас бата санына қосамыз:

$$786 \pm 66 = \begin{cases} 852 = 71 \times 12 = 142 \times 6 = 284 \times 3 \\ 720 = 36 \times 20 = 360 \times 2 \end{cases}$$

Өркеш әріптер (бас мукаттахағ) $A+J+M=1+30+40=71$ (2-сүреде). Екіншісі қос шеңбер – екі дүние ғаламының кілті осында дегенге ишарат.

Арыстан бап, оның қасында Қышқаш бап, Қарға бап, Лашын бап деп келеді. Олар тегінде жұлдыздар. Қар-қарға – аспандық бейнелер. Біздің халық аңызында «Ат байладым Абаққа» аңызында жұлдыздар Қарғалар болып аталады. Олар Қар түрінде Жерге түскенде қанатымен жорғалайды. Сол қардың еріп, су болып ағуы – Тегінде алты тармақ – алты айыр қар мен арабша алтайыр – құс мағынасында тектестік бар деп білеміз. Қараша қары – құс қанаты дейді біздің халық. Яғни қайтқан құс мағынасында. Құстың екі қанаты, екі аяғы, бір басы, бір құйрығы – қардың алты термек қылауына баланған болар...

Қысқасынан айтқанда 38-суреттің алты ақ күмісі (47-Күміс) алты тармақ ақша қар қылауын бейлейді. Ол Ай металы. Сонда болады Алтай-Алты Алаш. Ортада Алашахан – «Қаф» - «Қамар». Ол өзі жеті хат Көктегі Ай мен он екі мүшел жұлдыздың қабысуы (47-Ай, 53-сүре Ал-Нұжым (жұлдыз) немесе Мухаммад+Ахмад - Тәңірінің ақырғы – қорытынды мөр елшісі.

50-«Қаф» сүренің сандары берілді $50+100+45=195=13 \times 15 = 100+19 \times 5$. Осы сан Садық сөзінің сандық мәні $قِصْد = 90+1+4+100=195$.

37-суретте екі пайғамбардың есімдері берілді: Ыдрыс пен Исмағил. Олардың есімдері Құранда *садық* – *шынышыл* деген сөзбен сипатталған. Сондағы Исмағилдың сипаты садық саны 195 айтылған «Қаф» сүресінің санаттық жиын санына дәл келеді. Ол шынышыл сипаттар 19-сүресінде берілген. Ол сүренің

мұқаттағаты $K_{\text{HIFC}} = \text{صعيبهك}$. Оның сандық мәні 195. Ойлап қараңыз!

Онан шығады: $Қ+19 \times 5 = 100 + 95 = 195$. Осы екі сүренің санынан һандас-қиас-құрылыс-өлшемдес-геометрия-бал ара – Қағба саны шығады: $(62+26)+3188+31=119=19+100$. Екінші

жағынан: $19 \pm 11 = \begin{cases} 30 \\ 8 \end{cases}$. 11 – Ай – 30 – отыз бап, оның үйі.

Терең мағыналы АБЖД есебі бойынша “қ” әрпінің алатын орыны осыған дәл келеді, яғни ол алтыншы сөз, он тоғызыншы әріп. ҚРШТ تشرق сандық мәні бас АБЖД жақша ішінде кіші (абжд): $Қ=100$ (9), $Р=200$ (8), $Ш=300$ (0), $Т=400$ (4). Жиыны:

$$100+200+300+400=1000.$$

$$9+8+0+4=21$$

Осыны бірінші сөзбен салыстырамыз:

$$1+2+3+4=10$$

$$100+200+300+400=1000=100(1+2+3+4)$$

Бас әріп а – Ай (қамари) әріп, он тоғызыншы Қ әріп ол да Ай әріп (Қамари), оныншы әріп и=10, ол да қамари, екінші әріп б=2, ол да қамари, он жетінші әріп ф=80, ол да қамари. Сонда «Ай Қаб» немесе «Ай Қаф» деген сөз бәрі Айлық (Қамари) әріптерден тұрады. (فقياً) (فدىأ) Қар-Қарақшы-Қараша – сөзінің Ай мағынасы.

Біздің халқымыздың бір кездегі көтерген ұраны, журналының аты осылай болуы тегін емес, терең білімнен туған. Оның өзі «Қаф» жұмбағының шешуі, хақтық жол мағынасында.

38-суреттен талай тамаша сырлар табуға болады. Мысалы айтылған «Қаф» сүре санына бас мұқаттағат санын қоссақ болады зумруд тас саны (Ыдрыс тасы):

$$195+71=266 \text{ Be}_3\text{Al}_2[\text{Si}_4\text{O}_{18}]_2=4 \times 3+13 \times 2+14 \times 6+8 \times 18=12+26+ \\ +84+144=266.$$

Осы санға екінші асыл тас санын қосамыз, яғни Ахмад Иасауидың бет тасы яшманың санын қосамыз. Ол сан мынау: $\text{Ca}_2[\text{Mg, Fe}^{2+}]_3[\text{Si}_4\text{O}_{11}]_2[\text{HC}]_2$.

$$20 \times 2 + \frac{12 + 26}{2} \times 5 + 14 \times 8 + 8 \times 22 + 9 \times 2 = 40 + 95 + 112 + 176 + 18 = 441.$$

Мысыр мен Тұран тастарының жиын саны болады: $441 + 266 = 707$. Оған Қағбаның каратас санын қосамыз (دوسار جلا = $= 242 + 71 = 313$).

Болады: $313 + 266 + 441 = 1020 = 340 \times 3$

Үштас = үш Қамар = үш Ай.

Осы санды бас үшкіл санына қосамыз:

$$1284 \pm 1020 = \begin{cases} 2304 = 36 \times 64 \\ 264 = 24 \times 11 \end{cases} . \text{Айтпай-ақ белгілі сандар шықты.}$$

Басқы санды Арай (Теміртеқ) нотасына еселесек, болады: $3 \times 2304 = 3456 = 108 \times 32 = 432 \times 8$ дәуірлік ғалами сандар, хақтың саны.

Үштас санына Тұран тас санын тағы қоссақ, болады:

$$441 \times 2 + 266 + 313 = 1461 = 487 \times 3.$$

37-суреттегі белдеу санға оралдық. Мұнда еске сала кететін бір нәрсе айтылған Тұран тас саны арабша қос мүйіз ал-Қарнайын (نیرقلا = 441) санына дәл келеді. Оны екі есе алудағы мағына соған соғады. Екінші жағынан Үштас – үш қамар саны Тұран халқының атасы Өгізхан санына дәл келеді. Оның арабша жазылу түрі:

$$= 1020 = \text{أوغو} = 1 + 6 + 1000 + 6 + 7 = 7 + 1000 + 13 = 1020 = 340 \times 3.$$

Осымен байланысты мүйізді таж киген ғадалатты хан Өгізхан, Зұлқарнайын мағынасына тура келеді. Бұл түсінікті өз алдына зергтеу керек. Қалай болған күнде Зұлқарнайынды грек патшасы Александр Македонскиймен шатастырмау керек.

Зұлқарнайын санына зумруд санын қосқандағы шығатын санда зор сыр жатыр $= 441 + 266 = 707$. Бұл сан арабша алтын деген сөздің сандық мәні:

$$= 707 = 700 + 5 + 2 = \text{заһаб}.$$

Алтын Күн металы. Демек, айтылған асыл тастарда аспани мағына бар. Зумруд Таң Шолпан тасы. Ал Тұран гасының екінші аты сәулелі тас. Осыған алтының электрондық санат санын қоссақ болады *камалат* хамды саны:

$$441 + 79 = \begin{cases} 520 = 26 \times 20 \\ 362 = 181 \times 2 \end{cases} \cdot \text{Онан шығады: } 520 + 266 = 786 =$$

=707+79. Бас бата саны. Жеті хат көктің орталық шырағы Күн жаратқан иесіне хамды – сана етеді деген ишарат. Онан бұрын біз жеті хатты екі рет еселеп осы түсінікке келген едік. Енді Күннің өзін екі мағынада алып тағы соған келдік.

38-суретте тағы бірнеше өрнектер бар. Аспанның құрылыс көркі деген аяттың сөздерінен шығады: $132 + 113 + 68 = 313$. (50-сүре, 6 аят) Қағбаның қара тасы. Онан шығады жиырма саны = $313 \times 2 = 626 = [20]$.

Мындық санды мына түрде жазамыз:

$$487 + 113 + 400 = 600 + 400 = 1000 = 618 + 382. \text{ Кейінгі: } 47 \times 6 + 100 =$$

$$= 47 \times 7 + 53 = 382. \text{ Онан шығады: } 329 \pm 53 = \begin{cases} 382 \\ 276 = 92 \times 3 \end{cases}, \quad 382 + 50 =$$

=432 = 470 + 38 = 432 = 108 \times 4. Шыншыл пайғамбар – ابيناقبه ديد (19-сүре, 56-аят) деген Ыдрысты. Осы аяттың сандық мәні болады: $205 + 63 = 268$. Осы санға Қағба санын қосса шеңбер саны шығады $268 + 92 = 300$.

Бір тамаша өрнек мынау:

$$2730 \pm (2605 + 65) = 2730 \pm 2670 = \begin{cases} 5400 \\ 60 \end{cases} \cdot \text{Мұнда } 273 - \text{Арбағ,}$$

2605 - жұлдыз құрылысы жөніндегі аяттар саны (56-сүре, 75-+76 аят), $65 = 13 \times 5$ - Асад = Арыстан бап. Осы ғалами сандардан Ал-Қамар (Ай) саны (54), бесбұрыш жұлдыз тек саны: $108 \times 50 = 5400$ саны және шеңберлік өлшеуіш (Алты Алас – мүшел) саны алпыс шығуы тамаша ишарат. Осыған байланысты тағы бір тамаша өрнек 50- Каф сүресінің басқы аятынан шығады. “Қаф және биік дәрежелі Құранға серт” деген. (1) *ديجملنا ارقئاوجق*

$$53 \times 2 + 382 + 88 = 24^2 = 576 = (88) + (382) + (6) + (100),$$

немесе $382 + 47 \times 4 + 6 = 576$.

Ғалами сандар қатынасынан тәулік сан шаршысы шығу тамаша. Онан шығады: $2916 + 576 + 108 = 3600 = 54^2 + 24^2 + 54 \times 2 = 3600$.

Ойлап қарасаңыз тамаша терең сырды сезесіз!

Тәулік пен шеңбер саны арасының қатынасы бейне таспық

қатынасы деуге болады: $\frac{360 \cdot 3}{108} = 33 \times 3 + 1$, соған байланысты

бұрыштар: $\frac{24}{54} = \cos 63^\circ 37' = \sin 26^\circ 23'$, $62+37=100$; $63^\circ 37' - 63^\circ 26' = 11'$.

Тағы бір тамаша өрнек халифалар санына байланысты:

$$4304+576=4880=610 \times 8 = 61 \times 80.$$

Онан шығады: $2600+610=1070 \times 2=2140$.

Онан шығады: $\frac{5}{3} \cdot 1284 = \frac{5}{3} [\Delta] = 2140 = \text{Қамыл Жауһар}$. Ойда

болсын: $\frac{5}{3}$ - Алтыншы хат көк нотасы; 610 – алпыс жылдық

мүшелдің орта есебі: $\frac{60(1+60)}{2} = 30 \times 61 = 1830 = 610 \times 3$. Ғажайып

мұғжиза деп білеміз. 37-суреттегі бір санға соғамыз: $487+400+153=1040=52 \times 20$. Хамды санымен аяқталық. Қорытындыда ойласу ретінде бір сөз. Арабша *керует* дегенді сарир (كـرـو) дейді. Оның сандық мәні күміске – Ай металына сандас – $60+200+10+200=470=94 \times 5$.

Екінші жағынан керует жұмбақ бойынша – Қаф-Қамар-Ай екенін көрдік. Осы арада жұмбақтың өзі терең тамырлы деген ой келеді. Осы санды алтын санға қосамыз: $707+470+1177=107 \times 11$.

Арабша жібекті қыз - كـزـيـه дейді. Оның сандық мәні 107, екінші оның еселігі Ай (11) саны. Онда ол болады Қызай-Айқыз Ыдрыс жұлдызы. Ол Ыдрыстың ныспы саны – үшкіл – маслас-1070, айтылған санның кәміл түрі – сонымен қатар ол бас үшкілге Жауһарға байланысты екенін көрдік: $2600+610=1070 \times 2=2140 = \frac{5}{3} [\Delta] 7$.

Демек Ыдрыс үш кімнің өзін бас үшкіл деп санауға болады. Оны мына түрде жазамыз: $5 \times 1284 = 1070 \times 6 = 6420 = 642 \times 10$. Осы санды қозғалыс санына қосамыз:

$$646 \pm 642 = \begin{cases} 1288 = 161 \times 8 \\ 4 \end{cases}, \quad \frac{7(20+26)}{2} = 7 \cdot 43 = 161.$$

Оны өркеш санына қосамыз: $161 \pm 151 = \begin{cases} 212 = 53 \times 4 \\ 10 \end{cases}$. Қаф

сүренің басқы аят саны мен бас үшкіл санын салыстырамыз:

$$1284 \pm 576 = \begin{cases} 1860 = 620 \times 3 = 310 \times 6 - (\text{Алты алаш}) \\ 708 = 236 \times 3 = 618 + 90 \end{cases} . \text{ Екінші жақ}$$

(Ж=516) санымен салыстырсақ:

$$576 \pm 516 = \begin{cases} 1092 = 1000 + 92 = 618 + 382 + 92 \\ 60 \end{cases} .$$

Тамаша әулие саны мүшел саны. 39-суретке келеміз.

КӨЛЕҢКЕ – ЗІЛ

Ғаламдағы барлық деректі – көзге көрінетін заттардың құрылысы, қозғалысы олардың көлеңкелері арқылы бақылана-тыны белгілі. Соған сәйкес Құранда көлеңкені бақылауда зор мағына бар екені ескертілген. Мысалы 25-сүреде “*Раббыңның көлеңкені қалай ұзартқанын көрмейсің бе?*” деген (45 аят).

Намаз уақыттарын да сол көлеңкені бақылау арқылы белгілеуді көрсеткен. Осыларға байланысты ислам ғалымдары көлеңкені бақылауға зор мән берген, ғылыми әдістің негізіне айналдырған. Үшкіл өлшеу, бұрыш өлшеу ғылымдарының табиғи негізін көлеңке өлшеумен бастаған. Мысалы арабша *тангенс жанама сызық* деген сөзді *зіл – көлеңке* атаған. Оның мағынасы Жерге тік қадаған сырықтың көлеңкесін өлшеу арқылы бұрыш өлшеуге болады. Сол бұрыш өлшеу арқылы барлық құрылыс ғылымын, есеп ғылымын негіздеуге болады. Баскаша айтқанда көлеңке өлшеу – құрылыс өлшеу болмақ. Барлық ғалам, ондағы заттар – барлығы құрылысты. Құрылысы жоқ зат жоқ. Олай болса көлеңке өлшеу ғылымның негізі болмақ. Құрылысты өлшеу ғылымы *сандәһ* (геометрия) барлық ғылымның атасы болмақ. Ол *һандаста* салыстыру, өлшемдестік мәселесі зор орын алады. Арабша оны қиас (*سایفة*) атайтыны да айтылды.

Шенбердің сыртына қойылған жанама сырықтың шенбер

өрісіне қатысы зіл-тангенс. Оны былай түсінуге болады: сырық ұзындығы $AB=h$ болса (39-суреттен қараңыз), шеңбер өрісі R болса, сырықтың көлеңкесімен қатысы болады $\frac{h}{R} = tg\alpha$, α –

көлеңке бұрышы. Тұрақты сан ретінде $R=1$ деп алсақ, бұрыштын өзі көлеңкеге тең болмақ: $\frac{h}{1} = tg\alpha = \text{зіл}$. Демек, сырықтың өзі

көлеңке – зіл сызығы болып шығады. Оның тік бұрыш жалғасы котангенс – зіл *тамат* (جامتلظ). Сол сырықтың шеңбер сыртында болса, басқаша айтқанда сырық шеңбердің ішінде болса, оны арабтар *жиб* (ішкі қалта) деген (بيج). Демек *синус-жиб* аталған. Оның тік бұрыш жалғасы – косинус-жиб-тамам болған (بيج-جامتلظ).

Ғылымның осы саласының негізін салған, тамаша мирас қалдырған біздің бабамыз әл-Фараби екені де айтылған. Енді бұл арада сол мәселеден туатын тамаша өрнектерге оралмақпыз. Алдымен 39-суреттің жасалған негізін айтайық. Ондағы ең тамаша нәрсе шеңбер өрісі $R=1000$ болса көлеңке бұрышы $38^\circ 10'$ болса, оның жиб сызығы $ab=618$, ал зіл (көлеңке) *сызығы* 786.

Алғашқысы ал-рахман саны: $618+382=1000$ (әулие қима саны). Екіншісі – зіл-бас бата саны. Екеуін қосқанда болады:

$$786 \pm 618 = \begin{cases} 1404 = 351 \times 4 = 108 \times 13 \\ 168 = 82 \times 2 = 41 \times 4 \end{cases}$$

351 – Ал-Саратан – Айдың үйі – Шаян-Қоян жұлдыз мүшелі. $108=54 \times 2$, қой ай – хақ саны. 82 – қорғасын, жеті хат көктің ақырғысы. Демек осы үшкіл қорғанның (Атомдық жарылыс әрекетінен осы қорғасынмен қорғанатыны есте болсын).

Айтылған тамаша бұрыштын жиб өрнегі:

$$\sin 38^\circ 10' = \frac{\sqrt{5}-1}{2} = 0,618. \text{ (Бұл арада } R=1 \text{ болып алынды). Осы}$$

өрнектегі үш сан Нұх кемесінің өлшемдері: 1 – екі, биіктігі, 2 – ұзыны, $\sqrt{5}$ - кергіші (Нұх кемесі екі текшеден тұрады деген мағлұмат бойынша). Осы өрнекті суреттің оң жағынан жалғастырдық. Оның басқы суретпен байланысы көрсетілген:

19-786

Көлеңке KE = 930 = ظل

AB = 785,00 = 618

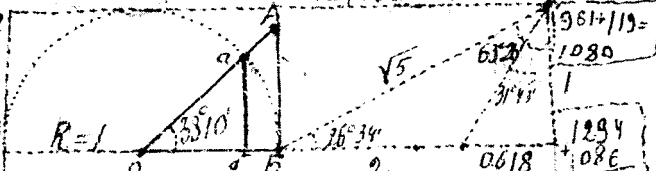
930 = 15 x 62
 38°10' 23"50 = 62°

785 ± 618 = 1104 - 357 x 4
 38°10' = 2280 = 1000 + 286 + 504

62 x 60 = 3720 = [عقرب]

1404 + 2960 = 4304

6725 ± 12
 650 ± 546
 1294 = 7324
 = 10612

984 ± 119 = 1080
 1294
 1086

846 = 190
 (67,15)

tg x = tga cos y (tg 31°45' - √5 - 1) = 0,618 = sin 38°10' 2380 =
 tg y = 2948 cos 49
 sin y = cos 49 (2380 + 4304 = 5700 + 1284 = 6684)
 sin y = 1 - sin 49 x² + x + 1 = 0, x = (√5 - 1) / 2 = sin 38°10'

38°10' ± 26°34' } 64°44'
 11°35' = 696 = 378 x 2 (378 عقرب)

tg 26°34' = 0,50000, sin 26°34' = 0,44724

50000 - 44724 = 5276 = 972 = 54 x 18 = 108 x 9

972 ± 372 = 1344 = 48 x 28 = 336 x 4

[Δ] = 1284

1284 ± 930 = { 2214 = 245.9
 354 = 59.6

Көлеңкені қалай ұзартқан (25, 45) ظل كیف

67 x 15 = 1005, 1005 ± 110 = 1115 = (44) + (110) + (961)

895 + 190 x 9 = 2605, 895
 2605 + 1115 = 3720 = 620 x 6, 372 عقرب = FABPAB

2605 + 1005 = 3610 = 19² x 10 = (19 √10)² [Kou]

3610 x 2 = 7220 = 4304 + 2916 = (38 √5)², 622 + 100 = 722, 372 + 650 = 722

39-сурет. Көлеңке – 3іл

$tg \frac{63^{\circ}26'}{2} = tg 31^{\circ}43' = 0.618$. Бір тамаша нәрсе әулие бұрышының

өлшемі: $38^{\circ}10' = 1000 + 786 + 504$. Осы санда сыр жатыр. Алғашқы кеуі әулие бұрыштан. Кейінгісі достық сан: $284 + 220 = 504 = 412 + 92$. Бұдан шыққая үшкіл бұрыштары: $99^{\circ}16' + 51^{\circ} + 29^{\circ}44' = 180^{\circ}$.

$$\text{Онан шығады: } 104^{\circ}44' \pm 99^{\circ}16' = \begin{cases} 204^{\circ} = 180^{\circ} + 24^{\circ} \\ 5^{\circ}28' \end{cases}, \quad 19^{\circ}28' - 5^{\circ}28' =$$

$=14^{\circ}=14 \times 60=840$... Онан қайталама (48) – тәулік (24) тағы басқа толып жатқан мағлұмат бар. Осы бәрі келіп адамдар арасына достастыру пайғамбарға апарды. Мысалы: осы санға жұлдыз (Ахмад) санын екі еселеп қосамыз және оған басушікіл санын қосамыз:

$$2290+53 \times 2+214 \times 6=2290+106+1284=3680=92 \times 40 \text{ пайғамбар}$$

$$\text{сандары: } 92 \pm 40 = \begin{cases} 132 = 12 \times 11 \\ 52 = 26 \times 2 \end{cases} \quad (132 - \text{Қалаб} - \text{жүрек, немесе сабиғ}$$

-- жеті). $52=26 \times 2$ хамды саны (екі магнит басы бар – темірдің екі басы істік). Онан әрі қарай толып жатқан тамаша мағлұматтар: Мысалы: $1404+2900=4304$. Мұнда: $786+618=1404=351 \times 4$.

29-мыс (жез) (Шолпан металы); 351 – Ал-Саратан, 4304 – халифалар саны. Осы арада Таң Шолпаны, пайғамбар даңғылы, бас баға, ал-рахман ал-рахим, халифалар саны – бәрі келіп тамаша бас қосқан.

Көленке (зіл) сандарына келейік:

зіл لظ -930

Ал зіл لظا -961

Ал зіл қайф мади دم فيك

$$(44)+(110)=154, \quad 961 \pm 154 = \begin{cases} 1115 = 1005 + 110 \\ 807 - \text{Отрап саны} \end{cases} \quad 67 \times 15 = 1005 =$$

$=961+44$. Онан шығады: $1005-110+190 \times 9=2605$, немесе: $2605+1005=3720=620 \times 6$ (Тұран).

372 – ғақраб (Қой)...

Онан шығады: $2605+1005=3610=19^2 \cdot 10$, $3610 \times 2=7220=$
 $=4304+2916=(38\sqrt{5})^2$. Оны былайша жазып қаралық: $2605 \times 2+$
 $+1005 \times 2=2916+4304$. Мұнда 2605 және 2916= 54^2 ғалами аяттан алынған сандар. Тамашасы сол олардың басын қосқан көлеңкенің екі есе ұзаруы мен ханифалар саны. Мұнда терең мазмұн жатыр. Оның бәрін талдау қолдан келмейді. Бір ғана ишаратты еске алайық. Бес уақыт намаздың орталығы төрт бас фарыз екінді. Оның уақыт шегі көлеңкенің екі есе ұзаруы. Ханифа сан-

дары болса сол төрт ханифа исламның төрт дінгегіндей заттар. Осылардың мағыналас сыры бар деп білеміз.

Онан шығады: $4304-1005 \times 5 = 2290 + 4 = 2605 \times 2 - 2916$. Сол төрт Арбағ – جبرا

$$273 = 91 \times 3, \quad 273 \times 4 = 1092 = 1000 + 92 = 618 + 382 + 92.$$

39-суретте басқа да мағлұматтар бар. Оларды оқушы өзі талдай берер.

Көлеңке деген тегінде Жер бетіне қуат жинаудың бір түрі деп білу керек. Сонымен қатар ғаламның айналыс көрінісін бақылаудың негізгі табиғи белгісі. Күн сағаты соған негізделген.

$$\text{Күн сағатының өрнегі мынау: } \operatorname{tg} x = \operatorname{tgt} \cdot \cos \varphi.$$

Мұнда x – Күн сағатының бұрыш өлшеуіші; t – Күннің сағаттық бұрышы, φ – сол жердің географиялық ендігі... Жердің географиялық ендігі оның белдеуінде (экваторында) нөл: $\varphi = 0^\circ$. Онда күн сағаты өзгермейтін тұрақты өлшеуде: Яғни: $\operatorname{tg} x = \operatorname{tgt}$.

Басқа орындарда бұл екеуі тең келмейді, сфералық ендік әсерінен өзгереді. Күннің көлеңкелік бұрышы тең еселес болмайды. Мысалы: $\operatorname{tg} 15^\circ = 0,26795$, $\operatorname{tg} 30^\circ = 0,57735$ яғни $2 \operatorname{tg} 15^\circ < \operatorname{tg} 30^\circ$. $2 \cdot 0,26795 = 0,53590$; $0,53590 < 0,57795$.

Сол себептен әрбір ендік бойында күн сағаты өзінше жасалады. Ислам ғалымдары бұған зор мағына берген. Мешіттерде күн сағаттары болған. Соның жасаушылары қатарында әл-Фараби де бар.

Енді осы өрнектің бір түрінен әулие есебін шығаруға болатынын байқадық. Ол мынау. Өрнекте өлшеуіш сағат бұрышы сол Жердің ендік бұрышына тең деп алайық.

$$\text{Онан шығады: } \operatorname{tg} \varphi = \operatorname{tgt} \cdot \cos \varphi$$

$$\frac{\operatorname{Sin} \varphi}{\cos \varphi} = \operatorname{tgt} \cdot \cos \varphi; \quad \operatorname{Sin} \varphi = \operatorname{tgt} \cdot \cos \varphi.$$

$$\text{Осы кейінгі өрнекте } \operatorname{tgt} = 45^\circ \text{ деп алсақ болады: } \operatorname{Sin} \varphi = \cos^2 \varphi.$$

Онан шығады:

$$\operatorname{Sin} \varphi = 1 - \operatorname{Sin}^2 \varphi; \quad \operatorname{Sin}^2 \varphi + \operatorname{Sin} \varphi - 1 = 0; \quad \text{немесе } x^2 + x - 1 = 0.$$

$$x = \frac{-1 \pm \sqrt{1+1 \cdot 4}}{2} = \frac{-1 \pm \sqrt{5}}{2}, \quad \text{немесе } \frac{\sqrt{5}-1}{2} = 0,618. \text{ Сонымен алтын}$$

қиық бұрышқа келдік: $\operatorname{Sin} \varphi = 0,618 = \operatorname{Sin} \varphi 38^\circ 10'$. Қалған мәселені жетілікке байланысты жалғастырамыз.

ЖЕТІНІҢ ҒАЖАБЫ

Бүгін күн дүйсенбі – Айдың күні, Ислам Күн басталған жаңа жыл: 1 – қаңтар 1996. Жетіліктің бір тамаша ишарағын осыдан басталық пайғамбарымыздың туған жылы 570, жасы болады: $1996-570=1426$ жылдық мерей жылы деуге болады. Оның тамашасы екі рет қатар кездесуде. Алдымен осы жыл санына халифалар санын қоссақ, пайғамбар жасы шығады. Ол жастың өзі екі тамаша саннан $7 \times 9=63$, немесе $70 \times 9=630$; $70 \times 90=6300=$
 $=900 \times 7=360 \cdot \frac{5}{2} \cdot 7=180 \times 35$. Онан шығады: $4304+1996=6300$. Бұл өзі тамаша ғалами сандар. Екінші жағынан пайғамбарымыздың жасын халифалар санына қосайық, ол болады: $4304+1426=$
 $=5730=382 \times 15$.

Мұнда 382 - әулие саны ($618+382=1000$), Ал-Құран саны. 15-сүре ал-Хажар тас. Осы сүреде (87-аят) Расулы Аллаһға жеті қайталаушы мен ұлы Құран берілгені айтылған. Ойлап қарасаңыз ғажап ишарат бар. Осымен байланысты бірден айта кетелік, сол аяттың сандық мәні болады $2916=54^2$ (15-сүре, 87-аят). Мұнда тағы бір ғажап 54 – Ал-Қамар (Ай) Ислам Айнасы.

Он екі мүшел жұлдыздар тобы мен оның ішіндегі жеті хат көк ежелгі табиғи құрылыс. Оның мағынасы Құранда бірнеше жерде айтылған. Оларды Құраннан хадистардан және түсіндірме тәпсірлерден табуға болады.

Осы екі саннан бас бата саны туады $12 \pm 7 = \begin{cases} 19 \\ 5 \end{cases}$.

Үстерінде он тоғыз деген арнаулы аят бар (74-сүре, 30 аят). Осы он тоғыз санында көп сыр жатыр. Бір мысал келтіреміз: $19 \times 6=114$, Құранның барлық сүре саны (114). Осы секілді он тоғызға еселес келетін көптеген жұмбақ сандарды Құран ішінен тауып, машинамен есептеп шығарған Пәкістан ғалымы Ахмал Дидаттың кітабы бар: “Құран биік мұғжиза” деген (1980).

Сол кісінің еңбегінен біз бас бата кестесін пайдаландық (40-сурет).

Оған біздің қосқанымыз көрсетілген он тоғыз әріптің

Тура жол 19 = 86

19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1				
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ																						
6						6						4										
40	8	30				50	8	30				5	30				40	2				
10	200	1				40	200	1				30	1				60					
289						329						66										
618												168										

$618 + 168 = 786$
 $6 + 6 + 4 + 3 = 12 + 7 = 19$
 $2(6K_i + 1); i = 0, 1, 2, \dots$

$C-N-C$
 $C-N-C$
 $C-N-C$

ГЕМОГЛОБИН.Т.Б.
 $Fe = 26$ (ӨРКЕШ)
 $Mg = 12$
 $N = 7$
 $C = 6$

БАСТЕКТЕР						ҮШІН	ӨРКЕШ
№	ТЕК	Ж	Т	Қ	Σ	МҮШЕЛЕРІ	ӘЗЕК (55)
1	ОТ	4	4	6	14	$K_1 = 5 \cdot 2 = 10$	$M_1 = 12$
2	ЖЕЛ	8	6	12	26	$T_1 = 4 \cdot 6 = 24$	$M_2 = 26$
3	СҮ	20	12	30	62	$K_2 = 1 \cdot 609 = 609$	$M_3 = 29$
4	ЖЕР	6	8	12	26	$E = [12] = 1284$	$3(19^2 + 67) = [\Delta]$
5	ЖҮЛДҮЗ	12	20	30	62	$[\Delta] + 12 = 1296 = 108 \cdot 12 = 432 \times 3$	
Σ		50	50	90	190	$[62] + 26 = 1310 = 5 \cdot 786$	

$67 + 12 \times 7 = 67 + 84 = 151$
 $(40 + 54 + 57)$
 $6 \times 8 = 48; 84 \pm 48 = 132$
 $159 \times 6 + 441 \times 2 = 954 + 882 = 1836$

$n(n^2 + 1) = C^2$
 $15 \cdot 226 = 3390 = 117 \cdot 29 = 19 \cdot 6$
 $n = 13; c = 15$

$10 \cdot 10 = 100$
 $10 \cdot 10 = 100$

40-сурет. Тура жол Бас бата, бас тек

сандық мәндерін бердік (АБЖД есебі бойынша $a=1, b=1, ж=3, д=4$ т.б.).

Осы есеп бойынша он тоғыз әріптің төрт сөздегі сандары болады: $3+4+6+6=7+12=19$.

Осы бас батаның өзінде айтылған он екі мүшел мен жеті хат көк айқын көрініп тұр деуге болады. Олардың астына сандық

мәндері қойылды: $102+66+329+289=168+618=786$. Сонымен, бас бата белгісі болады: 19....786.

Бұл айтылған, көрсетілген тамаша сандарды тек аят – хадис сөзімен ғана атап өте беру көп жерлерде жеткілікті болмайды. Адам оған иман келтіріп сене тұрса да, көзбен көріп, қолмен ұстағандай дәлел, тіректер хажет.

“Аллаһға, әрине сенемін, бірақ жүрегім орнықсын” деп Ибраһим пайғамбар айтқандай (2-сүре, 260 аят).

40-суреттің атын «Тура жол» қойған себебіміз арабша һади (حادي = 19) тура жол мағынасында. Оның сандық мәні он тоғыз. 41-сүреде айтылған иман келтірген адамдар үшін “Құран тура жол және шипа” деп (44-аят).

Мұнан былайғы жерде осыған сүйеніп бас бата 19-санының орнына тура жол мағынасын қолдануға болады.

Сол үшін біз 40-суреттің екінші жартысында қазіргі ғылымнан алынған дәлді мағлұматтар келтірдік.

Онда қызыл қанның өзегі гемоглобин бейнесі көрсетілген. Оның ортасында темір хадид ($Fe=26$). Төрт жағында азот ($N=7$). Оның әр қайссы екі көмір текке жалғасқан ($c=6$).

Ыстық қызыл қан өзегі осылай құрылғанды салқын қанды жылан шаянның салқын – көк түсті қанының орталық металы мыс (жез=) ($cu=29=M_3$). Ал енді өсімдіктің жасыл жапрак – хлорофил өзегінде орталық металы магний ($M_2=Mg=12$). Осы үш өзектің өзегі – яғни орталық металы болады: $12+26=38=19x2$. $12+26+29=67$.

Бұларды өркеш – орталық металдар деп атаймыз. Пайғамбарымыздың хадисында әр нәрсенің бір өркеші (шоқтығы) бар. (حاشد = 151 санам) Бақара сүресі, деген екен (Ханифа Алтай түсіндірмесінен). Осы өркеш санын еске алайық. Оны екі еселесек болады: $151x2=302$ – Бақара (2-сүре). Оған

жеті санын қосамыз: $151 \pm 7 = \begin{cases} 158 = 79 \times 2 = (29 + 50)^2 \\ 144 = 12^2 = [Mg] \end{cases}$.

Айтылған металдар сандары шығады (79-Алты – Күн металы, 50-қалайы Шоңай металы). $29+50=Қола$ жез коспасы. Айтылған өзектен шығады:

$$67+12x7=67+84=151=40+54+57,$$

$$\begin{array}{|l} 84 \\ \hline 48 \end{array} = 64 - 16 = 48; \quad 84 \pm 48 = \begin{cases} 132 \\ 36 \end{cases}.$$

Екінші негізгі бір мәселе ежелгі ғалами бес тек және олардың бес бейнесі. Оны біз Бас тектер атадық. Сонау топан судан бұрынғы Ыдрыс замандарында шыққан. Осы қағида бойынша ғаламды құраушы тектер мен олардың бейнелерін кестеде бердік. Онда заттардың аттарынан кейін оларды құраушы бейне мүшелерінің сандары көрсетілген Жақ (жазық) (Ж); төбе (ноқат) (Т); Қыр-кабырға (сызық) (Қ). Олардың жиыны. Оны былай жазамыз: $2(7+26+62)=14+52+124=190=50+50+90=19 \times 10$. Яғни, бас бата тура жол санының кәміл (ондық-толық) түрі. Оның өрнегі $c=2(6K_i+1)$, яғни

$i=0$	$c=0$
$i=1$	$c=14$
$i=2$	$c=26$
$i=5$	$c=62$.

Ғаламның басқы бес тек саны бас бата санына дәл сәйкес келуі тамаша *мұғжиза* деп білеміз. Осы арада айта кетелік, осы мәселені мен осыдан көп жыл бұрын тауып, бір неше рет жариялағам (1968, 1978...1994 т.б.).

Айтылған бес бейненің жақтар түрі: алғашқы үшеуінікі үшкіл (Ж), Жердікі – шаршы Ж); жұлдыздікі бес бұрыш Ж). Жалпы алғанда жазық бет жүргізу үшін үшкіл (үш ноқат) болу керек, төбе бір ноқат, қыр-кабырға – сызық екі ноқат. Осыларды көрсеттік: $3+2+1=6$ (ноқат).

Ғаламның сырын ішіне алған Құран араб тілінде. Сонымен байланысты айтылған бейне мүшелерінің арабша аттарын алып, солардың сандық мәнін есептеп қаралық:

Жазық (Жақ) = Ж = *يوتسم* = 516 (мастуй).

Ноқат-төбе = Т = *المفتة* = 159 (ноқат).

Сызық-қыр = Қ = *امخ* = 609 (хат).

Жиыны болады: $1284=107 \times 14=214 \times 6$.

Оны біз былай белгіледік $[\Delta] = 1284$.

107 – кыз (жібек); 214 – Жауһар саны... Бас үшкіл саны. Осы тамаша өрнек.

Айтылған он тоғыз тура жол санымен салыстырып қараныз:

$$19 \times 6 = 114$$

$$214 \times 6 = 1284$$

$$6(233) = 1398.$$

Бұл тамаша санды Аллаһ қаласа кейін көресіз.

Айтылған өркеш сандармен бас үшкіл сандарының қатысы:

$$3(19^2+67) = 1284$$

$$1284+12=1296=108 \times 12=432 \times 3$$

$$1284+26=1310=\frac{5}{3} \cdot 786$$

$$1284+29=1313=1000+313.$$

Тамаша сандар екені көрініп тұр. Жоғарыда айтылған басқы бес бейненің жақтар, бұрыштарының сандары 3, 4, 5. Осыдан Мысыр үшкілі болған: $3^2+4^2=5^2=25$. Осы үш санға арналған үш түрлі ғажайып шаршы бар екенін білеміз. Олардың өрнегі:

$$\frac{n(n^2+1)}{2} = c \text{ тұрақты сан. Онан шығады: } n=3, c=15, n=4, c=34,$$

$n=5, c=65$. Жиыны болады: $15+34+65=114=19 \times 6$. Айтылған ғалами ғажайып сан. Тура жол саны деген негіз осыдан байқалады.

Жеті саны - өзі өркешті сан. Бал араның ұясы алты қырлы, түбі – төбесі текше бұрыштық ғажайып құрылыс. Оны Тәңірім араға өзі нұсқау беріп жасаттырған (16-сүре).

Сонымен алты жақ, ортасында өркеш, сонымен болады жеті: $6+1=7$.

Айта кетелік, жоғарыдағы гемоглобин құрылысының сыртында осы сипат бар, яғни онда көмір тек+су тек кезектесіп келеді: (CH), яғни $6+1=7$.

Көміртегі - өміртегі ($c=6$). Алтыны сол мағынада алу керек. Оның мынадай қосындылары болады: CH, CH₂, CH₃, CH₄, CO, CR тағы сол секілді. Осының бәрі өркешті.

Қазақ халқының – Тұранның бір мақалын еске алайық: Алты Алаш, Алашахан деген, яғни айналасы алтау, ортасында біреу болғаны ғой.

Алтыбақан ойынында соған келеді. Үштен екі – алтыбақан, ортасында арқалық тақта....

Алты Алаш, Алашахан деген мақалға мынадай өрнек

Жалпыға белгілі есеп ғылымынан алғанда жетілік саны, яғни өркешті алты саны мынадан түсінікті. Бір ноқаттан сызылған шеңбер 360 градус. Оны алтыға бөлсек болады $\frac{360}{6} = 60''$. Түзу

үшкілдің бұрыштары $\frac{180}{3} = 60''$. Демек, бір ноқатқа тек алты

ғана түзу үшкіл сызуға болады. Алты алаш осы алтауы. Орталық ноқат - өркеш – Алашахан. Сонымен жиыны жетеу.

Табиғат дүниесінен қарағанда жеті хат көктің орталығы 4 – Күн. Оның бергі жағында үш көк: 1) Ай (Жер), 2) Айқыз, 3) Шолпан. Оның сыртындағы үшеуі 5) Арай, 6) Шоңай, 7) Сан-жар (онан әрі қарайғылары көзге көрінбейді, есепке алынбайды). Қазақ халқының сандық атау есебінде бірден бастап жетіге дейін: еу- ау жалғауы қосылып айтылады. Бір-еу (біреу), бес-еу (бесеу), алты-ау (алтау), жеті-еу (жетеу). Онан арғы санға еу (ау) қосылмайды. Мысалы сегіз-еу – демеиді. Ондай сөз жоқ. Біздің ойымызша осындағы еу-ау деген буын, саты, ау, тор, бекет ауыл мағынасында болу керек.

Осы ауылдарды адаспай тура аралап шығу өмірдің тура жолын табу мағынасында болса керек деп білеміз. Ол үшін әуелде үштен бастап, жетімен аяқтау керек, сонда жиыны кәміл-толық сан болады деген қағида қолданылады (2-сүре, 196 аят бойынша).

Осы мәселеге арналған ерте замандардан қалған бір жұмбақ сарайдың үлгісі бар. Оны Мысыр сарайы деседі, немесе зұлқарнайын сарайы деседі. Аспан көркіне арналған осы сарайды біз Көркем – Жамил сарай атадық. Осы сөздің бас әрпі Ж=З – Шолпан көктің санат мәні. Екінші жағынан аспан көркі Таң Шолпаны. Үшінші жағынан Шолпанның металы мыс-29 – жез негізгі өркеш метал. Өйткені ішкі үш көктің басқа екеуі осының жалғасы: Ай металы – күміс – Қу (ақ) мыс деген сөзден шығады. Айқыз металы сынап (суық) – сумыс деген сөзден деседі. Тегінде мыс – жез қола адам баласының мәдениетін алғашқы жолға салған зат екені мәлім. Осыларды еске ала келіп, ертедегі мыс-жез қола заттарын ең көп шығарған орын бойынша сарай атын Жезқазған атадық.

Суреттің басына Құран аятын келтірдік: *Туса баху ал-сама-*

уат ал-сабзу уа ал-Арзу: $ن ح ز ل ا و خ ش ت ا و م ش ل ل ا$ (17-сүре, 44 аят). Яғни жеті хат көк және Жер Тәніріне тасбық алады, деген. Жез деген сөздің өзінде айтылған екі сан тұр: $ж=3, з=7, 3+7=10$. Екінші жағынан $з$ әрпі зейнет – көрік деген сөз мағынасында болуы ықтимал. *Көкті Тәңірім берік етіп және көрікті етіп жаратты* деген аят бар (50-сүре, 6 аят). *Екінші жағынан тауларды Жерге қазық етіп қақты* деген (78-сүре, 7 аят).

Айтылып отырған метал кендерінің өздері сол тау – қазықтың өзінен шығатыны белгілі. Сол себептен біз айтылған жұмбақ, сарайды табиғи мағынада жорымақпыз. Соған байланысты жеті хат сарайға жеті хат көктің металдар санатын қойдық: 1-Ай= $=47$ – Күміс, 2-Айқыз –80-сынап, 3- Шолпан-29-мыс, 4-Күн-79 – Алтын, 5-Арай-26-темір, 6-Шоңай-50-қалайы, 7-Санжар – 82-қорғасын.

Оң жақтағы қақпадан кірген адам үшінші хаттан бастайды. Онан екіншіге, онан біріншіге шығады ($29+80+47$). Сол арадан ол тіке орталыққа – 4-хат Күнге көтеріледі. Басқаша айтқанда Шолпаннан бастап Ай арқылы Күнге көтеріледі. Күнді айналып өтеді де ең шеткі жетінші хатқа көтеріледі. Онан кейін жетінші хатқа көтерілді. Онан кейін керісінше төмендеп Күнге қарай бет алды. Яғни алтыншы, бесінші хатқа түседі. Сонда ғана ол Сарайдың орталық тағына жетеді: Қосай=хақ тағына жетеді: ($54+2=108$). Осы сарайдың тік бұрышты бұрылысы ($39 \times 90 = 3510$) (немесе $41 \times 90 = 3690$) қарама қарсы бұрылысы $4(4 \times 180 = 720)$.

Суреттің екінші бөлімінде орталық тақтың (хақтың 108) айналасына алты қорған салынған (буниан=Қорған 113). Ол алтаудың саны Абай санына дәл келеді: $113 \times 6 = 678$. Сол себепті біз оны Абай қорғаны атадық. Оның тамашасы сол, оған орталық так санын қосқанда ол бас бата санына дәл шығады: $678+108=786$.

Екінші жағынан бұл сан жеті хат Көк пен Жердің тасбих саны деуге болады. Яғни: $2(47+80+29+79+26+50+82) = 2 \times 393 = 786$. Оның тағы бір тамашасы Күннің тасбих саны тағы соған келеді. Яғни $707 - \text{بهر} - \text{zahb} = \text{алтын}$; оның рет саны 79. Екеуі болады $707+79=786$. Алтын-Күн металы. Осыған байланысты мына өрнектерге көңіл бөліңіз: $47+53+707+284=1091=807+284$.

Отрар (807), Фараб (284) аттары рамазан сөзіне дәл келеді. Ол санға Қағбаның қара тас санын қосамыз, болады: $1091+313=786+618=1404=351 \times 4$. мұнда 351 көрінген он тоғыз сан жиыны мен көрінбейтін жеті сан жиыны, яғни 26 сан жиыны: $\frac{2(26+1)}{2} = 351 = \frac{19(19+1)}{2} + \frac{7(20+26)}{2} = 190 + 161$. Бұл өзі пайғамбар

даңғылы – Ал-Саратан (Шаян-Қоян жылы). Ол Айдың үйі. Осы санның астына жеті хат көк металдарының сарайдағы аралау реті бойынша жазылған. Күннің екі жағында мынадай теңдік бар: $29+47=26+50=76=19 \times 4$ (76-Ал-инсан адам). Он тоғыз – бата, тура жол, төрт – Жер саны. (арбағ=273=төрт).

Қалған екі заттан тағы сол мағына шығады: $80+82=162=3/2 \times 108$.

Жез сарайдың бас саны болған мыстың, жиырма тоғыздың арабша сандық мәні болады: $626+530=1153$. Оны былай жазуға болады:

$[26]+70=1086+70=1156=[29]$. Осы санға халифалар санын қосамыз $4304+1156=5460=273 \times 20=91 \times 20$.

Онан шығады: $290 \times 20 + 195 = 5995 = 5460 + 107 \times 5$.

Жез-мыс-бақыр сандары достық санға әкеледі:

$Ж+3+Бақыр=3+7+302+47+53=412$ – байт.

Онан шығады: $412+92=504=284+220$. Осында шолу жасалған мағлұматтарды ойлап, салыстырып қарасаңыз талай ойлар туады, талай тамаша ишаратқа көз жетеді.

Суреттің оң жағында арабша аят сөздер мен олардың сандық мәндері берілді. Тексерем, дамытам деген адамға оңайлату үшін. Жаңылыс жері болса кешірім сұраймын.

Бір тамаша нәрсе айтылған Жезқазған сарайдың бұрылыс бұрыштары. Олардың жалпы саны 45 (немесе қайталауын қоспасак – 43). Оның ішінде төртеуі қарама қарсы бұрылыс, басқалары тік бұрышты бұрылыс.

Төрт бұрышты нокат санына көбейтеміз:

$159 \times 4 = 636 = 53 \times 12 = 313 \times 2 = [20]$.

Басқаша айтқанда онан шығады он екі жұлдыз (53-сүре ал-Нужым – жұлдыз). Сонымен қатар ол пайғамбар есімі (Ахмад=-53). Ол сан Қағбаның қара тасына екі есе. Ойлап қараңыз ол тас

қайдан, қалай, не үшін қойылғанын. Ол санның өзі Тұран Қақпа санына сәйкес келеді:

62

26

626.

Екінші жағынан ол сан жиырма деген араб сөзінің сандық мәні [20] = 626. Бұл жиырма екі ондық. Қара тастың екі рет алынғаны арқылы жалғасатын түрі бар. Екеуі де жеті хат бөгет тең өтіп мақсатқа жету мағынасында екені мағлұм.

Алты алаш мұнда Күннің екі жағындағы үштен екі Қос – алты бақан. Ортасында Күн – Алашахан – Арқалық. Ол ғадалат таразысы, хақтың тағы Қосай = $54 \times 2 = 108$... дәуірлік ғалами сан. Сарайдың төрт бұрышы соған келеді: $273 + 159 = 432 = 108 \times 4$.

Астындағы бал ара ұясының бейнесіндегі суретті текшенің – Қағбаның екінші түрі деп қарауға болады. Ол жөнінде жоғарыда айтылған. Текшенің бір төбесін тік шаншып қарасақ оның үш шаршы жақтары алты қырлы ара ұясының бейнесіндей болып көрінеді. Ара ұясының ішкі бөлмесінің бұрыштары текшенің орталық бұрышына тең.

Ол былай. Текшенің қыр-қабырғасын бір деп алсақ, оның шаршы бет кергіші болады: $\sqrt{3} = \sqrt{1^2 + 1^2 + 1^2}$. Сонда орталық бұрышы болады:

$$\sin 35^\circ 16' = \frac{1}{\sqrt{3}}; \quad \operatorname{tg} 35^\circ 16' = \frac{1}{\sqrt{2}}. \quad \text{Онан шығады: } 35^\circ 16' \times 2 =$$

$= 70^\circ 32'$.

$109^\circ 28' + 70^\circ 32' = 180^\circ$ (40-суреттің оң жақ астында).

Ара ұясының бөлме түбі үш ромбыдан құрылады. Олардың бұрыштары: $109^\circ 28'$, $70^\circ 32'$. Үш доғал бұрыш түйіскенде ша-тырша шығады:

$109^\circ 28' \times 3 = 328^\circ 24'$. Ашық калатыны – $360^\circ - 328^\circ 24' = 31^\circ 36'$. Оны әулие үшкілдің орталық бұрышымен салыстыра-мыз: $27^\circ 10' + 23^\circ 50' = 51^\circ$. Бұл арада бір тамаша нәрсе Абайдың салыстырған екі басты түсінік сөздерінің сандық қатынасы осы орталық текше бұрышына дәл келеді: яғни: Жүрек = Қалаб = 132,

ғылым = 140. $\frac{132}{140} = 2,9428 = \cos 19^\circ 28'$

Яғни $= 90^\circ + 19^\circ 28' = 109^\circ 28'$.

Жеті хат көк – жеті металл саны бас бата саны тағы сонда бар. Осыларды “Әл-Фараби және Абай” кітабын оқығандар қайта бір ойласа екен!?

Толып жатқан мағлұмат. Аллаға шүкір... Ислам миллатына пайдалы болғай! Амин! 5/1-1996. Әл-Машани

ҚАЙТАЛАУШЫ ЖЕТІ (ҚОС ЖЕТІ)

Халқымыздың ұлдары мен қыздары (Бейбіт, Молдабек, Маржан, Фатима т.б.) теледидар арқылы исламның ғылыми негіздері жөнінен мағлұмат беруді сұрайды. Олар, әрине, халық тілегінен туған нәрселер екені белгілі. Соларға арнап жазғандарымды жинақтап, солардың ішінен бір тақырыпты сөз етпекпін.

Оның атын Қайталаушы жеті немесе *қос жеті* атадым. Оның себебі Құранда бірнеше рет кездесетін, жалпы араб тілінде өзіндік сөйлем үлгісі болған таңба түрі мынау:

Сабиғ (132-жеті),

мин (90-ден)

Ал-Мисани қайталаушы ($601+31=632$) $864=54 \times 16=108 \times 8=432 \times 2$

Мұндағы мисани (сани) деген сөздің түбірі, біріне-бірі жақын мағыналы, екі түрде. Бірі сунай=سائنت - екі жақты, пар, жұп қосақтау мағынасында. Екіншісі: сани=سائنت - бүктеу, қайтару, қаттау мағынасында.

Былайша ойлағанда ал-мисани сөзін қайталаушы деп те немесе қосақтаушы мағынада. Демек, Тәңірінің жаратқан табиғат дүниесі жұбайлық негізде болғандықтан, қайталаушы жеті деген сөзді жетілік қоспақ мағынасында да түсінуге болады деп білеміз. Осы тұрғысынан қарағанда жеті мен екінің арасында, басқаша айтқанда тақ пен жұптың арасында терең байланысты аңғартатын жай бар. Соған бірер мысал келтірейік.

Араб тілінде жеті (сабиғ=سائنت =132) деген сөзбен жүрек (қалаб =سائنت =132) деген сөздердің сандық мағынасы бірдей. Мұнда жүрек деген түсінік, оның тыныстық – қан тамырлық соғу қызметі екілік, ерсілі – қарсылы соғу. Оның өзі сайып келгенде магниттің екі басы сынды қасиетті сипаттайды. Екінші

жағынан жетіні алатын болсақ, ол өзі алты қосқан бір болып табылады. Өйткені жазық бетке түзу алты үшкіл сызылады. $\frac{180^\circ}{3} = 60^\circ$. Ал жазықтықтың әр нокатында сызған шеңбер

бұрышы 360° . Оған құрастырылатын үшкіл саны болады Алты: $\frac{360}{3} = 6$. Оргадағы нокатпен жеті. Демек жетіні біз $6+1=7$ деп

аламыз да, оны қазақтың: “Алты Алаш – Алашахан” маталымен салыстырамыз. Бал ара ұясы, Қағба (текше) бәрі соған соғады (жоғарыда айтылды). Егерде айтылған алтыға екіліктің екі ба-сын бірдей қоссақ, ол болады сегіз, егіз-сегіз мәселесі шығады: $6+2=8$. Енді осы екі түсінікті бірге байланыстыра қарау үшін бастапқы бес тек пен олардың бейнелерін ойға алайық. Оны былай жаздық: $2(7+26+62)=14+52+124=2 \times 95=190$. Мұнда от тек 14, төрт жақты бейне. Ол өзіне өзі қосақталып тұрақты – шаршыға ұқсас бейне құрайды. Басқалары егізден: сегіз жақ алты жақты текше пар; жиырма жақты мен он екі жақты пар. Зағ мағынасында айтсақ: жел мен жер парлас, су мен жұлдыз парлас. Көктен жаудыр, жерден өндірі. Ал от болса, ол екеуіне де қосылмайды.

Ғаламның құрылыстық, беріктік, көріктік бейнесі айтылған бес текке және жетіге байланысты олардың байланысы:

$$5 \pm 2 = \begin{cases} 7 \\ 3 \end{cases}; \text{ Онан шығады: } 3+7=10, \text{ және } 7 \pm 5 = \begin{cases} 12 \\ 2 \end{cases}, \text{ онан шығады:}$$

$$12 \pm 7 = \begin{cases} 19 \\ 5 \end{cases}; \text{ } 19 \pm 7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}.$$

Ойлап қарасаңыз жоғарыда айтылған жеті мен екі сандары терең мағыналы. Сондықтан да Құранда айтылған ғой: *Жыл ішінде он екі ай мен жеті хат көкті Тәңірім әуел баста белгілеген* дейді.

Сонымен қатар жеті хат көк және Жер жаратқан Иесіне тас-бых айтады деген.

Сондықтан да пайғамбарымызға саған қайталаушы жетіні және ұлы Құранды бердік деген (15-сүре, 87 аят). Осы аятты ойлап қарасаңыз исламға ғылым фараыз болғаны түсінікті. Оның

аты Адамға жеті хат көк арқылы жүрегіне сезім берді және сол ғажайып ғаламның сырын өзінің ішіне алған ұлы кітап берді.

Ғылымнан бірер мысал келтіреміз.

Жүрегіңді соқтырып тұрған қызыл қанның негізгі бейнесі гемоглобинды алайық. Оның құрылысы: ортасындағы өзегі темір ал-хадид. Оған арналған Құрандағы 57-сүрені еске алыңыз.

Хадид= حديد - темір сөзінің сандық мәні $8+4+10+4=26$. Бұл жиырма алты темір атомының электрон саны, сол бойынша темірдің санаттық мәні екені белгілі. Бұл түсінік *Құранда* осыдан *он төрт ғасыр бұрын* айтылған. Қазіргі ғылым оны тек біздің заманымызда тауып отыр.

Осы жерде айта кетелік темір барлық ауыр металдардың, оның ішінде жеті хат көк металдарының ең тұрақтысы, берігі. Сондықтан ең көп тарағаны. Жеті хат Көкте, Жерде ол зор орын алады. Ол ғана емес, барлық дүние әлемінде, барлық жұлдыздарда солай. Сөнген жұлдыздардың шатыры темірден. Осыларға байланысты біздің *бабаларымыздың* дүние кіндігін *Темір Қазық* атауы *ғажап*.

Айтылған қанға оралайық. Онда темір өзектің төрт жағын қоршаған азот, яғни жетінші зат: ($N=7$). Онан шығады $7 \times 4=28$ (темір тек мүшесі). Ойда болсын ол өзі жетімен байланысты еді ғой. Яғни оны былай жазамыз: $7 \times 2+12=14+12=26$. Яғни қос жеті қосқан мүшел. Ойда болсын. Құранды құраушы арабша сөзді құраушы әріп саны $28=7 \times 4$ оның он төрті айлық әріп (қамари), он төрті Күндік әріп (шамси). *Құранның әрбір әрпінде ғажайып сыр бар* деген *хадис* бар. Ойлап қараңыз. Ол бір тамаша сырлы белгі – шифр – код деп білерсіз. Оның сыртында айтылған алты қорған, алты алаш – яғни көміртек өмір тек ($C=6$). Онан әрі қарай оның алашаханы: $6+1=7=CH...$ Сонан әрі қарай жалғасы береді...

Осымен байланысты жасыл жапырақ құрамын еске алайық. Хлорофилдің өзері, қандағы темір орнында магний ($Mg=12$). Ол екеуі болады: $26+12=38=19 \times 2$. Бас бата тура жол саны. Басқасы, оның азоттық – жетілік қабаты – бәрі бірдей. Егістіктің тыңайтқыш басты заты азот ($N=7$) екені белгілі...

Ойда болсын, біздердің дем алатын ауамыздың басым көпшілігі азот (75-78%) ол неге? Себебі ол өзімен өзі қосақталған

берік зат дедік. Басқалары (жел, жер, су, жұлдыз) қосылысып араласады. От оған қосылмайды дедік (өрнекті қараңыз). Демек, бұл арада ауаны өрттен сақтап, тынысты, өмірді ұстап тұрған осы жетілік қосақ $7 \times 2 = 14$.

Ойда болсын, барлық химиялық заттар жеті топқа бөлінген. (1-2), (3-10), (11-18), (19-36), (37-54), (54-86), (87-92)...

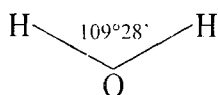
Исламда жетіліктің мағынасын аңғарту үшін ғұрып болған заттар бар. Мысалы алғашқы Қағба жеріне нәрестесімен жалғыз келген анасы (нажар Ана) іздеп Сафа мен Маруа таулары арасына жеті рет жүгірген. Сол өзі қазір хажыларға мирас болды. Ойлап қараңыз. Мұнда да айтылған жеті мен екі (екі тау).

Біздің Ахмад Иассауи ғымратындағы тай қазан жеті металдан құйылған. Ол металдар жеті хат көк металдары... Енді айтылған қайталаушы жеті санының кейбір тамаша өрнегіне келеміз.

Алдымен Алты Алаш – Алашахан өрнегі аспан ғаламынан орын алатын зор құрылыстарға орын алатын зор күрделі заң екенін көрдік. Осы екі ортада, адамның күнделікті өмірінде кездесетін заттардың да сол бейнеде көп болатынын айталық. Асыл тас кристалдар да алты қырлы, шошақ төбелі түрлер көп кездеседі. Мысалы ең көп тараған ақтас – ақық тасты – кварц тасты алайық: $\text{SiO}_2 = (7+8)2 = 14+16 = 30$. Дәл сол айтқан бейне. Оның құрамында қос жетілік силиций – кремни бар $\text{Si} = 14$. Лағыл, зумруд, якут сияқты тамаша асыл тастар - бәрі алты қырлы келеді.

Ауадан жауатын – қарды алайық.

Тамаша көрікті алты қырлы жұлдыз – қар қырау – құс қанаты. Оның көптеген ғажайып өрнегі адамды таңдандырады. Ол мұз болып қатқанда, су болып ерігенде көптеген өрнектер шығады. Айта кетелік су молекуласында оттегі мен сутектерінің өзара орналасу түрінде төрт жақты бейнесінде текшенің (Қағбаның) орталық бұрышы бар:

Ойлап қараңыз! Алты.

Алты қырлы бал ара ұясы мен Қағбаның – текшенің аралық

қатынасы қар мен судың аралық қатынасынада. Бұл арада тіршілік көзі су мен қолдан жасалған Тәңірінің сілтеуімен салынған құрылыстардың тамаша қабысуы қалай!

Өсімдік дүниесінде толып жатқан мысалдар бар. Сонын ішінде гүлдерді алып қаралық. Ортасында сабағы бейне Алашахан, оның тармақтылары өте көп...

Жетінің өмір гүлі солар. Енді жетінің тамаша ишарат қатыстарына келеміз.

Біз жоғарыда Абай санын қараумен байланысты текшенін орталық бұрышын көрдік: $\frac{132}{140} = 0,9428 = \cos 19^{\circ} 28'$. Мұнда – 132

– жеті (сабиғ) немесе жүрек (қалаб). Астындағы сан ғылым саны. АБЖД есеп сөзінде ол Каламан — ن ملك 20+30+40+50=140. Ол Қалам сөз... ғылым сөзі. Екінші жағынан оның өзі қос жетілік сан: 20+50=30+40=70; яғни 7x20=70x2=140. Басқаша айтқанда айтылған Абай бұрышы жетіліктің екі көрінісінен пайда болған. Оны былай жобалайық:

*Жеті хат көк жүректі тербеп
Оятар ғылым қиасын.
Ғаламның ғажәп мирасын
Қағбадан табасың.*

Қайталаушы жеті сандарының өзара байланысты екі түрін қарайық. Оның бірі $\sphericalangle = \text{хм} = 48$. Бұл өзі Құранда жеті рет жеті сүреге мұқаттағат ретінде келген (40-46) сүрелерде. Онан шығады: $48 \times 7 = 336$. Ол Ыдрыс жұлдызына сандас Ал-Һарміс=336. Ол өзі тегінде қайталама әлем ишараты. Өйткені

$$\begin{array}{|l} 84 \\ 48 \end{array} = 64 - 16 = 48. \quad 84 \pm 48 = \begin{cases} 132 \\ 36 \end{cases}$$

Онан шығады: $62 - 26 = 36$. *–Айтылған жеті шеңбер*

Екінші жағынан айтылған сүрелердің санаттық мәні болады: $\frac{40 + 46}{2} = 43$; немесе: $40 + 46 = 43 \times 2 = 86$. Осы санды тағы жеті

еселейміз $86 \times 7 = 602$ – (19-сүренің бас жиын саны).

Енді осы екеуін және оның үстіне берілген ұлы Құран

санын (әулие санды) қосамыз: $336+602+382=938+382=1320$.
 Айтылған жеті мен жүрек санының толық – кәміл түріне келдік. Мұны қалай ұғасыз! Бұл Құранның мұғжизасы деп білеміз. Осы санның торқалық тоғыз есесін алайық: $132 \times 9 = 1188 = 108 \times 11$ Ай+Қосай екеуі бірден шығады. ($54 \times 2 \times 11 = 54 \times 22$).

Осыған байланысты тағы бір сан:

$48 \times 7 + 132 \times 4 = 336 + 528 = 864 = 108 \times 8 = 432 \times 2$. Күміс дәуір саны. Темір дәуір саны болады: $864 \times 2 = 1728$. Осы санды бұрынғы: “Жеті қайталаушы және Ұлы Құран берілді” – деген аят санына қосамыз: $2916 \pm 1728 =$

$$= \begin{cases} 4644 = 108 \times 43 \\ 1188 = 108 \times 11 \end{cases} . \text{ Тамаша катынас: } \begin{matrix} 43 \\ 11 \end{matrix} .$$

Онан шығады: $43 \pm 11 = \begin{cases} 54 \\ 32 \end{cases} .$ Қайталаушы жеті деген аят санын

жеке алғанда болады: $432 \times 2 = 108 \times 8 = 864 (632) + (90) + (132) = 864 + 90 + 132 = 1086$. Жоғарыда келтірілген күміс дәуір саны. Яғни Айдың саны. Ол қайталаушы жетінің басы екені есте болсын. Осы сандарды еске алып мынадай бір өрнек жаздық:

$$x^2 - 16x = 2916 - 864.$$

Онан шығады:

$$x^2 - 16x - 2052 = 0,$$

$$x = \frac{16 \pm 92}{2}; \quad x = 8 \pm 46$$

$$x_1 = 54; \quad x_2 = -38 = -19 \times 2$$

54 – Ал-Қамар, 19-төбедегі тура жол.

Қорытындыда, ойласу ретінде тағы бір өрнекке келеміз. Ол өзі арабша төрт - Арбағ = $273 = 91 \times 3$ санымен байланысты. Оны мына түрде жазып қаралық: $91 \times 3 \times 4 = 91 \times 12 = 1092$. Осы санға жеті еселеп Ай мен Күн санын періштелер санына қосамыз: $91 \times 54 \times 7 + 1092 = 91(54 \times 7 + 12) = 91(378 + 12) = 91 \times 390 = 273 \times 130 = 35490$. Өте өрнекті, күрделі, жұмбақты сан – Аспан арбасы – Арбағ 273 бес темір текке еселенген: $130 = 26 \times 5$. Оның өзін Тұран Қакпа санына байланысты қарауға болады. Яғни: $80 + 50 = 130 = 26 \times 5$. Осы санды Жердің тоғыс (тенеліс) жана жылдық

ғалами айналыс жылына салыстырып қаралық. Онан шығады:

$$35490 \pm 25725 = \begin{cases} 61215 = 4061 \times 15 \\ 9765 = 217 \times 15 \end{cases} . \text{ Алғашқы саннан шығарамыз:}$$

$4061 - 161 = 3900 = 19 \times 300 = 130 \times 30 = 26 \times 150$. Темірдің мүшелдік сан бұрышына, тас (15-сүре) санына еселенуі бір $150 = \frac{180 \cdot 5}{6}$.

Тамаша жұмбақ: $161 = \frac{7(20+26)}{2}$ көрінбейтін жеті.

Ойлап карағанда ғаламның бір жұмбағы бар секілді. Темірдің ғалами орынын еске алатын болсақ, айтылған сандар сол темір тек сандарына байланысты екенін ... мұнда бір сыр бар екенін сеземіз.

Екінші санға келетін болсақ, ол да сол секілді. Он беспен байланысты. Онда тұрған 217 сан Жердің, дәлденкіреп айтқанда Күннің ғалами жылының саны болып табылады, миллион жыл есебімен. Оның мағынасы біз он екі мүшел жұлдыздар, арғы қозғалмайтын аспан деп есептейміз. Біздің уақыт есебіміз тек бергі жеті хат Көк қозғалысы. Олардың орталығы Күн. Ол Күн айтылған жұлдыздардың біреуі. Олар да қозғалыста болады. Бірақ олар тым алыс болғандықтан олардың қозғалысы сізге сезілмейді. Жер тарихын зерттеген геология ғылымында оның басынан көп миллиондаған дәуірлер кешіргенін дәлелдеп отыр. Соған сүйеніп жасалған геохронология (тазына кестесі) бар. Сол бойынша ғалами жұлдызды аспанның айналысы сопақша – эллипс жолды болады екен. Оның айналыс шапшандығы мына түрде болса керек: геологиялық дәуірлер бойынша. Кембрий 70 миллион жыл, Ордовик – 56 миллион, Силур 35 миллион. Девон – 56 милл. Жиыны болады: $70+56+35+56=217$ миллион жыл. Онан кейінгі дәуірлерде тағы осы рет қайталайды: Карбон – 70, Перм – 56, триас – 35, Юра-56. Жиыны: $70+56+35+56=217$. Онан кейін: Мел-70, Палеоген – 56, Неоген – 10, яғни біз үшінші ғалами жылдың ортасындамыз. Осы санға айтылған сандар дәл келуі тегін емес. Бұл әрі қарай зерттеуді керек етеді.

Аллаға шүкір. *әл-Машани, 7/1-1996.*

ШЫНДЫҚ ШЫҢЫ ҒЫЛЫМДА

ШЫНДЫҚ ШЫҢЫНДА

Мәселенің не туралы екенін бірден білдіру үшін сөзімді бір аяттан бастаймыз.

«Кітаптағы Ыдрысты ескер. Өйткені ол шыншыл бір пайғамбар еді. Оны жоғарғы орынға көтердік» (19-сүре, 56, 57-аяттар) (Аударма: Халифа Алтай).

(۵۶) اییند قیدصندن کمناس یرد ا ب تکلا ی فر کذآو

(میرم قروس ۱۹) [۵۷] ایلاء اناکم منعفر و

Бұл арада бізге ойлану үшін ишарат етілген зор мағына жатыр деп білеміз. Өйткені Ыдрысты шыншыл пайғамбар деп жоғары дәрежеге көтеруде, пайғамбарлыққа көтеруде, Аллаһға жақындатуда, жанатқа және көкке шығаруда каф бар. Расын алғанда пайғамбарлардың бәрі де шыншыл, жалғаншы пайғамбар жоқ. Мәселе сол шындықтың түрінде, оның айырмасында, оның сатылы дәрежесінде, оның санатында. Айтайық біз: «*Аллаһ бір, пайғамбар хақ*» деп иман келтірдік. Ол шындық. Бірақ сол үшін жоғары дәрежеге бірден жете алмаймыз. Ол ұзақ жол, ол бөгетті, тосқауылды соқтықпалы жол. Оған зор еңбек еткен ерлер ғана жете алады. Ыдрыс жан аямай Аллаһға сыйынып ғылым жолына еңбек еткен адам.

Біздердің бұл дүниедегі өміріміз ол дүниедегі мәңгілік шын ұлы бақыт өмірге тек дайындық, сын майданы, уақытша нәрсе. Мұндағы мақсат адамдарды електен өткізіп, кімнің қандай орынға лайық екенін айыру. Расында пасық, надан, қиянатшыл, жалқау, өтірікші адамдармен адал, инабатты, Алаһты таныған, иман келтірген, пайғамбарларға ерген адамға жақсылық істеген, ізгі, ойшыл, ғалым, хакімдер тең болар ма?!

Шындық жолында әр адам әртүрлі жолда болмақ: тақуалық, софылық, мырзалық, өнерпаздық, батырлық тағысын тағылар.

Соның ішінде ең сенімдісі, ең тұрақтысы, ең көп еңбек керек ететін түрі дәлді ғылыми жол. Ақыл, қайрат, жүрек үшеуі таласып келіп ғылымға жүгінеді ғой Абай ілімінде. Міне осы мәселе соған соғады. Ғылым болғанда оны үлкен, кең мағынада алып қаралық. Тәңірім Аспанды да, Жерді де адам үшін жаратты. Адамды жерде халифа етті. Демек, сол тұтас ұлы ғаламды Кең түрде алып, жан жақты талдау ең жоғарғы дәрежелі шындық сол болмақ, Ыдрыстың шындығы сол болған.

Ыдрыстың пайғамбарлар тарихындағы мәліметіне келейік. Құранда ескерткен ғой: «Кітаптағы Ыдрсты еске ал» деп. Ол кісі өте ертедегі пайғамбар. Үшінші пайғамбар: Адам ата, Шис, Ыдрыс. Яғни ол топан судан, Нұхтан бұрынғы адам. Мөлшермен алғанда ол кісі осыдан кемінде 25 мың жыл шамасы бұрын болған деуге болады.

Ыдрыстың үлкен әкесі Миһлаил Бабыл (Вавилония) жаққа қоныстанып Сус шаһарын салдырған. Оның Иар атты баласынан Ыдрыс дүниеге келеді. Оның туған жері Мысырда (Египетте) Маниф (Манфис) деген қоныс болады. Демек оның аталары Вавилониядан келгендер.

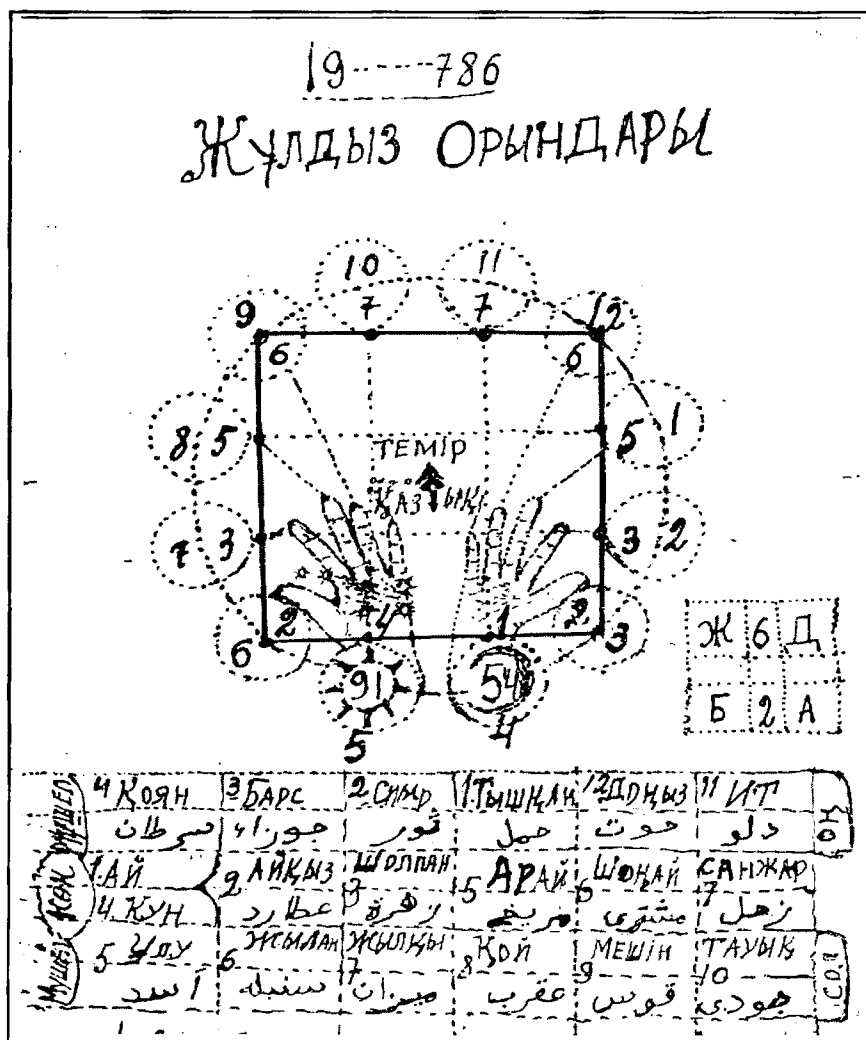
Ыдрыстың он түрлі қасиеті- өнері болған: 1) пайғамбарлық, 2) ғылым Нажум (Жұлдыз) ғылымы, 3) жазу-сызу өрнегі, 4) кемешілік, 5) соғыс құралын жасау, 6) жасырын жаулармен соғысу, 7) жасырын жауларды қолға түсіру, 8) тоқыма киім тігу, 9) Мұхаммад мустафи Хабиб Аллаһ дегені, 10) Аллаһтың бірлігін Аспан ғибратынан алған.

Осы істеріне сәйкес ол кісінің ныспы есімдері болған. Атасының қойған аты Ахнух. Дұрыс істерді көп істегені үшін оны Ыдрыс атаған. Ол жұлдыз ғылымын негіздегені үшін оны жұлдыз атымен Һарміс атаған. Ол Һарміс грекше Гермес, латынша Меркурий (сынап), мысыр аңызынша Тот, арабтарша Ғұтарад, қазақша Айқыз –екінші аспан, яғни бірінші, Айдан кейінгі көк. Ол Ай мен Шолпан арасындағы, Күнге ең жақын нөкері. Жеті хат көктің кішісі сол себепті Күн нұрынан бірде көрініп, бірде көрінбейтін жабық жұлдыз (Гермес аты сонан) (1-суретті қараңыз). Оның металы сынап (80). Сол бойынша ол латынша –сынап-Меркурий аталған. *Сынап* деген сөздің әріптерін керісінше оқып *абсын* деген –*сыр –сынап*

ал-химиялық әдіске жалғасады. Өйткені сынап Алтынды ерітеді.

Демек тастан алтын айырып алудың басты әдісі. Алтын -Күн металы. Ал Ыдрыс алхимияның негізін салған адам. Оның Мысырша Тот аталуын ертедегі аңыз бойынша Күннен бергі ішкі үш серік: Ай, Айқыз, Шолпан. Осы үшеуінің әулиесі Тот аталған.

Бұл сөз, бәлкі – арабша – қазақша *Тот-Тұт* ағашпен байла-

1-сурет. Жұлдыз орындары

нысты болуы мүмкін, өйткені ол Жібек құртының ағашы. *Жібекті* арабша *Қыз* дейді (Айкыз, аты сонан болу керек). Ыдрыс тоқыма киімге үйреткен соң Тот ағаш еккен. Енді бір тамашасы Ыдрыстың бір аты *үшкіл-Маслас* (=ثلثم1070).

Барлық ғылымның негізі есеп - өлшеу болса соның ең басты жазық мүшесі-беті үшкіл бейнеден тұрады. Осымен байланысты Мысыр үшкілін еске алайық. Қатар алған үш саннан тік бұрышты үшкіл шығады: $3+4^2=5^2$; $9+16=25$; Оның бұрыштары: $36^0 52' + 53^0 8' + 90^0 = 180^0$ Мұндағы үш сан: 3,4,5 ғаламның барлық бес тегін құраушы заттардың жақ бейнелері: *үшкіл, төрт, бескүл...* Бұл мәселені *ал-Фараби зерттеп*, тамаша мирас қалдырған. Оған ораламыз.

Бұл арада ескертетініміз. Қазірге батыс елдері ішінде мұны Пифагор үшкілі деседі, онан шыққан заңды тағы соныкі деседі. Пифагор ілімді сол Мысыр елінен әкелгені белгілі. Сол себепті біз оны Ыдрыс –Маслас атымен аламыз. Бұл арада бір сөз тағы есте болсын. Жібекті арабтар *Қыз* дейтіні айтылды. Екінші жағынан айтылған үшкілді Мысырлықтар жіппен (арқанмен) үш қазық қағып, 12 мүшелдік түйін түйіп жасайды екен дейді. Ол жіптері Жібек болса, онда ол жібек үшкіл немесе қызүшкіл болмақ. Ал қыз деген сөздің сандық мәні болады 107. Яғни Масаласқа дәл келеді ($1070=107*10$).

Ыдрыстың тағы бір ныспы аты Балнағима. Ол бақытты мағынасында болса керек. Яғни ол тірідей жоғары дәрежеге жетіп, аспан әлемін аралауда.

Тағат-ғибадат пен Жұлдыз ғылымын бірдей ұстаған Ыдрыс періштелермен дос болды. Күннің ыстығы өткенде ол: неше мың жылдық жолдан Күн бізге әсер етеді. Оған жақын періштелердің қалы нешік болар! Оларға жеңілдік бер, деп дұға қылды. Дұғасы қабыл болды. Періштелер оны аспанға көтеріп, Күн жанына қойды. Ғазрилге барып, Ыдрыстың ажалы қашан деп сұрады. Ол айтты, оның ажалы Күн (Қуят) жанына барғанда болар. Ол онда бармас, яғни өлмес деді. Ол қазір Қуяш жанында деді. Қараса ол өлген. Жеті хат Көк халқы жаназа намаз оқып байт ал-Мағмуриға көмген. Ғазраил келіп оның жанын алып, қайта тірілтуді сұрады. Оны қабыл етті. Ол тамұқты көрді. Сонан кейін ол ұжмаққа барды да, онан шықпады.

Ол бағзы уақытта ұжмақта, бағзы уақытта төртінші хат көкте, бағзы уақытта алтыншы хат көкте періштелермен бірге ғибадат қылады. Расын Аллаһ біледі (بأوصلاب ملعا لئاو) Нұхпайғамбар оған немере болып табылады (Бұл мәліметтер Рабуғузидың Қисасил Анбия кітабынан алынды).

Осы мәліметке байланысты «Алматы ақшамының» 1994 жыл, 11-қарашада шыққан нөмірінде мынандай мақала басылған: «Жақында Америка ғылымы болжам жасаған: Марсқа жіберілген американдық ғарыш кемесінен алынған деректерді бір топ жас ғалымдармен бірге зерттегенде, Марста (Арайда) Египет пирамидаларына ұқсас құрылыстар бар болып шықты. Және Рихард деген болжам жасайды. 1976 жылы Марсқа ұшқан американдық ғарыш кемесіне орнатылған соңғы үлгіде жасалған фотокамера Күн жүйесіндегі Жерге ең жақын планеталардың бетінен ежелгі өркениет белгілерін тапқан. Р.Хоаглэнд бұған қатты қызығып, зерттеуге бір топ математик, физик, компьютер мамандарын қатыстырған. Олардың ойынша Марс бетіндегі суретке түсірілген ерекше алып пирамида жердегі египет пирамидалары мен адамның бет бейнесін салған сфинкс аралары ұқсас болған. Олар тіпті бір ғана математикалық жүйеге бағытталған жобамен салынған деседі. Тек екеуінің көлемдері екі бөлек...» -Арайдағы үлкен. Демек ғалымдар пирамида жер мен көк байланысына айғақ деп біледі.

ҚҰРАН АЯТТАРЫНАН

Осы айтылғандарға қосымша Құраннан мәлімет келтіреміз. 56-сүреде мынандай аяттар бар: «Ал енді жұлдыздардың орындарына серт етемін (75). Егер білсеңдер ол зор серт (76).

(٧٦) 'ميطء نولمعة ولا مسقا لئاو. (٧٥) موچنلا عقاومب مسقا لئاو

Ғаламның құрылысы, жұлдыздардың орындары, жүріс жолдары – бәрі сондай тамаша асқан шеберлікпен жасалған. Ол адам баласының қолынан келмейтін *муғзира*. Ол өз бетімен құрылуға да мүмкін емес нәрсе. Демек *ғаламның жаратушы Иесі бар*. Міне, қазіргі ғылымның дәлелдеп отырған тұжырымы. Өз за-

манында Ыдрыс пайғамбар да көзі соған жеткен ғой. Ыдрыс Аллаһының бірлігін аспан ғибратынан алды деген сөз соны көрсетеді. Құран аяты да соны көрсетеді. Ол зор (ұлы) серт (ант), онан тағылым ал-біл деп отыр ғой. Демек, *Құран аяты, Ыдрыс иманы, қазіргі ғылым табысы – бәрі бір жерге тоғысты* деген осы. Оның үстіне Ыдрыс сапарлары мен американ ғарыш кемесінің мәліметін салыстырып қараңыз.

Айтылған 56-сүренің жиын сандық бас саны болады:

$$56 + \frac{31+177}{208} + 96 = 360$$

Оны былай жазамыз:

$$208 \pm 152 = 52 * 4 \pm 19 * 8 = 8(26 \pm 19) = 8 \begin{cases} 45 \\ 7 \end{cases}$$

яғни:

$$208 \pm 152 = \begin{cases} 360 \\ 48 \end{cases}$$

360- шеңбер саны, 48- жеті рет қайталанған мұқаттағат саны. (۴۸=48, 40-46 сүрелер). Аят саны соған есе $96=48*2$.

52-хамды (۵۲) саны, 26-теміртек, 8-егіз, 19-төбедегі (бас бата әріп саны).

Осылардың бәрі кездейсоқ нәрсе емес. Ойлап қарасаңыз. 56-санын алатын болсақ $7*8=56$ иум (۷) тәулік күн деген сөз. Тәңірінің ғалами бір күні елу мың жылдық деген, ишарат осыған келуі ықтимал. Айтайық: $25*2*1000$; $50*1000=50000$. $25*2$ Ыдрыс үшкіл саны ($9+16+25=50$). Мың ғалами әліф: $618+382=1000$.

Пайғамбарымыздың дүниеге келуі жөнінде 61-сүреде айтылған. [۱۴] فصلًا قروس - ۶۱

Жиыны:

$$61 + \frac{31+170}{201} + 14 = 276 = 23*12$$

Онда мынандай аят бар: Сол уақытта Мариам ұлы Ғайса: *«Әй Израил ұрпақтары! Шын мәнінде мен сендерге Аллаһының елшісімін, алдымдағы Тауратты растаушы және менен ке-*

йінгі келетін Ахмад атты Пайғамбарменен сүйіншілеймін»,
-деген (6). $(٦) دُمَا مَسَا يَدْعِبْنِمَى تَايَل وِسْرِب اَر شِبْم و.$

Сол сүреден тағы бір аят: «Күдіксіз Аллаһ өзінің жолында мықты қаланған дуалдай саф болып соғыскандарды жақсы көреді» (4). $(٤) ص و ص ر م ن ا ي ن ب م ه ن ا ك ا ق ص د$

Мұнда Ахмад саны 53, ондағы берік құрылыс саф бұниан Жердегі де, сонымен бірге аспандағы да жұлдыздық құрылысы мағынасында алуға болар дейміз. Оның сандық мәні болады бұниан = 113- Ахмад екеуін қосамыз:

$$113 \pm 53 = \begin{cases} 166 \\ 60 \end{cases}$$

Осы екі санның екеуі де тамаша. Алғашқы сан 166- Қаус (Мерген $(-س و ق)$ саны. Ол 9 мүшел (Мешін), ол 6-аспан Муштаридың Шоңайдың –үйі, ол Ыдрыстың аспандағы тағат орны. Ыдрыс жұлдызы 2-аспан һарміс-Ғұтарад дедік. Оның екінші, Күннен арғы мекені 6-аспан Шоңай. Демек Туран Қақпаның төрт бұрышындағы сандар шықты: $2+6=8$; немесе санат түрінде 26,62 (1-суретті қараңыз). 2-суретте сол аспан көрінісінің 60-жылдық мүшел есебіне келтірген түрі. Онда Ай-54, Күн-91, жұлдыз 53 сандарымен көрсетілген (Құран бойынша). Осымен байланысты 53-сүресіне (яғни Ахмад сүресіне) келейік.

Құранның Мұхаммад сүресі 47 саны мен Ахмад сүресін қосамыз:

$$53 \pm 47 = \begin{cases} 100 \\ 6 \end{cases} = 50 + 50 = 25 * 2 + 25 * 2$$

«Қаф» әрпінің саны $100=ق$. Ол ишарат. Бәлки, бір мағынада ол Құран болар. «Қ» 50-сүрені қараңыз. Оның саны $50+100+45=195$ - Қһиғс $ص ع ي ه ك$ 19-сүренің муқаттағаты. 6-саны ғалам саны (өмір саны). Екі есім сүренің сандарын қосамыз:

$$61 \pm 47 = \begin{cases} 108 = 54 * 2 \\ 14 = 7 * 2 \end{cases}$$

Қос Ай ($54*2=108$) хақ саны. Ислам дінінің хақ жолының ишараты айқын. $7*2=14$, ол да қос апта, толы ай, оттек. Оған мүшел санын қоссақ болады метір-темір (хадид) саны:

$$14 \pm 12 = \begin{cases} 26 = 19 + 7 \\ 2 \end{cases}$$

Екі сүренің жиын сандары:

$$61 + 201 + 14 = 276$$

$$47 + 92 + 38 = 177$$

$$108 + 293 + 52 = 453$$

немесе $276 \ 177 = \begin{cases} 453 = 151 * 3 \\ 99 = 9 * 11 \end{cases}$ үш өркеш = $\text{مانس} = (\text{санат} = 151)$,

Бұл өз алдына бір мәселе. 53-сүресіне келеміз.

(63) مجنلا قروس كمس

$$53 + \frac{31 + 93}{124 + 62} = 293 \text{ Жиын саны Ал- hijра санына тең: (Ал}$$

hijра = $\text{رجهلا} = 239$).

Басқы айт саны: يوه ادا مجنلا

Ал- нажым = 124

Аза = 702

Һүй = 21

$$847 = 21 + 702 + 124$$

847

Тамашасы сол, бұл сан темірдің (хадидтың) атом салмағының бөлшек саны: $A - 26 = 55,847$.

Онан біз алхадпд (57) санын шығарамыз:

$$\frac{847}{550} = 1,54 = \text{tg} 57^\circ. \text{ Яғни } 14XII$$

Оның бүтін түрі 154- кадам (ертедегі) зат.

Оны былай жазайық:

$$11(61 - 47) = 14 * 11 = 154$$

немесе:

$$61 * 11 = 47 * 11 + 154 \quad 671 = 600 + 71 = 517 + 154$$

Жер мен Көктен жұлдыздар бұрын болған (Қадим). Осы нажым санына шыншыл пайғамбар ($\text{اييند اقيدص} = 205 + 63 = 268$) саны қабысады.

Осы санды алдымен Һандас (геометрия=119= Ара) санына қосамыз, себебі ол Ыдрыстың шыншылдық жолдағы бас әдісі –Һандас -өлшеу, құрылыстық сан болады:

$$268 \pm 119 = \begin{cases} 387 \\ 149 \end{cases}$$

Алғашқы санға қосамыз бес Қағба (Пайғамбар) санын:

$$387 \pm 460 = \begin{cases} 847 \\ 127 \end{cases}$$

Алғашқы сан Ал-Нижим+Аза һуй, яғни батар жұлдыз серті... Екінші санды екі еселесек болады: $127*2=254$ - тау құстар (Ибраһим саны). Айтылған санға қосамыз: $153=17*9$, яғни тоғызыншы айда – Қауыста Ас-Асфн аспан сапары болады: $847+153=1000=618+382$ Һандас –Ал-Нахыл (Ара) саны 119, ол да жеті хат көкті аралаған сапар саны, яғни: $17*7=119$ оған қосамыз: $17*9=153$ болады:

$$153 \pm 119 = \begin{cases} 272 = 17*16 \\ 34 = 17*2 \end{cases}$$

басқаша жазамыз:

$$268+17*16+92*5=268+272+460=618+382=1000.$$

$$540 \pm 460 = \begin{cases} 1000 \\ 80 \end{cases}$$

Тағы бір өрнек: $54*7+268=646=378+268=646$ Ол жөнінде мынандай ой бар: $268=67*4$, 67-сүреде *ғалами қозғалыс* айтылған: *رومت تامور*, оның саны 646. Соған байланысты Ай-Қамар (Ай) саны жеті хатқа еселенген. Оған Ыдрыс саны қосылған. Өте көрнекті өрнек.

Һуй (هويه) деген сөзді аудармашылар батар мағынасында алған. Оның екінші мағынасы құлаған, немесе желге ұшқан секілді.

Тегінде оны жерге түскен аспан нұры мағынасында ұғуға да болатын сынды. Осы мағынада ол Ахмад жұлдызы болар ма деп ойлаймыз.

ЫДРЫСТЫҢ ТАҒЫ ЕКІ ЕСІМІ

Ыдрыстың екі есімін қосамыз:

$$1070 \pm 205 = \begin{cases} 1275 = 85 \cdot 15 \\ 865 \end{cases}$$

Маслас (үшкіл) + Сидика (шыншыл).

Екі тас сандары шығады: 15- Ал-Хижир, 85- Ал-Бруж.

Олар:

$$85 \pm 15 = \begin{cases} 100 \\ 70 \end{cases}$$

19 786

БЕС ТЕК = Түзу көпжақ (Ж)
ТӨБЕ = Т; КЫР = К.

ОТ	ЖЕЛ	ЖЕР	СУ	ЖҮДІБІЗ	
					Σ
Ж = 4	+ 8	+ 6	+ 20	+ 12	= 50
Т = 4	+ 6	+ 8	+ 12	+ 20	= 50
К = 6	+ 12	+ 12	+ 30	+ 30	= 90
Σ = 14	26	26	62	62	= 190

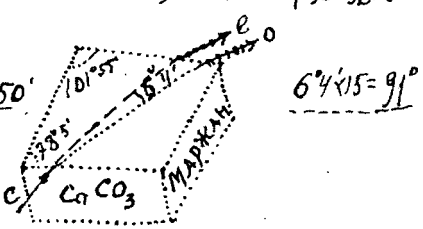
$|4 + 26 + 26 + 62 + 62 = 2(7 + 26 + 62) = 2 \times 95 = 190 = 38 \times 5$

$CaCO_3 \approx 50$

$101^\circ 55' - 78^\circ 5' = 23^\circ 50'$

$38^\circ 10' + 23^\circ 50' = 62'$

$62 + 26 + 92 = 180$

$6^\circ 41' 5'' = 91^\circ$

3-сурет. Мүшел кестесі

Ол кісінің тағы екі аты: Ал-Һарміс=386 және Сидика наби-а=268.

Онан шығады:

$$336 \pm 268 = \begin{cases} 604 = 151 * 4 = 302 * 2 \\ 68 = 17 * 4 = 34 * 2 \end{cases}$$

Белгілі өркеш –Бақара сандары, сапар сандары. Осыған Тот (Тұт)санын қосамыз. $806+604=1410=47*30=94*15=$ Отрарда отыз бап саны. Соның екінші түрі. $268+71*2=268+142=410=(268+71)2=339*2=678$ - Абай саны. Бірінші муқаттағат $A+Л+M=Ц_м=71$ Ал+M=31+40=71, 40-пайғамбар саны дедік. Сонымен қатар және соған байланысты оны Хисаб (حساب=71) мағынасында алса да болар деген ой келеді. Өйткені Аллаһ ғаламды хисабпен (есеппен), өлшеумен жаратқан. «Әрі ол есепшілердің ең жүйрігі» (6,62). نبيسحطاً عرسا وهو (٦,٦٢)

Сол алтыншы сүре малдарға арналған, сонда егіз-сегіз заңы айтылған. Ойлап қараңыз. Алты саны көміртек (с=карбон). Көміртегі өміртегі. Соған ишарат етілген. Ол: $2+6=8$, немесе ол $6*8=48$ қайталама хм(حَم=48, 40-46 сүрелер). Сегіз оттегі. Осы екеуінің араласуы, алмасу әрекегі өмірдің кілті. Сондықтан:

$$\begin{vmatrix} 8 & 4 \\ 4 & 8 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48; \quad _ 84 \pm 48 = \begin{cases} 132 \\ 36 = 62 - 26 \end{cases}$$

Ол екеуінің тотық газ түрі және саны:

$$CO_2 = 6+8*2=6+16=22=11*2 \text{ (Қос Ай, дос Ай).}$$

Оның сумен қосылған қышқыл түрі $H_2O+CO_2=H_2CO_3$. Осындағы сутек орынын әртүрлі металдар алады. Сонан карбонаттар, яғни көмірқышқыл тұздары шығады. Соның бірі кальцит (калсит)-Маржан: $CaCO_3$. Сандық мәні болады $Ca=20$, $C=6$, $3O=8*3=24$ жиыны: $20+6+24=26+24=50$.

ҚАҒБА – ТЕКШЕ ҒАЛАМИ БЕЙНЕ

Маржан кристалының бейнесі 3-суретте, астыңғы жағында көрсетілген. Онда кристалдың сәулені екі айыру бұрышы берілген $6^0/4'$. Осы бұрыш текше бұрышына былай қабысады:

$$109^{\circ}28' - 70^{\circ}32' + 6^{\circ}4' = 45^{\circ}$$

Кристалдың айырма бұрышы: $101^{\circ}55' - 78^{\circ}5' + 38^{\circ}10' = 62^{\circ}$ шығады:

$$62 \pm 45 = \begin{cases} 107(\text{Жібек}) \\ 17(\text{Ал} - \text{Асар}) \end{cases}$$

Сол суреттің үстіңгісі ғаламды құраған бес тек және олардың бейнесі, сандық мәндері көрсетілген. Ыдрыс ілімі соған тікелей байланысты. Ол бес тектің орталық негізі *Текше (куб)- Қаьба*. Оның сандық мәні 26 (темір санына тең). Басқалары сонан шығады: $36+26=62$

$$12+14=26$$

Сол 26 санының жиыны болады:

$$\frac{26(1+26)}{2} = 27 * 13 = 351$$

Онан шығады пайғамбар саны:

$$27 \pm 13 = \begin{cases} 40 \\ 14 \end{cases}$$

Бұл санның мазмұнын түсіну үшін 4-суретті қарайық. Оның аты «Ғажайып шаршылар», яғни текшенің беттері-жақтары. Ол шаршылар Мысыр үшкілдің (Масластың) айналасына салынған. Өрнегі мынау:

$$\frac{n(n^2 + 1)}{2} = c :$$

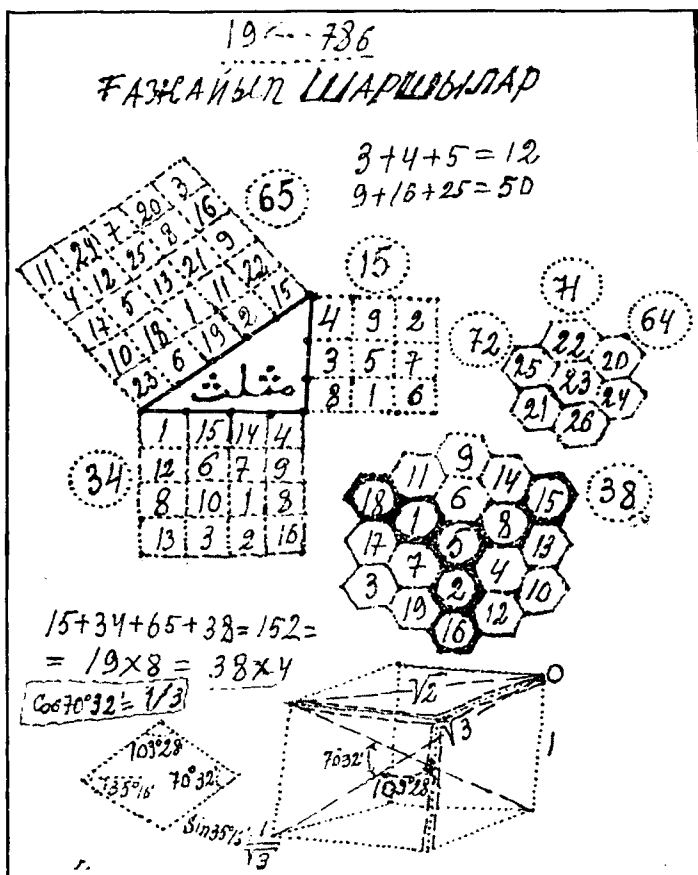
n^2 -ұя саны, c -тұрақты сан: $n^2=3^2=9$, $c=15$, $4^2=16$, $c_2=34$, $5^2=25$, $c_3=65$. жиыны:

$$15+34+65=114=19*6=38*3$$

Құранның сүре саны. Оң жақтағы суретте 19 орынды ұя. Оның өзін төбесінен тік шаншылған текше деп қарау керек. Салыстыру үшін оның астына текше салынған.

Текшенің 26 мүшесі, оның 19 мүшесі көрінеді, 7- мүшесі көрінбейді. Олар суреттің оң жақ үстінде.

Көрінген 19 ұяға қойылған сандар тәртібін қараңыз. Негізгі бағыттағы бес санның жиыны-тұрақты сан $38=19*2$ яғни:

4-сурет.

$3+7+5+8+15=9+6+5+2+16=18+1+5+4+10=38$. Жиыны болады тең үш шаршыдағы тұрақтылар жиынына: $38 \times 3=114$. Көрінетін 19 сан жиыны осындай:

$$\frac{19(1+19)}{2} = 19 \times 10 = 190.$$

Бұл сан 2-суреттегі бес тектің мүшелер жиын саны. Ойлап қараңыз!

Астындағы көрінбейтін 7 санның жиыны болады:

$$\frac{7(20+26)}{2} = 7 \times 23 = 161;$$

Тексереміз:

$$190 \pm 161 = \begin{cases} 351 = 26(1 + 26) \\ 29 - \text{Мыс}(\text{Шолпан}) \end{cases}$$

$$161 \pm 19 \begin{cases} 180 = 90 * 2 \\ 142 = 71 * 2 \end{cases}$$

Көрінбейтін 7 санды орналастыру тәртібі

$$20+8=21+7=22+6=23+5=24+4=26+2=28$$

$$1+25=26;$$

Ондағы сандар 71-А+Л+М; $36*2$; $8^2=64$. Астындағы текшенің өлшемдері көрсетілген. Қыры=1, шаршы кергіш = $\sqrt{2}$, көлем кергіш = $\sqrt{3}$, орталық бұрыш $109^{\circ}28'+70^{\circ}32'=180^{\circ}$. Осыдан ара ұясының бұрыштары шығады. (Сол жақта).

Бір тамаша нәрсе айтылған текшелік (қағбалық) санға «шыншыл пайғамбар» санын қосудан шығады:

$$351 \pm 268 = \begin{cases} 619 \\ 83 \end{cases}$$

61-иман-таразы саны, 83-Алхамды саны. Осы сандардың бәрі Ыдрыска байланысты. Сонымен қатар біздің пайғамбарымызға, оның есіміне (хамды), оның даңғылына (Ал-Саратан), оған иман келтіруге апарарды.

ЖҰЛДЫЗДАРДЫҢ ОРЫНДАРЫ

1-2 суретте 12-мүшел жұлдыздың және 7 хат көктің негізгі орналасу түрі. Олардың айналыс білігі Темір Қазық, оның сағат тілі Жеті Қарақшы. Оның басында Күн ұясы - Ұлу Арыстан (Асад). Күн қақпасы - аспан қақпасы. Оның күзетінде Арыстан. Сол бойынша Тұран қақпасы дедік. Бұл сол жақ қол. Оң қолында Ай. Оның ұясы Қоян (Ал-Саратан-Шаян). Шаянды Қышқаш бап дейді. Ай аспан есебінің басы. Сол себепті ежелден Жер мен Көк арасын байланыстыратын есепті Айдан, оның

ұясы Қояннан - Ал-Саратаннан - (Шаяннан) бастайды. Соған арналған Жер белдеуі –ендігі бар. Соны Ал-Саратан даңғылы дейді (ناطر سلا رادم). Оның ендігі $23^{\circ}30'$ шамасы. Бұл жердің айналыс кіндігінің Күннің айналыс жол жазығына қиғаштығынан алынған. Жер бетін үш аймаққа бөлгенде $23^{\circ}30' * 2 = 47^{\circ}$ ыстық аймақ, $23^{\circ}30' - 66^{\circ}30'$ қоңыржай аймақ, $66^{\circ}30' - 90^{\circ}$ суық аймақты. Сол Қоян–Ал-Саратан сөзінің сандық мәні $351 = 31 + 320 = 27 * 13$. Демек бұл сан (Темір санының) Қағба санының жиынына дәл келеді.

$$\frac{26(1+26)}{2} = 351 - \text{Ал-Саратан.}$$

Онан

$$27 \pm 13 = \begin{cases} 40 \\ 14 \end{cases}$$

Пайғамбар саны, қос жетілік –толған Ай. Ойлап қараңыз! Өйткені Ай Ислам туы, пайғамбар Жұлдызы.

Пайғамбарымыз Ал-Һижрада сол даңғылды кесіп өткенін білеміз. Сонымен 1,2,3 суреттегі сандар ғалам негіздері, біріне бірі тығыз байланысты және Ыдрыс ілімімен орбитіні толық дәлелді деп білеміз.

Ол ілімнің негізгі әліппесі аспан шырақтарының орналасу –Құрылыс сырында. Жұлдыз орындары мен ант ету аяттары соны көрсетеді. 1-суреттегі 12-мүшел шеңбер ішіне сызылған шаршыны қараңыз. Оны Қағбаның бір жақ беті деп біліңіз. Соның төрт бұрышында 2 және 6 сандары (көк сандары). Бұл өзі егіз-сегіз негізгі табиғи заң: $2+6=8$, немесе

$$6 \pm 2 = \begin{cases} 8 \\ 4 \end{cases}$$

2-суретте барлық табиғат дүниесін құраушы бес тектің сандық мәндері. Темір тек осы екі санның сипаттық түрі: $20+6=26$, $60+2=62$. Ол барып 3-суреттегі текшелік 26 санның жиынына соғады: көрінетін-көрінбейтін түрлерге бөлінеді. Ол келіп Ыдрыс үшкіліне, текшеге, ара ұясына соғады.

Ыдрыс ілімі періштелермен байланысты дедік. Оның кейінгісі текше –Қағба.

ТЕКШЕ –ҚАҒБА ЖӘНЕ АРА ҰЯСЫ

Ибраһим пайғамбар есімімен байланысты – ол Қағбаны салды. Ол Бейт Аллаһ. Араның ұя құрылысы сонан шығады. Осы арада бір тамаша нәрсе 16-сүреде Раббым Араға үй-ұя сал деп уахи етті. Онан кейін сол сүреде Ибраһим пайғамбардың жолын тұтынуды уахи етті. Ол Ибраһим Қағбаны салды. Ойлап қараңыз қандай ишарат (16-сүре, 68-120-126 аяттар).

Кезі келгенде айта кетелік «*Мың бір түннен*» алынған бір аңыз. Ара айтады: «*Егер де Евклид менің үйімнің құрылысымен танысса, ол көп жаңалық тапқан болар еді*» - дейді.

Евклид болса ол екі мың жыл шамасы бұрын өткен грек ғалымы, геометрия ғылымының бізге жеткен негізін құрастырған адам.

Жиырма алты саны жөнінде Тауратта бір ауыз сөз бар екен. Оны біз атақты ғалым И.Пригожиннің «Табиғатпен жаңа тілдесу» атты кітабынан алдық. Онда былай деген: «*Ғалам жиырма алты рет апаттан соң тұрақтады*» (Vingt – six tentatives ont precede la Ceneise actuelle...).

Жиырма алты темір тек ал-хадид мағынасында. Ол ең тұрақты текше зат, ол темір казык, ол тыныс заты, қан өзегі...

Ғайса пайғамбар алдындағы Тауратты, артындағы Ахмадты бірдей хабар еткені соған дәлел.

АЛХИМИЯ БІЗДІҢ ЗАМАНДА

Осы айтылғандарға сүйеніп және қазіргі ғылымның табысына сүйеніп біз химиялық заттардың кестесін жасадық (5-сүрет), оны «Алхимия» атадық. Онда жазық бағыт заттардың реті, тік бағыт өзгермелі (валентті) электрондардың айналыс қуаты: $Z-M_0=M$. Темірдің құрылысы:

мұнда: 4S төртінші қабаттың (N-қабаттың) бірінші қабатшасы. 3d үшінші (M-қабаттың) үшінші қабатшасы. Олардың дәреже

Осы әдісті қолданып есептегенде барлық химиялық элементтер үш топқа бөлінді: темір білік тобы: $M_0=0$, Жоғарғы топ: $M_1=>0_1$, Төменгі топ $M < 0$. Сонымен қатар олардың өз кезегінде 7 топқа бөлінгені көрініп тұр. Олардың аралары Ай (11) санына еселес: 11,22,33.

Темір білікте 5 элемент: 1-сутек (H), 2- гелий, (He), 4- Бериллий (Be), 15- Фосфор (P), 26- темір (Fe). Демек жиырма алтыға келіп тұрақтаған. Оның өрнегі:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Онан шығады: өркеш сүренің (2-Бақара) сүренің аят саны: $26*11=286$. Бұл тамаша тұрақты, өрнекті сан, егіз-сегіз саны: $2(2+6)6$. Арабша түрі таразы: $\gamma^{\wedge 6}$

5-суреттің астында химия элементтерінің қабаттарға және қабатшаларға бөліну бейнесі. Онда солардың тұрақты және өзгермелі электрон сандары көрсетілген. Бұл өрнек америкалық ғалымының еңбегінен алынды. Біз оны өз кестемізбен салыстыру үшін келтірдік. Әр түрлі әдіспен табылған заңдылық біріне бірі жақсы қабысады.

Біздің кесте Д.И.Менделеев пен Н.Бор кестелеріне де қабысады. Әсіресе Н.Бор кестесіне ұқсайды. Онан айырмасы біздің кестеде темір біліктің айқындалуы және элемент топтары арасындағы дәлді өлшемдер көрсетілген. Мысалы 11,22,33 секілді жалпы алғанда біздің кесте схема емес, элементтердің орналасу өрісі. Демек оны әртүрлі өлшеуге алудан заттардың қасиетін айыруда пайдалы мағлұмат болады.

ШЫНШЫЛ ПАЙҒАМБАР САНЫ

Енді шыншыл пайғамбар санына қайта ораламыз. Алдымен оны өркеш –сүре (2-Бақара) санына қосамыз: Ол сан $151*2=302$ (ق).).

$$302 \pm 268 = \begin{cases} 570 = 57 * 10 \\ 34 = 17 * 2 \end{cases}$$

570- пайғамбардың туған жылы, кәміл сан, ал-хадид $570 = 19 \cdot 30 = 38 \cdot 15$ Отыз бап Отрарда, 15-Тас, 38-Сад сүресі, 47-Мұхамад сүренің аят саны... $34 = 17 \cdot 2$ - пайғамбардың екі дүние сафары (Ал-Асра).

Осы екі сан арасындағы бұрышын табамыз: $268/30,2 = 0,8874 = \cos 27^\circ 27'$.

Дәл осындай бұрышты басқа бір жолмен табамыз. Осы өрнектен: $268 = 71 \cdot 2 + 63 \cdot 2 = 2(71 + 63)$. Кейінгі сандар пайғамбар саны: $71 = 31 + 40$: 63-пайғамбар жасы. Осы екі сан арасындағы бұрыш дәл айтылған бұрыштай:

$$\frac{63}{71} = 0,8874 = \cos 27^\circ 27'$$

Тағы бір тамаша сан:

$$268 + 132 + 140 = 540 = 108 \cdot 5;$$

132- жүрек саны, жетілік сан. 140- ғылым.

Абайдың бетке ұстаған екі санын шыншыл пайғамбар санына қосқанда да болады пешене хақ жол, бес парыз, ислам жолы. Ойлап қараңыз! Соның ішінде екеуі болады Күн –Шамси саны: $268 + 132 = 400$ Онан шығады: $400 + 268 + 351 = 1019$ Оған қосамыз Отрар+Фараб сандарын

$$1019 + 807 + 284 = 1019 + 1091 = 1110 = 37 \cdot 30$$

отыз бап.

$$37 \cdot 12 = 444 - \text{ығысу.}$$

Енді екі бұрыш арасын салыстырамыз. Оның бірі $114^\circ = 57^\circ \cdot 2$, екіншісі $-109^\circ 28'$ текше (Қағба) бұрышы):

$$114^\circ - 109^\circ 28' = 4^\circ 32' = 272 = 17 \cdot 16 \text{ Ара саны, сапар саны.}$$

Онан шығады:

$$\frac{268}{272} = 0,985 = \cos 9^\circ 55'$$

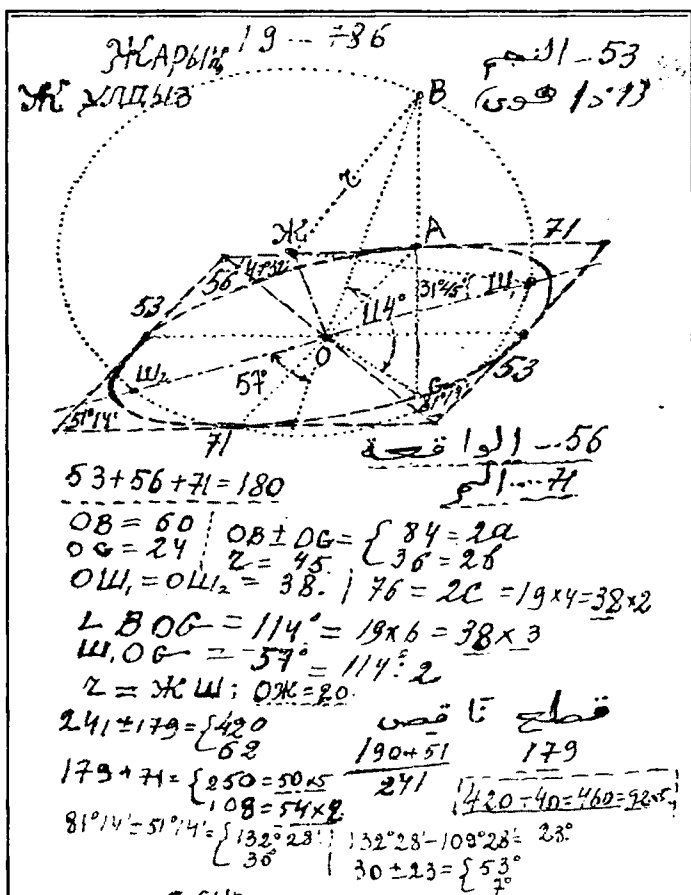
Оны 3-суреттегі Маржан бұрышымен салыстырамыз:

$$109^\circ 55' = 9^\circ 55' = 100^\circ = 6000' \text{ немесе } 78^\circ 5' + 9^\circ 55' = 88^\circ = 62 + 26.$$

Онан шығады: $100 + 88 = 188 = 47 \cdot 4 = 94 \cdot 2$ пайғамбар саны.

ЖҮЛДЫЗ ЖОЛЫ

Айтылған 114° санын біз бір жобамен шығардық. Ол 6-суретте көрсетілген. 6-сурет аты Жарық жұлдыз. Айқастырған екі үшкілден қиғаш жақтау шықты. Үшкілдің жақтау сызықтары: $53+56+71=180$; бұрыштары: $51^\circ 14'+47^\circ 32'+81^\circ 14'=180^\circ$. Бұлар айтылған сурелер. Қиғаш жақтау: $71+71+53+53=2(71+53)=2*124=248$ Бұрыштары: $2(51^\circ 14'+128^\circ 46')=2*180=360$. Осының ішіне Қатғ Нақыс (эллипс) сызамыз. Аспан шырақтарының – жұлдыздық жолы сол. Ол үшін орта сызықтар жүргізіп, О ортасын табамыз. Орта сызық А әрпінен екі жаққа тік сызық тартамыз

6-сурет.

$$AB=AC=\frac{H}{2}$$

Осы сызықтың екі басын орталықпен қосамыз. Сонан шыққан орталық доғал бұрыш болады $114^{\circ}=57^{\circ}\cdot 2$.

Тексеріп қараңыздар және оның басқа мүшелерін табыңыздар.

«Ал-хадидпен» бастап 57 санын, бұрышын бірнеше рет келтірдік. Қосымша бір мәлімет. Қазіргі ғалымдардың зерттеулері бойынша аққан жұлдыз метеорит ауаға келіп соғылғанда бұрышы 114° болғанда яғни жарты конус бұрышы 57° болғанда атылады екен. «Жарық жұлдыз» дегенде осыны да еске алдық. Онан бұрын табылған темір атомынан шыққан

$$\frac{847}{550} = 1,54 = \operatorname{tg} 57^{\circ}$$

Осындағы 847 сан 53-сүре Жұлдыз жарылу (атылу) саны екені айтылды. *Ал-Нажм аза һуй* يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا جِئْتُمْ

$$124+702+21=847.$$

Осының ар жағында мағына жатыр. Бәлкім жиырма алты тұрақтады деген сөз осыған байланысты болар? Расын Аллаһ біледі.

Енді бір мәселе жұлдыз қозғалыс сандары мен *періштелер* санын, *халифалар* санын салыстыру.

Алдымен Құрандағы 91-Күн саны, 54- Ай саны, 53- Жұлдыз саны 2-суретте мүшел есебінде көрсетілген. Соны бір қарап өтелік. 1-суретте салынған шаршы жұлдыз шаршысы (53). Сол секілді Ай шаршысын және Күн шаршысын салуға болады. Сол үш шаршы 12 мүшелді толтырады: $4\cdot 3=12$. 2-суретте қай мүшелге қай шаршы келетіні көрсетілген. Ай шаршы (54) мүшелдері:

$$\begin{aligned} 1+13+25+37+49 &= 125 \\ 52+4+16+28+40 &= 140 \\ 31+43+55+7+19 &= 155 \\ \underline{22+34+46+58+10} &= 170 \\ &= 590 \end{aligned}$$

Күн мүшелдері (91):

$$\begin{aligned}2+14+26+38+50 &= 130 \\41+53+5+17+29 &= 145 \\32+44+56+8+20 &= 160 \\11+23+35+47+59 &= 175 \\ \hline &610\end{aligned}$$

Жұлдыз (53) мүшелдері:

$$\begin{aligned}51+3+15+27+39 &= 135 \\42+54+6+18+30 &= 150 \\21+33+45+57+9 &= 165 \\12+24+36+48+60 &= 180 \\ \hline &630\end{aligned}$$

Барлығы болады $590+610+630=1830$ Орта есебі Күндікі: $18-30/3=610$ Ай мен Күн сандары шеңберлік:

$$\begin{array}{cc}54 & 590 \\91 & 610\end{array}$$

болады:

$$610 \pm 590 = \begin{cases} 1200 = 12 * 100 \\ 20 = 10 * 2 \end{cases}$$

Ай мен Күн екі ұлы шырақтар. Оларды көбейтеміз:

$$54 * 91 = 4914.$$

Осы санды жұлдыздық жолмен шығарғанда періштелер саны болады. Оның мәнісі мынау: 1-суреттегі шаршының төрт бұрышына төрт сан жазып, оларды сол бұрыштағы көк санына (2 немес 6) көбейтіп қосамыз. Оның түсінігін сол суреттің оң жағында көрсеттік: астында 2, оның екі жағында екі әріп А, Б, үстінде 6, оның екі жағында Ж, Д.

Сонда есеп өрнегі былай болады: $2(A+B) + 6(Ж+Д) = N$.

Енді осы төрт әріп орнына төрт періште сандарын қосамыз:

А=246- Жебрайыл

Б=111- Мекаил

Ж=318- Ғазраил

Д=382- Исафил

$$2(246+111)+6(318+382)=2*357+6*700=714+4200=4914.$$

Бұл айтылған Ай-Күн санымен тең шықты. Ойлап қараңыз, тамаша ғалами зат. Ыдрыстың періштелерді аяғанын ойлаңыз.

Енді дәл осы әдіспен халифалар санын шығарамыз, яғни періштелер орнына мединелік төрт халифа сандарын қоямыз:

$$А-Абубакир=231$$

$$Б-Ғосман=661$$

$$Ж-Ғомар=310$$

$$Д-Ғали=110$$

$$2(231+661)+6(310+110)=2*892+6*420=1784+2520=4304$$

Осы санға Күннің мүшел жыл санын қосамыз: $4304+610=4914$.

Демек бұл айтылған аспан есебіне дәл келеді. Оны басқаша да шығару жолы бар. Бір мысал:

$$4304+682=4986=4914+36*2$$

Мұнда 682-ал-Мисақ саны, $36*2=72$ қос шеңбер немесе 72-миллат.

Бұл арада төрт халифаны тең ұстау жолы дұрыс деген қорытынды шығады.

Аллаһға шүкір.

Ғалам сырын біздер тегіс біле алмаймыз. Тәңірі өзі бізге күдіретін көрсету үшін білдіру дәрежесін қабылдауымыз керек. Имандық хақ сонда.

Қата кеткен жеріме кешірім сұраймын. Аллаһ исламға қуат берсін. Амин!

ЖИЫРМА АЛТЫ

Жиырма алты арабша Сат ғашрун

$$(نورشء=626 \pm 460 = \begin{cases} 1086 \\ 166 \end{cases})$$

Бұл сандар тегін бас қосқан нәрселер емес. $626=(۶۲۶)$

екі мен алты Тұран қақпа сандары, $460=92*5$ (пешене) Мұхаммад=Қағба саны.

$1086=181*6$, алты орын (م ا ق م) саны. Айырмасы 166. Бұл 9-мүшел Қаус (Мерген-мешін) саны. Айтылған Қақпаның Күнжак мандайшасы. (Ал-Асар айы).

Осы санға қосамыз үш сан, болады төрт сан:

$$1086+382+622+640=2730=91*30$$

яғни Ал-Шамси (91-Күн), 30-бап (қақпа) Арабша төрт деген сөз арбағ-(ع بر ا=273=91*3). Осы арада келіп сол төрт сөзге – төрт санға дәл келеді. Ол сөздер: арабша 26(1086), Ал-Құран (382), һижра жылы (622), қазақша темір ($80*8=640$). Оларды екі топқа бөлеміз:

$$(1086+640) \pm (622+382) = \begin{cases} 1726 \pm 1004 = \begin{cases} 2730 \\ 722 \end{cases} \end{cases}$$

Алғашқы санға магнит тас ($Fe_3O_4=110$) санын қосамыз: $1726+110=1836$ - протон саны.

Осы магнит тас (Ай тас $11*10$) санын қосамыз тағы екі тас санына. Оның бірі Қағбаның қара тасы (Ал-Хижир асуд 313), екіншісі Тұран тасы Ахмад Иасауи тасы (яшма) (Актинолит 441). $110+313+441=864=108*8=54*16=432*4$ Ай саны (54), хак саны (108), дәуір (432) саны. Осы санды арабша жиырма алты санына қосамыз:

$$1086+864=1950=195*10$$

Шығады кәміл дәрежеде 50-Қаф сүре саны 195, ол өзі тең 19-сүренің муқаттағатына (Кһиғс ص ع ي ه ك =195). Ойлап қараңыз. Ол белгілі $19*100=19Қ=190$, ол ғалами сан яғни жиырма алты санының көрінген бөлімі:

$$\frac{19(1+19)}{2} = 190$$

Осы арада арабша бірлік санға ун (ون) жалғанғанда ондық сипат шығады.

Ал енді Ун –он- оң деген сөз қазақша есепке, ғалами ұғымға сай келеді: он-оң-Ай- Шоңай, он сан Ноғай деген сынды. 1-суреттегі саусақ есебін еске аларсыз Алты алаш оң (он) дәрежеде

60- шеңбер мүшел есебі (2-сурет). Арабша жиырма дегені гашрун (екі он). Бізше де жиырма соған келеді. Екі қол саусағы онды бетке сипадық-баталастық, қосылыстық немесе аяқ қолды жинадық-жиырдық-жиырма.

Екінші жағынан оң- Айдың басы (оң қол білек) яғни Айоң=Айон ۱۰،۱۰, сандық мәні болады 67. Ол Әл-Мүлік -Өкімет сүресі. Онда қозғалыс айтылған: «тамур» =646. Айтылған жиырма (бата) санын арабша жиырма санына қосамыз, болады қозғалыс саны:

$$626 \pm 20 = \begin{cases} 646 \\ 606 \end{cases}$$

және 6 түн (Күн) саны: $6 * 101$. Осы арада тағы бір ғибрат. Айтылған хижра жыл санына Абай санын қосамыз:

$$678 \pm 622 = \begin{cases} 1300 = 26 * 50 = 25 * 52 \\ 56 \end{cases}$$

Осы 56 сан үн (он) немесе иум (Күн ۱۰،۱۰=56) Он Ай =Ай оңынан, Айың тусын оңынанға келеді. 56-сүре Ал-уақиғ сол сәтті *тут-сам-тас*, Айтас- бақытас (Ахмад тасы)—оңынан болады. Сонымен 26 мен 56 тығыз байланысты:

$$30 \pm 26 = \begin{cases} 56 \\ 4 \end{cases}$$

Отыз бап айдың аялдамалары. Тағы есте болсын $55847 + 153 = 56000$ 847- Жарық жұлдыз (53-сүре). Онан шығады тік бұрыш үшкіл бұрышы

$$\frac{26}{30} = 0,833 \approx \cos 33^{\circ}34'$$

Онан шығады:

$$33^{\circ}34' - 26^{\circ}34' = 7^{\circ}.$$

Айтылған жиырма алты санына Ыдрыс санын (268) және 26 (хадид) темір санын қосамыз:

$$2730 + 268 + 26 = 3024 = 56 * 54 = 108 * 28 = 432 * 7$$

Айналып келіп ол оң Айға оралдық. Ал-Қамар, хақ саны,

дәуір саны, жетілік есе, жүрек саны, жүріс саны, өмір саны (6). Ол өмірдің мазмұны достық: $3024=504*6$ Ал-Байт Қағба= $412+92=504=284+220$

Ай бата – оң бата санын құраған екі тамаша сан 54 және 56 Олардан шығады:

$$56 \pm 54 = \begin{cases} 110 - 11 * 10 \text{ Аймас (Камилмас)} \\ 2 \end{cases}$$

$56^2 - 54^2 = 110 * 2 = 220$ Ыдрыс жұлдызы Ғұтараттың (соған тең Фарабтың) саны: $71 * 4 = 284$. 220-соған дос сан. Ол ежелден ғажап болып есептелген. Біз бұл арада соның бір мағынасына жетіп отырмыз деп білемін. Достық бұрыш болады:

$$\frac{56}{54} = 0,94642 = \cos 18^{\circ} 50'$$

Ол болады:

$$18 * 60' + 50' = 1080 + 50 = 1130 = 113 * 10$$

Екі санды қараңыз: $54 * 20 =$ Ай бата = $108 * 10$ кәміл хак; 50- Ыдрыс үшкіл саны, маржан саны, лағыл саны, «Қ» сүре саны... Бұлардың қосындысы болады кәміл берік достық бұиан (نابینه=113) (61-сүре, 4аят). Айтылған бұрышты Маржан бұрышына қосамыз:

$$101^{\circ} 55' - 78^{\circ} 5' + 18^{\circ} 50' = 42^{\circ} 40' = 42 * 60 + 40 = 2520 + 40 = 2560 = \\ = 256 * 10 = \text{Кәміл Нұр.}$$

Екінші жағынан:

$$38^{\circ} 10' \pm 18^{\circ} 50' = \begin{cases} 57^{\circ} = 19 * 3 \\ 19^{\circ} 20' = 19^{\circ} * 60 + 20 = 1160 = 29 * 40 \end{cases}$$

яғни Шолпан жұлдыз металы мыс (29) пайғамбар санына еселенген. Тағы бір өлшем: $18^{\circ} 50' * 2 + 6^{\circ} 4' = 43^{\circ} 44'$ онан шығады:

$$(109^{\circ} 28' / 2) - 43^{\circ} 44' = 11^{\circ} \text{ Ай бұрышы,}$$

Айғақ темір: $26 * 11 = 286$ Өркеш аят: ٢٨٦

Аллаһға шүкір. 14/12-1994.

Жұлдыз орын жөніндегі 56-сүре реті Аспан қақпасы Арыстанбапқа (Асадқа=65) айналық сыңар: сонымен қатар ол бес қатарлы, 25 ұялы ғажайып шаршының тұрақтысына да айналық сыңар. Олардан шығады:

$$65 \pm 56 = \begin{cases} 121 = 11^2 \\ 9 \end{cases}$$

Осы санды Жеті хатқа еселесек болады: $121 * 7 = 847$. Бұл 53-сүредегі батар-атар жұлдыз саны. Екеуінің арасындағы бұрышы болады:

$$\frac{56}{65} = 0,8615 = \cos 30^{\circ} 31'$$

Онан шығады:

$$30^{\circ} 31' * 2 - 14^{\circ} 2' = 47^{\circ}, \quad \operatorname{tg} 140^{\circ} 2' = 0,25.$$

Бір тамаша есеп мынада:

$$268 \pm 180 = \begin{cases} 448 = 56 * 8 \\ 28 = 7 * 4 \end{cases};$$

Онан шығады:

$$\frac{180}{268} = 0,6716 = \sin 42^{\circ} 11';$$

Онан шығады:

$$42^{\circ} 11' * 4 - (109^{\circ} 28' / 2) = 168^{\circ} 44' - 54^{\circ} 44' = 114^{\circ} = 57 * 2.$$

Ең тамаша сан мынада:

$$1508 \pm 268 = \begin{cases} 1776 = 222 * 8 \\ 1240 = 620 * 2 \end{cases}$$

өркеште (فاصنا=222) = 151+71). Сегіз бейіш есігі Инсафпенен ашылар деген ишарат. Онан кейін теміртект, Аспан қақпа- Темір қазық саны. Ондағы $1508 = 807 + 701 = 507 + 1001$ 807- От- рар, 701- ратқа (бірге), 507- Көк, 1001- Жер. Осыған жалғас

$$1776 \pm 60 = \begin{cases} 1836 = \text{протон саны} \\ 1716 = 286 * 6 = 26 * 66 = 52 * 33 \end{cases} \quad 286\text{-өркеш аят саны.}$$

«Серке» санға мүшелдік –шенбер санын қосқанда ғалами сандар шығады:

$$52 \pm 33 = \begin{cases} 85 - \text{аспан} - \text{сатысы}(\text{ал} - \text{Бруж}) \\ 19 - \text{ғалами} - \text{сан}(\text{текше} - \text{қазба}) \end{cases}$$

Тағы бір тамаша есепті тастап кетуге болмайды. Ол мынау:

$$382 \pm 154 = \begin{cases} 536 = 268 * 2 \\ 128 = 64 * 2 \end{cases} \quad \text{мұндағы } 64 * 4 = 256 - \text{Нұр};$$

$382 + 618 = 1000$ әулие сан; Ал-Құран-382; 154- Қадим ертедегі бұрынғы зат. Олардан келіп Ыдрыс саны екі есе шығады. Ойлап қарасаңыз, Тәңірім Ыдрыс пайғамбарға осы санмен ғалами шындық шыңын білдірген. Сол ұлы шындық ислам арқылы, пайғамбар Нұры арқылы, Құран арқылы, ал-рахман ал-рахим арқылы (618) бізге жетіп отыр. Оның дәлелін біз қазіргі табиғат ғылымынан да тауып отырмыз.

Осы тамаша өрнекті басқа түрде біз жазып көрейік:

$$10(80+50) = 1300 = 26 * 50 = 52 * 25;$$

$$1300 \pm 268 * 2 = 1300 \pm 536 = \begin{cases} 1836 = \text{протон} \\ 764 = 382 * 2 \end{cases} .$$

Бұл арада 80-сынап- екінші аспан металы Ыдрыс жұлдызы Ғұтарад металы. 50- қалайы-алтыншы аспан металы-Шоңай металы (онда Ыдрыс тағат қылады). Демек екеуі Тұран қақпасының бұрыштары, Темірқазық бұрыштары.

Ойласуға, ғибрат алуға өте керек деген мысалдарды жинадық.

Аллаһға шүкір. Хайыры болғай! Аумин! Тағы бір сөз.

ЖҰЛДЫЗДАР ОРЫНЫ

Ұлығы серт жұлдыз орындары яғни жұлдыз әлемінің құрылысы білімнің, ғылымның сарқылмас көзі. Сол аяттардың сандық мәндерін тұтас алып бір қаралық деген ой келді. Ол болады: *موجنلا عقاومب مسقا لاف*

$$661=130+219+201+111$$

Осы сан есімі ағзам бойынша Жақсылыққа жеткізуші санына дәл келеді: Кафи ал-хасанат=تانسطالی فاك=111+550=661. Осы сан дәл келуі бір тамаша ишарат деп білу керек. Тәңірім адамзатқа аспан әлемін мекен етгі. Сол арқылы адамды жақсылыққа жеткізуші Раббым деуді нәсіп етгі.

Екінші жағынан бір тамаша нәрсе жеті хат көкпен Ыдрыс саны тағы сол жарылқаған санға тең шығады.

Оны былай аламыз: жеті хат көктің металдар жиыны: 1-Ай- Күміс-47, 2-Айқыз-сынап-80, 3-Шолпан-мыс-29, 4-Күн-алтын-79, 5-Арай-темір-26, 6-Шоңай- қалайы-50, 7-Санжар –қорғасын-82. жиыны болады:

$$47+80+29+79+26+50+82=393.$$

Осыған Ыдрыс санын қосамыз:

$$393 \pm 268 = \begin{cases} 661 \\ 125 = 25 * 5 \end{cases}$$

Тамаша келісім муғжиза. Жеті хат екі рет – егізі жерде, көкте. Сол себепті оның санын екі есе алайық, болады бас бата саны: $393 * 2 = 786$.

Абай санына хақ санын-қосай санын ($54 * 2 = 108$) қоссақ болады тағы сол:

$$678+408=786.$$

Онан мынандай сан шығады:

$$786 \pm 268 * 2 = 786 \pm 536 = \begin{cases} 1322 = 622 + 700 \\ 250 \end{cases}$$

700- пешене (хамса=س=700). Тағы бір түрде:

$$678 \pm (268 + 54) = 678 \pm 322 = \begin{cases} 1000 \\ 386 \end{cases}$$

Тамаша сандар шықты: $1000 = 622 + 382$; $356 = 89 * 4$;

$$89 \pm 11 = \begin{cases} 100 = "K" \\ 78 = 26 * 3 - сан \end{cases}$$

Екінші аят саны: $\text{حِطَّةٌ نُّومِلَعَةٌ وَا مِسْقَةٌ اَنَاو}$

$$1944=1020+596+36+230+56+6$$

Екі аят санын қосамыз:

$$1944 \pm 661 = \begin{cases} 2605 \\ 1283 \end{cases}$$

Алғашқы санға шеңбер саны, яғни 56-сүренің жиын санын қосамыз: $2605+360=2965$ Онан 100 шығарамыз: 2865. Онан шығады: $2865*2=382*15=5730$ Онан шығады: $5730-4914=816=48*17$.

Екі тамаша сан, қайталама аспан сафар:

$$48 \pm 17 = \begin{cases} 65 - (\text{Асад}) \\ 31 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$\frac{31}{65} = 0,4771 = \sin 28^{\circ}30'$$
$$28^{\circ}30' * 2 = 57^{\circ} = 19 * 3$$

Белгілі бұрышқа оралдық. *Аллаһға шүкір.*

Онан шығады: Ал-Асад-Басқы уахи.

$$\frac{2(65*31)}{5} = \frac{3215*2}{5} = 1286 = 1000 + 26*11$$

$$65 \pm 31 = \begin{cases} 96 = 48 * 2 \\ 34 = 17 * 2 \end{cases}$$

96-сүреде (Ал-Ғалақта, 19 аят), алғашқы бес аят ең бірінші Хыр тауындағы уахи. Ол қайталауда 48 түрінде екі ғаламда бірдей. Ол сонан кейін 17- Ал-Асарда қайталанды, көрінді, білінді. айкындалды.

Сол бес аят –бес парыз деп білеміз:

$$96*5=480- 54\text{-сүре жиыны. (Ал-Қамар).}$$

Аллаһының есімімен оқу-үйрену, білу. Алдымен өзінді өзін тану. Ол Ардақты Иемнің Жаратқан ісі. Соны білу міндетің. Ғалақ қан болса ол сонымен бірге ақыл-ғақыл. قلاء=قلاء=200 .

Сол арқылы Тәңірім адамзатқа қалам берді. Ғылым тіл берді. Ту бастан есімдерге үйретті. Сол есімнің бірі айтылған Жақсылыққа жеткізуші *ғалами хикмат*.

Ал-Асад бас қақпа соны көрсетеді. Хыр тауында Уахи әкелушіні оны пайғамбарымыз саусағымен ишарат етіп көрсетті. 1-суреттегі жұлдыз орындарын саусақпен көрсетіп отырған үлгі, әлбетте соны мензейді деп білу керек. Сұққол Шолпанды - Таңжұлдызын көрсетеді.

Жұлдыздар орны сүресі (56) мен 96-сүре арасын пайғамбар саны жалғастырады:

$$56 \pm 40 = \begin{cases} 96 = 48 * 2 \\ 16 = 8 * 2 \end{cases}$$

Қайталама 48 сол 40-сүреден басталады. Бұлардан екі бұрыш шығарамыз:

Олардан:

$$9 * 60 + 36 = 576 = 24^2 \quad 44^0 35^0 * 2 - 38^0 10^0 = 51^0 = 17 * 3$$

Онан шығады:

$$57 \pm 51 = \begin{cases} 108^0 = 54 * 2 \\ 6 = 360 \end{cases}$$

Бұларды оқушы өзі-ақ түсінеді.

Тағы бір есеп:

$$2(1844 + 661) = 4914 + 96 = 5010$$

$$4304 + 96 = 4400 = (62 + 26)50$$

Айырмасы:

$$5010 \pm 4400 = \begin{cases} 9410 \\ 610 \end{cases}$$

Кейінгі сан $61 * 10$. Осындағы 61-сүре Ал-Саф жалпы саны:

$$61 + 201 + 14 = 276 = 92 * 3.$$

Осы сүреде Мариям ұлы Ғайса өзінен бұрынғы Тау-рат пен кейінгі келетін Ахмад есімді пайғамбарды хабар етті

ғой. Өткен өмір мен келешекті, сонымен қатар Жер мен Көкті жалғастырған осы түсі құрылыстық Саф түсінігі деп білу керек. Соның кәміл түрі ($61 \cdot 10 = 610$) періштелер мен халифалар арасын жалғастырған деп білуге болады.

Тағы бір нұсқа:

$$9410 + 6190 = 15600 = 52 \cdot 300$$

Хамды (52) үш жүз рет: $3 \cdot 100$.

Осымен шүкір етіп тоқтаймыз. Исламға қуат бер Тәңірім!

Аумин!

Үш саннан үшкіл жасаймыз:

$$\frac{108 + 96 - 56}{2} = \frac{260}{2} = 130$$

Үшеуінің байланысы белгілі: $54 \cdot 2 = 108$ - Қос Ай саны, хак саны, молшылық саны, 96-қан саны-жан саны-Хыр саны-бессаусақ саны; 56- Жұлдыздар орынды. Соған сәйкес үшеуі хамды саны: $52 \cdot 5$. Бұрыштары болады:

$$86^{\circ}16' + 62^{\circ}28' + 31^{\circ}16' = 180^{\circ}.$$

Онан шығады:

$$86^{\circ}16' \pm 31^{\circ}16' = \begin{cases} 117^{\circ}32' \\ 55^{\circ} \end{cases} \quad 109^{\circ}28' + 62^{\circ}28' = 47^{\circ} = 117^{\circ}32' - 70^{\circ}32' = 47^{\circ}.$$

Пайғамбар саны (47) шықты және Ал-рахман (55-сүре) саны шықты.

Аллаһның рахматы, пайғамбардың шапағаты болғай! Аумин!

53-сүреде 847 сан болғаны белгілі. Оны камалат атар жұлдыз десек, ол болады:

$$\frac{8470}{55} = 154$$

немесе

$$8470 = 154 \cdot 55 = 70 \cdot 11^2$$

Мұнда бәрінен ерте жаралған 154-Қадим, Ал-рахман, 70-

Ал-Мифраж (Хыр тауы), Ай айнасы, бәрі Темір Қазыққа оралады. (55,847).

Шындығын Аллаһ біледі. Шүкірлік.

Дүние заттарын құраушы атомның өзегі протон санын осы үшкілден алуға болады:

$$(86^{\circ}16' - (70^{\circ}32'/2))108 = 51 * 108 = 5508 = 1836 * 3$$

Ойлап қараңыз: $51 = 17 * 3$; 17-Ал-Асра $108 = 54 * 2 = \text{хақ} = \text{молшылық}$.

Бәрі келіп Хыр тауына соғады. Оған хақ саны қосылғанда болады:

$$108 \pm 96 = \begin{cases} 204 = 17 * 12 \\ 12 = \text{мүшел} = 7 + 5 \end{cases}$$

Мұнан мынандай өрнек шығады:

$$108^2 - 96^2 = 2448 (12 \sqrt{17}) = 144 * 17.$$

Осы санды халифалар санына қосамыз:

$$4304 \pm 2448 = \begin{cases} 6752 = 16 * 422 \\ 1856 = 29 * 64 \end{cases}$$

Тамаша сандар, 16- Ара, $16^2 = 64 * 4 = 256$ - Нұр, 29-Мыс-Шолпан металы. Хыр тауындағы саусақ ұшын қара (1-сурет).

Екі санның шаршылық айырмасы мүше саны шаршысын 17 еселеу. 17- Ал-Асрада аспан сапарында Жеті хат көктен өтіп, ғарыштан жоғары көтерілгені соның ишараты. Тегінде $(12 \sqrt{17})$, немесе $12^2 * 17 = (12 \sqrt{17})^2 = 2448$ - табиғи тұрақты сан. яғни ол болады: $4/3 * 1836 = 2448$. Мұнда 1836-протон саны, $4/3$ -Күн нотасы. Ойлап қараңыз.

Солардың арасындағы бұрышы болады:

$$\frac{96}{108} = 0,8888 = \cos 27^{\circ}16'$$

Бұл бұрышты жоғарғы бұрыштармен қосқанда әр түрлі өлшемдер шығады. Мысалы:

$$31^{\circ}16' - 27^{\circ}16' = 4^{\circ}$$

немесе

$$35^{\circ}16' - 27^{\circ}16' = 8^{\circ}.$$

Оны жазамыз: $8 \cdot 60 = 480$ Ал-Қамар жиын саны: 48- қайталама жеті сан. Мысалы:

$$2448 + 48 \cdot 7 = 2448 + 336 = 2787 = 348 \cdot 8.$$

348-Шұғла немесе ол болады: $96 \cdot 29 = 348 \cdot 8 =$ Шұғла сегіз ұрмақ. Яғни 96-сүредегі Хыр тауындағы саусақ ұшындағы Шолпанға (29- мыс соның металы) келдік.

Аллаһға шүкір. Тәңірім исламға қуат берсін. Амин!

Мыс (Шолпан) санының айналық сыңары 92, яғни Қағба саны (Мұхаммад). Онан шығады:

$$\begin{vmatrix} 9 & 2 \\ 2 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 4 = 77$$

Тік бұрышты үшкіл:

$$\frac{2}{9} = \sin 12^{\circ}50' = 0,2222$$

оған қосамыз әулие бұрышын:

$$38^{\circ}10' \pm 12^{\circ}50' = \begin{cases} 51^{\circ} = 17 \cdot 3 \\ 25^{\circ}20' \end{cases};$$

$$27^{\circ}16' + 12^{\circ}50' + 23^{\circ}50' + 6^{\circ}4' = 70^{\circ};$$

$$27^{\circ}16' - 12^{\circ}50' + 26^{\circ}34' = 41^{\circ}(27^{\circ}16' - 12^{\circ}50' + 6^{\circ}4')2$$

$$26^{\circ}34' = 27^{\circ}16' - 12^{\circ}50' + (6^{\circ}4') = 14^{\circ}26' + 12^{\circ}8'$$

$$26^{\circ}34' + 12^{\circ}50' = 39^{\circ}24' = 27^{\circ}16' + 12^{\circ}8' = 39^{\circ}24'.$$

Бұлардан толып жатқан есептер шығады. Соның ішінде бір мәселеге көңіл аударалық. Ол айтылған басқы бұрыш: $12^{\circ}50'$. Ол болады:

$$12 \cdot 60 + 50 = 720 + 50 = 770 = 77 \cdot 10$$

Осы сан еселес $81 - 7 = 77$ санына. Былайша айтқанда:

$$\sqrt{-\frac{4}{81}} = \arcsin 12^{\circ}50' = (81 - 4)10$$

онан шығады:

$$\frac{48025}{4} = n.$$

Бәлки ол электрон зарядына жақын келер: $e=4,8027$.

Бұны өз алдына зерттеу керек.

Осы бұрышты Абай бұрышымен салыстырып қарауға болады:

$$12^{\circ}50' \pm 11^{\circ}18' = \begin{cases} 24^{\circ}8' = 24 \cdot 60 + 8 = 1440 + 8 = 1448 \\ 1^{\circ}32' = 60 + 32 = 92 \end{cases}$$

Мұнан шыққан сан айтылған Хыр тау санына ұқсас келеді: $108^2 - 96^2 = 2448 = (12\sqrt{17})^2$ яғни: $108^2 - 96^2 = 1448 + 1000 = 12^{\circ}50' + 11^{\circ}18' + 1000$; Тағы бір сан: $53^{\circ}8' - 24^{\circ}8' = 29^{\circ}$.

Мынау екі санды қаралық: $19^2/1000$, яғни осыған байланысты:

$$\frac{19}{10\sqrt{10}} = \operatorname{tg} 31^{\circ}$$

Екеуі болады:

$$31 \pm 29 = \begin{cases} 60 \\ 2 \end{cases}$$

Бұл Санатты Тұран қақпа саны. Еске сала кетелік $53^{\circ}8' + 36^{\circ}52' + 90^{\circ} = 180^{\circ}$. Ыдыс үшкіл бұрыштары

$$\frac{4}{3} = 0,75 = \operatorname{tg} 36^{\circ}55'; \quad \frac{5}{3} = 0,60 = \cos 53^{\circ}8'$$

Мұнда екі санның қатынасы алысқа апарады. Олар айтылған:

$$\left| \begin{array}{cc} 6 & 5 \\ 5 & 6 \end{array} \right| = 36 - 25$$

Олардан шығады:

$$\frac{5 \cdot 200}{6 \cdot 10}; \frac{1000}{60} = 16^{\circ}40'$$

Осы бұрыш есте болсын. Осыған қосамыз басқа бұрышты: $29^{\circ}30' \cdot 2 = 590 = 40 + 19 = 30 + 29$

$$16^{\circ}40' \pm 12^{\circ}50' = \begin{cases} 29^{\circ}30' \\ 3^{\circ}50' = 200' \end{cases}$$

Осы ғажап бұрыштан ғажап сырлар шығады. Соған мысал. Маржаннан өткен сәуле екі айырылғандағы арасындағы бұрышы $6^{\circ}4'$ (2-сурет). Сол бұрышты қосамыз:

$$16^{\circ}40' \pm 6^{\circ}4' = \begin{cases} 22^{\circ}44' = 1364 = 682 * 2 \\ 10^{\circ}36' = 636 = 53 * 12 \end{cases}$$

Екеуі де тамаша сандар: 682- Ал-Мисақ, 53-Ахмад-Жұлдыз, 12-Мүшел.

Оған қосымша:

$$104^{\circ}44' \pm 22^{\circ}44' = \begin{cases} 127^{\circ}28' \\ 82^{\circ}60' \end{cases} ;$$

82-қорғасын, жетінші хат көк Санжар металы. Онан шығады: $82*3=246$ - Жебрайыл саны. $127^{\circ} 28' - 109^{\circ}28' = 18^{\circ} 00'$. Текше бұрышы қосылған шеңбер саны: $18*60=1080$ - Ал-Қамар саны= $54*20$ Хақ саны ($108*10$).

Айтылған бұрышқа Абай бұрышын қосамыз:

$$22^{\circ}44' \pm 11^{\circ}18' = \begin{cases} 34^{\circ}2' \\ 11^{\circ}26' \end{cases}$$

онан шығады:

$$34^{\circ}2' \pm 14^{\circ}2' = \begin{cases} 48^{\circ}4' = 2884 \\ 20^{\circ}0' \end{cases} ;$$

$$11^{\circ} 26' + 26^{\circ}34' = 38^{\circ} = 19 * 2.$$

$$\operatorname{tg} 26^{\circ}34' = \frac{1}{2} \text{ (Нұх бұрышы).}$$

Жоғарғы санды Халифалар санына қосамыз:

$$4304 \pm 2884 = \begin{cases} 7188 = 599 * 12 \\ 1420 = 71 * 20 \end{cases}$$

Жоғарғы санға қосамыз бірлік (ратқа 701) санын, болады:

$$701 \pm 599 = \begin{cases} 1300 = 26 * 50 = 52 * 25 \\ 102 = 34 * 3 = 17 * 6 \end{cases}$$

Тағы ойлап қараңыз.

Аллаһға шүкір. Исламға Тәңірім қуат берсін! Амин! 18/12-1994.

53- сүредегі айтылған жұлдыз санына Ал-Шағри жұлдыз санын қосамыз:

$$847 \pm 611 = \begin{cases} 1458 = 54 * 27 = \frac{54^2}{2} \\ 236 = (\sqrt{5} - 2)1000 \end{cases}$$

Осы арада 25-сүрені еске алайық. Ол айыру, анықтау (ал-Фурқан, 77 аят). Оның жиын саны:

$$25 + 462 + 77 = 564 = 47 * 12 = 94 * 6.$$

Яғни бұл арада Ал-Қамар (54-Ай) екі түрде қатар беріліп отыр.

$$\frac{54^2}{2} \text{ және } 47 * 12 = 94 * 6.$$

47- күміс-Ай металы, Мұхамед (С.Ф) сүресі (Алты есе Зам-Зам-94*6). Екеуінің мағыналас екі сүреде келуі тамаша. 25-сүреде аспандағы жұлдыз орындары, Күн, Ай, жарық сәулесі айтылады:

«Сондай мол игілік иесі Аллаһ аспандағы жұлдыздардың орынын жаратып, онда бір жарық және сәуле беруші Айды жаратты» (25-сүре, 61аят).

(٦١) أَرِينِمَا أَرْمَقُ وَأَجَارِسَا هَيْفَلْ عَجُوْا أَدُوْرِبِيْ أَمْسَا أَيْ فَلَ عَجُوْا ذَلَا كَرَابَتَا

Осымен жоғарыда айтылған 53, 56-сүрелердің аяттарын салыстырып қараңыз. Бірін бірі толықтырады. Кейінгі аятта 85-сүреде айтылған аспан сатысы – мүшел Бруждар айтылған.

Айтылған Ал-Шағри жұлдызы жеті хат көк үстіндегі Сидрат ал-Минтаһи (عِيْتَمَلَا يَرْدَسَا) (264+536=800) ағашымен салыстыру болар ма деген ой келеді. Сонымен байланысты бір өрнек жазамыз:

$$4914 \pm (847 + 611) = 4914 \pm 1458 = \begin{cases} 6372 \\ 3456 \end{cases}$$

онан шығады:

$$6372 = 54 * 118 = 27 * 236$$

$$3456 = 54 * 64 = 108 * 32 = 432 * 8; \quad 64 \pm 54 = \begin{cases} 118 \\ 10 \end{cases}$$

Айтпасақ та түсінікті сандар (Сиража мен Мунира жарықта сәуле Алланың әмірінде $نوكيفن$ = Күнфанкун = 236). Онан шығады: $382 + 236 = 618$, $618 + 382 = 1000$. Ал-рахман ал-рахим- ол Ал-Құран: «Бүкіл әлемге бір ескертуші болуы үшін Құранды Құлына түсірген Аллаһ өте жоғары. Сондай-ақ әр нәрсені жаратып, оның өлшеуін белгіледі» (25-сүре, 1-2 аят).

Өрнек жазамыз:

$$800 \pm (611 + 19) = 800 \pm 630 = \begin{cases} 1430 = 286 * 5 \\ 170 = 17 * 10 \end{cases}$$

Айтылған тамаша сандар:

$$26 * 11 * 5 = 26 * 55 = 1430.$$

Төрт сүре байланысы шығады:

$$25 + 56 + 61 + 96 = 238 = 119 * 2$$

Ара-һандас.

Жарылыс сүре ретінде екі еселеп, оған жүрек санын қосамыз:

$$132 \pm 53 * 2 = 132 \pm 106 = \begin{cases} 238 = 119 * 2 \\ 26 \end{cases}$$

Бәрінің арасын темір жалғастырады. Ойлап қарасаңыз мұнда тамаша ишарат сыр жатыр. Олардан шығады:

$$96 \pm (56 + 26) = 96 \pm 82 = \begin{cases} 178 = 89 * 2 \\ 14 = 7 * 2 \end{cases};$$

Орталық сан $56 = 7 * 8$. Олардан шығады:

$$\left| \begin{array}{cc} 8 & 7 \\ 7 & 8 \end{array} \right| = 64 - 49 = 15 \quad \text{яғни: } \frac{7}{8} = \cos 28^{\circ}57' = 0,875 ;$$

Онан шығады:

$$28^{\circ}57' \pm 16^{\circ}40' = \begin{cases} 45^{\circ}37' \\ 12^{\circ}17' \end{cases} ; 12^{\circ}17' * 2 = 24^{\circ}34'.$$

$$63^{\circ}26' + 24^{\circ}34' = 88^{\circ}00' = (62 + 26).$$

Тағы бір есеп:

$$45^{\circ}37' \pm 19^{\circ}28' = \begin{cases} 65^{\circ}5' \\ 26^{\circ}9' \end{cases}$$

онан шығады:

$$78^{\circ}5' \pm 65^{\circ}5' = \begin{cases} 143^{\circ}10' \\ 13^{\circ}0' \end{cases} ;$$

$$143^{\circ}10' + 23^{\circ}50' = 177^{\circ} = 90^{\circ} + 87^{\circ}$$

$$143^{\circ}26' - 38^{\circ}10' = 105^{\circ}00' = 105 * 60 = 6300 = 63 * 100.$$

Құранның бас әрпі болған, «Қара» оқы деген сөздің басы болған Қ=ق=100 әрпі Құранда мұқаттағат ретінде 50- сүре аты болған. Ол жөнінде жұмбақ бар:

*Басы бар, аяғы жоқ бір керует
Табарсың ұшырасаң көп меруерт.
Үстінде қос мұғалақ қара тас бар,
Жігітке таба алмаған бір шеруерт.*

Аңыз-жырға айналғанда ол өзі дүние айналмаған «Қаф тауы» мағынасында айтылады.

Осы сүренің жиын саны 19-сүренің мұқаттағатына тең екені айтылды (50+100+45=195= Книґص عبیه). Ол өзі болады найзағай тас 13*15=195. Өйткені 13-сүре, Ал-Рағд...- Найзағай. 15-сүре Ал-Хижр...-тас.

Екінші жағынан 50-қалайы, алтыншы хат, ең ірі нөкер Шоңайдың металы. Ол тұран қақпасының маңдайшасы. Оның орны 79-мүшел Каус (Мерген). Осы екі санның жиыны айтылған Жұлдыз орны сүресіне дәл келеді:

$$50 \pm 6 = \begin{cases} 56 = 8 * 7 \\ 44 = 4 * 11 \end{cases}; 7 * 11 = 77 = \begin{vmatrix} 9 & 2 \\ 2 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 9 = 77$$

Онан шығады:

$$56 \pm 44 = \begin{cases} 100 - \text{ق}(к) \\ 12 - \text{мушел} \end{cases}$$

Мүшел айтылған Қаф тауы осы мағынада деп білеміз.

Алтыншы (Алтау) ерекше сан, өмір саны, - өйткені көміртегі (с=6) көміртегі. Тегінде егіз-сегіз Қорғаны осы алты:

$$6 \pm 2 = \begin{cases} 8 \\ 4 \end{cases}$$

немесе

$$62 + 26 = 88 = 44 * 2.$$

Онан шығады: $26 * 11 = 286$ (5-суретгі қараңыз).

Осымен байланысты 6-сүреге көз жіберейік. $6 + 1123 + 165 = 1294$:

$$[١٦٥] \text{ ماغذلا قروسد } 1000 + 294.$$

Мұнда сегіз түр жаратқан, екі-екіден пар төрт түлік мал айтылады.

Мұнда күндіз бен түнді, Күн мен Айды Тәңірі есеп үшін жаратқаны айтылады. «Есепшілердің ең жүйрігі Аллаһ» дейді (62-аят). «Ол сондай Аллаһ, сендерді жердің халифалары етті. Ерекше мейірімді» (165). Ойлап қаралық Алмақтың салмағы бар. Адамды сондай жоғары дәрежеде жаратқан да соған сәйкес Ол тура жолдағы адамдардың ислам үшін көңілін кеңейтеді. Оған қарсыларға ғазабы зор. Таубаға келгендерге мархаматы мол.

Иман келтіру керек. 56-сүре жұлдыз орны тура жол. Сонан адаспау керек. Осы екі сүре (6 және 56) аралары иманмен жалғасады (иман таразы саны 619).

$$619 \pm 56 = 1238 \pm 56 = \begin{cases} 1294 \\ 1182 \end{cases}$$

Алғашқы сан 1294- 6-сүренің жиын саны. Кейінгі саннан шығады:

$$1182 \pm 348 = \begin{cases} 1530 = 17 * 90 \\ 834 \end{cases}$$

Кейінгі санға әулие санын қосамыз:

$$834 \pm 382 = \begin{cases} 1216 = 19 * 64 \\ 452 = 113 * 4 \end{cases}$$

Берік сандар: $64 * 4 = 256$ - Нұр. $113 + 19 = 132$ - жүрек.

Ойлап қарасаңыз ғажайып сырлар. *Аллаһға шүкірлік.*

Айтылған екі санды көбейтеміз: $56 * 6 = 336 = 48 * 7$

Қайталанған 48 (خم→م-) жеті рет (40-46 сүрелер). Ол сан сонымен екінші аспан жұлдызы есімдес Ыдрыс жұлдызы Айқыз-Ғұтарад Ал-һарміс $\text{سمرقند} = 336$. Бұл Тұран қақпасының босағасы (Маңдайшада 6-аспан Шоңай айтылады). Тамаша келісім, хамды шығады:

$$56 \pm 48 = \begin{cases} 104 = 52 * 2 \\ 8 = 6 + 2 \end{cases}$$

және егіз-сегіз шығады.

Аллаһға шүкірлік. Исламға Тәңірім қуат берсін! Аумин!

Жоғарыда келтірілген екі санды көбейтеміз: $56 * 48 = 2688$.

Осы санның бұрыш түрі болады:

$$\frac{2688}{60} = 47^{\circ} 48'$$

мұны мына түрде жазамыз:

$$25^{\circ} 48' + 19^{\circ} = 19^{\circ} 28' + 11^{\circ} 18' + 142^{\circ} 2' = 44^{\circ} 48';$$

мұнда $25^{\circ} 48'$ - Әулие үшкіл бұрышы, 19 белгілі:

$$19 * 60 = 1140 = 38 * 30$$

$$19^{\circ} 28' = 109^{\circ} 88' - 90^{\circ} - \text{Текше бұрышы,}$$

$$11^{\circ} 18' - \text{Абай бұрышы; } 0,25 = \text{tg} 14^{\circ} 2' \text{ шерік бұрышы}$$

Осымен байланысты «Қаф» ($100 = \text{ق}$) бұрышын еске алайық.
Әулие бұрыш

$$\sin 38^{\circ}10' = 0,618 - \text{немесе } \frac{618}{786} = \operatorname{tg} 38^{\circ}10',5.$$

Бұларды біз орта есеппен ықшамдап $38^{\circ}10'$ аламыз. Алайда оны $38^{\circ}11'$ деп алып сутек бейнесі Жыр үшкіл жақ бұрышымен салыстыруға болады. Онан шығады:

$$138^{\circ}11' \pm 38^{\circ}11' = \begin{cases} 176^{\circ}22' = 90^{\circ} + 86^{\circ}22' \\ 100^{\circ} \end{cases}$$

Кейінгі сан $100 \cdot 60 = 6000 = 1200 \cdot 5$ «Қаф» бұрышы. *Өмірдің көзі суда екені белгілі*. Сол себепті «Қ» әрпін соған да жанастыруға болады. Ондағы ең көп кездесетін және ең ертеден келе жатқан жануарлардан *маржан* пайда болатыны мәлім. Оның саны $\text{CaCO}_3 = 50$

Демек ол «Қ» сүре санаты. Сонымен қатар оның қалайы саны екені; оның алтыншы аспан металы айтылады. [«Қ»] 19 - сүре мұқаттағанына екенін білеміз. Соған байланысты екінші жұмбақ сүреге келеміз. Ол 38-С (сат=ص=90)

Мұнда $19 \cdot 2 = 38$, $45 \cdot 2 = 90$. $100 + 90 = 190$ -ғалами сан: $190 = 190 \cdot 6 = 11400 = 38 \cdot 300$.

Тік бұрыш әулие үшкіл ішіне сызған шеңбер өрісі болады $\tau = 202$. Осы санды екінші әулие үшкіл ішіне сызылған шеңбер өрісіне қосамыз, болады:

$$202 \pm 153 = \begin{cases} 355 = 71 \cdot 5 \\ 49 = 7^2 \end{cases}$$

Айтылған 19 санымен байланысты ($71 + 19 = 90$) хамды саны. Соған байланысты: $195 + 190 = 385$ осы санды 53-сүре Жұлдыз санына қосамыз, болады:

$$847 \pm 385 = \begin{cases} 1232 = 154 \cdot 8 \\ 462 = 23 \cdot 2 \end{cases};$$

Онан шығады:

$$847 \cdot 5 = 385 \cdot 11 = 4235$$

Ойлап қараңыз қандай сырлар жатыр! 847 санымен және 195

+190 сандарымен байланысты толып жатқан есептер бар екенін білеміз. Осында тұрған 154 саны ежелгі қадым сан (154=میدفة)

Оның жүздік бөлшегі:

$$\frac{847}{55} = \frac{154}{100} = 1,54 = \text{tg} 57^\circ, \text{ ал- Хаидид, } 19 \cdot 3 = 57$$

Тағысын тағылар. Аллаһға шүкірлік.

Ойласу ретінде бір өрнек :

$$154^3 + 17 \cdot 8 = 365,24 \cdot 10^4 = (365\ 2264 + 136)365,24$$

Шамси (Жұлдыз) жыл тәулік саны.

ЖЫЛ ЕСЕБІ, УАҚЫТ ЗАМАНА

Ол ғалам есебінің, ғылымының басы. Осы жөнінде Жер тарихымен байланысты жаңада қолға алынып жүрген бір есеп бар. Оның батыс елдердегі аты геохронология. Біздің халықтар оны замана тәртібі (ی ن م ز ب ی ن ت ر ت) деп атайды. Оған қысқаша мысал келтіреміз: Замана тәртібі (геохронология) немесе жердің жасы.

Жер мен Көк байланысты. Демек жерді жақын айыру ғалами мәселе. Жердің бетіне алғашқы қатты қабыршақты жануарлар пайда бола бастауы жыл есебінің дәлді басы болып табылады, өйткені олардың қалдықтары тас кабаттарында із қалдырады. Айтайық, ұлу, маржан, бор секілді тасқа айналған жәндіктер қалдығы жердің жасын есептеуге зор пайда береді. Замана өзгерген соң тіршілік өзгереді. Сол өзгерістер жыл есебіне маңызды мәлімет болып табылады.

Сол бойынша жер мамандары геологтар Жер тарихын төрт заманға бөледі: I-фанерози (алғашқы заман) (Ф):

II- Палеозой (P_z) – ескі өмір заманы;

III- Мезазой (M_z) –орта өмір заманы.

IV-Кайнозой (K_z) –Жаңа өмір заманы

Кейінгі үшеуінің дәуірлері мен миллион жылдық есебі мынадай:

P _z -----	1) Кембрий (C _m) -----	70
	2) Ордовик (O) -----	56

	3) Силур (S) -----	35	} 217
	4) Девон (D) -----	56	
	5) Карбон (C) -----	70	
	6) Перм ----(P) -----	56	
M _z -----	1) Триас (T) -----	35	} 217
	2) Юра (J) -----	56	
	3) Мел (K) -----	70	
K _z -----	1) Палеоген (Pg) -----	56	} 217
	2) Антропоген (Q) -----	10	
	3) Неоген (N) -----	0	
	Жиыны:	570.	

Мұнда төрт дәуір санының тұрақты түрде қайталауы байқалады:

$$70+56+35+56=217.$$

Осы санды Құс жолының (Галактиканың) айналыс жылы деп есептейді. Басқаша айтқанда Құс жолы аталатын барлық жұлдызды аспан айналыста болады. Соның салдарынан Жердегі Өмір өзгереді. Біздің геологиялық дәуір есебі соны көрсетеді. Ол айналыстың жол сызығы шеңбер емес, сопақша қос көзді эллипс бейнелес болса керек. Ол эллипстің ұзын бойы 70, қысқа ені 35, олардың арасында (екі жағында) орташа өлшемі 56 екі рет келеді. Басқаша айтқанда Галактика жылы екі саннан деуге болады: 70 және 56. Өйткені $35*2=70$. Екеуінің теңдігі: $56*5=70*4=280$, болады. Демек: $56*10=560$. Оған кейінгі кайназойдың 10 жылы қосылады $560+10=570$. Екеуінің қатысы:

$$\frac{56}{70} = 0,8 = \cos 36^{\circ}52'$$

яғни

$$\frac{4}{5} = \frac{56}{70}$$

Мысыр үшкілі Ыдрыс үшкілі (Маслас) шығады.

Біздің жеті хат көктің орталық Жұлдызы Күн, өзінің нөкерлерімен сол Галактика жолын айналууда.

Айтылған екі сан 56, 70 екеуі де бірдей Құрандағы тамаша сүрелер санатына дәл келеді: 56- Жұлдыздар орыны, 70- Ал-Мифраж сапары.

Бұл өзі тамаша *муғжиза* деп білеміз.

Осымен байланысты бір хадисты еске алайық. «Ұлы Тәңірі айтады: Менің бір тайпа әскерім бар. Оларды Түрк деп атадым. Оларды күн шығысқа орналастырдым. Бірер халықтан газалансам, түркілерді оған қарсы жолдаймын» (М.Кашкари, Түркі тілдер луғаты, Ташкент, 1960, 1том, 334 бет).

Осындағы Ал-Түрік (كركر) саны болады $620+31=651=217*3$. Яғни Құс жолының үш жолына дәл келеді.

Ол Күн шығыстан, яғни күннен туған деп қарасақ, ол мұсылман деп білеміз. Өйткені Күннің екі аты бас батаға дәл келеді.

Күннің металы алтын: оның химиялық санаты 79, арабша аты Заһаб (بهد=707).

Қосамыз:

$$707 \pm 79 = \begin{cases} 786 \\ 628 = 314 * 2 \end{cases}$$

Бас бата мен атар таң. Таң белгісі Қос Шолпан зуһра $قهره$ =212. Исми ағзам бойынша мубди (مدب=56) табиғат бастаушысы. Оның сандық мәні 56. Демек 56- сүре- Жұлдыздар орны ра-сында табиғат дәрежесінің негізгі бас құрылысы. Осының өзі де тамаша дәлел. Осы санды Қос Шолпан санына қосамыз, болады:

$$212 * 2 \pm 56 = \begin{cases} 480 - \text{Ал} - \text{Камар} \\ 368 = 92 * 4 \end{cases}$$

Ай басы ғылым басы. $48*10$, қайталама жетінің кәміл түрі: $10*5$ он саусақ (бата). Екіншісі Төрт Кибла- Қағба расул Аллах Мұхаммад (92). Төрт жер тегі.

Басқаша алсақ:

$$92 * 4 \pm 56 = \begin{cases} 424 = 53 * 8 \\ 312 = 52 * 6 \end{cases}$$

53- Жұлдыз Ахмад, сегіз –Аят-Жанат. Екіншісі хамды-сана, Алты алаш, тамаша сәйкес сыр қандай! Тағы бір сан. 56-сүренің жиын саны (шеңбер 360); оған қосамыз кейінгі санды және төрт есе әулие санды ($618*4=2472$), $360+312+2472=3144=786*4$ -Бас бата төрт құблада.

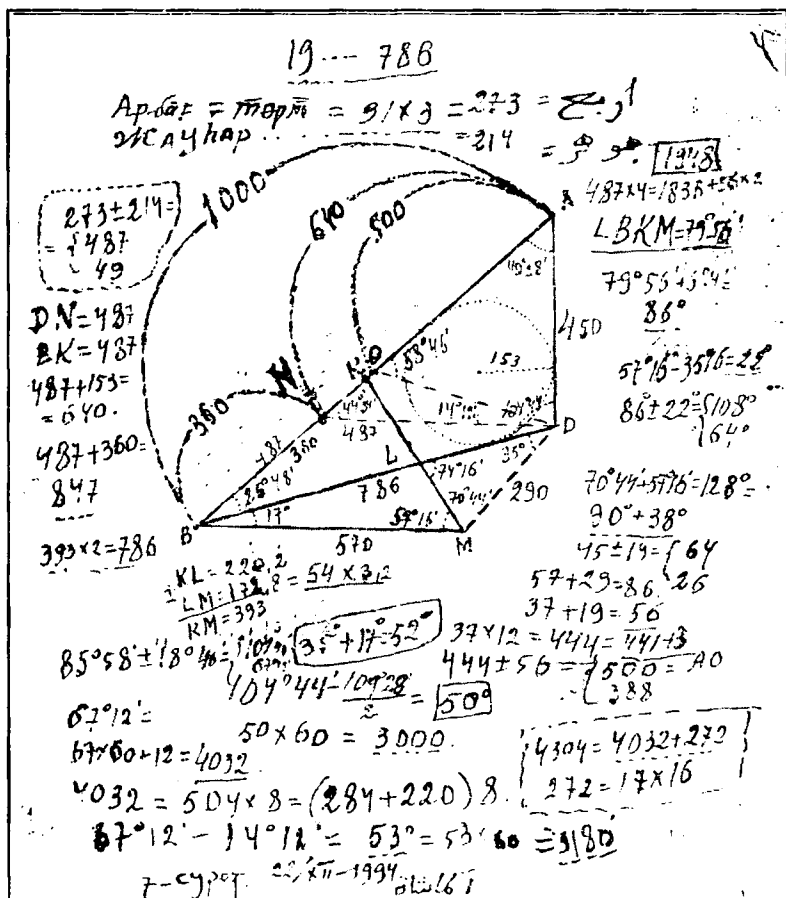
Енді бір тамаша мәселе 56 саны мен Ал-Түрк сандарын Қағба сандары арқылы және ғалами сандар арқылы қабыстыру. Ол өрнек:

$$651 = (161+56)3 = 217*3$$

немесе:

$$651 + (161+56)3 = 217*6 = 1302;$$

651- Ал-Түрк, $161 = (7(20+26))/2 = 161$ - көрінбейтін жеті сан (4-сурет); 217- Ғалами жыл (Алты жыл). Есте болсын $161+19 = 180$ немесе $(161+19)2 = 360$ -56 сүренің жиын шеңбері Мубди шеңбер $= 322+38 = 360$; 7-суретте осы мәселеге арналған бір сыпыра мәлімет бар. Солардың ішінде алдымен бір өрнек:

7-сурет. Арбағ төрт жауһар

$$1836+56 *2=487*4 =1948.$$

Мұнда: 1836- протон саны: $56*2 =112$ (Қос қорын); $487+3-60 =847$. Оны былай бір жазалық:

$$1836 \pm 112 = \begin{cases} 1948 \\ 1724 = 431 * 4 \end{cases}$$

Бұл сурет әулие үшкіл негізінде (АВД) салынған. Ондағы бір белгілі орын мың санының екіге бөлінген орны N, яғни: $AN=640$, $BN=360$ да болады: $DN=487$. Бұрыш бөлшектері:

$$85^{\circ}58' \pm 18^{\circ}46' = \begin{cases} 104^{\circ}44' \\ 67^{\circ}12' \end{cases} ;$$

Онан шығады:

$$67^{\circ}12' - 14^{\circ}12' = 53^{\circ} \text{ (Ахмад бұрышы).}$$

Екінші керекті нөқат «К» оның орны: $ВК=487$ (айтылған сан). Осы санның тамашасы айтылған арабша арбағ-төрт санына Жауһар санын қосамыз болады: 487, яғни арбағ $عبراً = 273 = 91 * 3$; Жауһар $جوهراً = 214$;

$$273 \pm 214 = \begin{cases} 487 \\ 59 \end{cases} ;$$

$$59 \pm 53 = \begin{cases} 112 = 56 * 2 \\ 6 = 3 * 2 \end{cases}$$

Арабша төрт ал-Шамси (Күн) санының үш есесі. Осындағы үш пен төрт: $3+4=7$, немесе $3*4=12$. Жеті хат көк, 12 мүшел ишараты сынды. Ол өзі абсолют нөл орны ($T_0=273$).

Екінші сан Жауһар-жалпы пак негіз –пешене мағынасында. Осы екі тамаша негізгі сандар жиыны: 487 болуы тамаша. Осы санның қандай орын алатынын 7-суреттен карап салыстырыңыз тамаша «Қаф» шығады. Оған шеңбер өріс санын қоссақ болады: $487+153=640$. *Түркі тілде бұл темір*. Ол бейне Темір Қазық мағынасында. Соған байланысты «N» Ноқатын Темір Қазық орны деуге болады. Есте болсын:

$$847+153=1000.$$

$$153 \cdot 12 = 1836 \text{ протон саны.}$$

Ол темір қазық орны «N» ноқат екінші жағынан Жұлдыз орны болады, өйткені оның екінші бөлшегі 360 56-сүренің жиын саны, жұлдыз шеңбері. Сонымен болады: Темір+Жұлдыз шеңбері

$$640 \pm 360 = \begin{cases} 1000 \\ 280 = 70 \cdot 4 = 40 \cdot 7 \end{cases}$$

(1000-ғалам саны, 280 – пайғамбар саны). Осыған байланысты «K» ноқат В. Онан шығады: $ВК+АК=АВ$; $487+513=1000$. Ол болады:

$$57 \cdot 9 = 19 \cdot 27. 4(K_0 = 513 - 500 = 13) = 52.$$

Қосымша үшкіл жасаймыз:

$$ВК+КМ+ВМ=487+393+570=1450=290 \cdot 5=29 \cdot 50$$

Мұнда 393 жеті металл жиыны. Ол болады тең екі металл көбейтіндісіне (29-мыс, 50-қалайы). Ол екі металл жиыны алтынға тең: $50+29=79$. Ойда болсын: $393 \cdot 2=786$ - басбата.

Басқа екеуі:

$$570 \pm 487 = \begin{cases} 1057 \\ 83 \end{cases};$$

1057-төрт бас періште жиын саны: 83-Алхамды ($31+52=83$). Ойлап қарасаңыз тамаша өрнектер. Қосымша үшкіл бұрыштары: $42^0 48' + 57^0 16' + 79^0 56' = 180^0$. Онан шығады:

$$79^0 56' + 6^0 4' = 86^0 (6^0 4' - 3\text{-суреттен}).$$

$$57^0 16' - 35^0 16' = 22^0;$$

$$86 \pm 22 = \begin{cases} 108 = 54 \cdot 2 \\ 64 = 8 \cdot 8 \end{cases}$$

Осымен байланысты қосымша бір үшкіл өзінен өзі шығады деуге болады:

$$ВД+ВМ+МД.$$

Оны шамамен $МД=280$ деп алсақ бұрыштары болады:

$$17^0+35^0+128^0=52^0+128^0=52^0+(57^0 16'+70^0 44');$$

МД=290 деп алсақ, бұрыштары болады:

$$16^0 36'+34^0 14'+129^0 10'=180^0.$$

Онан шығады:

$$129^0 10'-38^0 10'=91^0.$$

Тағы басқалары. Қалғаны келесіде.

ЖАУҒАР АЙНАЛАСЫНДА

Аллаһ бірлігін аспан ғибратынан алған Ыдрыс пайғамбардың бір ныспы аты Маслас (ثلاثه)- үшкіл екенін білеміз.

Бұл мәселе саркылмас терең тамырлы зат. Соған жалғас ғалами заттардың асыл тегі Жауһар (جوهر) жөнінде қосымша мәселе қозғамақпыз. Алдымен осы сөздің арасындағы сандық мәндерін көрейік. Маслас =1070=214*5, Жауһар=214. Демек Ыдрыстың үшкіл есімі *бес есе Жауһардан* тұрады. Бұл *бес парыз, бес тек пешене, бес саусақ –бата жұлдыз тегі (бес бұрыш)*. Осы бестің маңында талай талас-тартыстар болғаны мәлім. Соның бізге ең жақын және түсінікті бір мысалын еске ала кетелік. Ол *әл-Фарабидың музыкалық нотасында*. 4-суретте тоғыз орынды ғажайып шаршы көрсетілген. Соның ортасында 5, айналасында басқа сегіз сан [(1,2,3,4),(6,7,8,9)]. Ерте замандардан келе жатқан бір ғұрып бойынша, нота есебіне ортадағы 5 санын қолдануға болмайды деген қағида болған. Оны таратушының бірі Пифагор болған. Сол есеп бойынша ноталар қатысы: 1:1, 1:2, 3:4, 8:9 тағы сол секілді бес саны қатыспайтын сандардан құралған. Осы әдетті Европа елдері, оның ішінде алдымен шіркеу қабылдап келген. Әл-Фараби музыка өнерін- ғылымның негізінен қайта қарай келіп, Пифагор ережесіне қосылмай, 5 санын нота есебіне негіз етіп алған. Соған байланысты аспан әншісі таң Шолпанына арналған нотаны ол кісі $\frac{5}{4}$ түрінде алып, оны Зуһра مرز-Шолпан атының

бас әрпімен з- (ز) пен белгілеген. Оның европалық белгісі «е»-

«ти» болып аталады. Әл-Фараби қатысында Күн мен Түннің, Көк пен Жердің қатысы деген мағына бар (5-жұлдыз саны, Күн мүшелі, 4- Ай-Жер саны, ай мүшелі-1- суретті қараңыз). Екінші жағынан соған байланысты ол Шолпан аптаның *бесінші күні – пятница-жұма*. Исламның құрметті күні. Демек бұлардың бәрі европаның ескі ғұрпына қайшы болды. Соған байланысты толып жатқан жаңа жыл да белгілі. Осы мағына исламның аспан ілімінде бар. Соны қабылдаған Н.Коперник қағидасына да шіркеу қарсы болды. Бұл өз алдына тарихи бір мәселе. Енді өз тақырыбымызға оралайық.

Осы жерде еске сала кетелік. Екі саусақтағы Қос Шолпан санына 56 санын (Жұлдыз орны санын) қосқанда Ал-Қамар 54-Ай сүре жиыны шығады дегенбіз: $212 * 2 + 56 = 480$. міне, сізге керек болса, Айман-Шолпан.

Жауһар санына арабша арбағ төрт (үш Ал-Шамси) $91 * 3 = 273$ санын қосамыз.

$$273 \pm 214 = \begin{cases} 487 \\ 59 \end{cases}$$

Бұл айтылды. Енді осыған қосамыз жеті хат көкке арналған Жеті металл санын: 1-Ай-Күміс-47, 2-Айқыз-сынап-80, 3-Шолпан-мыс-29, 4- Күн-алтын -79, 5-Арай-темір- 26, 6-Шоңайкалайы-50, 7- Санжар-қорғасын-82. Жиыны: $47+80+29+79+26+50+82=393$. Болады:

$$487 \pm 393 = \begin{cases} 880 = (620 + 260) \\ 94 = 47 * 2 \end{cases}$$

Сандардың ғажабы осында: Тұран какпа саны, Қағба саны, темір тек, Темір қазық саны, күміс (Ай саны- замзам саны- 94), Жеті хат көк металдар саны, арбағ (төрт) саны. Соның бәрі келіп Жауһарға жалғасты. Оны былай жазуға болады:

$$452 \pm 214 * 2 = 452 \pm 428 = \begin{cases} 880 \\ 24 \end{cases}$$

452- табан-тебен, ناسپان сатысы. $452=113*4$, ол төрт берік дуал-қабырға- құрылыс буниан ناسپان =113 (айтылған).

Егерде Жауһарға мүшел санын қоссақ болады:

$$214 \pm 12 = \begin{cases} 226 = 113 * 2 \\ 202 = 101 * 2 \end{cases}$$

Дүние алты күнде жаралған. Сол бойынша Жауһарға қосамыз 6-ны.

$$214 \pm 6 = \begin{cases} 220 = 110 * 2 \\ 208 = 52 * 4 \end{cases}$$

110-магнит тас $Fe_3O_4 = 26 * 3 + 8 * 4 = 78 + 32 = 110$ Хамжы саны айтады ғалами зат. 220 саны- қосай Кәміл –дос саны:

$$282 \pm 220 = \begin{cases} 502 = 251 * 2 \\ 62 \end{cases} ;$$

(251=درمز) $Ky + Каб = 26 + 22 = 48$ немесе $260 + 220 = 480$ (Ал-Қамар). Олай болғанда $(214 + 6)4 = 856 + 24 = 880$ Тағы бір түрде: $640 + 26 + 214 = 666 + 214 = 880 (620 + 260)$. Темір екі тілде: қазақша+ арабша; оған қоссақ Жауһарды темір тағы да болады екі түрде. Басқа бір түрде:

$$(92 * 5 + 313) \pm 107 = 773 \pm 107 = \begin{cases} 880 \\ 660 \end{cases} ;$$

92- Қағба, 313- ондағы қаратас, 107- Қыз (жібек) ($107 * 2 = 214$). Бір тамаша сан Ибраһим пайғамбардың төрт тау құсы (رابط لبعبر).

280 Осыларды екі еселейміз: $527 * 2 = 1054 = 622 + 432$; $19 * 2 = 38$ (47-сүре, аят саны). 622- хижра жылы, $432 = 54 * 8 = 108 * 4$ - дәуір жылы. Әуелде үш кейін жеті: $(570 + 487) - (622 + 432) = 1057 - 1054 = 3$; 1057- төрт періште саны, 1054- хижра. Ол сандарды 7-суреттен алуға болады. Мысалы: $500 - 366 = 140 = 127 + 13$. Онан шығады:

$$127 * 2 = 254; \quad 13 * 4 = 52;$$

$$127 \pm 13 = \begin{cases} 140 = 70 * 2 \\ 114 = 19 * 6 \end{cases} ;$$

$140 * 2 = 280 = 153 + 127$ тағы басқалары.

Бір жұмбақ сан:

$$1057 \cdot 7 + 1001 = 8400.$$

Бір жұмбақ бұрыш: $\frac{452}{889} = 0,51352 = \sin 30^{\circ}54'$ Онан шығады:

$$30^{\circ}54' - (26^{\circ}34' - 19^{\circ}28' = 30^{\circ}54' + 7^{\circ}6' = 38^{\circ} = 19^{\circ} \cdot 2;$$

$$30^{\circ}54' + 26^{\circ}34' = 57^{\circ}28';$$

$$109^{\circ}28' - 57^{\circ}28' = 52^{\circ} \text{ (хамды).}$$

$$84 \pm 52 = \begin{cases} 136 = 34 \cdot 4 = 17 \cdot 8 \\ 32 = 17 + 5 \end{cases}$$

Ойласу үшін. *Аллаһға шүкір.*

Келесі мәселе әл-Фараби мақамында.

ӘЛ-ФАРАБИ МАҚАМЫ

Абу Насыр әл-Фараби Хакім астрономия, музыка, архитектура секілді ғалами ғылым мен өнердің ғажайып кілтін тауып, басын қосқан адам. Адам баласының ғылыми тарихында мұндай адамды табу қиын. *Ғалами ғылымдардың басын қосқанда* солардың әрқайсысын жоғары сатыға көтеріп, мол мұра қалдырған адам. Ол кісінің бұл саладағы кең ойларын дамыту ғана емес, жәй түсінудің өзі оңай емес. Ол да болар, бірақ ол кісінің ғылыми мирастары көп уақытқа дейін кеңінен тарамай келді. Бастысы бұл емес, өйткені оның терең ойларын, болашақ болжамдарын түсіну үшін ол кездегі ғылым дәрежесі жеткілікті болмаған. Осы жағынан алып қарағанда әл-Фараби ілімінің жаңа дәуірі қазір, біздің заманымызда басталады деуге болады.

Мысал үшін жоғарыда айтылған музыкалық нота есебін Шолпан мақамына ноталық қатынасты $5/4$ деп алып, оны барлық (*алхан мелодия*) негізіне көтеру ойлап қарасаңыз тарихи-ғылыми --табиғи- рухани- діни жағынан тамаша өрнек. Осы мәселе айналасында әл-Фараби ілімін негізге алып, *соған бұрынғы тарихи, діни және қазіргі ғылыми қағидалар* тұрғысынан қарап көрмекпіз. Сол себепті оны «*Әл-Фараби мақамы*» атадық.

Алдымен музыкалық жеті нотаны жеті хат көк бейнесінде қараймыз. Ол үшін жеті бұрышты Шеңбер жазамыз; оның ортасына Темір Қазық белгісін қоямыз (8-сурет). Сурет төбесінде 1-аспан Ай, сонан оңға қарай рет бойынша 2-Айқыз, 3-Шолпан, 4-Күн, 5-Арай, 6-Шоңай, 7-Санжар. Бұларға сәйкес апта ішіндегі Күн аттары, музыка ноталары, асыл тастар аты және абжд (АБЖД) есебі берілген. Мұнда, бәріне негіз болған әл-Фарабидың ноталық есептері, олардың арабша әріп белгілері. Кейінгі АБЖД есебі де соған байланысты. Ол белгілер, қатынастар, есептер-сандар жеті хаттың ішіне шеңберлер ішіне жазылған.

Апталық күн аттарын айыру айтылған жетілік шеңберлер арасын қосқан кергіш сызықтар бойынша. Мысалы *Айдың күні дүйсенбі*, онан шыққан *сызық* 5-аспан *Арайға* жалғасады, оның Күн аты - сейсенбі, онан шыққан сызық 2-аспанға Айқызға жалғасады, оның күн аты сәрсенбі, т.б.

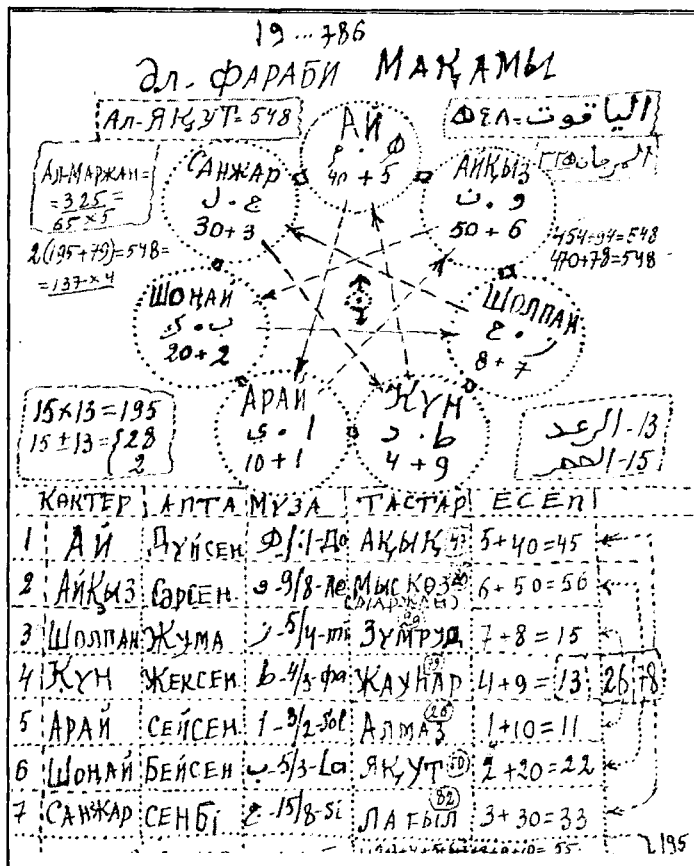
Жеті хат көкке арналған және 12 мүшел жұлдыздарға арналған метал аттары асыл тас аттары бар. Солардың ішінен біз ең қолданылатынын және біздің халқымызда көп тараған белгілерін алдық. Орын тар болғандықтан сол тастардың астына соған сәйкес металдардың химиялық сандық - санат мәнін қойдық. Тегінде бұл *бағанды «магадан»* десе болады. Өйткені бұл арабша металдар мен минералдардың жалпы аты.

Айдың тасы-*ақық*, металы *күміс*, оның саны 47. Айқыздың тасы-*Мысық көз* (маржан), металы сынап, оның саны 80. Шолпанның тасы *Зумруд* металы мыс, саны 29. Күннің тасы Жауһар, металы алтын, саны 79, Арайдың тасы *алмаз*-металы темір, саны 26, Шоңайдың тасы- *якут* (жақұт), металы қалайы, саны 50, Санжардың тасы *лағыл*, металы қорғасын, саны 82.

8-суреттің екінші атын Ал-якут+Ал+маржан деуге болар еді. Бұлар Тұран қақпасының тастары (Алтыншы және екінші аспан). Бұл тастар Құранда айтылады: *«ол жұбайлар якут маржан сияқты»* (55-сүре, 58-аят).

نُجْرَمَلَا و تَوْقَايِلَا نَهْدَا (55, 58)

Мұнда Тәңірінің жарылқаған адамдарының жанаттағы жұбайлары якут пен маржан тастарға салыстырған.

8-сурет.

Бұл тастарды салыстыруда оның арғы жағында зор мән жатыр деп білеміз. Осы жөнінде ойласу үшін олардың АБЖД бойынша сандық мәндерін аламыз.

Ал-якут=31+517=548, Ал-Маржан: 31+294=325 Ал-якут өрнегі: 454+94=470+78=2(195+79)=137*4.

Ал-Маржан өрнегі: 65*5=25*13=325. Осыларға ортақ АБЖД есебінің саны: 195=13*15. Бұл 195. . . 50-сүре, «Қ» сүресінің жиын саны: 50+100+45=195. Ол өзі 19-сүренің мукаттағаты (Книге =صعیهك).

Екі сан 13-15=195 береді:

$$15 \pm 13 = \begin{cases} 28 \\ 2 \end{cases} \text{ әріп саны: } 7*4=28.$$

Бұл сандардың Құрандағы сүрелері: 13- Нажағай, 15- Тас. Ойлап қарасаңыз бұл жердің жаралу тегі.

Айтылған өрнектегі сандар: 454-Мұхаммад расул Аллах.

94=47*2- Қос күміс, Ай саны, Зам-Зам, 470- күміс-Ай саны, пайғамбар саны камалат түрде. 78=26*3, арабша сан деген сөз (عدد=78). Ол АБЖД есебінде келген (8-суреттегі кестенің оң жағы). Ол болады: 13*6=78.

13-Күн саны (кестеде). Дүние алты күнде жаралған деген ишарат болу керек.

Күннің металы алтын (79). Оны «абжд» санына қосамыз, екі еселейміз, болады Ал-якут саны: 2(195+79) =548=137*4. Оның өзі ғылыми тұрақты жұмбақ санға жалғасады:

$$\frac{\hbar c}{e^2} = 137 .$$

Енді кестедегі «абжд» есебіне келейік. Онда жеті хаттың әрқайсысына екі сан. Олар *абжд* есебінің әліппенің жартысы: 2*7=28/2. Олардың орналасу тәртібі: Арай-1, Шоңай-2, Санжар-3, Күн-4 (*абжд*). Яғни АБЖД бірінші төрт әріп – бірінші сөз. Күннен арғы аспаннан бастап, Күнге оралады.

Екінші «сөз» һуз (5+6+7) Айдан бастап Айқыз арқылы Шолпанға келді.

Үшінші «сөз» ХТИ (8+9+10) Шолпаннан жоғары көтеріліп, Күн арқылы Арайға барды.

Төртінші «сөз» КЛМН (20+30+40+50) Шоңайдан бастап Санжар, Ай арқылы Айқызға жетті. Сонымен жеті хат көк сандары шықты:

Ай =5+40= 45

Айқыз =6+50= 56

Шолпан =7+ 8= 15

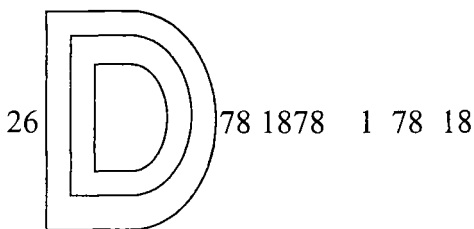
Күн =4+ 9= 13

Арай =1+10= 11

Шоңай =2+20= 22

Санжар =3+30= 33

28+167=195

немесе

$$1+2+3+4+5+6+7+8+9+10=55$$

$$20+30+40+50=140$$

Алғашқы үш «сөз» он әріп =55 кейінгі бір «сөз» төрт әріп=140 (Каламан ғылым сакине тірек).

Ғажайып топтасу сырын байқаңыз, Күн айналысында $13*7=91$.

Ал-Шамси (Күн сүресі).

Айды алатын болсақ, Ол 45 адам (۱۵۳) саны. Оны айналдырып қойсақ болады: 54- Ал-Қамар (Ай) сүресі. Адам рухы әуелі, оның айнасы –Ай кейін. Олардан Мысыр Ыдрыс үшкілі (маслас) шығады:

$$\begin{vmatrix} 5 & 4 \\ 4 & 5 \end{vmatrix} = 25 - 16 = 9; 5^2 - 4^2 = 3^2 = 25$$

немесе

$$3^2+4^2+5^2=50.$$

Бұл 50 екінші аспан Айқызда тұр. Ол Ғұтарад –һарміс Ыдрыс жұлдызы. Ол он қолдың бас бармағы. Оның негізгі бас нотасы әл-Фараби бойынша $9(y=6)$, $Re\ 9/8$. Ыдрыс санына әл-Фараби санын қосамыз, болады Жұлдыз орны сүре саны: $50+6=56$. Осы арада ойда болатын бір нәрсе, бұл екі санның әрпі он (ун-۵۰). Ол арабша он жалғауы. Осы он-ун=оң бармақ –бәрі бір мағынада болу ықтимал. Айқыз бен Шоңай арасы жалғасады (сәрсенбі- бейсенбі). Шоңайда 22-Кб (۲۲). Оған Әл-Фараби санын жалғасақ болады $Ky=۲۲=20+6=26$. Онан шығады: $Ky+Kb=26+22=48$. Құрандағы аспан шырағы (24-сүре) және жеті қайталама ۳۳ (хм =48) мукаттағат 40-46-сүрелерде.

Демек осы бас қатынас, Тұран қақпа санаттары (2 және 6). Осы екеуінің металдарын қосалық:

$$80+50=130=13*10=26*5.$$

Бұл 13 (Күн саны) кәміл түрде және пешене бес тек бас темир (хадид 26). Күннің екі жағындағы серіктер саны: (3) Шолпан-15, (5) Арай-11,

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Бұл арада келіп химиялық элементтер кестесіне соғамыз. Ол ғана емес ондаған қайталама Ай саны ($1+10=11$) қоса шығады (Арай 11, Шоңай22, Санжар 33). 5-суретпен салыстырып қараңыз.

Айтылған 13 сан, орталық сан –Күн саны мағынасын түсіну үшін жоғарыда айтылған әл-Фараби санын қосамыз:

$$13 \pm 6 = \begin{cases} 19 \\ 7 \end{cases}$$

Бұл екеуі де тамаша сан: 19 бас бата саны. 7 қайталама саны. Бұл сандардың мағынасын толық түсіну үшін 4-суретті қараңыз. Онда ортада әркеш саны (5), айнала 6 (алты) сан. Олардың сыртында 12 сан. Дойбының (шахматтың) тақтасы секілді ол кестедегі сандардың бағыттары алу-қосу болып кезектесіп келеді. Ара ұясының түбі мен аузы секілді. Олай болғанда ортада әркеш сан мен айналадағы он екі сан қосу болса, олардың арасындағы алты алу болмақ. Яғни қосулар $1+12=(+13)$, алулар (-6) . 4-сурет бойынша он үш сан (+): $5+3+19+16+12+10+13+15+14+9+11+18+17=162$ онан шығады үш Ал-Қамар: $162=54*3$ Алу алты сан: $1+7+2+4+8+6=28=7*4$ Құранда 91-Ал-Шамси –Күн. Ол болады: $13*7=91$. Жеті хат көктің тарту күш орталығы Күн деген түсінік осы өрнекте тұр ғой. Ол жеті хат төрт есе $7*4=28$. Барлық әріп саны. Арабша төрт *арбағ* (أربع=91*3=273). Осы мағынада болса керек. Мұндағы үш пен төрт қатынасы Күн нотасына сәйкес келеді. (4/3-ط). Тұран қақпа саны- Кәміл Күн саны 130. Оған тағы 13 қосып екі еселесек болады әркеш аят саны $2(130+13)=286=26*11$ (5-сурет).

Айтылған санға якут санын, яғни 6-Аспан Шоңай тас санын, болады Абай саны: $548+130=678$

Тұран қақпасы маңдай тасы –ел данасы осы санды әл-Фараби нотасы арқылы тауып қаралық:

$$360*5/3+13*6=600+78=678$$

немесе

$$6(60*5/3+13) = 6(100+13) = 113*6=678$$

360- шеңбер саны, 5/3- Алтыншы хат (Шоңай) нотасы. Күн шығыстан (13) темірқазық алты алаш (6) алаш: $13*6=78$. 113-буниан - نونین - берік қорған Тәңірім құрған.

Ескерте кетелік Шоңай нотасы–бас нота-Ибраһим нотасы. Абайдың шын есімі Ибраһим екені де есте болсын.

Тағы бір тамаша ғажап нәрсе айтылған Күн саны (13) Арыстанбапқа жалғасады. Арыстанбапша жұлдыз тобы Асад. Оның сандық мәні $65=(\text{دسا})$. Ол өзі $13*5=65$. Оған тағы бір 13 қосамыз:

$$65 \pm 13 = \begin{cases} 78 \\ 52 \end{cases} ;$$

78-сандық сан, хамды саны (52). Оған тағы бір 13 қоссақ болады Құрандағы сүре 91- Ал-Шамси (Күн) саны:

$$78 \pm 13 = \begin{cases} 91 \\ 65 \end{cases}$$

Осы өрнекте Күн (91) өзінің ұясы Асадта (65) отыр деуге болады. Ол өзі Темірқазыққа байлаулы:

$$91 \pm 65 = \begin{cases} 156 = 26 * 6 \\ 26 = 26 * 1 \end{cases}$$

Екеуінің арасындағы бұрышы болады:

$$\frac{65}{91} = 0,7143 = \cos 44^{\circ}25'$$

Онан шығады:

$$44^{\circ}25' * 2 - 23^{\circ}50' = 88^{\circ}50' - 23^{\circ}50' = 65^{\circ};$$

Мұнда Асад бұрыш түрінде шықты: $65 * 60 = 3900$; $23^{\circ}50' = 101^{\circ}55' - 78^{\circ}05'$; Маржан қыр бұрышы яғни 2-аспан тасынан (3-8 сурет).

Бұрында айтылған бір мағлұматты тағы еске алайық. Ол жеті хат көк металдар жиынын екі еселесек болады бас бата саны:

$$2(47+80+29+79+26+50+82) = 393 * 2 = 786.$$

Ғаламның ғажайып бас батасы... Ол өзі Абай санымен де өрнектеледі:

$$678+108=786 \quad 54*2=108 \text{ (қосай) хақ саны.}$$

Бір жұмбақ өрнек жазамыз:

$$195:15/8=195:(5/3*9/8)=104=52*2$$

2 және 6 аспандар нотасынан 7 аспан (Санжар) нотасы шығады $5/3*9/8=15/8$. Осы санға «Қаф» сүре санын бөлсек шығады хамды саны екі есе. Барлық АБЖД сан жиыны болады:

$$5995=195+(60+70+80+90)+(100+200+300+400)+(500+600+700)+(800+900+1000)=195+300+1000+1800+2700=5995.$$

Бастапқы төрт «сөз» санын, кестедегі санды яғни «Қаф» сүре санын (19-сүренің муқаттағат ص عيهك санын) қоспағанда қалған төрт «сөз» саны болады: $5800=290*10$ 290-Мариам саны (19-сүре). 29-мыс саны. Ол Шолпан металы. Ол Қағба санына Айналық сан

$$\begin{vmatrix} 9 & 2 \\ 2 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 4 = 77 = 7 * 11$$

Ол 7-суретте де көрсетілді.

Таң Шолпаны Күннің хабаршысы... Ол пайғамбар жұлдызы (сұққол), оның ұясы жетінші мүшел Мизан –таразы, хақ саны (نازيم =108).

Ол мыс. . . Онан Ку (ақ) мыс-күміс (Ай металы), онан су мыс- сынап (Айқыз металы).

Жеті хат көк Ай айна (11) – сонан шыққан $77=7*11=81-4$

Шұғла Нұр мухарақ قرحه саны $348=29*12$ сол мыстың мүшел есесі. . . Ол негіз басқы Нұр –Мұхаммад.

Оның мінген бұрағы найзағай (13-сүре ал-рағат). Осы сан 13 Күн саны екенін көрдік. Сол сүренің жиыны болады:

$$13+305+271+43=632=79*8;$$

$$13 \text{ ملا دعرلا-} [43]$$

79-алтын –Күн металы. . сегіз есе.

Ойлап қараңыз. Күн нұрының ұшқыны найзағай деген ишарат бар деп білеміз мұнда.

Расын Аллаһ біледі. Шүкірлік етем Раббыма...

Жеті хат көкті Күңірентер

Әл-Фараби мақамы.

Тас жүректі тебірентер

Алхамдысы – ал-ханы

(Әл-Машани).

Ал-хан мелодия ن احلاً .

13-сүре мен 15-сүре байланысты дедік. $13-15=195=65*3$.

Енді 15-сүреден аз мәлімет келтіреміз. $15+242+231+99=587$. ۱۵

رلاً...رجلاً قروسه [۹۹]

Осы санға Күн-нажағай санын қосамыз:

$$587 \pm 13 = \begin{cases} 600 = 5/3 * 360 \\ 574 \end{cases}$$

Бұл санды 13-сүре санымен де салыстыруға болады. Мысалы:

$$632 \pm 600 = \begin{cases} 1232 = 14 * 88 = 14(62 + 26) \\ 32 = 17 + 15 \end{cases}$$

Тұран саны (88) екі жеті ($14=7*2$), бес намаз саны (17-парыз, 15-сүндет).

15-сүреде *аспан сырын ұрлап тыңдаушыларды найзағай «жарық ұшқыны құды»* деген аят бар (18 аят).

Онан әрі қарай адам денесін топырақтан–саздан тастан жаралғаны айтылады. Бірақ ол тас сені сақтамайды, саған ескерткіш сақтайды деген ишарат бар.

Құранды шындықпен жаратқан иесі; оны сақтайды. Онда ғалам сыры. Сол бойынша ақылды адамдар Аллаһының бірлігін біледі деген. Ол ғалам қайталаушы жеті. Оның сыры Құранда. «Әлбетте біз соған қайталанатын жеті (фатиха сүресін) және ұлы Құранды бердік» (87) деген аятты осы мағынада ұғамыз.

ميطعلاً نارقلاً وى نائماً نماعيسد كنىتاً دقل و (۸۷)

Осы зор муғжиза аяттың тас сүресінде келуі тегін емес. Оған толып жатқан дәлелдер келтіруге болады. Осы кейінгі 8-суретті талдап карасаңыз, соның өзі біздер үшін толық дәлел болып табылады.

Жаратқан ғаламын да және оның сырын жиған Ұлы Құранды да Тәңірім пайғамбарымызға беріп отыр. Аллаһ өзінің алғашқы жаратқан нұрына, Нұрмұхамадқа сыйлап ғаламды жаратқан деген мағына шығады. Шәкәрім хажының бір ауыз өлеңі:

*«Жаралған өз нұрынан Жауһари пак
Ол үшін Жаратылмыш гарши Афлақ»* - деген.

Осыған үндес біздің тарапымыздан:

*«Кеше гәр қата басқан жерлерімді.
Ортаға салдым байтақ білімімді.
Іздегенім Тәңірімнің разылығы.
Сілет етпен ешкімге бұл терімді.
Ойланар оқыған жан сөздерімді.
Толғанған толықсығын кездерімді.
Бар ниетім шындықтан басқа ой жоқ.
Шақырам хақ жолына өздеріңді»* – демекпіз.

Әл-Машани, 29/12-1994.

ӘЛ-ФАРАБИ МАҚАМЫ ЖӘНЕ ЖҰЛДЫЗДАР АҢЫЗЫ

«Ал-машрик (قُرْشَمَلًا=31+640=671), Мұнда (أَدْنَج=58), Ал-Түрк (كُرْتَلًا=31+620=651) деген хадис сөздерінің тамыры терең хақ=шындық екенін еске алып, басшылыққа ала отырып, халқымыздың ертедегі аңыздарының шыққан тегіне көз жіберіп қарайтын болсақ, тамаша шындықтың беті ашылатын түрі бар.

Мысалы: «Өгізхан» аңызының негізі екінші мүшел жұлдыз *Сиырдың* (Саурдің-Үркердің) жыл есебіндегі алатын орнын жұмбақтаған. «Ертөстікте» жеті хат көк сипаты берілген. «Алыптар» ертегісіндегі жылдың төрт маусымы бар. «Қырық өтірікте» аспан ілімінің тамаша, адам айтса нанғысыз мәліметтері, әдістері берілген (компас сыры, жұлдыз өлшеу әдістері). «Корғұлыда» соған жалғасады. «Қозы Көрпеш-Баян сұлу» аңызында аспан әлемінің ғалами қозғалысы сипатталған. Осы аңыздардың бәрі біріне бірі сабақтас, аспан ғылымын терең білген данадан шыққандеп білеміз. Мұнда екі негіз бар. Бірі аспан

сырын жақсы тексеріп білген нақты ғылыми негіз. Ол ғылыми «Темір Қазық» негізі. Екінші жағы ғылым табыстарын өнер арқылы халыққа тарату. Ғылыми табыс ондаған адамдарға ғана белгілі болса, оның өнерге айналған түрі мыңдаған адамдарға тарайды. Сол арқылы, сол халықтық сипат арқылы өнер атадан балаға, ғасырдан ғасырға өтіп сақталады. Біздің айтып отырған аңыздарымыз сол ғылыми табыстардың өнерге айналған бейнесі, көлеңкесі деуге болады. Санаулы адамдарға ғана мағлұм болған ғылыми табыстардың негізі ұмытылған. Оны жасаған адамдар да ұмытылған. Олардың жасаған құрылыстары да қираған, жер астына көмілген. Мысалы: Отрар – Фараб сынды. Низами, Науаилардың «Жеті ару» поэмалары соған мысал.

Біздің мақсатымыз сол тамаша мол тарихи мирастың аз да болса, шама келгенше бетін ашуға тырысу.

Бұл мәселенің шет жағасы айтылды. Мысалы Тұран қақпа түсінігі, Темір қазық түсінігі. Осымен байланысты ертеден келе жатқан бір ауыз жұмбақты еске алайық:

*Екі емен, жеті терек, алты Қайың,
Басында жатырағы бәрі-дайын.
Бір Шынар, үш қарағай, бір жалғыз тал,
Баршасын айта беріп не қылайын.*

Шешуі: Екі емен - Ай мен Күн, Жеті терек - Жеті қаракшы, алты қайың - Үркер тобындағы алты жұлдыз, бір Шынар - Темір қазық, үш қарағай - Таразы. Бұлардың айналасы толған жапырақ - жұлдыз көп. Олардың баршасын айтып тауыса алмаймыз. Бірақ осы айтылған аспан жолын білесек адаспаймыз.

Екі емен Ай мен Күн - Тұранның қақпасы. Аспанның сағат тілі Жеті қаракшының маңдай жұлдыздар сызығы сол Қақпадан басталады. Сол сызық арқылы ғалам кіндігі Темір Қазықты табамыз. Ол арқылы Үркерді табамыз. Сонымен: Емен-Терек-Шынар-Қайың жолы шықты. Уақыт есебі осылармен айрылады. Енді қалды үш Қарағай –Таразы және жалғыз тал-Шолпан. Бұл таң Шолпаны –Таңсық (Таңшық), Арыстан баптағы (Емен қақпадағы) Күннің, таңның хабаршысы (Таңшығы)-Таңсық. Баянның сіңдісі.

Баян – ол Ай, емен Қақпаның оң босағасы (Айман Шол-

пан). Оның екінші сіндісі Айқыз (немесе Қызай). Ол көмескі көрінетін Жұлдыз (һарміс). Үш қарағай – таразы, 7-мүшел жұлдыз, қазақша ол жылқы жылы. Жылқы –ат- ғадалат таразы- бұл айтылған Шолпанның үйі орыны сандық – мәні шындық: 108. Айқыздың басқы үйі Жауза (Егіз-Барс) үшінші мүшел (үш қарағай). Сандық мәні парыз саны - 17. Екеуін көбейтеміз, болады протон саны: $108 \cdot 17 = 1836$.

Алты Үркер – Сиыр (сәуір) болғанда ол «Өгізхан» (Алты қайың-алты бақан – алты алаш). Ал Қозы Көрпеш Кім? Ол жаңа туған – ол жыл басы 1-мүшел Хамал (Көрпелес қозы). Болашақ Көк Қошқар. Ол Қошқар мүйізді тажы киген хан-Зұлқарнайын. Ондай Қос мүйіз Сәуірде де (Бұқада да) – Сиырда, Өгізханда да бар. Бұлардың қайсысы бұрын болған хан?

Жыл басы тоғыс (теңеліс) ноқаттының ілгері ығысу (жылжу) заңы бойынша Әулие Өгізхан, онан кейін Қозы Көрпеш немесе Амонхан. Жыл басының бір мүшелден екінші мүшелге ауысуы 2144 жыл шамасында болмақ. Тарихтан дәлел. Осыдан 6000 жыл шамасы Шумерден қалған тасқа жазылған мәлімет бар. Онда былай деген: *«Қазір жыл басы сиыр. Онан бұрын Жауза (Егіз-Барс) болған»*.

Кезі келгенде айта кетелік. Жазира халқы Шумер - Кенгір елінің тілі ертедегі түркі тілге жақын болған. Олардың жылнамалары мен біздің мүшел есептері сәйкес келеді.

Түркі нәсілдес халықтардың мәдени бастауы шығыста болғаны айтылған хадистан белгілі (قرشما). Біздің тарихи қазіргі зерттеулер соны растайды.

Осымен байланысты Шумерден бұрынғы мәдени орталық Шығыста, Абакан аймағында болғанына дәлел бар.

*«Ат байладым Абаққа,
жеміс салдым табаққа»-*

деп келетін аңызды алайық.

Осы «Абақ» түсінігі бір күрделі және талас-маслас. Өйткені «Абақ» деген есеп шоттың ертедегі түрі, күні бүгінге дейін келе жатқан ғылыми құрал, ғылыми әдіс. Оны біз өзіміздің ежелгі төл сөзіміз дейміз. Оған батыс елдері таласпақшы болады. Онысы бекер екенін төменде, Аллаһ қаласа көресіздер. Бұл түсінік

есеп ғылымының, астрономияның белгілі бір негізі болып табылады. Өйткені Абаққа Ат байлау деген түсінік Жұлдыздардың орнын табу болмақ. Демек ол 56-сүреде айтылған зор мәселе екенін білеміз. Абаққа Ат байлап, табаққа жем салу деген ол *жемдеу, бордақылау* орны, ол *оттық-науа* немесе *қорық, бақша, шарбақ* мағынасында. Арабша оның аты «Миғлаф» (فلفل). Мұнда «филаф» *жем, мал азығы* мағынасында. Халықаралық астрономияда бұл сөз бір *шоқ жұлдыз* аты.

Ол оттық (Абақ-Миғлаф) жұлдыз шоғы 4-Мүшел Қоян жұлдыз тобының төбесінде. Ол қоян Айдың үйі болып саналады. Оның арабша ай аты Саратан-Шаян. Ол Арыстан бап пен қатардағы екінші емен қақпа – Қышқаш бап (Шаянның ертедегі түркі аты Қышқаш).

Халқымыздың тағы бір аңызын еске алайық. Ол «жыл басына талас» аталады. Түйе бойына сеніп жылдан құр қалған деседі. Екінші жағынан ежелден келе жатқан аңыз бойынша Қоян мен тасбақа Айдың жануары. Қозы Көрпештің досы Айбастың мінгені Бақа Айғыр. Түйенің азған түрі Қоян деседі. Сонан кейін Желмая, маябоз сол түйе - Айдың жануары. Арабша Саратан деген сөздің өзі сонан алынған болар. Өйткені монғолша *сары-Ай, Атан – түйе*.

Сонымен сайып келгенде Ат байладым Абаққа деген Ай өзінің белгілі орнына конды деген сөз. Ол есеп басы, жыл басы. Есеп шот Абақ - сонан алынған. Оның мәнісі: Төрт бұрышты сандықша жәшік алады да соған Құм толтырады. Сол құм бейне табаққа (оттыққа) салған жем мағынасында. Құмның беті сіздің белгілемек ауданыңыз. Айтайық аң аулайтын аймағыңыз. Соның қай жеріне ау құрасыз, абақ құрасыз. Кішкене шарбақ (қамба) жасап, төріне жем салып қояды да, сол жемге тиіскенде шарбақ (абақ) есігі жабылып қалады. Аң абаққа түседі. Абақты деген сөз де сонан.

Есеп жағына келгенде Абақ құмының бетіне белгілер қою. Мысалы, шыбық шаншады, немесе ұсақ тас-Құмалақ қолданады. Ол құмалақтардың қатарларын он саусақ секілді оннан санайды. Бірінші қатар бірден онға дейін. Екінші қатар оннан жүзге дейін. Үшінші – жүзден мыңға дейін. Демек, есеп шот тәртібі. Сандарды санаттық топтастыру – *абжәд* есебі.

Сол абақ бойынша аспандағы жұлдыздар орнын белгілеуге болады. Мысалы айдың туған, толысып-толған, солған, жоғалған орындарын, Күннің шыққанын, түстік бағытын, бағысын тағы басқасын.

Сонымен, Ат байладым Абаққа деген заман Жыл басынын Ай үйінде Қоянның болғаны деп білеміз. Онан кейін жылжу заңы бойынша жыл басы Барыс болған. Жоғарыда Шүмер мәліметі бойынша Сиырдан бұрын Барс (Егіз-Жауза) жыл басы болған деген сөз бар еді ғой. Енді, міне, онан әрі тағы бір мүшел - саты ығысқанда жыл басы Қоян болғаны мәлім. Оны «Абақ» белгісі сақтап қалған. Айтылған есеп бойынша оған мөлшермен алғанда 10000 жыл шамасы өткен. Оны Абақхан заманы деуге болады. Бәлкі, қазіргі Абақан атауы сонан шыққан болар. Оны зерттеу керек.

Қояннан әрі тағы бір мүшел саты ығыссақ, онда Ұлу жылы. Ол Күннің үйі, ол Арыстанбап (Асад). Ұлу жылы – ұлы жылы жыл басы бір кезде сол болған деуге болады. Қазіргі заманда теңеліс нокаты доңыз Хұт (Балық) мүшелінде Ұлу бесінші мүшел... Сонда ол осыдан 13000 жыл шамасы бұрын болған деуге болады. Ол Күнхан заманы, немесе Арыстанхан заманы деуге болады. Енді осы айтылғандарды еске ала отырып Қозы Көрпеш Баянға оралайық.

Баян түнгі аспан қожасы Ай. Ол Құстың көркі қасиетті Аққу... Мұнда Ақ та, қу да (ақ), яғни Ақ та Ақ. Ал оның тасы ақық (немесе ахақ). Оның металы күміс (47). Ол Қу (Ақ) мыс деген сөзден шыққан. Мыс Шолпан –Таңсық (Таңшық), яғни Айман Шолпан шықты бір анадан. Шолпанның негізгі үйі 7-мүшел – Мизан-таразы (Жылқы) екенін білеміз. Тегінде жеті хат көкті жеті Ат-Саяқ немесе жеті Ай деп те атау бар.

Ат байладым Абаққа дегенде де сол Ай аты. Енді Айдың металына күміске мүшел санатын (7-жылқы Ай) санын қосамыз:

$$47 \pm 7 = \begin{cases} 54 \\ 40 \end{cases}; 54- \text{ Ал-Қамар (Ай) - Құран сүресі, 40- пайғамбар}$$

саны. Осы 40-сүреден бастап жеті рет қайталаған хм(س= 48) муқаттағаты бар екенін білеміз. Сонымен қатар 54-сүренің жиыны тағы соған соғады. Яғни ол $480=48*10$. Ойлап қараңыз? Жыл

басы Қозының (Хамалдың) іздегені Баян болғанда, ол Қос Ай, Ақ-ку, яғни батыста іңірде жаңа туған Ай орағы мен Шығыста таң алдында туған таусылған ескі Ай орағы (біріне бірі карама қарсы, Қошқардың екі мүйізі іспетті). Сонымен Қос Ай болады $54*2=108$. Бұл хақ ($\text{حَق}=108$) шындық саны, молшылық саны. Жаңа жылда тілек еткендер барабан- коңырауды 108 рет соғатыны сол (Жапония т.б.). Тегінде Айдың тасы Ахық-Алхақ А+хақ- мағынасында болуы ықтимал.

Осы қасиетті сан-дәуір саны, Баянның екі сінілісі де бар. Соны ойлап қараңыз! Оны түсіну үшін Баян көшнінің бағытын түсіну керек. Ол үшін Тұран қақпасын табу керек. Қозы мен Баян арасын жалғастырушы досы Айбас. Оны Шоңай деп білеміз. Яғни айлардың басшысы – Зоры, Шоңы сол. Нотасы – бас нота $-5/3$, металы калайы (50), тасы Ал-иакут (548), оның минералдық саны $Al_2O_3=13*2+8*3=26+24=50$; Осы сандарды қосамыз: $548+50+50=648=108*6$

Ол Шоңай алтыншы аспан, алтау –*алты алаш, алты күн хақтық* дүние жаралды деп білеміз.

Айқыз (Қызай) туралы. Бұл екінші аспан Ғұтарад – *һарміс* – Ыдрыс жұлдызы, Тұран Қақпасының босағасы. Оның маңдайшасы айтылған Шоңай. Айқыздың тасы Ал-Маржан (351), металы сынап (80). Екеуін қосамыз да екі есе күн нотаға көбейтеміз:

$$\frac{2*4}{3}(325+80)=\frac{8}{3}*405=135*8=1080=108*10$$

Өйткені ол Күнге ең жақын нөкер.

Сонымен шығады:

1) Ай $108=108*1$

2) Айқыз . . $1080=108*10$

3) Шолпан. . . $108*1$

4) Шоңай . . . $648=108*6$

$$108*18=1944.$$

Оған періштелер санын қосамыз:

$$4914 \pm 1944 = \left\{ \begin{array}{l} 6858 = 127 * 54 \\ 2970 = 33 * 90 = 27 * 110 \end{array} \right. ; \quad \text{Тамаша сандар!}$$

Айқыз (Қызай) жөнінде қосымша мәлімет Үркердің (Алты қайыңның) біреуінің аты Мая. Айқыз – Ғұтарад сонан туған деседі... Ол мая – Желмая түйе мағынасында болғанда ол Үркермен тоғысқанда жыл басы болмақ. Екінші жағынан ол Ғұтарад-һарміс Ыдрыс жұлдызы болғанда оның саны: мәні $71*4=284$. Ол болады сандас Фараб-Отрармен.

Үшінші жағынан ол Тұт (Тот) ағашын – жібек ағашын өсірген. Осы Әулие аты Тот болған. Оның сандық мәні 806. Қыз деген сөз арабша Жібек-таза деген сөз. Сонда Айқыз Ай жібек болады.

Осы сандардан шығады:

$$108*18+806=1944+806=2750=275*10.$$

Бір тамашасы сол Ыдрыс деген сөздің сандық мәні 275 (سیردا).

Оны ығысу (жылжу) жыл санына қосқанда темір саны, хамды саны шығады: $25725+275=26000=52*500$ (пешене). Екінші жағынан

$$806+71*4+71*10=806+71*14=806+994=1800=360*5 \text{ (пешене).}$$

Ойлап қараңыз. *Аллаһға шүкір*. 3/12-1994.

Бүгін жаңа жыл басы $1995=15*133$. Ол 15- Ал-Хижыр (тас) сүресі. Оны екі еселейміз, болады Отрардың отыз бабы, немесе Ыдрыстың *зумруд* тасы - Шолпан тасы (266). Яғни: $15*266=1995*2=3990$. Оның өзі оның үшкілімен байланысты:

$$tg53^{\circ}8' = 1,3333$$

немесе

$$\sin 36^{\circ}52' = 0,60; \quad \cos 36^{\circ}52' = 0,8; \quad \frac{0,8}{0,6} = 1,333 = ctg36^{\circ}52'$$

немесе

$$\sin 53^{\circ}8' = 0,8; \quad \cos 53^{\circ}8' = 0,6; \quad tg3^{\circ}8' = \frac{0,8}{0,6} = 1,333.$$

Бұл судың (Нілдің) сәуле сындыру тұрақтысы. Бұл жыл АБЖД жылы. Оған кейін, Аллаһ қаласа оралармыз.

Бір тамаша сан, Ыдрыс пайғамбардың үш есімі *Ай, Айдос, Қосай*-хақ санына, дәуір санына дәл келеді. Олар 284 - Ғұтарад (Фараб)-һарміс; 806 - Тот - Тұт ағашын өсірген; 1070 - Маслас –үшкіл.

$$284+806+1070=2160=54*40=540*4=108*20=432*5.$$

Бұл – жаңа дәуір – Пешене дәуірі, жұлдыз дәуірі. Оның өзі болады шеңберлік есеп басы: $360*60=21600$.

Ендігі бір мәселе Шопан Ата жайында. Шолпан жұлдызы Шопан жұлдызы, таң белгісі, Қой өргізу хабары. Оның Қозы Көрпеш-Хамал-жыл басы екені айтылды. Екінші жағынан Тұран халқының Шопан атасы, Қой мүшелі қайда? Соның орнын айыру керек. Ол сегізінші Мүшел *Қой* арабша *Ғақраб* (=برقعة Бүйі-қаракұрт) айына тура келеді. Қой қаракұрттын жендеті екені мәлім. Бұл бір. Екінші жағынан Қой деген мүшелдік атты жұлдыз мағынасында алғанда аспандағы жұлдыздар бейне бір өрістегі қора-қора қойдай пытырап жатады. Қырық бір құмалақ ашқандар қойдың өріске шығатындығын құмалағымен пайдаланады.

«Өгізхан» аңызында Ақ-қой кара-қой оның екі босағасында болады. Оның өзі таң Шолпаны мен ымырт Шолпаны мағынасында болса керек.

«Қой» деген сөз арабша *қум-қуат* мағынасында (قوة = 116 = =29*4). Мұнда 29- мыс-Шолпан металы. Осыған байланысты «*Қойан*» деген сөз Аспан қуаты –Ай үйі мағынасында болуы түсінікті. Осы санды Шолпанның үй саны – мизан (таразы) санына қосалық:

$$116 \pm 108 = \begin{cases} 224 = 56 * 4 (56 - \text{суре} - \text{Жұлдыз} - \text{орны}) \\ 8 - \text{Қой} - \text{мүшелі} (\text{егіз} - \text{сегіз}) \end{cases}$$

Жұлдыз орын хактық орын.

Еске ала кетелік. «Алыптар» ертегісінде Қойшының – Шопанның ұлы ең ірі алып болып табылады. Ғаламның алыбы адам баласы. Қозы Көрпеш сол деп білу керек.

Енді осы екі Қойды салыстырып қаралық. Жұлдыз орны бойынша жыл басы 1-мүшел Хамалдың да, 8-мүшел Қойдың

да орталық аспаны 5=хат көк-Арай (марих = خیرم = 850), тегі темір. Осымен Шопан сандарын салыстырамыз:

$$850 \pm 224 = \begin{cases} 1074 = 537 * 2 \\ 626 = 313 * 2 \end{cases} ;$$

Мұнан шығады:

$$537 + 313 = 850$$

$$626 = 313 * 2.$$

31- Қағбаның қара тасы көкте де, жерде де (= 31+31+211+71=313). Ойлап қараңыз, тексеріңіз, дамытыңыз! Онан шығады:

$$626 \pm 224 = \begin{cases} 850 = 17 * 50 \\ 402 = 67 * 6 \end{cases} ;$$

$$67 \pm 17 = \begin{cases} 84 \\ 50 \end{cases}$$

Алты (6) хат, металы қалайы (50). Олар 50+6=56.

$$\begin{vmatrix} 8 & 4 \\ 4 & 8 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48 \text{ қайталама.}$$

Енді Хамал мен Ғакраб сандарына келейік. Хамал 78 - сан 8-суреттің жинақ саны, алты күн саны: 13*6=78=26*3 үш темір-үшкір темір - өткір темір (хадид). Ғакраб 372=62*6. Темірдің хадид текті айналық түрі алты есе.

$$\begin{vmatrix} 6 & 2 \\ 2 & 6 \end{vmatrix} = 36 - 4 = 28 ;$$

$$9-1=8. \quad \frac{1}{3} = \sin 19^{\circ} 28' \quad 109^{\circ} 28' - 90^{\circ} = 19^{\circ} 28'$$

Текше (Қағба бұрышы, ара ұясының бұрышы).

Демек, бұл сандар Тұран қақпасына әкеледі. Бұл түсінік мүшел жағынан да орынды: 26*3=78 болғанда, 3-мүшел Жауза (Егіз-Барс) Қақпаның оң босағасы: 62*6=372 болғанда 6-мүшел Сүнбіле (Бикеш-Жылан) Қақапының сол босағасы. Екеуін қосамыз:

$$372 \pm 78 = \begin{cases} 450 = 15 * 30 \\ 294 \end{cases} ;$$

15- тас, Отрарда отыз бап, 294- Маржан. Екі қой –екі Арай- екі темір тек, үшінші Темір Қазыққа жалғасқанда темір үшкіл шығады, бұрыштары: $15^0 + 150^0 + 150^0 = 180^0$. Ол болады:

$$150^0 \approx \frac{3 + \sqrt{5}}{2} = 2,618 \text{ радиан.}$$

Ол мүшел бұрышы:

$$\frac{180(n-2)}{n} = \frac{180 * 10}{12} = 150^0$$

Үшкілдің сандарын қосамыз :

$$26 + 78 + 372 = 476 = 119 * 4$$

онан шығады:

$119 + 92 = 211$ – хижра (тас) 119 - Һандас - Ал+Нахл (Ара) = $= 31 + 88 = 119$ - саны. Ол өзі бір жұмбақ. --- = $100 + 19$

« Каф» = $100 = 50 + 50$ (сүре).. –

Мәселе осылай жалғаса береді. *Аллаһға шүкір. Бірге ойласайық.*

Енді 1995 жылы АБЖД санына ораламыз.

АБЖД есебіндегі барлық санды қосамыз: $55 + 140 + 300 + 1000 + 1800 + 2700 = 5995$

Осы төрт орынды санның үшеуі биылғы жылға дәл келеді. Екінші жағынан бұл Тұран қақпасының оң жақ маңдайшасы: 12 – мүшел-Хұт (Балық –Доңыз).

Осыларды еске алып , бір өрнек келтірдік:

$$4304 - 19 * 16 + 1995 = 5995$$

$$4304 - 304 + 1995 = 5995$$

Мұнда 4304 –Халифалар саны , 19 және 16 белгілі сандар. Олардан шығады:

$$19 * 2 = 38, 16^2 = 256$$

Нұр –(16-Ара сүресі) .

Онан шығады:

$$4304 + 1995 = 6299 = 5995 + 304 = 6299$$

Осымен аяқтауға да болады. Бір ғана жоба ұсынамыз. Осы санға Ыдрыс тасы Зумруд тас атын қосамыз.(درمز):

$$6299 \pm 251 = \begin{cases} 6550 = 131 * 50 \\ 6048 = 56 * 108 \end{cases}$$

Онан шығады: $6550 * 6 = 39300 = 3993 * 100$.

393- жеті металл саны, 50 - Алтыншы аспан саны, 56- жұлдыз орны, 108 - Таразы хақ саны, онан шығады:

$$393 * 2 = 786 = 678 + 108$$

Бас бата саны, Абай саны, хақ саны. *Инша Аллаһ жақсылық жыл болар. Амин! 1/1-1995. Аллаһқа шүкір.*

Хут $\text{تود} = 414$. Осы жыл санына.

Жұлдыздың орын санын қосамыз:

$$414 \pm 56 = \begin{cases} 470 = 47 * 10 \\ 358 = 179 * 2 \end{cases}$$

47-Ай саны, Ислам саны. «*Айың тусын оңыңнан*»

$179 = 100 + 79$; 79-Алты Күн саны. «*Жұлдызың тусын солыңнан*» деген осы. *Инша Аллаһ жақсылық болғай.*

1/1-1995. Әл-Машани. عِنَا شَامَلَا

Қозы Көрпеш Баянды аяқталық. Құрбан шалуға мал таба алмаған адам: «*Хажсылық кезде үш күн, кейін жеті күн, кейін жеті күн ораза, болады кәміл 10*» деген Өркеш сүреде аят бар. (2-сүре, 196- аят). Осы үш сандағы мүшелдерді қоссақ тамаша өрнек шығады. Оны жаздық: Олар: 3-Барыс (Жауза –егіз; 7-Жылқы (Мизан- тарзы); 10- Тауық (Жады серке).

Олардан шыққан үшкілдің жер бетіндегі бұрыштары:

$$30 * 4 + 30 * 3 + 30 * 5,$$

яғни 3, 4, 5 садақ. Демек Ыдрыс үшкіліне сәйкес.

Бір тамашасы осы үшкілдің бұрыштарындағы сандардан шығады: 3- Жауза = 17,7 – Мизан 108; 10 Жады -17. Онан шығады:

$$108 * 17 = 1836 - \text{протон саны.}$$

Осы санға Тұран Қақпаның оң маңдайшасындағы 12- мүше-Хұт (414) санын қосамыз :

$$1836 + 414 + 17 + 17 = 2284 = 1142 * 2 = 441 + 701$$

441-Тұран тасы (Ахмад Иассауи тасы яшма) 701–ратқа (бірге). Екеуін қосқанда болды 1142-Зұлқарнайын саны.

Мұны қалай түсінуге болады?

Ол үшін 1-суретке оралайық. Онда орталық Шаршы - Тұран Қақпасы деп отырғанымыз Жұлдыз шаршы: оның белгісі (53) (2- сурет). Онан басқа тағы сондай екі шаршы жазуға болады: Ай шаршы (54), Күн шаршы (91). Сонымен үш шаршының бұрыштары 12 мүшелді толтырады: $4 * 3 = 12$.

Осы шаршылардың мүшел сандары болды:

$$53 - \text{Жұлдыз шаршы бұрыштары: } 3 + 6 + 9 - 12 = 30$$

$$54 - \text{Ай шаршы бұрыштары: } 1 + 4 + 7 + 10 = 22$$

$$91 - \text{Күн шаршы бұрыштары: } 2 + 5 + 8 + 11 = 26$$

$30 =$ Отыз бап, шеңбер өлшеуі жиыны $= 94 = 47 * 2$ садақ саны. $22 = 11 * 2 =$ қосай :

$26 = 13 * 2 =$ Қос Күн саны (8- суретті қараңыз). Кейінгі екеуі; $Қу + Қб = 26 + 22 =$ аспан шырағы (بکوة = 24-сүреде).

Бәрі келіп Қос Ай- Күміс – Замзам пайғамбар санын береді-сандық сан шығады: $30 + 22 + 26 = 78$ (8-суретпен салыстырыңыз).

Жер мен Көк иесіне иман келтірген ишараты осыдан айқын. Оның ғажайып құрылысы – һандастық өркеш текше –Қағба – Байт Аллаһ жазамыз. Иман қосқан һандас (Ал- Нахл – Ара саны):

$$619 \pm 119 = \begin{cases} 738 = 246 * 3 \\ 500 = 50 * 10 \end{cases}$$

246-Жебрайл саны; 50 «Қ» сүре саны. Осы санды Зұлқарнайын санына қосамыз, болады:

$$1142 + 738 = \begin{cases} 1880 = 47 * 40 = 94 * 20 \\ 404 = 4 * 101 \end{cases}$$

Пайғамбарымыздың мөр санына, Замзамға келіп тоқтадық. Сонымен Қозы- Көрпеш Баян қосылды, көш аяқталды. Оның аты « Өлі ара». Күн мен Түн тенеліп екі мүйіз Зұлқарнайын бірігіп (ратқа), бір бас болды, жыл басы болды. 12- мүшел Хұт – Зұлхажі хажылық ай, құрбан шалынды. Жыл көшінің ақыры. Онан кейін жыл басы – Хамал жаңадан қайта тірілімек. Бұл арада Ай шаршы сызығының бас жақтауы шықты: $1+2+3+4$ мүшел. 1- мүшел-Хамал (тышқан) болса, оның аспаны 5- Арай еді ғой, ол 1- аспан Айға (4- мүшелге) қосылды. Екеуі ұялас екені есте болсын : Ай Күннің бергі ішкі жағындағы бірінші көк, Арай Күннің сыртындағы бірінші көк, яғни Күн өзі төртінші көк, Арай бесінші ($4+1=5$) .

2-суретте ол айқын көрсетілген. Екеуінің түйіскен жаңа мүшелі $12+1=13$ екеуінің түйіскен жерінде. Бұл екеуінің арасында 2-3 мүшелдер, 3,2 олардың аспандары: $2+3=3+2=5$.

Олар Айқыз-Шолпан (Таңсық), қосылған достар қасында. Доспен досты қауыштырған – Қодар. Қодар тағдыр мағынасында.

Аякөз- Бақанас өзендерінің Құйған аймағындағы « Қозы-Көрпеш Баян» ғимаратында осы төрт мүшелдің бейнесі ретінде төрт адамның мүсіні болғаны белгілі.

Қорытып айтар болсақ бұл ғимараттың өзі «Абак» мағынасында деп білу керек.

Хақас халқының орталығы Абақан мен Қозы-Көрпеш Баян ғимараты арасында байланыс болуы ғажап емес. Бұл мәселені зерттеу керек деп білеміз. Ол барып Тұран қақпасына жалғасады. Ол барып Шумерге, Арабстанға – Мекке – Мединеге, Мысырға жалғасады. Екінші жағынан ол Америка Құрлығына, Юкотанға, Маяға жалғасады.

Тамаша хикмет сырлар жатыр. Оның негізгі басында айтылған хадистан айқын.

Аллаһға шүкір. 2/1-1995

АЛ- ҺАНДАС ӨРКЕШ ҚИАС

Пайғамбарымыздың: «Әр нәрсенің бір өркеші (шоқтығы) бар. Құранның өркеші Бақара сүресі» деген хадисында зор мағына жатыр. Оны Алтай Халифа хажының Құран аудармасына берілген түсіндірмелерінен көресіз (2-бет). Л+Л+М деген жеке әріптер (Әліф - Лам Мем) – хуруф муқаттағаттар жөнінде де сонда айтылған. 2-Бақара сүресінде 286 аят. Ол барлық сүрелердің ішінде ең көбі, көлемдісі.

Ол санды аятты хадис үлгісімен өркеш аят десе болар дейміз. Оның өрнегі: $26 \cdot 11 = 286$. Онан барлық заттар өрнегі шығады:

$$26 \pm 11 = \begin{cases} 37 \\ 15 \end{cases}; \quad 15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Мұны 5-суреттен тағы басқа суреттен көресіз, түсінесіз, Инша Аллах.

Құранның өркеш сүресі (2- Ал- Бақара) және оның аяты тамаша құрылыстық өрнек сәулеті, ғалами шебер ғимарат бейнесі. Оны біз ғажайып Ал-һандас мағынасында түсінеміз. Сол Ал-һандастың мағынасында Қағба – Текше деп білеміз.

Құрылысты заттардың өлшемдестік заңын айыратын ғылыми әдістің арабша аты қиас (سایة). Ол өлшемдес геометриялық симметрия заңы деуге болады. Тегінде геометрия симметрия деген сөздің тегі мен қандас тегі – Қағба темір – жер деген сөздердің тамыры бір, бәрі Темір Қазыққа соғады. *Гео* - жер, ал *метр* деген сөздің әрпін ауыстырып қойсақ *темір* болады. Қағба – текше – жер - темір - бәрі бір бейне екені мәлім. Және ол өлшемдес заттардың ең тұрақты берік түрі екені де мәлім. Олардың сандық, өлшемдік мүше саны 26, оның ай сыңары 62, бұлар барлық басқа бсс тектен шығатын сан екенін көрдік.

Тәңірінің уахи етуімен Ибраһим пайғамбар Хактың үйі-Қағбаны салды. (Сол 2- Өркеш сүреде). Ара ұясын салды (16-сүреде). Екеуінің құрылымдас екенін көрдік. Ал- Нахл (Ара) деген сөзбен Һандас (геометрия) деген сөздердің *сандық мәні* бірдей, ол да тегін емес:

Ал- Нахл $\text{لحنلا} = 31 + 88 = 119$. оны былай жазуға болады: $31 + (62+26) = 119 = 1 \text{ سنده}$ (хандас). Темір тек негізіне келеді. Ол өзі Тұран Қақпасына келеді.

Осы үш сөзді жалғастырып қаралық:

$$\text{өркеш} = \text{саны} = \text{مانس} = 151 \quad 270 = 54 * 5$$

$$\text{хандас} = \text{سندھ} = 119 \quad 290 = 29 * 10$$

$$\text{Қиас} = \text{سايقة} = 171$$

Жиыны: 441- *Тұран тасы яшма*.

Тамаша сандар жиыны – 441-Тұран тасы яшмин Актололит = сәуле тас –жеңіс тас (Нефрит) $\text{Ca}_2(\text{Mg}_2\text{Fe})_5\text{Si}_8\text{O}_{22}(\text{HO})_2 = 40 + 95 + 112 + 170 + 18 = 441$ Ал- Қарнейін Ахмад Иассауи басындағы тас, Қос мүйіз тажы тас = $\text{نيرقلا} 31 + 410 = 441$

Онан шығады:

$$286 * 12 = 786 + 441 * 6 = 3432$$

Онан шығады:

$$3000 + 432 = 50 * 60 + 54 * 8 = 50^0 + 108 * 4$$

50-«Қ» сүресі, екінші, алтыншы хаттар тасы, металы (8-сүресі). $441 * 6 =$ тажы тас, Тұран қақпасының маңдайшасы. Тұран қақпасы хақ жолына шақырған Құран қақпасы.

Ол Жебрайл қатысқан, Тәңірі уахи еткен Иман ғимараты. Мысал келтіреміз:

$$619 \pm 119 = \begin{cases} 738 = 246 * 3 \\ 500 = 50 * 10 \end{cases}$$

немесе Абай саны арқылы.

Оған шеңбер санын қосамыз:

$$678 \pm 60 = \begin{cases} 738 = 619 + 119 = 246 * 3 \\ 618 = \text{Ал} - \text{рахман} \setminus \text{Ал} - \text{рахим} \end{cases}$$

немесе әулие саны:

$$\sqrt{5-1} * 1000 = 618.$$

$$618 + 382 = 1000; \quad 382 + 236 = 618$$

382- Ал- Құран, 236- Күн фана күн, бол деді болды.

Үш саннан үшкіл жасаймыз: $738 + 678 + 618 = 2034$.

Бұрыштары болады:

$$79^{\circ}14'+59^{\circ}14'+51^{\circ}32'=180^{\circ}$$

$$29 \pm 19 = \begin{cases} 48 \\ 10 \end{cases}$$

онан шығады:

$$70^{\circ}32'-51^{\circ}32'=19^{\circ},$$

$$79^{\circ}14'+59^{\circ}14'-109^{\circ}28'=138^{\circ}28'-109^{\circ}28'=29^{\circ};$$

Қайталама сан, кәміл сан. Осыған сабақтас тағы бір үшкіл Қиас үшкілі:

$$171+151+119=441.$$

Бұрыштары:

$$77^{\circ}36'+59^{\circ}34'+42^{\circ}50'=180^{\circ}$$

онан шығады:

$$42^{\circ}50'-23^{\circ}50'=19^{\circ}.$$

Яғни:

$$70^{\circ}32'+23^{\circ}50'=42^{\circ}50'+51^{\circ}32'; \quad 94^{\circ}22'=90^{\circ}+4^{\circ}22'$$

онан

$$4^{\circ}+22'=262' ;$$

$$262*3=786 \text{ –Бас бата. Немесе}$$

$$188^{\circ}44'-104^{\circ}44'=84^{\circ}00' =84*60=5040=2840+2200$$

Дос сандар (Дос үшкілдер) $70^{\circ}32'$, $23^{\circ}50'$ текше, Маржан бұрыштары.

Тағы бір мысал:

$$119 \pm 92 = \begin{cases} 211 - \text{хижир(мас)} \\ 27 = 54/2 \end{cases}$$

немесе

$$119*2=54+92*2=238=108+80+50$$

Ар жағын оқушы өзі жалғастырар, Аумин!

Өркеш сүренің мұқаттағатты $A+L+M=1+30+40=71$. Осы санды һандас санына қосамыз:

$$336 \pm 284 = \begin{cases} 620 - \text{түрк} \\ 52 \end{cases}$$

Тамаша сырлы өрнек деп біліңіз! Онан шығады: $190=38*5$
 $48*7=336$

Ал-һарміс- Ыдрыс.

Оған оның екінші ат санын қосамыз, яғни Ғұтарад (Айқыз) немесе Фараб санын қосамыз. Оның өзі сол муқаттағаттан екені белгілі: $71*4=284$, болады: Хамды сана айтқан Тәңірінің сарбазы Ал-Түрк. Осымен ойласайық. *Аллаһға шүкірлік етелік. Исламға Тәңірі қуат берсін! Амин!*

Жалғасы ғажайып тастарда.

ҒАЖАЙЫП ТАСТАР

«Тілі тас дегенге келгенде баланың еңбегі қатады»

(Халық маталы).

Адамзаттың денесі топырақтан жаралған дегенде соның өзі Жер жынысы, арғы тегі тастан. Ғаламның құрылыс қаңқасы тастан деуге болады Жәдігерлік негіз таста. Рухани нұрдың тоқтаған жері де жер- тас текті зат. Осы жағынан алып қарағанда адамның ой санасы –миы (еңбегі) тас тегін танығанда орнығады деген мақал терең мағыналы.

Аят-хадиста тастарға, металдарға, минералдарға, кристалдарға зор көңіл бөлген. Оларды жақсы түрде мағадан атаған. Бұл сөз біздің *кен* деген түсінікке дәл келеді. Осы мәселеге арналған ислам ғалымдарының еңбектері көп. Оларды талдау керек. Өйткені онда үлкен ғылыми-тарихи-діни қазына жатыр. Бұл арада әл-Фараби мен әл-Беруни секілді өзіміздің даналардың қолымызда барларын пайдаланамыз. Ал негізінде Құранда айтылған *кен* заттарынан мысал аламыз да, соны қазіргі ғылым тұрғысынан қарап көреміз.

Осы жолда адамның ой өрісі жетпестей ғажап сырлар ашылады. Олар нағыз шындық. Сол себепті олардың ғылыми, рухани, діни, тарихи мағынасы өте зор. Сол себепті оқушы шын көңілін салар деп үміт етеміз.

Жоғарыда айтылып келгендердің арасында бұл мәселеге қатыстылары көп. Бұларда біз соларға сүйенеміз, екінші жағынан сонда шашыранды түрде айтылғандарды жинақтап, бір негізге келтіру және жанадан табылған мәселелерді негізге алу.

Айталық әл-Фараби мақамында Жеті-жеті мағадандар жеті хат көкке сәйкес көрсетіледі. Онан басқа жерлерде де тарихи, асыл тастар айтылады. Қағбаның кара тасы; Ыдрыс пайғамбардың бет тасы; Ахмад Иасауидың бет тасы. Құранда айтылатын мағадандар көп: Алтын, күміс, темір, лулу, дари, якут, маржан, інжу, лағыл тағы басқалар.

Бұлардың барлығы жаратушысына – Раббысына сана-хәмды айтатын жәдігерлер деп білу керек. Олардың тілінен хабардар болу үшін сол мағадандарға АБЖД есебін қолдану керек.

Алдымен Құранда аталған 15- Ал-Хижир тас сүресінен бастайық. Еске ала кететін бір нәрсе *тас* деген сөзді оңнан солға қарай арабша оқысақ болады *сам*, мағынасы – алты деген сөз, сандық мәні болады: $س=460=92*5$. Яғни Қағба саны бес есе. Ойда болсын. Дүние алты күнде жаралған деген аят бар. Екінші жағынан Қағбаны салғанда Ибраһим бес таудан тас алған. Осы арада *сам-тас* деген сөздің өзінде ишарат бар деп білеміз.

Сүренің жиын санын жазамыз:

$$15+242+231+99=587. \text{رلآ...رجحلا قروسده ١. [٩٩]}$$

Бұл сандардың әрқайсысында зор мағына бар. Сүре санаты мен аят санын қосамыз:

$$99 \pm 15 = \begin{cases} 114 = 19 * 6 \\ 84 \end{cases}$$

Құранның барлық сүре саны $114=19*6$ шықты. Ол өзі Бас бата саны алты рет (тас- сат рет) алынған. Екінші сан Құранда жеті рет қайталанған мукаттағат хи ($ح=48$) санының айнасы:

$$\begin{vmatrix} 8 & 4 \\ 4 & 8 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48$$

(40-46 сүрелер) ол екеуінен шығады:

$$84 \pm 48 = \begin{cases} 132 - \text{жети} - \text{жүрек} \\ 36 - \text{шеңбер} \end{cases} \text{بعجжеті, (بقة) жүрек.}$$

Онан атакты «достар саны» $84 * 48 = 4032 = 504 * 8$;

$$284 \pm 220 = \begin{cases} 504 = 412 + 92 = 504 \\ 64 \end{cases}$$

(Баит Қағба $بعك تيد$ 504) 284- Ғұтарад-Фараб- 71*4- Ыдрыс жұлдызы. Бас бата саны дегенді ойға сала кетелік: Бисми Аллаһ ал-рахман ал-рахим деген батада әріп саны 19, олардың сандық мәні 786. Осы екі сан бас бата саны дегеніміз (19. . . 786).

Сонымен Құранның бас батасы 19 санынан басталып, қорытынды сүрелер саны соны алты (сат-тас) есімімен аяқтаған ($19 * 6 = 114$). Тас сүресінде сол ишарат етілген. 74-сүреде «Олардың үстінде он тоғыз» деген аят бар (30). Оны біз 12 мүшел, 7 хат көк мағынасында қарадық (4-сурет). Бұл мәселеге Пакстан ғалымы Ахмад Дизат деген кісі басқа жолмен қарап, тамаша мұғжизалар келтірген. Ол кісінің «Құран ең биік мұғжиза» атты кітабы 1980 жылы жазылған. Түрік тіліне аударылған. Онда мұқаттағаттарды есеп машинасымен есептеп, солардың 19 еселік сырларын ашқан. Оқушыға оны оқуды ұсынамыз. Біз бұл арада мәселені тастарға байланысты басқа жағынан қараймыз. Бұл әдістер бірін бірі толықтырады.

Айтылған екі саннан «Алхимия» негізі шығады:

$$15 * 9 + 99 = 135 + 99 = 234 = 26 * 9:$$

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases} \text{(5-сурет).}$$

Оны былай жазуға болады:

$$15 \pm (242 - 231) = \begin{cases} 15 \pm 11 - \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases} \end{cases}$$

Онан шығады:

$$(242 - 231) * 9 = 99. 242 * 9 = 231 * 9 + 99 = 278 = 11^2 * 18 = ((33))^2.$$

Сонымен Ай ($10 + 1 = 11$) (8-сурет Арай ұясы) саны тамаша

сан. Еске аламыз: $11^2 \cdot 7 = 847$. Оған тас саны (15) қосылады, болады темір –хадид, ғаламның тыныс мағаданы. Ойласатын бір тамаша мұғжиза осы сүредегі 87 аят.

«Әлбетте біз саған қайталанатын жетіні және Ұлы Құранды бердік».

(۸۷) مِيطْعًا نَارِقًا وى نَائِمًا نِمَاعِبِدْ كَانِيَتًا دَقْلًا و

$$2916=1051+382+6+632+90+133+482+134+6$$

Аяттың түп нұсқасын және оның сандық мәндерін беріп отырмыз. Қазақша аудармаларда «қайталанушы жеті» деген сөзді 1-фатиха сүресінің жеті аяты деген мағынада алған; өйткені ең көп намазда қайталанатын сол «Алхамды» сүресі. Ол өзі Құранның сырын, ондағы ғалами сырды ішіне қамтыған нәрсе, сол себепті қайталаушы жеті сол деп біледі. Бұл дұрыс. Сонымен қатар сол қайталанатын жетінің соңынан шығатын толып жатқан талдаулар бар ғой. Сол себепті біз түп нұсқаны алдық. Өйткені 8-суретте жетіліктер әлі де сол жеті рет қайталауға жататын нәрселер. Оның үстіне 15-сүренің өзінде жеті қайталаған «48» бар екенін көрдік, оның өзінен жеті сөзі шығатынын көрдік. Оның үстіне қосымша «54- Ал-Қамар» (Ай) сүресінің жиыны тағы сол $48 \cdot 10$ санына дәл келеді: $54+371+55=480$. Соның үстіне тағы бір тамаша ғажайып сол айтылған 87 аяттың санды мәні сол 54-(Ал-Қамардың) санының шаршы түрі. $54^2 = 2916$.

Бұл санның еселері: $54 \cdot 2 = 108$ хақ (шындық) молшылық саны. Онан әрі қарай ол дәуір есеп саны. Ол дәуірлер мағаданға негізделген:

- 108*4=432*1 алтын дәуірі
- 432*2- күміс дәуірі
- 432*3- мыс дәуірі
- 432*4- темір дәуірі.

Біздер темір дәуір заманындамыз. Исламның жыл есебі һижра соған келеді:

$$622+432+26=1080=108 \cdot 10=54 \cdot 20$$

20- Таһ- пайғамбар сүресі.

47- пайғамбар сүресі, аят саны $38=19*2$ 47- Күміс, Ай

металлы.

Сонымен 11, 19, 54, 20, 47.... бәрі пайғамбарға соғады.

$$19 \pm 11 = \begin{cases} 30 \\ 18 \end{cases}$$

$$\text{Оның ішінде } 54 \pm 20 = \begin{cases} 74 \\ 34 = 17*2 \end{cases}$$

$$54 \pm 47 = \begin{cases} 101 - \text{Ал} - \text{Лайлы} (92 - \text{суре}) \\ 7 - \text{қайталама} - \text{жеті} \end{cases}$$

Бір тамаша нәрсе осы сандардан бас бата саны шығады.

Күннің металлы алтын (79), оның арабша аты заһаб $\text{بهبهز} = 707$;

қосамыз:

$$707 \pm 79 \begin{cases} 786 - \text{бас} - \text{бата} - \text{саны} \\ 628 \end{cases}$$

Айдың металлы күміс (47), оның арабша аты фаси-
 $\text{فضف} = 880 = 620 + 260$. Бұл Тұран қақпа саны Қағба қақпасы. Оған
Зам-Зам санын қосамыз: $(47*2=94)$.

$$786 \pm 94 = \begin{cases} 880 \\ 692 \end{cases};$$

$$880 + 47 = 927 = 618/2*3;$$

$$880 + 94 = 974 = 487*2;$$

$$487 + 153 = 640;$$

$$487 + 360 = 847;$$

$$153*12 = 1836.$$

Толып жатқан тамаша сандар.

Солардан бір өрнек: $2(880 + 707*2) = 4588 = 4304 + 284$

Тағы бір өрнек:

$$x^2 - 20x - 1836 = 0$$

$$x = \frac{20 \pm 88}{2} = 10 \pm 44; \quad x_1 = 54; \quad x_2 = -34$$

Ойлап қаралық.

Ай басы-ғалам басы –ғылым басы деген осы. Оның өрнегі протон санына соғады. Ол барлық заттар тегіне, Жер, Қағба, темір тегіне, пешенеге соғады:

$$54 \pm 34 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 10 \end{cases}$$

Айдың екі атын қосамыз:

$$54 \pm 11 = \begin{cases} 65 \\ 43 \end{cases};$$

65- Асад –Тұран қақпасы- Арыстан бап, яғни 65, (62+26)-=88 сандары сол Қақпадан. Ай – Ал-Қамар (54) сүре сан жиыны: $480=48*10$, қайталама 48 (40-46- сүрелер). Онан шығатын өрнек: $40+46/2=43=54-11$; $48(54-34)=480$.

Осыған байланысты Тұран қақпаның тас бұрыштарын шығарамыз:

$$\frac{54}{65} = 0,8308 = \cos 33^{\circ}50'$$

$$\frac{11}{65} = 0,169 = \sin 9^{\circ}44'$$

Онан шығады:

$$33^{\circ}50' - 23^{\circ}50' = 50^{\circ} = 600'$$

$$9^{\circ}44' * 2' = 19^{\circ}28' = 109^{\circ}28' - 90^{\circ}$$

Маржан қыр бұрышына, орталық Қағба текше бұрышына дәл келеді.

Жоғарыда аталған белгілі тастар арасында тамаша байланыстар бар. Мысалы Қағбаның Қаратасы (319) мен Ыдрыс пайғамбардың зумруд тасының екі атын қосалық. Оның тас аты $\text{درمز}=251$, оның минералдық зат аты $\text{Be}_3\text{Al}_2\text{Si}_6\text{O}_{18} \approx 266$. Болады:

$$313+251=564=47*12=94*6$$

$$313=266-47.$$

47- Күміс, Ай металы, пайғамбар сүресі, $47*2=94$ Зам-Зам.

Ахмад Иасауи басындағы сәулелі тас яшма ^{مشيد}-Тұран тасы. Оның өрнегі саны:

$$\text{Ca}_2(\text{Mg, Fe})_3\text{Si}_8\text{O}_{22}(\text{OH})_2=210+95+112+176+18=441.$$

Бұл сан Қос мүйіз Ал-Қарнайын санына дәл келеді.

$$701 \pm 251 = \begin{cases} 952 = 119 * 8 \\ 550 = 5 * 110 \end{cases};$$

Ол өз алдына зул=701- бірге (ратқа). Оған қосамыз зумруд санын. 119-һандас, 110-магнит.

Ал бұл арада онан шығады:

$$2141 * 2 = 2(313 + 118) = 882 = 626 + 236$$

немесе

$$251 + 190 = 441; \quad 882 = 382 + 50 * 10$$

Ойлап қараңыз! 214- Жауһар саны. Онан шығады:

$$266 \pm 214 = \begin{cases} 480 = 48 * 10 \\ 52 = 26 * 2 \end{cases};$$

480- Ал-Қамар саны, 52- хамды саны.

Бір қорытынды өрнек:

$$313 * 2 + 548 + 266 + 441 = 626 + 548 + 266 + 441 = 1881 = 19 * 99 = 209 * 9;$$

313- Қағба тасы, 548- Ал-Якут, зумруд, 441 туран тас (яшма). Қорытындыда торқа тоғыз қазақ саны. 19- бас бата саны, 99- исми ағзам (99=9*11= тоғыз Ай; 15- сүре аят саны).

$$11 \pm 9 = \begin{cases} 20 \\ 2 \end{cases}$$

Айтылған санға Ал-Маржани (325) санын қосамыз:

$$1881 \pm 325 = \begin{cases} 2206 \\ 1556 = 389 * 4 \end{cases};$$

389+11=400 (шамси -Күн). Онан шығады:

$$4304 \pm 2206 = \begin{cases} 6510 = 217 * 30 \\ 2098 = 1049 * 2 \end{cases};$$

217- ғалами жыл миллион есебімен.

Таусылмас қазына шыға бермек. Осымен тоқталық. Қанағат.
Аллаһға шүкірлік.

Тағы бір ой қозғалып, маза бермейді оны, қосуға тура келді. Ол жұлдыз орны мен тас.

ЖҰЛДЫЗ ОРНЫ МЕН ТАС

Ғаламның тұрақтаған орны жұлдыздар орнын болғанда жердегі оның бөлшегі тас мағынасында деп білуге болады. Екінші жағынан жеті көктің басы 54- Ал-Қамар (Ай) болғанда, осы сандарды салыстыру қажет көрінді.

Мысалы ал-Хижир (тас) саны 242 болғанда, Ал-Уақиғ орын саны 208 болғанда олардың қосындысы болады:

$$242 \pm 208 = \begin{cases} 450 = 45 * 10 \\ 34 = 17 * 2 \end{cases} ;$$

45- Адам саны, 17- Ал-Асар (аспан сапары). Адам санын айнасына Ал-Қамар (Ай) саны 54. Осы санды 56- Ал-уақиғ санына қосамыз:

$$56 \pm 54 = \begin{cases} 110 = 11 * 10 - \text{Ай} - \text{саны, магнит} - \text{тас} \\ 2 \end{cases}$$

Екі сүренің жинақ сан қатыстары болады:

$$480 \pm 360 = \begin{cases} 840 = 140 * 6 = 14 * 60 \\ 120 = 20 * 6 = 2 * 60 \end{cases}$$

шеңбер сандар, 140- ғылым саны.

Олардан шығады: $480/360=4/3$ - Күн нотасы (8-сурет). (9-суретті қараңыз).

Демек жұлдыз (53), Ай (54), Күн (91) үшеуі келіп осылай қабысты (1-2 суретті қараңыз). Барлық ғалам құрылысы осылай берілген. Ал-Уақиғ ал-Нужум сандары: $208+130=338$. Мұнда $208=52*4=26*8$ –Тұран қақпа саны, хадид саны хадид сегіз аяқ саны $130=80+50$. Бұл да соған келеді, олардың бұрыш металдары 2-Көк- сынап 80, 6- көк қалайы (50).

Енді біз оны Қос (Ал+Қамар) орны деп білсек, ол болады:

$$54*2+130=108+130=238=119*2.$$

Ғаламның ғажап қиасы –һандасы (жер мен көктің жалғасы ортақ –Қос Ай, хақ жолы (хақ=108→ق), қос һандас (119*2) Ыдрыс пайғамбардың бет тасы зумруд сол жалғасты, байланысты (701 ратқаны اقترا) көрсетеді:

$$701 \pm 251 = \begin{cases} 952 = 238 * 4 = 119 * 8 \\ 450 \end{cases}$$

Сонымен қатар шықты: 208+242+251=701. 208- ал-уақиғ, 242- ал-хижир, 251- зумруд, 701- ратқа. Айтылған санды аспан әншісі Шолпан нотасына еселейміз: 952*5/4=1190=119*10. Бұл һандастың камалат түрі. Оны былай алып қаралық: 1000+-190 Мұнда 1000=618+382; 190- ғалами бес тек. Сол бес Қағба есе. Ол болады «тас» =сат (алты) саны 92*5=460. Осыны қосамыз:

$$1190 \pm 460 = \begin{cases} 1650 = 15 * 110 = 150 * 11 \\ 530 = 53 * 10 \end{cases} ;$$

Белгілі сандарға келдік.

Осылардан он тоғыз шығады: 530-тасиғ тоғыз, 570-ғашар (он), болады он тоғыз:

$$570+530=1100=110*10=(56+64)10.$$

Осы санды ғалами Ай (1+10=11-Арай) санына қосамыз, көбейтеміз:

$$19 \pm 11 = \begin{cases} 30 - \text{шеңбер саны} - \text{отыз бап} \\ 8 - \text{егіз} - \text{сегіз аяқ} \end{cases}$$

Он тоғызды тұтас-текше түрін аламыз: 19+7=26- хадид те-мір 26*11=286

2-Бақара сүресінің (Өркеш сүресінің) аят саны мұнда ғалами заң ишараты бар:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Осы санды періштелер санына қосамыз:

$$4914 \pm 286 = \begin{cases} 5200 = 52 * 100 = 52(50 + 50) = 26 * 200 \\ 4628 \end{cases} ;$$

200- ғақыл (ақыл) саны. Онан шығады:

$$4628=4304+54*6=4304+108*3=4304+324=4628;$$

4304- халифалар саны. Онан шығады:

$$678+108=786=393*2;$$

786- бас бата саны, 108- хақ (қосай) саны, 393- жете метал (8-сурет) саны, 678- Абай саны.

Тегінде өркеш аят саны $286 = \text{٢٨٦}$ Ғалами тоғыс Қағба мейрамы Ғайыт саны болуға лайық.

Соған жобалап 9-суретті ұсынамыз. Онда $286 = \text{٢٨٦}$ араб әрпімен Ғалами қақпа арасында өрнекше берілген. Төбесінде тоғыс – теңеліс – Қосай - Қос мүйіз-Ал-Қарнайын бейнесі.

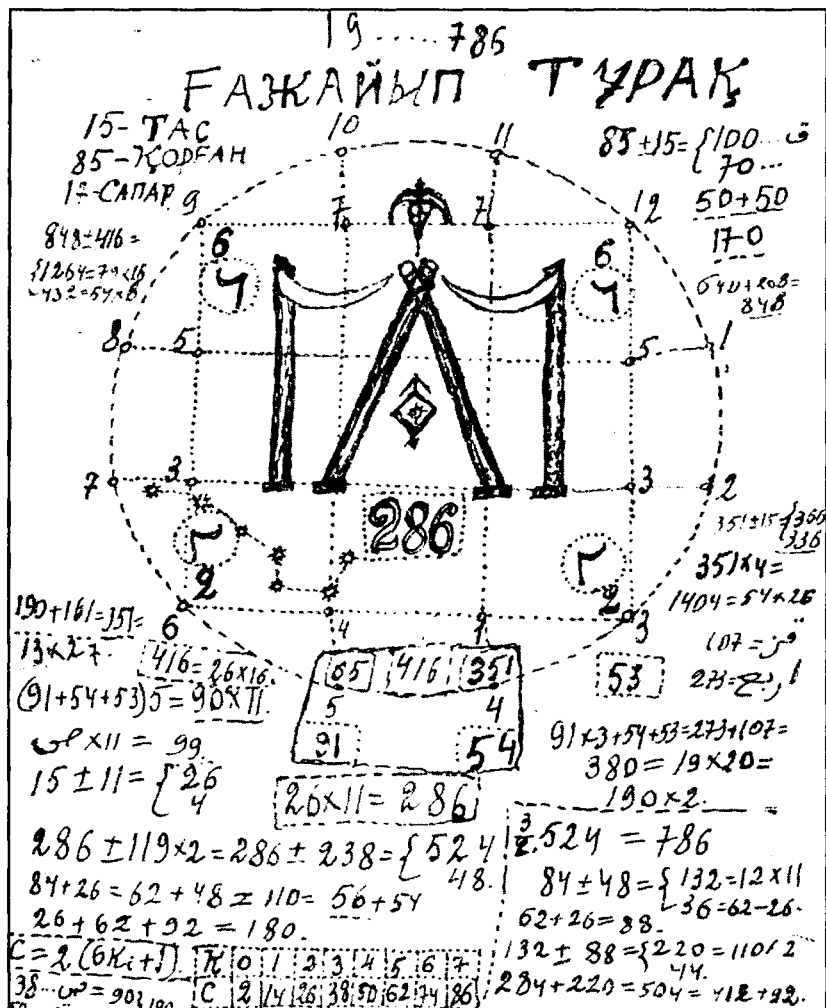
Суретті ғажайып тұрақ деп атау себебіміз барлық ғаламдағы заттардың орналасу – тұрақтау бейнесінің біразын осыдан түсінуге болады. Қақпаның төрт бұрышында 2 және 6 сандары (олардың арабша таңбалары қастарында ішкене шеңбер іші, біріне бірі айналық сыңар орақ –Қарнайын). Олардың жиыны ортада $2+6=8$, арабша таңбасы ашамай. «Сегіз аяқ». Оның ішінде Темір қазық белгісі (Орхан таңбасымен). Оның астында ғайыт саны 286. Оның сол жағында Көк шөміш – Жеті қаракшы. Оның маңдай сызығының бір басында Арыстан бап – Асад (65). Ол 5- мүшел Ұлу жылы, Күннің үйі – Күн төртінші хат, оның сүресі 91- Ал-Шамси. Күннің оң жағында 54- Ал-Қамар (Ай). Ол бірінші хат. Оның мүшелі – үйі- орны 4-Қоян, арабша Ал-Саратан –Шаян (351). Екі емен саны болады:

$$1+4=5, \quad 1*4=4$$

$$4+5=9, \quad 5*4=20.$$

Сипаттамасы болады: 40: 540: 450: 90

$$351+65=416=26*16=52*8.$$

9-сурет.

Онан шығады: 26-темір (хадид), 16-Ара саны: Онан Нұр: $16^2=256$. 52-хамды саны сегіз пейіште (сегіз аяк). Демек «ғайыт» санында 286 бәрі жиналған. Он бір саны Ай саны $A=1$, $й=10$, $1+10=11$. Ол тас саны (15) екеуі барлық «Алхимия» негізі:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

оның өзі Тұранның төрт бұрышына келеді.

Сонымен ғаламның ардақты саны –ғайыт саны шығады:
 $26*11=286$.

Айтылған Ай мен Күн мүшелдерінен басқа үшінші мүшел 3-Барс бұрышы көрсетілген. Оның арабша аты Жади (Егіз) оның көгі 2-Ғұтарад (Айқыз), Ыдрыс жұлдызы Ал-һарміс. Ол Тұран қақпасының оң босағасы. Ол Фараб пен сандас ($71*4=284$ - Ғұтарад –Фараб). Құранда 53-сүре Ал-Нужум (жұлдыз). Сол бойынша 12-мүшел үш шаршы мен толған $4*3=12$. Бұлар 2-мүшелде көрсетілген.

Құрандағы осы үш сүре санын қосалық, бес еселейміз: $5(-91+54+53)=90*11=99*10$. Тоқсан торқалы Ай сан. Айдың үй саны (Ал-Саратан саны (Қоян саны). Жиырма алты темір –хадид сан жиынына тең. Ол айдың екі атына тең Қамар=340, Ай-11,

$$340+11=351=\frac{26(1+26)}{2}$$

Осы секілді темірдің екі аты да тамаша сан: $640+26=666=11*6=37*18$. Осы екеуін қосамыз:

$$666+351=1017=113*9=678*3/2.$$

678 Абай саны, $3/2$ - темір (Арай) нотасы. (Пайғамбар хадисін еске алайық).

Ал-Саратан (жиырма алты= $20+6$) санымен байланысты сандар.

$$190+161=351=13*27.$$

$$351 \pm 15 = \begin{cases} 366 = 61*6 \\ 336 = 48*7 - \text{Ал} - \text{карміс} \end{cases}$$

$$351*4=1404=54*26=108*13.$$

Осыған байланысты:

$$26 \pm 11 = \begin{cases} 37 = 31 + 6 \\ 15 = 5 * 3 \end{cases}$$

онан шығады:

$$340+31=340+11+20=371=351+20$$

Есте болсын $37*12=444$ ығысу тахул саны. Онан шығады: $666/444=3/2$ яғни:

$$666+351=666/444*678=3/2*678=1017.$$

Арабша екі сөзді қосып бір өрнек жазамыз: $54+53=107$ -кыз (ج-ز-Жібек), $273=91*3$ - Арбағ (ع-ر-а төрт).

$$273+107=53+54+91*3=380=190*2=19*20$$

Ғайыт санына хандас (Ал-Нахил =Ара) санын екі еселеп қосамыз:

$$286 \pm 119 * 2 = 286 \pm 238 = \begin{cases} 524 \\ 48 \end{cases}$$

Тамаша сандар: $524*3/2=786$ (Бас бата саны).

Онан шығады:

$$84 \pm 48 = \begin{cases} 132 = 12 * 11 \\ 36 = 62 - 26 \end{cases};$$

$$132 \pm 88 = \begin{cases} 220 = 110 * 2 \\ 44 = 22 * 2 \end{cases}$$

$$62+26=88; \quad 88+92=180.$$

Ол 220 дос саны.

$$284 \pm 220 = \begin{cases} 504 = 412 + 92 \\ 64 = 8 \end{cases}$$

$84+26=62+48=110=56+54$ - магнит тас. Ал-қамар орны (темір салмас шектері).

Қос емен санын Темір Қазық санына қосамыз:

$$848 \pm 416 = \begin{cases} 1264 = 79 * 16 \\ 432 = 108 * 4 = 54 * 8 \end{cases}$$

79-алтын –Күн металы, 432- дәуір саны, Ал-Қамар. Арабша елу алты саны = نوسمخ تس 756+460=1216 (700+56=756).

(Қазақша – арабша «он» ۱۰ сөзіне дәл келеді). Онан шығады:

$$1216=19*64=38*32=38(17+15). \quad 38 \pm 32 = \begin{cases} 70 \\ 6 \end{cases} \text{ тамаша өрнек.}$$

Жоғарыдағы санға қосамыз:

$$1264 \pm 1216 = \begin{cases} 2480 = 620 * 4 = 62 * 4 \\ 48 \end{cases}$$

Негізгі өрнекке келеміз. Ол мынау: $c=2(6Ki+1)$.

Осы өрнекті жасаудағы біздің қолданған ойларымыз және әдістеріміз мынау болды. Тәңірімнің жаратқан ғажайып ғаламын түсіну үшін алдымен Құранда көрсетілген 12 мүшел мен жеті хат көкті (жерді) зерттеп, соны түсіне білу. Осы ретпен қарағанда 4- суретте көрсетілген бейне бойынша ғаламның негізгі өрнегі ортада бір орталық - өркеш, оның айналасында алты орын, оның сыртында он екі. Сонымен болады: $1+6+12=19=7+12=19$. Оның астында көрінбейтін жеті бар. Сонымен болады текше саны $26=7+19$. Соған сәйкес біз $6+1=7$ деп бір алдық. Сонан кейін ол 6 сегіз аяққа дейін еселену керек деген ой келді, яғни қайталанатын жеті өркеш пен сегіз, яғни $6*8=48$.

Мұны мына түрде аламыз: $6Ki$, онда «i» сегіз орын болады: 0,1,2,3,4,5,6,7.

Сонан кейін жалпы табиғи жұбайлық бойынша екіге еселену керек. Сонымен айтылған өрнек шықты. Онан алынған кесте:

K	0	1	2	3	4	5	6	7	
C	2	14	26	38	50	62	74	86	

Мұнда алдымен екі шеткі сандар екі шеткі инерт газ санына дәл келеді: 2-гелий, 86-радон, онан кейін үш орында бастапқы бес тек сандар тұр: 14-оттек, 26 жел және жер тектері, 62-су және жұлдыз тектері. 74- санды алсақ ол өте берік металл вольфрам темір текке жақын. 74 сүреде 19 саны айтылған (30 аят). Ол өзі күмістің сыңары:

$$\begin{vmatrix} 7 & 4 \\ 4 & 7 \end{vmatrix} = 49 - 16 = 33 .$$

Ең тамаша ойланатын нәрсе қалған екі сан 38,50. Олардың жиыны дәл келеді:

$$2+86=14+74=26+62=38+50=88.$$

Құранда 38. сат=ص=90 сүресі,
50. қаф=ق=1000 сүресі.

Екеуінің жиыны болады: $8+90+88=216=54*4=108*2$
 $\underline{50+100+45=195=13*15}$
 $88+190+13^3=411=137*3.$

Бұл табиғи өрнек: $\frac{\hbar c}{e^2} = 137$. Онан шығады: $411*3/2=548-$

Ал-якут $90+100=190$ - ғалами санды $ق, ص$ әріптерімен берген. Оларды біз 9-суретте келтірдік: $50+50=100$; $19*2=38$ айтылды, $50=25*2=(3^2+4^2+5^2) =$ Ыдрыс үшкілі. 50- қалайы –алтыншы аспан металы. Сонымен қатар ол Маржан, якут асыл тастар саны. Алтыншы аспан Муштари, оның орыны 9-мерген-Қауыс, 12-хұт (Балық). Бұлар Тұран қақпа маңдайшасы.

*Тұранның қақпасына қайта оралдық.
Хадисын пайғамбардың айта оралдық.
әл-Фараби –Абайдан сабақ алып
«Мақамын» сегіз аяқ тарта оралдық.
(Әл-Машани).*

«Адасқанның айыбы жоқ, қайтып орнын тапқан соң» деген мәтел бар. Тұран елі ала ауыздықтан көп замандар шатысты. Сонан кейін, инша Аллах, қасиетті ордасына қайта оралды. Мұнан былай хақ жолынан шатаспай, тура барсақ, *Аллаһ қаласа, мәңгілік бақыт жолына түсеміз.*

«Дүние- пани, ақирет –баки» дегенде, сол бақилық бақыт болса, панидың ісі сол болмақ.

Басқаша айтқанда бұл өмірдегі адамның негізгі мақсаты хақ жолында ниет ету, еңбек ету. Ең ұлы нәрсе «*Ақирет қайырлы да тұрақты*» (87-сүре, 17 аят).

Сол бақытта бір кезде Адам ата жұбайымен болды ғой. Шайтанның азғыруынан онан айырылған адам баласы жерді

мекендеді. Жалғыз емес, дұшпанымен қоса. Сонан сақ болу керек. Өмір жолы «соқтықпалы». Көзіңе бақпасаң қатері көп. «Бөгеттері» көп. Сол туралы 7-сүре ал-Ағраф. Онда тақуалық киім айтылған.

ТАҚУАЛЫҚ КИІМ ЖАҚСЫ

Жетінші сүре –Ал-Ағраф бөгеттер аталған. Бәлкі ол жеті қайталаушы ғалам, өмір жолы мағынасында болар. *فأراء لأ...صص...٢٥٦*

$$7 + \frac{31+352}{383} + \frac{31+130}{161} + 206 = 757 ; 19 \text{ аятта былай деген:}$$

«Әй Адам! Сен және жұбайың жанатқа орналас. Екеуің қалағандарыңша жеңдер. Алайда осы ағашқа жоламаңдар Онда залымдардан боласыңдар».

Олар шайтанның азғыруымен ағаштан татқан кезде ұятты жерлері ашылып кетті.

Жанаттан кету себебі сол болды.

Оларға ұятты жерлерін жабу үшін киім және сәндік үшін бұйым түсірдік (жараттық). Негізінде тақуалық киім жақсы. Солар Аллаһның белгілері.Шайтан адам баласын жанаттан шығартқаны сияқты масқаралыққа азғырады... деген.

Осында айтылған ағаштың, киімнің, бұйымның түрлері жөнінде Құранда басқа да мағлұмат бар секілді. Солардан бірер мысал келтіріп қаралық.

Адам баласының басқа жануарлардан бір айырмасы ұятын сақтап киім кию. Ол адамның арын сақтауы. Сол себепті ол Аллаһының адамдағы рухани белгісі. Тері киім ертеден мағлұм болу керек, өйткені ол аңшылық кәсібінен табылады. Ал тоқыма киім жасау үлкен ғылымды, өнерді талап етеді. Тоқыма киімді үйреткен Ыдрыс пайғамбар екені айтылды. Ол кісінің Тот деген аңыз аты Жібек ағашы Тот-Тұт *توت=806* деген сөзбен байланысты болар деген ой да айтылды. Соған қосымша ол кісінің бір ныспы аты Масалас үшкіл *=107=ثلاثه*. Ал-Жібек деген сөздің *ز=107*). Демек он есе. Екінші жағынан бұл сан Жауһар санына еселес (*هو=214*).

$$\frac{1070}{5} = 214 = 107 * 2 .$$

Ал Жауһар Күн тасы (8-сурет). Ыдрыстың аспандық орны 4-Аспан-Күн. Осылардың бәрі біріне бірі сәйкес –сандас қабылданады.

Енді тыйым салынған ағаш пен киім сөздерінің сандық мәнін қарайық: 534=مرجشلا 94 = اسابل

94=олардан:

$$534 \pm 94 = \begin{cases} 628 = 314 * 2 \\ 440 = (62 + 26)5 \end{cases}$$

Белгілі сандар: 26, 62; 47*2=94. Қуат-314... ريدفة

Бір тамаша сан осы ағаш санын бас бата санына қосқанда шығады:

$$786 \pm 534 = \begin{cases} 1320 = 12 * 10 \\ 252 = 36 * 7 \end{cases} ;$$

Жеті-сабиғ. . . . عيسد = 132

Жүрек-қалаб. . . . ببالق = 132 деген сөздердің сандық мәні бірдей. Ол мүшәел саны Ай санына еселенген.

Ғалами тыныс-қозғалыс-жүрек. . . ол өзі тағы шеңберлік жеті (36*7=252). Ойлап қараңыз? Онан шығады достық сан:

$$252 * 2 = 504 = 284 + 220 = 412 + 92.$$

Қызыл қан түйіршік өзегінде төрт темір атом араларының тұрақты сандары:

$$360 + 252 + 252 = 360 + 36 * 14 = 36(10 + 14) = 36 * 24$$

Ойлап қараңыз: 864 = 54 * 16 = 108 * 8 Шығатын бұрыш:

$$\frac{534}{786} = \sin 42^{\circ} 48'$$

$$(42^{\circ} 48' - 25^{\circ} 48' = 17^{\circ})$$

Бір тамаша нәрсе тыйым салған ағаш пен тұт (тот) ағашын байланыстыру:

Тұт - 806 =توت

Осы - 706 =هناھ = haz

Ағаш -534 قر جشلا=Ал-Шажир

2046=قائما=Ал-Мисақ

$682*3=2046$.

Екеуінен келіп үш есе ал-Мисақ саны шығады. Мұны қалай түсінуге болады?

Ойласатын мәселе. Бұл арада адам баласының топырақтан жаралуы, оған баруы, онан қайта тірілуі иманның шарты болғанда, сол Ал-Мисақтың үш есесі түрінде ишарат етілген бе деп ойлайсың. Расын Аллаһ біледі.

Оған бір дәлел сол 7-сүренің өзінде ашық айтылған: «Сол уақытта Раббым адам балаларының белдерінен нәсілдерін алды да өздерін куә етіп: «Мен сендердің Раббыларың емеспін бе? - деді. Олар: «Әрине, куәміз» деген. Қиямет күні: «Бұдан хабарымыз жоқ» демендер (172 аят) (бұл Әл-Мисақ уәдесі, жаннан (рухтасы) алынған).

Жібек құрттың жібектің толық аты болады: дуда Ал-Қыз харир رير حز قلا هود. Оның сандық мәні болады:

$$14 + \frac{31+107}{138} + 418 = 570 = 19*30 = 38*15$$

немесе он толық сан.

Осыны қосамыз жоғарыдағы санға:

$$2046 \pm 570 = \begin{cases} 2616 = 218*12 \\ 1476 = 41*36 \end{cases}$$

Тамаша өрнекті сандар:

$$218=180+71*2=180+142.$$

142- сүнбіле (الينس) Бикеш (Қыз) саны.

$71*4=284$ – Ғұтарат саны. $41*36=246*6$; 246- Жебрайл саны.

Ғұтарад Ыдрыс (АЛ-һарміс) жұлдызы- онымен фараб жұлдыздас- сандас.

Бұл санды Тот санына қосамыз, болады:

$$806 \pm 284 = \begin{cases} 1090 = 218*5 \\ 522 = 29*18 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$706+534+570= 218*7+284= 1426+284= 1710$$

Қиас саны толық түрде, ғалами сан: $19*90= 190*9$.
Тот санымен байланысты бірер мысалды еске алайық.

$$806+5/3*618= 806+1030= 1836$$

Мұнда $5/3$ алтыншы хат Мұштари - Шоңан нотасы, $6/8$ -ал-рахман ал-рахим, 1836- протон саны. Ойлап қарасаңыз зор мағына жатқаны көрініп тұр.

Тот санына Ыдрыс пайғамбардың бет тасы Зумуруд (درمز) санын қосамыз. Болады тең төрт бас періште санына яғни: $806+251= 1057= 246,111,318+382$

(Жебрайл, Михаил, Ғазраил, Исафил).

Ыдрыс пайғамбардың достары осылар. Ол Жер мен Көкті жалғастырар. Тот ағашы Ал-рахман, Ал-рахим Раббымның көрсеткен ишараты осындай.

Осы мағынада тағы бір мысал Тот санына қосамыз Ыдрыс пайғамбардың бір есімін : Ал-һармысты (336 $سمرهلا$):

$$806+336= 1142= 701+441$$

Бұл екі сан ерекше мәнді: 701-бірге (اقتنر) саны, 441 Ахмад Иассауи тасы (Тұранның тасы) - яшма- сәуле тас – актиналит. Екінші жағынан, ойлап қарасаңыз, 701-Зул, 441- Ал –Қарнашын, яғни Зуал Қарнайын атының сандық мәні.

Бұл мәселенің ар жағында, Арыстанбапқа, Тұран Қақпасына жалғасатын жайы бар.

Ғаламның ғажайып құрылысы –Жұлдыздар орны жөніндегі негізге соғады.

Мұнда есте болатын бір нәрсе біздің Ыдрыс жөніндегі, Зуал Қарнайын жөніндегі айтқандарымызбен ертедегі гректердің Александр Македонский аңыздары бір емес. Ислам ғылымындағы шындық бойынша Құрандағы Ыдрыс пен Ғабдолла Зуал Қарнайын. Гректердікі Ескендір Зұлқарнайын патша. Оның тегі олардың Олимп діні атты жалған аңызға негізделген.

Бір әдемі өрнекті қарап көрелік:

$$806 = 4/3 * 534 + 47 * 2 = 712 + 94$$

Тот ағашы тең Жаннат ағашына еселенген Күн нотасына (4/3), және қосқан Күміс (Ай) + замзам санын.

Бұл өрнектің де айтылған қағидаларға жалғасатыны көрініп тұр.

Бас бата санымен айтылған ағаш санын қосқанда *жүрек саны*, *жетілік саны*, тыныс саны, өмір саны шығады дегенде көрсеткенбіз. Яғни:

$$786 \pm 534 = \begin{cases} 1320 = 12 * 110 = 120 * 11 \\ 252 = 36 * 7 \end{cases} ;$$

Онан достар саны шығады.

$$252 \pm 132 = \begin{cases} 504 = 284 + 220 = 412 + 92 \\ 120 = 60 * 2 \end{cases}$$

120 = 60 * 2, шеңбер саны, немесе арабша дiңгек (دومع) мағынасында онан шығады:

$$132 \pm 120 = \begin{cases} 252 = 36 * 7 \\ 12 = \text{мушел} \end{cases}$$

«Намаз - дiннiң дiңгегi» деген хадис бар. Ойлап қарасаңыз сол қағида осы өрнектен түзіледi. Намазды барлық жүрегіңізбен қабыл етiп атқарсаңыз өмiр шындығына жетесiң деген ишарат тұр.

Айтылған ағаш пен бас бата арасының бұрышы болады.

$$\frac{534}{786} = \cos 47^{\circ} 13' ;$$

Онан шығады:

$$47^{\circ} 13' - *2 = 63^{\circ} 26' = 31^{\circ}$$

Жалғасы ғажайып отта.

ҒАЖАЙЫП ОТ

Ғажайып от тақырыбы алдымен Мұса мен оттан туды. Ол жөнінде 20- сүреде айтылған. Сүре аты Таһа. ٢٥ قروسه... [١٣٥]

$$20+14+135=169$$

Оны мына түрде жазамыз:

$$20+14+15*9=34+15*9=169$$

62

19.....786

عشرون

$1086 + 786 = 52 \times 36$

[135]

[135]

[135]

$20+14+135=169$

$=34+15 \times 9$

282 = النار

161 = عصا

25 = طوى

ح	ط	ب
ع	ا	ز
ع	ا	و

OTTEK

ЖК.....4

Т.....4

К.....6

14

$9+5+1=15$
 $8+5+2=15$
 $7+5+3=15$
 $6+5+4=15$
 $30+20+10=60$

$47+20=67$
 $161 = 7(20+20) = 190 + 161 = 351 = 26(1+26)$
 2.9

$15+37+65=114$
 $19 \times 6 = 38 \times 3$
 $282 = 47 \times 6 = 94 \times 3$

$169 + 161 + 382 = 612$
 $612 \times 3 = 1836$

$165 \times 8 = 14$
 $9+5=14$
 $2+4+6+8=20$
 $1+3+7=11$
 $15 \times 3 = 45$
 $45 \pm 20 = 65$
 25
 $3^2 \pm 5 = 50$
 $351 + 67 = 418 = 38 \times 11$

$169 + 161 + 382 = 612$
 $612 \times 3 = 1836$

10-сурет.

Осындағы сандар ғажайып шаршылармен байланысты. Яғни 9 ұялы шаршының тұрақты саны 15: 16 ұялыныкі =34; 25 ұялыныкі =65

Жиыны болады $15+34+65=114=19*6=38*3$ (4-сурет)

Екінші жағынан Таһа=~~14~~=14 деген пайғамбарымыздың бір ныспы аты болса керек. Осы 14 сан ғаламы көп жақты тектердің қатарында от текті заттар саны (3- сурет). Бұл сөздегі екі әріп ғажайып шаршыда орталық (жүрек) пен маңдай (ми) орнын алады. Олардан шығады:

$$9 \pm 5 = \begin{cases} 14 \\ 4 \end{cases}, \quad 5*9=45,$$

онан

$$\begin{vmatrix} 5 & 4 \\ 4 & 5 \end{vmatrix} = 25 - 16 = 9$$

(10-шы суретті қараңыз).

Демек Ыдрыс үшкілі шығады. $3^2+4^2+5^2=50$

Оның бұрыштары:

$$36^{\circ} 52' + 53^{\circ} 08' + 90^{\circ} = 180^{\circ}$$

10-шы суретте алдымен ежелгі қасиетті бас шаршының әріптік түрін келтірелік. Оның астына олардың сандық түрін бердік. Мұнда сандардың орналасу тәртібі, реті көрсетілген : сөз бастары кішкене шеңбершелер ішінде 1,5,8 (абжаз, хауар. Хути). Осы сызықтардан пайда болған бұрыштар: АБЖ=123= $36^{\circ} 52'$ (Ыдрыс бұрышы; $3/4 = \text{tg} 36^{\circ} 52'$)

АТХ= 198= $26^{\circ} 34'$ (Нұх бұрышы, яғни $1/2 = \text{tg} 26^{\circ} 34'$).

Суреттің оң жағында оттек: төрт үшкіл жақ (тетрэдр) . Оны жағы (Ж= 4), төбесі (Т= 4), Қырық= 6 көрсетілген жиыны $14=4+4+6=9+5$

Шаршының бұрыштарында жұп сандар:

$$2+4+6+8=2(1+2+3+4)=20;$$

Аралық дақтар: $1+3+7=11$. Сонымен $14+20+11=45=15*3$ (үш тас) - (бір бас) . Оған сүре санын қосамыз болады $45+20=65$ - Асад саны, 25 ұялы тұрақтысы.

Пайғамбарымыздың екі саны болды: $47+20=67$.

Осы санды қосамыз жиырма алты санның жиынына. Ол жиынды 3- суретте көрдік:

$$\frac{26(1+26)}{2} = 351 = 13 * 27 .$$

Ол өзі Айдың орны Ал-Саратан саны екені айтылды (3,9 –суреттер). Соған қосымша бұл арада тағы бір тамаша сан шығады:

$$351+67=418=19*22=38*11.$$

Жиырма алты жинақ санының текше бетінен көрінетін және көрінбейтін бөлшектері белгілі:

$$190 \pm 161 = \begin{cases} 351 \\ 29 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$161 \pm 29 = \begin{cases} 190 = 19 * 10 \\ 132 = 12 * 11 \end{cases}$$

Осы сандарды ойлап қаралық. 161- Мұса пайғамбардың асатаяқ (اصء=١٦١) саны. Екінші жағынан ол 7-сүренің муқаттағат саны: Ал-Мас صملا [A+I+M] +C=71+90=161; 71- өркеш муқаттағат саны. 90- ص, 38-сүре әрпі. Оны 9-суретте көрдік. 50-сүресі Қ (قى=100), ол да соған байланысты.

$$50 \pm 38 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 12 \end{cases} ; 90+100=190.$$

Демек солардың бәрі келіп жиырма алты жиынына тоқталады.

Жиырма алты деген сөздің сандық мәні болады:

Саг ==س٤60

Ғашрун = نورشء=626

[26] жиыны- 1086

суреттің сол жақ шекесіне осы жиырма санының арабша таңбасын салып соған темірдің айналық екі бейнесін қойдық ($50+38=62+26$). Осы санға 9-суреттегі орталық өркеш аят санын қосамыз:

$$50 \pm 38 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 12 \end{cases}$$

Ғалами қайталама сандар.

Ең тамашасы жиырма алты жиын санына бас бата санын қосқанда шығады:

$$1086 + 786 = 1872 = 52 * 36.$$

Ғалами хамды саны шығады. 10-суреттің басына қойдық. Онан шығады:

$$52 \pm 36 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 16 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$62 \pm 52 = 88 \pm 26 = \begin{cases} 114 = 19 * 6 = 38 * 3 \\ 10 \end{cases}$$

16-сүре, Ара, Ал-Нахл = 31 + 88 = 119. хандас, өлшеуіш. Онан шығады: $16^2 = 256$ - Нұр. Тағы бір тамаша сан арабша жиырма санына айтылған от (таһа) санын қосса қазақша темір саны шығады: $626 + 14 = 640$

Ал-Нар $\text{ال نار} = 282$ - от саны алтын –күміс (Алты Ай) санына тең: $282 = 47 * 6 = 94 * 3$.

Қорытындыда: $(169 + 282 + 161) * 3 = 612 * 3 = 1836$ немесе үш жиыр, үш отыз түрінде:

$$626 * 3 = 1878 = 1836 + 14 * 3 = 1836 + 42$$

$$26 \pm 16 = \begin{cases} 42 \\ 10 \end{cases}$$

Алты болады (сат-тас) = 460 = 92 * 5.

Қағба саны –пайғамбар саны, бес парыз.

Бір тамаша сан айтылған ғалами санан шығады. Ол мынау:

$$52 * 36 = 1086 + 786 = 1872.$$

Осы санға Абай санын қосамыз:

$$1872 + 678 = 2550 = 17 * 150 = 170 * 15 = 786 + 441 * 4 = 786 + 1764.$$

Онан шығады:

$$17 \pm 15 = \begin{cases} 32 = 8 * 4 \\ 2 \end{cases}$$

Бес намаз: 17 парыз, 15 суннат. Немесе 17-Ал-Асра, 15-Ал-Хижир. 441- Тұран тасы, Ал-қарнайын тас, жеңіс тасы – ғаділдік жеңеді. Оны қысқа түрде былай жазуға болады:

$$626+460+678 = 1764 = 441 * 4$$

онан шығады:

$$4304 \pm (678 + 626) = 4304 \pm 1304 = \begin{cases} 5608 = 701 * 8 \\ 3000 = 60 * 50 \end{cases}$$

4304- халифалар саны, 701- ратқа- за^{الد}=

Сонымен Зұлқарнайын мағынасы шығады. Ол келіп Тұран Қақпасына жалғасады. *Аллаһға шүкір! Исламға Тәңірім қуат берсін. Аумин!*

19/01-1995.

МАЗМҰНЫ

«Қазақ тілі – Қазынам...» (Алғы сөз арнасы)	5
---	---

Жаңа дәуір

Егіз-сегіз қағидасы – ислам шұғыласы.....	12
Әл-Фараби ізімен.....	14
Жауһар.....	29
Қайталама аспан. Жарылған Жер.....	39
Қайталаушы жеті Әліф.....	42
Ұлығаттан мағлұмат.....	47
Әл-Фараби және ғылыми қиас.....	51
Маңдай шұғла.....	56
Ибраһим ханифа.....	72
Өгізханның аспан жолы.....	77
Сүйінші.....	86
Ғайын ал-хаят - өмір көзі.....	98
Жаңа дәуір.....	111
Отрар – Фараб.....	117
Бес тек және бас үшкіл.....	126
Ғажайып есім.....	136
Шындық жеңісі.....	147
Он тоғыз.....	161
Ғалами ғажайып.....	166
Шифа.....	167
Құрметті есеп.....	170
Ай-Қамар ғалами қар.....	182
Көлеңке – зіл.....	194
Жетінің ғажабы.....	199
Қайталаушы жеті (қос жеті).....	209

Шындық шыңы ғылымда

Шындық шыңында.....	216
Құран аяттарынан.....	220
Ыдрыстың тағы екі есімі.....	225

Қағба – текше ғалами бейне.....	226
Жұлдыздардың орындары.....	229
Текше – Қағба және Ара ұясы.....	231
Алхимия біздің заманда.....	231
Шыншыл пайғамбар саны.....	233
Жұлдыз жолы.....	235
Жиырма алты.....	238
Жұлдыздар орыны.....	243
Жыл есебі, уақыт замана.....	258
Жауһар айналасында.....	264
Әл-Фараби мақамы.....	267
Әл-Фараби мақамы және жұлдыздар аңызы.....	276
Ал-һандас өркеш Қиас.....	289
Ғажайып тастар.....	292
Жұлдыз орны мен тас.....	299
Тақуалық киім жақсы.....	307
Ғажайып от.....	312

“ӘЛ-МАШАНИ” ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҚОҒАМДЫҚ ҚОРЫ

Жауапты шығарушы
“Алатау”
баспа-полиграфиялық корпорациясы

Президенті *Кененбай Ы.С.*

Редакторы *Құнытияұлы К.*

Корректоры *Бердібекова А.*

Техникалық редакторы *Ниязова Р.О.*

Араб текстерін терген *Тұрсынбек Ұ.*

Алматы қаласы, Төле би көшесі, 130“а”,
тел: 7(727) 242-32-88 e-mail: corp_alatau@rambler.ru

Ақжан Жақсыбекұлы әл-Машани

ЖАҢА ДӘУІР

ШЫНДЫҚ ШЫНЫ ҒЫЛЫМДА

Теруге 05.05.09 берілді. Басуға қол 12.10.09 қойылды.

Пішімі 60x90/16. Қаріп түрі “Times New Roman”.

Есептік баспа табағы 18,0. Шартты баспа табағы 22,0.

Таралымы 2000 дана. Тапсырыс №1586.

“Алматы-Болашак” баспаханасында басылды.

Алматы қаласы, Мұқанов көшесі 223 “В”

тел: 7(727) 242-32-88 e-mail: almaty_bolashak@mail.ru

ISBN 9965-807-31-0

9 789965 807312

